

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi 2 x dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chęmiński, za inne działy odpowiada Zdzisław Antoniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Wydawnictwo: Drukarnia Polska Spółka Akcyjna
w Poznaniu, św. Marcin 70

Nr. 472 Wydanie P

Poznań, niedziela dnia 11 października 1936

Rok 31

Poznań, 10 października.

Próba metod rządzenia

Przeprowadza się obecnie dewaluację pieniądza w szeregu państw europejskich. Celem tej dewaluacji jest stworzyć pomyślniejsze warunki rozwoju handlu zagranicznego. Cel ten tylko wówczas może być osiągnięty, gdy w ślad za zmniejszeniem wartości pieniądza, wyrażonej w złocie, nie pójdzie spadek jego wewnętrznej siły nabywczej, czyli wzrost cen na rynku wewnętrznym. Albowiem wzrost cen pociągnie za sobą wzrost płac; wtedy nastąpi wzrost kosztów produkcji i wówczas dodatnie dla handlu zagranicznego skutki dewaluacji zostaną zniszczone.

By temu zapobiec, przeciwdziała się zwyczajnie cen na rynku wewnętrznym. A to w dwojaki sposób: przez ustawowe unormowanie cen, zakazy ich podwyższenia i przez apele do producentów i kupców, by ci cen nie podwyższali. W pierwszym przypadku mamy groźbę surowych sankcyj karnych, a w drugim — tylko odwołanie się do obowiązku obywatelskiego, do poczucia patriotycznego.

Wydawaćby się mogło, że między jedną i drugą metodą działania istnieje duża niewspółmierność. Cóż znaczy wezwanie natury moralnej wobec groźby konfiskaty majątku i lat więzienia? A jednak okazuje się, że i ta pierwsza droga może być skuteczna, że nawet skuteczniejsza od drugiej.

Zwolennicy dewaluacji powołują się zawsze na przykład Wielkiej Brytanji. Wskazują na to, że dewaluacja w tym kraju nie pociągnęła za sobą wzrostu cen wewnętrznych. Ale zostało to osiągnięte dzięki ogromnej dyscyplinie społeczeństwa angielskiego, które przyjęło z wielkim spokojem degradację funta, a zarazem umiało powstrzymać się od dostosowania cen do nowej wartości zewnętrznej tego pieniądza. Niewątpliwie dzięki temu poprawił się bilans handlowy Wielkiej Brytanji.

Obecnie przeprowadza się w ten lub inny sposób dewaluację także i w krajach, których pieniądz był najmocniejszy, np. w Holandji i Szwajcarji. Depesze donoszą, że ta dewaluacja została przyjęta przez ludność z największym spokojem. Rządy zostały wyposażone w ustawowe i administracyjne narzędzia walki ze zwykłą cen wewnętrznym. Ale główny nacisk kładzie się na dobrowolne współdziałanie społeczeństwa z rządem, na zrozumienie własnego interesu przez każdego kupca czy fabrykanta, na poczucie solidarności w tych ciężkich chwilach.

Historja zna przykłady bardzo drastycznych zarządzeń przeciw zwyczajnie cen; między nimi znajduje się nawet

Eskadra „Chrobry” gotowa

Samoloty „CHROBRY I”, „CHROBRY II” i „CHROBRY III” na lotnisku.

Ogłoszona przez wydawnictwa nasze w dniu 10 maja br. akcja zbiórki na rzecz dobrodzenia armii polskiej dobiega końca. W porozumieniu z władzami wojskowymi postanowiliśmy z zebranych od czytelników, pracowników i zarządu wydawnictw „Drukarni Polskiej S. A.” pieniędzy zakupić trzy samoloty, które zamówi-

liśmy w fabryce samolotów w Warszawie.

Zamówienie nasze zostało już wykonane, samoloty są gotowe i czekają na odlot do Poznania i wylądowanie na lotnisku w Ławicy. Nastąpi to w najbliższych dniach. Zahangarowaniem naszych samolotów zajmie się pułk lotniczy.

Przedstawiciele naszego wydawnictwa przejmują samoloty w Warszawie. Stoją od lewej na tle „Chrobry I”: red. Kozłowski, red. Jeszka, inż. Rogalski, inż. Drzewiecki, inż. Wędrychowski, inż. Iwanowski, pilot Onoszko, red. Wierzyński i p. Micinkiewicz.

W dniu 3 b. m. delegaci nasi w osobach warszawskich współpracowników naszych pp. red. Hieronima Wierzyńskiego, red. Medarda Kozłowskiego i red. Lecha Leszki udali się na lotnisko w Okęciu dla dokonania przeglądu i formalnego, od wydawnictwa, odbioru samolotów, o czym szczegółowo informuje w swojej korespondencji poniższej jeden z delegatów.

Na skutek konferencji z dowódcą Okręgu Korpusu VII w Poznaniu gen. Knoll-Kownackim udała się w dniu 9 bm. do Warszawy do ministerstwa spraw wojskowych delegacja w osobach red. Bohdana Jarochońskiego, red. Feliksa Fikusa i Andrzeja Leitgebra.

Min. spraw wojskowych Kasprzyci, któremu delegacja przedstawiła przebieg i szczegóły akcji zbiórkowej, wyraził dla inicjatywy pism naszych, popartej gorąco i entuzjastycznie przez czytelników, swoje uznanie, podkreślając, że akcja nasza przyniosła nie tylko efekt materialny dla armii, ale przede wszystkim duży efekt moralny.

Delegaci zaznaczyli, że akcja nie pociągnęła za sobą żadnych kosztów administracyjnych, a zebrane pieniądze pójdą w całości na cele wojskowe.

Uzgodniono, że samoloty oddane zostaną tutejszemu pułkowi lotniczemu, i to w przyszłą niedzielę, dnia 18 b. m.

Akcję zbiórkową kończymy, zgodnie z zapowiedzią, w dniu 15 bm., poczem podamy do publicznej wiadomości szczegółowe z niej sprawozdanie finansowe.

(Ciąg dalszy na stronie 2-giej.)

i kara śmierci. A zarazem znamy przykłady bezskuteczności tych środków. Orgje spekulacyjne, panika pieniężna i towarowa towarzyszyła nieraz najostrzejszemu ustawodawstwu przeciw lichwie. Ceny maksymalne i przymusowe kursy nie mają najlepszej opinii w dziejach gospodarczych.

A natomiast te dzieje uwydatniają doniosłość czynnika zagospodarczego, szerszych motywów działania, aniżeli dążność do bezpośredniego zysku. Powodzenie każdej polityki gospodarczej zależy od ogólnych warunków, w których się rozwija ta polityka, a nie tylko od jej bezpośredniego programu. Zależy od atmosfery politycznej, od stanu moralnego społeczeństwa, od

stopnia, w jakim rząd ma zaufanie narodu.

Niewątpliwie nie można wszystkiego opierać na poczuciu obowiązku obywatelskiego. Kraj, który ma spory procent Żydów, musi dostosować swoje środki represyjne do tego właśnie faktu, liczyć się z rozwiniętymi talentami spekulacyjnymi tej ludności. Ale na samej obawie kary, na samym przymusie nie można oprzeć tak doniosłej sprawy, jak uporządkowanie stosunków pieniężno-walutowych. Dekrety, które nie znajdują rezonansu w przekonaniach narodu, które nie natrafiają na pełne zrozumienie ich celowości, nie osiągną zamierzonego skutku.

Widzimy, w jak wielkich trudno-

ściach znalazła się Francja; nie tylko dlatego, że gospodarcza i finansowa polityka rządu nastęrcza dużo wątpliwości, lecz przede wszystkim dlatego, że obecny rząd traktowany jest przez wielu Francuzów jako rząd klasowy.

Gdy apeluje się do zaufania społeczeństwa, gdy wzywa się je do spokoju, do czynnego współdziałania, trzeba mieć ustalone drogi, które dociera się do tego społeczeństwa. Trzeba, by stosunek rządu do niego nie był zbyt... jednostronny. I pod pewnym względem to wielkie zagadnienie pieniądza, tak aktualne we wszystkich krajach europejskich, jest także i wielką próbą metod rządzenia.

ROMAN RYBARKI.

Zawsze
wśród
najpewniejszy odbiór
przy baterii anodowej..

Centra

Prz 7511-C 894

Narodziły się nam „trojaczki”

Warszawa, w październiku.

Któż z Was, Kochani Czytelnicy, nie przeżywał chwil podniosłych, pełnych nastroju i wzruszenia; chwil, w których wypadło odpowiedzieć na życzenia z okazji imienin, czy jubileuszu pracy, albo z racji awansu, lub zgola narodzin rozkosznego „następcy tronu”? Prawda, jakie to piękne chwile! Podnosi się człowiek z nad zastawionego suto stołu i zamierza przemówić. Ale idzie, jak z kamienia, jest jakoś dziwnie, coś sznuruje gardło, oczy wilgotnieją i niewiadomo, co zrobić z drżącymi rękami. Wzruszenie!

Dzisiaj ja jestem w takim nastroju. I nie wstydzę się przyznać. Tak jest! Opanowało mnie silne wzruszenie, zwilgotniały mi oczy, a drżące ręce utrudniają pisanie.

I to z Waszej, Kochani Czytelnicy, przyczyny. Wy wprowadziliście mnie w ten stan. Sprawiliście to Waszymi dobrymi sercami, gorliwością, uczynnością i — przede wszystkim — zrozumieniem rzeczy. Ten kapitał moralny, od wieków wrodzony społeczeństwu wielkopolskiemu, wydał teraz nowe owoce.

Narodziły się nam trojaczki...

Piękne, zgrabne, takie do pokochania, któremi można się chlubić. A ponadto podobniusię do siebie, jak krople wody. Wprawdzie zamiast mówić — warczą, no i nie chodzą a latają. Właśnie dzisiaj otrzymałem telefon, by wybrać się obejrzeć naworodki, bo już wyszły z „pieluszek”. Wyprawa była dosyć daleka, prowadziła bowiem na Okęcie do Doświadczalnych Warsztatów Lotniczych, słynnej już kolebki samolotów typu „RWD”.

Pod wodzą inż. Iwanowskiego z komitetu im. Żwirki i Wigury wkraczamy w obręb Warsztatów. Witamy się z pionierami naszego lotnictwa i ostojami Warsztatów inż. Rogalskim, inż. Wędrychowskim i inż. Drzewieckim. Miło uściskać dłoń ludziom, którzy wydali tyle znakomitej konstrukcji typów „RWD”.

No, i teraz następuje kulminacyjny punkt naszej wizyty, ten właśnie moment, który takie wywołał wzruszenie. Oto na podwórzu stoją w szeregu trzy samoloty. Nowiuteńkie, świeżutkie. Przyglądamy się im bacznie, pieścimy wzrokiem i — w imieniu Was, Drodzy Czytelnicy, duma nas ogarnia. No, bo proszę, mamy przed sobą samoloty zakupione dla wojska jedynie dzięki tak gromadnemu poparciu przez Was inicjatywy naszego Wydawnictwa. Tak, tak, to nie żadne przewidzenie, ale naprawdę oglądamy nasze trojaczki. Czerwono - srebrne „RWD-8”, dwuosobowe, o polskim silniku, P. Z. INŻ. junior, mocy 110 KM.

W każdym jest cząstka Waszych ofiarnych groszy, których zebrało się tyle, że zamiast na jeden starczyło aż na trzy samoloty. Brawo!

A więc już są i mają swoje imiona, pięknie wypisane dużymi literami po obu bokach kadłuba

„CHROBRY I” — „CHROBRY II” — „CHROBRY III”

a obok nich znak rejestracyjny, kolejno: SP — BCG, SP — BCH, SP — BCJ.

Dyrektor inż. Wędrychowski zaznaja nam ze szczegółami konstrukcyjnymi aparatów, wreszcie pilot p. Onoszko zasiada za sterem „Chrobrego I” i wzbija się ku niebu. Szybkuje lotem błyskawicy, pięknie bierze wi-

raże, słowem: demonstruje nam zalety jednego z tych trzech wartościowych darów, jakie otrzyma wojsko od wielkiej rodziny naszych Czytelników.

Jak było i co widziałem, opisałem powyżej, a na pociechę załączam zdjęcia, aby nie wywołać zazdrości, że to ja pierwszy widziałem naszych „CHROBRYCH”. Pocieszałem się jednak myślą, że przecież już bliski jest dzień, kiedy Poznań stanie się świadkiem wspaniałej uroczystości przekazania samolotów władzom wojskowym.

Mnie, niestety, nie będzie na tem pięknym święcie, więc uprzejmie proszę wszystkich ofiarodawców o reprezentowanie również mej skromnej osoby. Dziękuję!

Na ucho, tak w sekrecie, mogą Państwu powiedzieć, że dzisiejsze przejęcie samolotów z Warsztatów Doświadczalnych przez warszawskich reprezentantów naszego Wydawnictwa, wywołało w prasie stołecznej wielkie wrażenie. Jak zawsze, Wielkopolska górą!

ELLIOT.

Stolica idzie w nasze ślady

Stołeczny „Wieczór Warszawski” tak pisze o naszej eskadrze „Chrobry”:

W sobotę w południe byliśmy świadkami osobliwej uroczystości: w warsztatach RWD, gdzie zrodziły się zwycięskie w zawodach światowych samoloty, kierownicy tych warsztatów, inżynierowie: Rogalski, Wędrychowski i Drzewiecki, przekazali przedstawicielom Wydawnictwa „Kurjera Poznańskiego” zakupione za pośrednictwem LOPP trzy samoloty: „Chrobry I”, „Chrobry II”, „Chrobry III”. Samoloty te będą 18 października poświęcone i oddane w Poznaniu, wojskowości.

Skromna, a ambitna inicjatywa jednego z pism ufundowania samolotu dla wojska, znalazła w społeczeństwie wielkopolskim oddźwięk bardzo silny. Po dzień dzisiejszy złożono tam zgorą 70.000 zł. Zamiast jednego ufundowano już trzy samoloty.

Inicjatywa „Kurjera Poznańskiego”, przodującego prasie wielkopolskiej, jest bardzo chwalebna. Poznań i społeczeństwo wielkopolskie dało nam wzór realny pomocy polskiemu lotnictwu i wskazało, jak konkretnie można się przysłużyć obronie państwa.

Gdyśmy byli świadkami, jak „Chrobry” uniósł się w powietrze i ratoczył koło nad warsztatami, doznaliśmy uczucia radości, że społeczeństwo wielkopolskie zdobyło się już na wysiłek współdziałania z naszym lotnictwem.

Oddając zasłużony prymat pięknej inicjatywy prastarej ziemi Piastowskiej, rzucamy teraz myśl ufundowania samolotów przez prasę warszawską i Warszawę.

„Wieczór Warszawski” był pierwszym piśmem, które na wieść o tragedji Żwirki i Wigury wystąpiło z apelem uczczenia pamięci obu bohaterów lotników. Akcja „Wieczoru Warszawskiego” znalazła bardzo silny oddźwięk w całym społeczeństwie, a dokonana zbiórka zapoczątkowała swoją działalność komitetu im. Żwirki i Wigury przy zarządzie głównym LOPP, polegający na przeznaczaniu funduszy i zakupie samolotów dla szkolenia rezerw lotniczych.

Świadomy w pełni znaczenia lotnictwa dla rozwoju naszej tężyzny narodowej i dla pogotowia obronnego państwa, „Wieczór Warszawski” zwraca się dziś z apelem do swoich Czytelników i Przyjaciół, ażeby wspólnym wysiłkiem i wspólną pracą przyczynili się do ufundowania eskadr Warszawskiej.

Od jutra otwieramy w Administracji naszej przy ul. Zgoda 1, listę ofiarodawców na samoloty Stolicy. Jesteśmy pewni, że jak przed czterema laty akcję naszą uwieńczyło pełne powodzenie, tak i obecnie myśl ufundowania przez Stolicę eskadr lotniczych Warszawy, znajdzie wszędzie życzliwy oddźwięk. Do całej Prasy Warszawskiej, biorącej tak żywy udział w rozbudowie polskiej potęgi lotniczej, zwracamy się z koleżeńskim apelem o podjęcie równoległej akcji: Jeżeli „Kurjer Poznański” w ciągu trzech miesięcy potrafił ufundować trzy samoloty, to prasa stolicy musi się zdobyć na większy wysiłek. Zdystansowana przez Poznań prasa stolicy w inicjatywie podejmuje szlachetną rywalizację dla dobra narodu i państwa, aby zająć godne stolicy stanowisko o tworzeniu polskich sił powietrznych.

MYŚL O PRZYSZŁOŚCI I OSZCZĘDZAJ

WKLADY OSZCZĘDNOŚCIOWE

na książeczki imienne i bezimienne, których całość i bezpieczeństwo poręcza miasto Poznań całym swym majątkiem.

przyjmuje na korzystnych warunkach

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI MIASTA POZNANIA

CENTRALA: ulica Nowa 10

ODDZIAŁY: ulica 27 Grudnia 19 — ulica Marszałka Focha 50
ulica Górna Wilda 71.

nr 18 754/5

DO DZISIAJ ZEBRALIŚMY 79 793,71 ZŁOTYCH

Składki na eskadrę „Chrobry”

W dalszym ciągu wpłynęły do administracji naszej następujące składki na eskadrę „Chrobry”:

Kossowski 1,—
Przyweccy, Poznań 4,—
Dolczewscy, Bydgoszcz 5,—
Tomasz Zelmanowicz 2,—
Dr. Tadeusz Szulc 10,—
Janusz Stęszewski, Poznań 5,—
Lota Stęszewska, Poznań 5,—
Urszula Stęszewska, Poznań 5,—
Franciszek Lewicki, Poznań 5,—
Marja Lewicka, Poznań 5,—
Romuald Lewicki, Poznań 5,—
Alfons Furmanek, Poznań 5,—
Janina Furmanek, Poznań 5,—
Bolesław Piotrowski, Poznań 5,—
Edmund Siegmüller, Poznań 5,—
Stefan Kaczorowski, Poznań 5,—
Antoni Kapera, Poznań 5,—
Tadeusz Wolfram, Poznań 5,—
G. i B. Stęczniwscy 2,—
Hanka Paluszkiwiczówna 10,—
Księgarnia - Antykwariat, F. Czekański, pl. św. Krzyski 4 10,—
Urzednicy i pracownicy Wielkop. Sp. Dzierżawnej concernu Dr. Roman May, oddział Słodownia w Głównej: Adam Kramarz 2,—, Antoni Zwierzchowski 3,—, Bronisław Kaczmarek 3,—, Bolesław Laskowski 2,—, Paweł Brzeskwiniewicz 0,50, Stanisław Tomaszewski 1,—, Czesław Śledź 1,—, Michał Grzegorzczak 0,50, Władysław Patykowski 1,—, Wincenty Majchrzak 0,50, Lucjan Rydlichowski 1,—, Michał Rożek 0,50, Konstanty Ciszewski 0,50, Stefan Skrzypczak 0,50, Szczepan Kaczmarek 0,30, Marcin Konieczny 0,50, Jan Hajto 0,50, Józef Bagrowski 0,50, Jan Mruk 0,50, Franciszek Rozumek 0,50, Szczepan Sikorski 0,50, Franciszek Nowicki 0,50, Stefan Danielewicz 0,50, Edmund Heinke 0,50, Antoni Jaroni 0,50, Marcin Nowak 0,50, Franciszek Tabat 0,40, Jan Latosi 0,40, Feliks

Grześkowiak 0,50; razem 24,10
Ks. radca Jan Ludwiczak, Domachowo 10,—
B. S. K. 5,—
Zofja Lubińska 2,—
Stefan Zygmanski, rytownik, Półwiejska 38 5,—
Pracownicy firmy Stefan Zygmanski 6,—
Tow. Powstańców Wielkopolskich 1918/19 Poznań, Kolo Jeżyce, zebrane przez druhow na posiedzeniu 7. 10. 36, II rata: Michał Kaczmarek 1,—, Franciszek Ostojki 1,—, Cyranka 0,50, Alfons Machala 5,—, Antoni Raczyński 1,—, L. Chudziak 1,—, Tomasz Raczyński 1,—, Zygmunt Raczkiwicz 0,50, razem z 11,—
N. N. 20,—
Marja Calkówna 1,—
Jan Calka 1,50
Adamczewski, Leszno 0,75
Henryk Dembiński, Gostyń fabryka koni na biegunach i mech. wyrób pakul tapicerskich II rata 5,—
Henryk Dembiński, Gostyń zamało pobrane za znaczki pocztowe przez urzednika poczt. p. Jana Sasa, który mimo zgłoszenia omyłki przyjęcia dopłaty niegrzeźnie odmówił 0,50
Zebrane w agenturze naszych gazet w Gnieźnie: Członkowie Zaw. Zjednoczenia Mleczarskiego w Gnieźnie z inicjatywy p. Labona: Jan Labon 2,—, Kwiatkowski 1,—, Donaj 1,—, Bojarski 1,—, Kadecki 1,—, Kozakowski 1,—, Jan Włodarczyk 1,—, Jaksa 0,50, W. Gruszka 2,—, Biniszkiwicz 1,—, Rofniski 1,—, Borys sen. 1,—, Adamski 1,—, Mleczarnia, Mielżyn 1,—, Nowak 1,—, Musielak 1,—, Florjan Stawicki 1,—, Perlikiewicz 1,—, Zak 1,—, Grabarski 0,50, Leon Labon 1,—, razem 22,—

Zebrane w agenturze naszych gazet w Kępnie:

J. Kukula 5,—, A. Calkosiński 5,—, Gruszczyński 5,—, A. Szlanga 5,—, W. Zieliński 5,—, A. Fleig 2,—, F. Hanisch 2,—, Wł. Zakrzewski 2,—, J. Berski 2,—, Z. Sopart 2,—, St. Wyderkowski 2,—, Fr. Tyc 2,—, W. Cichy 2,—, Skapski 2,—, J. Wyderkowski 2,—, Jagielto 2,—, L. Adamski 2,—, W. Karaś 2,—, J. Kempinski 2,—, Aug. Michalski 2,—, J. Ostojki 1,50, Kniasiakowski 1,—, Kulak 1,—, W. Piątkowski 1,—, W. Mielczarek 1,—, H. Lesińska 1,—, M. Blaszcak 1,—, Z. Orsztynowiczówna 1,—, St. Cwojdzkiński 1,—, J. Nowacka 1,—, N. N. 1,—, Kasprowicz 1,—, J. Bogucki 1,—, Gumny 1,—, N. N. 1,—, N. N. 1,—, L. Balon 1,—, Fr. Przewdziek 1,—, Dzierzwowa 1,—, A. Michalski 1,—, K. Biedówna 50,—, M. Kokotówna 50,—, F. Michalak 50,—, B. Kukula 50,—, G. Kukulówna 50,—, M. Weigel 50,—, St. Michalska 50,—, M. Miłkołajczak 2,—, J. Wilaszek 5,—, razem 86,—
Tomasz Laube, Gębice 2,—
Władysław Grześkowiak, Gębice 1,—
E. Malenda, Gębice 1,—
J. Mrówczyński, Ostrów 2,—
Maciej, Danusia, Andrzej, Stanisława i Zbigniew Czarnota-Bojarscy, Wąbrzeźno po 5,—, razem 25,—
Pryw. Gimn. im. Słowackiego i Pryw. Szkoła Powsz. przy Gimn. Mickiewicza, Poznań 22,86
Dr. St. Wierczyński, Poznań, Ratajczaka 4/6 10,—
Ks. proboszcz Ratajczak, Komorniki 10,—
Wdowa Marja Knechtłowa, Pniewy 1,50
Sieroty Joanna i Marja Michalskie, Pniewy 2,—
Stanisława Kwiatkowska, Ostrzeszów 1,50
Razem z poprzednio kwitowanymi 74.172,52
Zadeklarowano i uchwalono wypłacić 5.621,46
Razem wpłacono, zadeklarowano i uchwalono wypłacić 79.793,71

Co dziś widać w Anglii

Coś się przejawia temi czasami w odwiecznej mglistej polityce Wielkiej Brytanii. Minister spraw zagranicznych p. Eden przemawiał 25 ub. m. w Genewie. Od 31 ub. m. do 2 b. m. obradował w Margate zjazd rządzącego stronnictwa zachowawczego. Od 5 bm. w Edynburgu obraduje zjazd opozycyjnej Labour Party. Tym razem nie schodzą z drogi zadania określenia polityki zagranicznej Anglii.

Ustalenie poglądów odbyło się na podstawie dłuższego przygotowania, w ogniu doświadczeń, przez które przechodziła ostatnio, wraz z Europą wogóle, także dumna wyspa, coraz lepiej rozumiejąca, że minęły czasy t. zw. wspałego odosobnienia.

Bardzo bystry pisarz polityczny angielski p. Harold Nicolson, pisząc w amerykańskim piśmie ćwierćrocznym „Foreign Affairs”, w zeszycie letnim, o przeobrażeniu pojęć społeczeństwa angielskiego pod wpływem nowej broni wodnej i powietrznej, ujął to tak:

„Społeczeństwo angielskie, pamiętające groźbę łodzi podwodnych z r. 1917, wie wprawdzie, że dzisiaj niebezpieczeństwo to może być ograniczone, ale świadome jest, że przewaga wielkich okrętów nie jest już tak niezawodna. Jednocześnie świta też nadzieja, iż Londyn jest, ze wszystkich wielkich stolic, najbardziej wystawiony na napad powietrzny, a ogół przestaje patrzeć na Kanał jako na bezpieczne ogrodzenie, zdając sobie sprawę, iż właśnie, jako płynny, nie nadaje się on do urządzenia na tym obszarze obrony przeciwlotniczej. Więc obok uczuciowego pacyfizmu zjawia się żywe poczucie, że wyspa nasza nie jest już niedosiężna dla napadu...”

Z tych przesłanek wysnuło w Anglii bardzo prosty wniosek, że obrona jej musi być zapewniona już na lądzie Europy. Dlatego p. Stanley Baldwin oświadczył przed dwoma laty: granica obronna Anglii znajduje się nie na wybrzeżu koło Dover, lecz nad Renem. Dzisiaj to przekonanie jest już powszechne w Anglii i dlatego, po zamachu nadreńskim z marca r. b. ustalono styczeńność sztabów angielskiego, francuskiego i belgijskiego.

Ale w miarę olbrzymich zbrojeń niemieckich zaczęto też rozumieć, że dla okiełznania Trzeciej Rzeszy nie wystarczy już tylko porozumienie obronne na zachodzie Europy. Trzeba korzystać z wszystkich sił, które mogą przeciwstawić się zamysłom zdobycy Niemiec, nietylko na zachodzie, ale także na wschodzie Europy. Tembardziej, że dozwolenie, by Niemcy wzmożyli się na wschodzie, byłoby tylko przedmową do zwrócenia potem wzmożonego nacisku na zachód. I dlatego dzisiaj w Anglii poglądem panującym jest przeświadczenie, że musi ona dbać o pokój i o bezpieczeństwo w całej Europie.

Tu jednak trzeba było dojść do cze-

gość uchwytne. Powszechne bezpieczeństwo, oparte o samą tylko Ligę Narodów, okazało się urojeniem. Przeważała przeto w Anglii dążność do podparcia go umowami grupowymi państw w różnych stronach Europy, na rzecz wzajemnej pomocy przeciw napadom. Anglia uczestniczyłaby bezpośrednio w umowie zachodniej, ale uważa za potrzebne także umowy w Europie środkowej i wschodniej.

I oto obecnie w stanowisku angielskim widać wyraźnie: 1) zgodne postanowienie bardzo znacznych zbrojeń własnych, 2) dbałość o bezpieczeństwo w całej Europie.

W początku września r. b. odbył się w Plymouth zjazd Trade-Unions, potężnego zrzeszenia robotniczego. Z oświadczeń przewodców, Bevina i Citrin'a, którzy w lecie odbywali poufną naradę z rządem, wynikało, że Trade-Unions przeciwstawia się budowaniu bezpieczeństwa na zachodzie Europy kosztem wschodu.

W odpowiedzi na pogróżki zjazdu w Norymberdze przeciw Rosji, powiedziano w „Timesach” z 14 września r. b., że mylą się Niemcy, sądząc, iż Wielka Brytania gotowaby była dopomóc do

ucięcia głowy komunizmowi, celem dopomożenia do przewagi dyktatorskiej w Europie.

W tym samym duchu oświadczył się w rozważaniach, ogłoszonych 23 ub. m. sir Austen Chamberlain, b. minister spraw zagranicznych, wyrażający nadal poglądy rządzącego stronnictwa zachowawczego, a podobnie też 24 ub. m. Winston Churchill, najbystrzejszy polityk tego obozu, w mowie, wygłoszonej w Paryżu.

Nic przeto dziwnego, że na zjeździe zachowawczym w Margate minister marynarki sir Samuel Hoare i minister skarbu Neville Chamberlain, niezawodnie następcą Baldwina u steru, zapowiedzieli niebawem stanowczo wielkie zbrojenia, oraz że zarówno Eden w mowie z 25 ub. m. w Genewie, jak Neville Chamberlain 2 ub. m. w Margate, oświadczyli się za podparciem bezpieczeństwa w Europie umowami grupowymi wzajemnej pomocy w różnych stronach Europy.

Także na zjeździe Labour Party w Edynburgu, który rozpoczął się 5 bm., z poza niezbędnych uwag opozycyjnych przeciw rządowi prześwieca zgoda na zbrojenia, oraz przeświadczenie o konieczności bezpieczeństwa w całej Europie.

Objawy te są dziś bardzo ważne. Główna rachuba dyplomacji Trzeciej Rzeszy wyrażała się i wyraża w hasle: gotowość do pokoju i porozumienia na zachodzie wzamian za wolną rękę na wschodzie. Niema dzisiaj zgody na to nietylko Francji, lecz i Anglii.

STANISŁAW STRONSKI

Bieliznę

nieomal wszyscy kupują „Kałamajskiego a Pani?”

Pg 7513-44,120

Czerwone lekarstwo

Socjalistyczna międzynarodówka jedno z głównych lekarstw na chorobę światowego kryzysu gospodarczego widzi w zaprowadzeniu 6-godzinnego dnia pracy, przy utrzymaniu dotychczasowych płac. Srodek ten ma się przyczynić do zwiększenia liczby zatrudnionych w przemyśle, przyczem projektodawcy zamykają obłudnie oczy na sprawę zwiększenia kosztów produkcji. To chowanie głowy w piasek i nieliczenie się z rzeczywistością, właściwe wszelkiej ekonomii socjalistycznej, mieści się nietylko w szczegółach, ale również w samej istocie przemysłu. Jest on bowiem, jak ów uniwersalny srodek na wszelkie choroby, reklamowany przez Schillera-Szkolnika, czy innego szkodnika i naciągacza. Jak bowiem nie jest możliwe istnienie takiego środka, tak niema generalnego sposobu na rozwiązanie trudności gospodarczych świata. Mogą je natomiast rozwiązywać narody w ramach swoich indywidualnych warunków i cech narodowych.

Międzynarodówka socjalistyczna nie rozumie jednak tego i przypuściła szeregi atak na tym odcinku swojej działalności. Szturmując w Międzynarodowym Biurze Pracy, gdzie sprawy nie wygrała. Korzystając z rządu Bluma we Francji, zaatakowała ten kraj i uzyskała wprowadzenie 40-godzinnego tygodnia pracy. Skutki tego „zwycięstwa” już dziś ocenia się ujemnie mimo, że robotnik francuski jest w tem szczęśliwym położeniu, iż istotnie przez 40 godzin w tygodniu może pracować. Wreszcie za pośrednictwem klasowej międzynarodówki górników ruszono w bój o wprowadzenie 6-godzinnego dnia pracy w górnictwie i zaatakowano przedewszystkiem odcięk polski.

Nie jest to walka nowa. Od dłuższego już czasu w zbiorowych akcjach klasowych związków zawodowych górników na Śląsku oraz w Zagłębiach Dąbrowskim i Krakowskim wysuwano żądanie 6-godzinnego dnia pracy. Kończyło się na odroczeniu tego postulatu, przekazywaniu go komisji i t. d. Obecnie jednak zagadnienie nabrało na ostrości. Zawodowe związki górników na Śląsku wypowiedziały umowę zbiorową z pracodawcami pod hasłem skrócenia czasu pracy w górnictwie, a do akcji ich przyłączyły się związki z innych zagłębi węglowych. W razie odrzucenia ich żądań górnicy zapowiadają strajk w całym górnictwie węglowym, a walka ma być prowadzona aż do zwycięstwa.

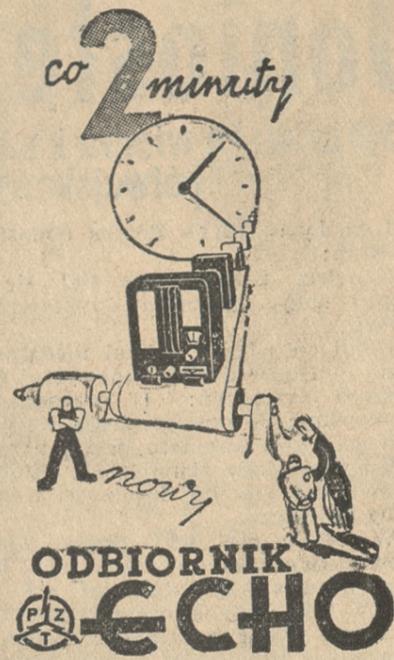
Odrzućmy na chwilę wrażenie, że akcja ta jest kierowana przez czerwonych i zapytajmy się, czy jest ona słuszna pod kątem widzenia interesów

robotnika i państwa. Mój Boże! Sześciogodzinny dzień pracy, a więc trzydziesto-sześć godzinny tydzień pracy... Czy górnicy polscy pracują trzydzieści sześć godzin w tygodniu? Najwyżej! Dwie, trzy, a najwyżej cztery dniówki w tygodniu, to powszednie zjawisko na polskich kopalniach węgla. Prawda, że we Francji pracuje robotnik przez 40 godzin, ale ma je wypełnione pracą. U nas dzieli się pracowników na bezrobotnych i pracujących, a zapomina się o ogromnej masie częściowo pracujących, których w górnictwie jest przeogromna ilość. Urlop turnusowy i świętówka — stały się zwyczajem w polskim przemyśle górnictwa. Zwyczajem straszny, ale nie mniej rzeczywisty.

Klasowe związki zawodowe twierdzą, że wprowadzenie 6-godzinnego dnia pracy podniesie koszt wydobycia węgla w Polsce o 28 milionów i pozwoli zatrudnić 15.000 górników. Przemysłowcy węglowi natomiast oświadczają, że przy 6-godzinnym dniu pracy koszt eksploatacji węgla wzrosłby o 85 milionów złotych rocznie i tak zaważył na cenie węgla, iż musiałoby nastąpić ograniczenie produkcji, a zatem i redukcje pracowników. Trudno skontrolować te cyfry, ale nie wolno zapominać o oczywistym fakcie, że nasz przemysł węglowy znalazł się poza nawiasem pewnego ożywienia gospodarczego, charakteryzującego rok ubiegły i bieżący. Zmniejszyło się ogólne wydobycie węgla, wzrósł nieco jego zbyt w kraju, ale nasza ekspansja węglowa od czterech lat maleje bez przerwy i to na korzyść Niemiec. Straty w tej ekspansji, w porównaniu z 1929 r., wynoszą 38,6 proc. i są najdotkliwsze w gronie państw produkujących węgiel w Europie.

Czyż te cyfry nie narzucają poprostu myśli, że realizacja postulatu 6-godzinnego dnia pracy w górnictwie, przy utrzymaniu dotychczasowych płac, jest eksperymentem bardzo niebezpiecznym, który może ugodzić zarówno w przemysł węglowy, jak i w robotników? I dlaczego ten eksperyment ma się dokonać w Polsce? Czy w związku z planami politycznymi socjalistów? Wszak do podjętej w Pradze uchwały międzynarodowego kongresu górników w sprawie wprowadzenia 6-godzinnego dnia pracy w górnictwie nie próbuje się dostosować poza Polską żaden z krajów!

Wygląda to mocno podejrzanie, że uniwersalne, czerwone lekarstwo na kryzys ma być wypróbowane na polskim górnictwie. Smutne zaś jest, że socjalistyczny Centralny Związek Górników potrafił skupić pod swoją komendą inne związki klasowe, jak

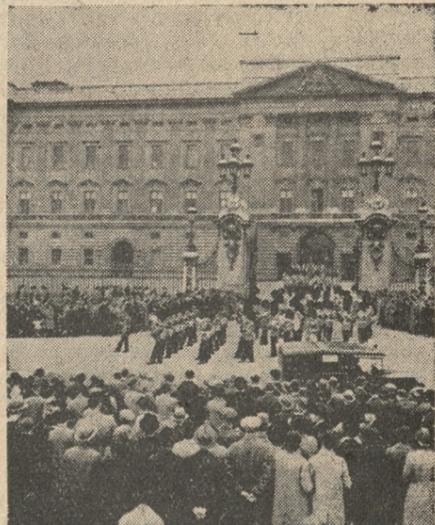
PRODUKCJA TAŚMOWA — KAŻDA OPERACJA KONTROLOWANA
ECHO NA 10 RAT
na prąd zm. — po zł 17.—
na prąd st. — po zł 19.50
baterijny — po zł 16.—
miesięcznie

DALEKI ZASIĘG — SELEKTYWNOŚĆ — PIĘKNY TON GŁOŚNIKA — OSZCZĘDNE ZUŻYCIE PRĄDU
Sprzedaż w większych sklepach radiowych.
PAŃSTWOWE ZAKŁADY TELE- i RADIOTECHNICZNE w WARSZAWIE

UWAGI

„Court of St. James”. Tak określają dzisiaj jeszcze królewski dwór angielski. Kiedy bowiem pożar strawił pałac Whitehall, siedzibę królewską przeniesiono do pałacu św. Jakóba.

Pałac św. Jakóba, postawiony przez Henryka VIII, a doprowadzony do dzisiejszej okazałości za czasów Karola II przez architekta francuskiego Le Notre, był aż do czasu królowej Wiktorji siedzibą dworu angielskiego. Odnowiony przez architekta Johna Nasha był ostatnio miejscem zamieszkania księcia Walji.

PULK GWARDJI ZACIĄGA WARTĘ

Od czasów królowej Wiktorji rezydencją króla Wielkiej Brytanji i cesarza Indji był pałac Buckingham. Kupiony od księcia Buckingham przez Jerzego III stał się siedzibą dworu królewskiego.

Na maszt królewski pałacu Buckingham wciągnięto flagę króla Edwarda VIII. Pierwszy pułk gwardji, będący pułkiem młodego króla zaciągnął wartę przed pałacem. Królowa Marja, wdowa po zmarłym królu Jerzym opuściła pałac Buckingham, przenosząc się do zamku Marlborough. W pałacu Buckingham zamieszkał król Edward VIII.

Tradycjonalizm angielski jest niezmienny.

Zjednoczenie Zawodowe Polskie (ZZP), Związek Związków Zawodowych (ZZZ), a ostatnio i związki chadeckie. Przelicytował je demagogją i musiał do posłuchu, bo nie umiały się zdobyć na samodzielność myśli i czynu, szukając własnych, zgodnych z interesem narodowym rozwiązań klęski bezrobocia. Bo czyż sześć godzin pracy może być ideałem w kraju, który musi nadrobić wiekowe zaniedbanie i doścignąć narody, które go wyprzedziły? Ale tylko narodowa Polska będzie zdolna do zgodnego z interesami narodu rozcięcia węzłów tych zagadnień.

We Francji żyje nadal pamięć o bohaterskim królu Belgów Albercie, wiernym sprzymierzeńcu Francji, który w lecie 1914 r. zatamował zalew niemiecki, mający pochłonąć Paryż. W Nancy uczczono pamięć o wielkim królu pięknym pomnikiem, odsoniętym w obecności ambasadora Belgji w Paryżu, p. Kerchove de Denteryhem.

Doniosłe przemiany w Austrii

Dyktatorska władza kanclerza Schuschnigga — Rozwiązanie wszystkich organizacyj półwojskowych — Całkowite usunięcie ks. Starhemberga

Londyn (PAT) Reuter donosi z Wiednia:

Kanclerz Schuschnigg stał się w ciągu nocy jedynym dyktatorem Austrii.

Objął on władzę niemal nieograniczoną w drodze dwóch nadzwyczaj doniosłych zarządzeń: 1) rozwiązanie Heimwehry; 2) zaprzysiężenie wszystkich członków gabinetu, w tej licznie byłych członków Heimwehry, którzy zobowiązali się do lojalności wobec osoby kanclerza.

Wiedeń. (Tel. wł.) Rada ministrów debatowała nad żądaniem ks. Starhemberga, który domagał się uznania jako jedyną organizację półwojskową utworzoną przez siebie i związaną z jego osobą milicją frontową. Po długiej, chwilami dramatycznej dyskusji postanowił rząd rozwiązać wszystkie organizacje półwojskowe, ponieważ wysiłki pogodzenia skłóconych obozów w Heimwehrze speliły na niczem.

Rekonstrukcji rządu austriackiego nie będzie. Coprawda min. oświaty dr. Pertner, min. finansów dr. Draxler, oraz wicekanclerz Baar-Barenfels ustąpili ze swych stanowisk, lecz zostali na nowo powołani na swe stanowiska przez prezydenta państwa. Z całym naciskiem stwierdza się, że tych trzech ministrów nie łączy obecnie nic z organizacjami półwojskowymi.

Rada ministrów uchwaliła organizować milicję frontową na zupełnie nowych podstawach.

Kanclerz Schuschnigg, który już wczoraj wieczorem miał wyjechać z Wiednia, odleciał dziś rano o godz. 8 do Budapesztu na pogrzeb premiera Goemboesa.

Wiedeń. (Tel. wł.) Nocne posiedzenie rady ministrów ma niewątpliwie historyczne znaczenie. Równolegle odbywały się konferencje z ks. Starhembergiem, nie dały one jednak pozytywnego wyniku. Osobistość, która od dziesięciu lat odgrywała dużą rolę w Austrii, ks. Starhemberg, została wyeliminowana.

Rozwiązanie organizacji półwojskowych uderza wyłącznie w Heimatschutz, ponieważ zlikwidowanie formacji kanclerza Schuschnigga, „Ostmaerkische Sturmsharen“ i „Freiheitsbund“, nie ma praktycznie żadnego znaczenia. Ich członkowie wstąpili prawie wszyscy do milicji frontu ojczyźnianego, utworzonego w maju.

Decyzje z soboty rana są właściwie zakończeniem rozwoju wydarzeń, zapoczątkowanych w maju przez zmuszenie Starhemberga do ustąpienia z rządu, oraz przez stworzenie ochotniczej milicji frontu ojczyźnianego, do której zapisać się mogli wszyscy członkowie organizacji półwojskowych. Heimwehra nie skorzystała z tej oferty i prowadziła swoją politykę dalej, pod wodzą ks. Starhemberga.

Takie położenie domagało się gwałtownie wyjaśnienia. Tarcia pomiędzy ks. Starhembergiem i b. wicekanclerzem Feyem były dla Schuschnigga pożądanym momentem do wyciągnięcia ostatecznych wniosków ze swego dotychczasowego postępowania. Po rozbiciu się rokowań w ciągu ubiegłej nocy, Starhemberg odwołał swoich ministrów, wicekanclerza Baar-Barenfels i dr. Draxlera z rządu. Zastanawiano się wówczas nad wydaniem ustawy o przymusowej milicji. Ustawa ta nie miała formalnie likwidować „Heimatschutzu“. Wskutek dalszego rozwoju wypadków zdecydował się jednak kanclerz Schuschnigg po kilku godzinach rozwiązać „Heimat-

schutz“ po przekonaniu b. ministrów z ramienia tej organizacji, Baar-Barenfelsa i dr. Draxlera o konieczności ich pozostania w rządzie. Obaj odłączyli się od Starhemberga, co jednak nie zmienia faktu, że podstawy rządu zostały ponownie zwięzione.

W obawie demonstracji Heimwehry policja, żandarmerja i armja są w pogotowiu. Bliższych szczegółów o nowej organizacji milicji frontowej do tej chwili niema. Wiadomo jedy-

Katastrofalne opady śnieżne

Lwów. (ATE) Nadeszły tu szczegóły o katastrofalnych opadach śnieżnych, które nawiedziły całe zagłębie naftowe.

Drohobycz i jego okolice od trzech dni pokryte są grubą powłoką śnieżną. Opady połączone są przeważnie z silnymi wicherami, co spowodowało uszkodzenie prawie w całym Drohobyczu i okolicy wszystkich linii telefonicznych. Sieć telefoniczna międzymiastowa jest nieczynna z wyjątkiem linii Drohobycz—Lwów i Drohobycz—Medeniče.

Na terenie Borysławia i Drohobycza zostało unieruchomionych 307 aparatów telefonicznych. Wiele słupów telegraficznych w mieście zostało przewróconych. W centrum Borysławia i Drohobycza wichura powywracała drzewa, które zahamowały całkowicie komunikację.

Całość sprawa wprost niesamowity widok. Wskutek nagromadzenia się wielkiej ilości śniegu na konarach drzew, wiele drzew zostało połama-

nie, że we wszystkich sprawach organizacji, uzbrojenia i wyszkolenia musi mieć jak najściślejszy kontakt z armją. Zarząd sprawować będzie minister obrony krajowej. Nowa organizacja jest powołana do dalszego zachowania tradycji ochotniczych towarzystw półwojskowych. Komitet ministrów, który ma opracować szczegóły nowej organizacji winien przedstawić wynik swej pracy na radzie ministrów w dniu 14 bm.

nych. W ten sposób około 40 proc. drzew zostało uszkodzonych. Przewody elektryczne, prowadzące z Borysławia do Drohobycza, zostały przerwane i wskutek tego oba miasta przez dwie godziny pozbawione były prądu i tonęły w ciemnościach. Wskutek opadów śnieżnych bardzo poważnie ucierpiały wszystkie sady.

Śnieg pada w dalszym ciągu. Również z całego szeregu innych miejscowości Małopolski wschodniej nadchodzą wiadomości o przedwczesnych opadach śnieżnych. W górach i na Podkarpaciu śnieg pada już od kilku dni, pokrywając ziemię warstwą wysoką na 30 cm. Wszystkie kolejki górskie, zajęte przy eksploatacji drzew, wstrzymały swą pracę.

W wielu miejscowościach wielkie zwaly uniemożliwiły zupełnie komunikację. Pokrywa śnieżna w Karpatach przypomina już zupełnie głęboką zimę. Olbrzymie opady śnieżne przerwały zupełnie roboty w polu, a zwłaszcza przy kopaniu i zwózce kartofli.

Z komitetu nieinterwencji w Hiszpanji

Londyn. (PAT) Komunikat, ogłoszony po zakończeniu wczorajszego posiedzenia komitetu nieinterwencji do spraw hiszpańskich po przedstawieniu przebiegu obrad stwierdza:

„Zważywszy, iż nie zgłoszono komitetowi żadnych propozycji, nie można było przedsięwziąć konkretnej akcji opartej na oświadczeniu przedstawiciela ZSRR. Jednak pewni przedstawiciele państw biorących udział w Komitecie oświadczyli, iż pragną otrzy-

mać nowe instrukcje od swych rządów.

„Zgodnie z życzeniem, wyrażonym przez podkomitet, przedstawiciele państw uznali za właściwe zwrócić się do swych rządów o pewne dodatkowe informacje co do przepisów dotyczących broni i materiału wojennego, przeznaczonych dla Hiszpanji, a stanowiącego część ładunku okrętów, zatrzymujących się w portach krajów, które przystąpiły do układu.“

Bilans Banku Francji

Paryż. (PAT) Ogłoszony bilans Banku Francji za okres od 25 września do 2 października r. b. jest pierwszym, ogłoszonym po dewaluacji. Zawiera on duże zmiany w tych pozycjach, które uległy przerachowaniu w związku z nowym kursem franka, a więc przede wszystkim w pozycji zapasu złota i dewiz.

Zapas złota, który w poprzednim bilansie opiewał 50.111 milj. fr., obecnie po zrewaloryzowaniu wynosi 57.358 milj. fr. Nadwyżka w istocie jest o 10 miliardów fr. większa i wynosi 17.247 milj. fr., lecz te 10 miliardów „wycofano“ z bilansu i stanowią dotację funduszu wyrównawczego. Poza tem uległa przerachowaniu pozycja zapasu dewiz zagranicznych. Wzrosła ona z 11,3 do 15,9 milj. fr. Przerachowano wreszcie pozycję krótkoterminowych należności zagranicznych, a mianowicie z 1.222 milj. fr. do 1.464 milj. fr.

Nadwyżkę w wysokości 7.247 milj. fr., uzyskaną z rewaloryzacji złota, potraktowano jako własność skarbu, to też równolegle zmniejszyła się jego zadłużenie w Banku Francji. Spadło ono — o ile wiadomo — narazie o ok. 3.600 milj. fr. Bezprocentowy kredyt skarbu państwa z tytułu wykupu przez Bank zredyskontowanych bonów skarbowych i innych papierów publicznych spadł o 1.529 milj. fr. do 12.304 milj. fr. Bezprocentowy kredyt, który miał być udzielony przez Bank skarbowi do wysokości maksimum 10 miliardów fr., a który ostatnio wynosił 2.070 milj. fr., został całkowicie spłacony.

Z pozostałych pozycji obieg banknotów wykazał dość poważny wzrost o 2.276 milj. fr. do 86.026 milj. fr.

Ogólna suma natychmiast płatnych zobowiązań, łącznie z obiegiem banknotów, wzrosła o 2.765 do 94.854 milj. fr. Mimo tego stosunek pokrycia złotem — dzięki stosunkowo wzmoczeniu się wartości jego zapasu — wzrósł z 54,42 do 60,47 procent.

Obecny bilans Banku Francji, podobnie jak wszystkie następne, nie będą odzwierciedlały istotnych ruchów złota. Operacyj bezpośrednich na rynku złota będzie dokonywał fundusz wyrównawczy, który otrzymał 10 miliardów fr., będzie działał w całkowitej tajemnicy.

Sprawa ubezpieczeń

Warszawa. (PAT) Odbyła się w prezydium rady ministrów konferencja prasowa, na której dyr. Fabierkiewicz przedstawił obecny stan rynku ubezpieczeniowego w Polsce oraz projektowane środki zaradcze. Mówca oświadczył m. in., że państwowy urząd kontroli ubezpieczeń dośzedł do wniosku, że:

1) musi być usunięty stały stan deficytowości rynku ubezpieczeń na życie, uniemożliwiający powstanie i rozwój krajowych ubezpieczeń;

2) wyłączne opanowanie rynku krajowego przez towarzystwa zagraniczne nie jest pożądane;

3) inicjatywa powołania zakładu krajowego w formie towarzystwa kaucyjnego powinna znaleźć przychylny ustosunkowanie;

4) zabezpieczenie interesów ubezpieczonych musi być silnie wzmocnione, a sankcje karne zastrzeżone;

5) sprawa tow. „Phoenix“ powinna być rozwiązana w ten sposób, aby jej

wpływ ujemny na rynek ubezpieczeniowy został zlikwidowany.

Wylosowane bony fundusz inwestycyjnego

Urząd długów państwa komunikuje, że w dn. 8 października 1936 r. wylosowane zostały do umorzenia bony funduszu inwestycyjnego, oznaczone nr nr. 248, 3459, 9844, 26449, 30571, 32713 i 38407.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 10. 10. 1936 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była utrzymana.

Z pożyczek państwowych płacono za 5% poz. konwers. 52,— przy braku oddawców.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. obracano 4½% listy zast. złote w złocie po 44,— oraz 4% listy zast. konwert. po 39,— do 38,75; pozatem ofiarowano 4½% złote listy zast. po 42,—.

Z akcji bankowych płacono za Bank Cukrownictwa 62,—.

Cedula Urzędowa Giełdy Pieniężnej w Poznaniu

Kurs w procentach nominału wzgl. w złotych za sztukę.

Papiery procentowe

5% poz. konwers. 52,— P.

4½% listy zast. złote w złocie przestemplowane Pozn. Ziem. Kred. (dawn. 4½% dol. listy zast. w zł — 8,9141 zł za 1 dol.) 44,— +

4½% złote listy zastawne serji L. Pozn. Ziem. Kred. 42,— O.

4% listy zast. konwert. ostempl. P. Z. K. 39,—38,75 +

Akcje bankowe i przemysłowe

Bank Cukrownictwa 62,— P.

Tendencja utrzymana.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej

Poznań, 10. 10. 1936 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg:

STANDARTY: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ceny orientacyjne:

Żyto (Usposobienie mocne) 18,00—18,25

Pszenica (Usposobienie stałe) 25,25—25,50

Jęczmień browarowy 23,00—24,00

Usposobienie stałe.

Jęczmień 630—640 g/l. 19,50—19,75

Jęczmień 667—676 g/l. 20,00—20,25

Jęczmień 700—715 g/l. 21,00—21,75

Usposobienie stałe.

Owies (Usposobienie stałe) 16,00—16,50

M a k a

żytnia wyciąg. 0-30% wł. w. 28,00—28,25

żytnia gat. I 0-50% wł. w. 27,50—27,75

żytnia gat. II 0-65% wł. w. 26,50—27,00

żytnia gat. III 50-65% wł. w. 21,25—22,25

żytnia pośl. pon. 65% wł. w. 19,75—20,75

Usposobienie stałe.

pszena gat. I wyc. 0-2% wł. w. 41,75—43,50

pszena gat. IA 0-45% wł. w. 41,00—41,50

pszena gat. IB 0-55% wł. w. 40,00—40,50

pszena gat. IC 0-60% wł. w. 39,50—40,00

pszena gat. ID 0-65% wł. w. 38,50—39,00

pszena gat. IIA 20-55% wł. w. 37,75—38,25

pszena gat. IIB 20-65% wł. w. 37,25—37,75

pszena gat. IID 45-65% wł. w. 34,75—35,25

pszena gat. IIF 55-65% wł. w. 30,50—31,00

pszena gat. IIG 60-65% wł. w. 29,00—29,50

pszena gat. IIIA 65-70% wł. w. 27,00—27,50

pszena gat. IIIB 7-75% wł. w. 25,00—25,50

Usposobienie stałe.

O t r e b y żytnie stand. 12,00—12,50

O t r e b y pszenne grube stand. 13,00—13,50

O t r e b y pszenne średnie stand. 12,00—12,75

O t r e b y jęczmienne 12,75—14,00

Rzepak zimowy 39,00—40,00

Siemię lniane 58,00—41,00

Gorzyczka 31,00—34,00

Groch Wiktorja 20,00—23,00

Groch Folgera 23,00—25,00

Mak niebieski 59,00—65,00

Ziemiaki jadalne 2,40—2,80

Ziemiaki fabryczne za kilo 15

Makuch lniany w taflach 19,75—20,00

Makuch rzepak. w taflach 16,25—16,50

Siłma pszena luzem 1,55—1,80

„ pszena prasowana 2,05—2,30

„ żytnia luzem 1,65—1,90

„ żytnia prasowana 2,40—2,65

„ owsiana luzem 1,90—2,15

„ owsiana prasowana 2,40—2,65

„ jęczmienna luzem 1,55—1,80

„ jęczmienna prasowana 2,05—2,30

Siano zwykłe luzem 4,00—4,50

„ zwykłe prasowane 4,65—5,15

„ nadnoteckie luzem 4,90—5,40

„ nadnoteckie prasowane 5,90—6,40

Ogólne usposobienie stałe.

Ogólny obrót: 4743 tonn. w tem żyta 1694 tonn, pszenicy 362 tonn, jęczmienia 754 tonn, owsa 120 tonn.

U w a g a! Ziemiaki żółtomiesne ponad notowanie.

STRONNICTWO NARODOWE

KOŁO LAZARZ

Zebranie plenarne odbędzie się w poniedziałek, 12 bm. w sali p. Smoczyka ul. Marsz. Focha 70. Początek o godz. 20.

KOŁO GÓRCZYN

Nadzwyczajne zebranie członków odbędzie się w środę, 14 października w sali kina „Polonia“ przy ul. Marsz. Focha 177. Na porządku dziennym sprawy wyborcze. Początek o godz. 20.

Wzrosty

— W Paryżu podczas przedstawienia w cyrku tygrys ciężko poranił pogramców Schirowa i Walerje Leine obywateli niemieckich, których przewieziono do szpitala.

* — W Paryżu na pl. Aleksandra I (dawny place de la Muette) odbyło się odsłonięcie pomnika króla serbskiego Piotra i Aleksandra I Zjednoczyciela.

* — Cała Jugosławia obchodzi drugą rocznicę tragicznej śmierci króla Aleksandra I Zjednoczyciela. W całym kraju odbyły się nabożeństwa żałobne.

* — Kongres Labour Party powołał na prezesa pos. dr. H. Daltona, b. wicemin. spraw zagr. w pierwszym gabinecie MacDonalda.

Walki w Hiszpanji

La Curona. (PAT) Komunikat wojsk powstańczych stwierdza, iż na wszystkich frontach panuje względny spokój.

Walki o Madryt

Na odcinku Toledo postanowiono wojskom dać dzień odpoczynku. Na odcinku Avila oddział wojsk powstańczych zajął miejscowości San Juan de Lanava i Barraco. W ostatniej chwili nadeszły wiadomości, jeszcze oficjalnie niepotwierdzone, o zajęciu Hoyo de Pinares i El Tiemblo, gdzie znajdują się zapory na rzece Albergne, dostarczającej energii elektrycznej Madrytowi.

Działalność lotnictwa

Stacja kolejowa w Aranjuezie została całkowicie zniszczona przez lotników powstańczych, którzy poza tem bombardowali z powodzeniem Malagę, Alicante i Barcelonę. Rzucono również wielką ilość bomb na Bilbao. Podczas bombardowania zginęło podobno przeszło 300 osób.

W Santander doszło do starcia po-

między gwardją cywilną, milicjantami a komunistami.

Oddziały wojsk powstańczych, operujące na froncie południowym, za-

jęły Almagro i Villa Viciosa. Strącono 3 samoloty rządowe.

Komunikat wojsk czerwonych

Madryt. (PAT) Komunikat brzmi: Na frontach północnym i północno-zachodnim położenie bez zmian.

Na froncie aragońskim samoloty czerwone zniszczyły na odcinku Si-guena baterię dział powstańczych. Lotnictwo czerwone bombardowało z powodzeniem odcinek Penarroya.

Do dyspozycji rządu w Burgos

Tenerifa. (PAT) Towarzystwo okrętowe śródziemnomorskie, które utrzymywało stałą komunikację pomiędzy półwyspem iberyjskim, a wyspami balearskimi i kanaryjskimi, oddało wszystkie swoje okręty do dyspozycji rządu w Burgos.

Wywłaszczenie powstańców

Madryt. (PAT) Ogłoszono dekret wywłaszczający bez odszkodowania na rzecz państwa i za pośrednictwem instytutu reform rolnych wszystkie posiadłości ziemskie, które w dniu 18 lipca 1936 r. należały do osób pośrednio lub bezpośrednio zamieszanych w ruchu powstańczym.

Nie tylko zewnętrzna forma,

ale i jakość
rostek jest
właściwością

Karo Franck
przyprawy do kawy w kostkach

Pg 7500-41.258

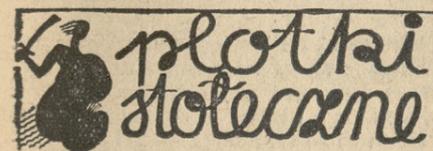
Czytajcie i abonujcie
„Ilustracje Polska“

Z Warszawy do Burgos

FRANCISCO SERRAT Y BONASTRE do sierpnia b. r. poseł hiszpański w Warszawie, obecnie, po ustąpieniu ze swego stanowiska, mianowany został przez rząd narodowy w Burgos ministrem spraw granicznych.

Przeszło 60.000 par pończoch sprzedaje rocznie. To chyba najlepszy dowód, że pończochy są dobre a ceny tanie. Każdy się przekona! **Murowane Kałamajski najtańszy.**
Pg 1712-41.136

8 października.

Pewne poruszenie w świecie politycznym wywołała zapowiedź zebrania organizacyjnego komitetu krajowego niesienia pomocy zimowej bezrobotnym. Komitet ten organizuje minister opieki społecznej i on podpisywał rozesłane zaproszenia. Zaznaczono na nich, że w zebraniu będą uczestniczyli i p. Prezydent i gen. Rydz-Śmigły. Zaproszeń rozesłano kilkaset w różnych ośrodkach kraju. Ale co najcharakterystyczniejsze, że rozesłano je do osobistości rozmaitych kierunków politycznych, uwzględniając czołowe osobistości stronnictw opozycyjnych. Otrzymali je tedy i tow. Ar-ciszewski i tow. Czapliński i tow. Niedziałkowski i prezes Stronnictwa ludowego p. Rataj, a także przedstawiciele obozu narodowego.

Kiedyś przed laty po obaleniu rządu p. Światłowskiego p. Prezydent zapraszał do siebie przewodców wszystkich stronnictw politycznych po kolei, aby się o nastrojach poinformować. Teraz po raz wtóry zwrócono się do nich o współudział w pracy społecznej, nie noszącej coprawda charakteru politycznego.

P. Roger Raczynski już ustąpił ze stanowiska wiceministra rolnictwa. Czy w grę wchodziło ostatnie zestawienie ziemi, przeznaczonej na parcelację, czy też nieporozumienia wewnętrzne i zradykalizowanie polityki ministerstwa rolnictwa — trudno przesądzać. Jest faktem, że p. Raczynski wyzyskał okoliczność, żeby wyjść z tego działu administracji i przejść do innego. A ma nim być — dyplomacja. Słychać było oddawna pogłoski, notowane już przez prasę zagraniczną, że ambasador Lipski ma być użyty na innej placówce, a jako jego ewentualnego następcę wyróżniają właśnie p. R. Raczynskiego.

Zatarg w szeregach „frontu ludowego“

Rząd pozwolił na odbycie najwyżej 10 zebrań komunistycznych zamiast zapowiedzianych 127 — Francuscy bolszewicy nie chcą podporządkować się tym zakazom

Paryż. (PAT). Sprawa 127 masówek propagandowych, przygotowanych przez komunistów na przyszły tydzień w Alzacji i Lotaryngji, przybiera formę poważnego zatargu między komunistami a rządem i pozostałymi stronnictwami „frontu ludowego“. Komuniści, którzy zaczęli organizować swe zgromadzenia przed ogłoszeniem rozporządzenia, żądali początkowo, aby do tej przygotowanej już akcji zakazu nie stosować. Wobec jednak gwałtownej kampanji prasy, zdecydowali się sami zredukować ilość projektowanych zgromadzeń z 127 na 56. Organizacje przeciwbolszewickie Alzacji i Lotaryngji ogłosiły namiętne protesty przeciwko zamierzonej akcji komunistycznej, nazywając ją prowoka-

cją ludności pogranicza i zapowiadając energiczne kontrmanifestacje.

Rząd, któremu tłumne manifestacje komunistyczne w pobliżu granicy francusko - niemieckiej byłyby bardzo nie na rękę, występuje w tej sprawie energicznie, żądając od komunistów kategorycznie, aby odwołali olbrzymią większość projektowanych 127 zgromadzeń i poprzestali tylko na 10. Informacje te wywołały konsternację w kołach komunistycznych, które w swoich komunikatach oświadczają, że wbrew krążącym pogłoskom nie zgodzili się i nie zamierzają się zgodzić na żądanie rządu oraz wystosowali pisma do partii socjalistycznej i partii radykalnej, uzalając się w nich na brak poparcia ze strony pozostałych członków „frontu ludowego“ w walce z faszystami. Komuniści żądają wspólnego zorganizowania wielkiej kampanji antyfaszystowskiej w całym kraju oraz podjęcia zaraz wspólnej demarsche przeciwko zakazowi zgromadzeń w okręgu paryskim, wydanemu przez ministra Salengro. Komuniści zwrócili się jednocześnie o poparcie do Generalnej Konfederacji Pracy, której delegacja, protestując wczoraj u pre-

miera i ministrów spraw wewn. przeciwko zbyt energicznemu jakoby przeprowadzeniu ewakuacji jednej z okupowanych fabryk czekolady, wystąpiła jednocześnie w imieniu związków zawodowych na rzecz umożliwienia komunistom ich zgromadzeń propagandowych w Alzacji. Sprawa jest jeszcze przedmiotem rokowań, wywołując coraz poważniejsze rozgoryczenie komunistów, ponieważ rząd dotychczas nie wykazuje chęci do ustępstw.

Prasa prawicowa wyraża niezadowolone z powodu pozwolenia komunistom nawet na 10 zebrań, podkreślając, że kampanja „czerwonych“ zorganizowana została na rozkaz Moskwy, która spodziewa się, że tego rodzaju manifestacje w pobliżu granicy niemieckiej, mogą wywołać jakąś reakcję ze strony Berlina i przyczynić się do wytworzenia napięcia w stosunkach francusko-niemieckich.

Paryż. (PAT) Ostatnie wiadomości zdają się świadczyć, iż różnica zdań, jaka zaznaczyła się między partią komunistyczną a rządem w sprawie organizowania przez komunistów zgromadzeń w Alzacji i Lotaryngji, nie tylko została wyrównana, lecz uległa raczej pogłębieniu.

Jak wynika z komunikatu Ag. Havasa, rząd utrzymał swoją uchwałę w sprawie odbycia 8 do 10 zgromadzeń zamiast 58 planowanych przez komunistów. Z drugiej strony biuro prasowe partii komunistycznej ogłasza komunikat, iż parlamentarna grupa na dzisiejszym zebraniu po wysłuchaniu referatu sekretarza generalnego partii Thoreza i przedstawiciela Dolnego Renu pos. Daula o stanie przygotowań do tej akcji, ustaliła ostateczne instrukcje dla posłów komunistycznych co do utrzymania ładu i godności na 52 zebraniach, planowanych przez partje.

Przy nieżycie żołądka i jelit, zwłaszcza przy przeładunku organów trawienia nadmiernym jedzeniem i picciem, szklanka naturalnej wody gorzkiej **Franciszka-Józefa** zrana naczczo jest prawdziwym dobrodziejstwem.
Tg 1705

NOWY WICEKRÓL INDYJ OBEJMUJE URZĘDOWANIE

Wicekról Indyj jest przedstawicielem cesarza Indyj, którym jest, jak wiadomo, król Anglii. Do niedawna wysoką godność wicekróla Indyj piastował lord Willingdon. Miejsce jego zajął teraz lord Linlithgow, który też w przyszłym roku będzie pełnił honory gospodarza Indyi w czasie przyjazdu króla Edwarda VIII do Indyj na koronację cesarską, która odbędzie się w Delhi.

Telegram

Polski Biały Krzyż

urządza 11 października br. o godzinie 20 w salach Adria

Wielką Rewię Mód

Przebój sezonu

urozmaiconą występiami artystycznymi i niespodziankami w formie podarków dla P. T. Publiczności dz 3287

Wstęp 99 groszy Dancing-bridge Stotiki można rezerwować wcześniej!

„Hiszpańskie brylanty“

Warszawa. (Tel. wł.). Na terenie warszawskim pojawiły się t. zw. „hiszpańskie brylanty“, tj. szlifowane świecidełka, które mają pochodzić rzekomo od uciekinierów hiszpańskich, a są sprzedawane przez oszustów rozmaitym łatwowiernym.

Policja zanotowała w ostatnich dniach dwa wypadki oszukania na parę tysięcy złotych. (w)

FELJETON KULTURALNY

O tem, jak Prus pokonał Głowackiego

Napisał Zygmunt Wasilewski

Aleksander Głowacki w „Opiekunie domowym” — I Bolesław Prus w... „Kolcach” — Rozdwojenie, a w rozdwojeniu dramat — Jak trafić do serca? — Humor jako wyjście — Ułoić dusze... — Głowacki wstydył się Prusa — Ale Prus go zwyciężył! — Głowacki pozostał nieznanym — Prus stał się sławnym — Przygoda w Krakowie.

ERAZ wszyscy czytają Prusa na nowo. Przyczyniło się do tego wydanie kompletne pism jego, dokonane pod kierunkiem prof. J. Chrzastowskiego i Z.

Szwejkowskiego przez Gebethnera i Wolffa. Wydobyło ono na jaw nieznaną dotychczas literaturę, poczynając od r. 1872, o których wówczas nawet nie wiedziiano, kto je piše. Pod pseudonimem Bolesława Prusa wypływał wtedy na widownię literacką, tając swe nazwisko, Aleksander Głowacki.

Miał wtedy lat 25. Syn oficjalisty rolnego z Lubelszczyzny, znalazł się w Warszawie w poszukiwaniu drogi do źródeł wiedzy. Jak sam potem mówił, „chorował na matematykę i filozofję”. Gorącym był demokratą, próbował pracy w fabryce jako robotnik, jednocześnie marzył o studiach w Szkole Głównej. Ponosiła go idea zbawiania świata polskiego przez oświatę, kierującą na drogę pracy wytwórczej. Miał koło siebie przyjaciół ze Szkoły Głównej (Ochorowicz), którzy wraz z nim prowadzili wykłady dla rzemieślników.

Prus wykladał na takie tematy, jak „złudzenia w życiu” lub „potrzeba badania życia codziennego”. Wykłady te ogłosił w „Opiekunie domowym”. Były to pierwsze jego występy pisarskie. Jest już w nich cały Prus, który całe życie walczył jako pozytywista ze złudzeniami, sam od nich nie wolny, który i jako feljetonista i jako powieściopisarz pilnie badał życie codzienne, co dało mu wielkość, jako artystę.

Nikt wówczas nie wiedział, że autor tych rozpraw ideowych, Al. Głowacki, jest humorystą Prusem, pisującym w „Kolcach” facecje „to i owo” prozą i wierszem. A to było rozdwojenie, w tem zaś rozdwojeniu był dramat i Głowackiego i — powiedzmy także — społeczeństwa.

Rzeczy poważnych niebardzo chciałno czytać, a młodzieniec musiał przecieć z czego żyć. Smutny był pod uciśnięciem politycznym los kultury polskiej, ale też niewesoły był los osobisty Głowackiego. Ktoby pomyślał, że w takim stanie rzeczy zarysowywać się może droga wyjścia w postaci — humoru

Przed idealistą, pragnącym zbawiać, stanęło pytanie: jak trafić do duszy społeczeństwa, ściśle biorąc — do serca Warszawy? Nie był to literat z tych, którzy dziela świat na dwa półswiaty: literatury i życia. On mógł iść tylko przez życie i dla niego. Literatura miała być dla niego tylko środkiem. A co będzie potem, czy ta miłość życia nie urośnie w nim do potęg artyzmu, czy mógł o tem wiedzieć?

Życie ma swoje paradoksy. I Głowacki i Warszawa znaleźli dla siebie jedno wyjście, mianowicie w humorze. Ludzie ówczesnego pokolenia, nad miarę zmaltretowanego po upadku powstania, wykryli, że jednak najlepiej duszę koi humor. Popularnością tedy cieszyły się pisma humorystyczne: „Kolce”, „Kurier Świąteczny”. Głowackiego tedy pociągnął instynkt, ale nie bez dramatu, bo żeby tedy pójść, trzeba było sięgnąć do duszy po talent artystyczny, a przecież on miał walczyć z sztuką. Więc pisać wiersze? Wydawało się to pozytywnie kapitulacją przed wrogiem, którym jest poezja.

Walczył tedy z sobą, borykało się w nim dwu ludzi: działacza i artystę. Pierwszym popędem było zabić w sobie artystę, ale widocznie coś huntuowało się przeciwko temu, bo zamiar ten (niewykonalny zresztą) Głowacki odkładał i zaczął wchodzić z sobą w kompromis. Kwestia zarobku miała tutaj wielkie znaczenie. Ostatecznie

zaczął pisywać do pism humorystycznych, i to wierszem. Mamy z tego czasu utwory jego w tomie p. t. „To i owo”.

Wstydył się jednak tego, ukrył się więc pod pseudonimem Bolesława Prusa. I jakby ze złości, sam ironizując nad sobą jako poetą, parodjował poetów wczesnego romantyzmu. Więc np. w trenach „Na śmierć Filtusia” tak się stylizował:

Czego tak wicher zawodził w komnatach
I schną liście na rozkosznych kwiatkach?
Czego tak krwawo zachodzisz na niebie
Złoty Febie?

Może istotnie stracił jakiegoś Filtusia i w duszy płakał, ale wstydył się swego uczucia i rozśmieszał koturnem i retoryką?

Było odtąd dwu pisarzy: Głowacki i Prus. Pierwszy miał być programowo publicystą serjo, moralistą i działaczem, wpływającym na rozum, a przez niego na wolę; drugi miał być, a więc mógł folgować swojej wyobraźni i uczuciu. Przypadło mu to drugie, ale pocieszał się tem, że przecie i w wierszowanej satyrze można być moralistą.

Cóż się jednak pokazało? Oto znalazł się w niewoli czytelników, on, który miał ich uczyć jak działwę. „Chwyć kozak tatarzyna, a tatarzyn za łeb trzyma”. Głowacki nie mógł już zdzierżyć Prusowi. Im zajadziej zwalczał w sobie swego sobowtóra, tem widoczniej publiczność brała stronę tej ofiary. Ostatecznie publiczność zwyciężyła Głowackiego na rzecz Prusa. Już nigdy nie wrócił do swego nazwiska.

Głos „Kupca” o „Kurjerze Poznańskim”

„Kupiec — Świat Kupiecki” zamieszcza w ostatnim numerze następujące uwagi o „Kurjerze Poznańskim”:

W połowie września b. r. minęło trzydziści lat nieprzerwanej służby publicystycznej i wydawania dziennika „Kurjer Poznański”.

Kupiectwo Poznańskie, Wielkopolski i Pomorza, oraz Górny Śląsk, którego nasz tygodnik również 30-ty rok zrędu jest związkowym organem, nauczyło się cenić usługi „Kurjera Poznańskiego”, zarówno w czasach niewoli politycznej, gdy trzeba było niemałej lożyć odwagi w słowie drukowanym, aby walczyć o polskość i polski stan posiadania na ziemiach b. zaboru pruskiego — jak niemniej w minionych 18-tu latach niepodległości państwowej Polski.

Aczkolwiek w kupieckich szeregach naszych reprezentowane są również inne, niż nar.-dem. poglądy polityczne — to przecie nigdy rozłam ani rozbrat z polityką redakcyjną „Kurjera Poznańskiego” nie był w naszych szeregach kupieckich, ani ogólny, ani zbyt zasadniczy. Żaden bowiem w Wielkopolsce dziennik polityczny nie wykazał tak skryształizowanej i konsekwentnej linii politycznej, jak właśnie dzisiejszy Jubilat. Specyficzne zaś warunki bytowania naszych ziem zachodnich wymagają szczególniejszego ostrza krytycyzmu w stosunku do niemieckiego sąsiada.

„Kurjer Poznański” głównie na tym odcinku oddawał i oddaje polskiej opinii publicznej, a przez to — last not least — również czynnikom rządowym, wybitne usługi, prostując, ostrzegając, alarmując, mobilizując opinię świadomą do należytego odporu. „Kurjer Poznański” zdobył sobie również szerokie pole ekspansji na rozległych ziemiach Rzeczypospolitej, wszędzie tam gruntując poczucie narodowo-polskie i katolickie.

To też, jako kupiecki organ, spełniamy dzisiaj nasz obowiązek koleżeński przyłączenia się do gratulacji, składanych wydawnictwu „Kurjera Poznańskiego” w jego trzydziestoletnią rocznicę.

Jeszcze bowiem, szeroki i głęboki ugor leży przed nami, zanim narodowo-polski program w życiu gospodar-

Daremnie potem przez całe życie pisarz ten wstydył się swego artyzmu i swej poezji; na wyżyny dźwigał go Prus-artysta.

Kapitulacja Głowackiego formalna nastąpiła szybko. Bo kiedy niebawem przeszedł na prozę, już ze względu na poczytność nie mógł się inaczej podpisać, jak tylko pseudonimem: Bolesław Prus. Oto „Kurjer Warszawski” Szymanowskiego zaangażował do siebie, jako feljetonistę, nie Głowackiego, lecz Prusa. Było to zastrzeżone. Odtąd znikło w literaturze nazwisko, pozostał zwycięski pseudonim.

O nazwisku nawet zapomniano. Opowiadał nam Prus zabawną przygodę. Już jako sławny pisarz, po ogłoszeniu „Lalki”, będąc w Krakowie, odwiedził redakcję „Nowej Reformy”. Redaktor naczelny Michał Konopiński, przeczytawszy bilet wizytowy: Aleksander Głowacki, przyjął przybyśza tak chłodno, że aż zdziwiło to skromnego Prusa.

— Czem mogę panu służyć?
— Właściwie niczem — odpowiedział zmieszany głos.

Konopiński nie domyślił się, kogo miał przed sobą.

Przyczyny konfliktu między Prusem a Głowackim pozostały, sięgały one głęboko w ustrój pisarza. Głowackiego przewyciężał do końca życia już nie Prus-humorysta, ale Prus-wielki artysta. Ale w obrebie wielkiej sztuki potrafił wypowiedzieć całego siebie. I to połączenie artyzmu z misyjnością zadecydowało o jego wielkości.

Z. Wasilewski

Warszawa

chodnich kresowych województw Rzeszypospolitej do centralnych kierować się będzie.

Taki minimalny program postawiło sobie kupiectwo Polski Zachodniej. Temu programowi służy między innymi nasz prasowy organ zrzeszonego kupiectwa. W jego realizacji wielce pomocne być mogą wszystkie dzienniki szczerze narodowe, gospodarcze i polsko-katolickie. W ich liczbie przypada „Kurjerowi Poznańskiemu” jedno z najbardziej czołowych miejsc.

Co statystyka niemiecka przemilcza...

Na źródłach niemieckich, które odnoszą się do tej sprawy niechętnie, albo z zaskakującą wręcz dowolnością, trudno w tym wypadku polegać. Prasa niemiecka zazwyczaj podaje liczbę Polaków w Niemczech na jakieś 500 do 600 tysięcy, ze statystyk urzędowych zaś, po uwzględnieniu pewnych zawaolowanych pozycji wynikałoby, że można się ich doliczyć nawet dobrze do miliona. Ale i ta cyfra ostatecznie nie odpowiada jeszcze napewno rzeczywistości.

W statystykach swych Niemcy wogóle nie uznają innych narodowości, a tylko mówią o „Niemcach innej mowy”. Poza tem narzecz mazurskie zaliczają jako osobny język, byle tylko nie polski. Dzieje się to, co do narzecz mazurskiego, wbrew stanowisku nawet niektórych uczonych niemieckich, którzy już uznali za język polski narzecz śląskie, kaszubskie i także mazurskie.

Najciekawsze jednak, że dane statystyczne, dotyczące „języka ojczystego” według ostatniego spisu ludności z r. 1933, dotychczas jeszcze nie zostały opublikowane. Czyżby dlatego, że nie zadowalały swoją wymową, więc je po prostu przemilczano? Źródła niemieckie opierają się zawsze jeszcze na przedostatnim spisie ludności z r. 1925. Grube tomisko „Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich” za r. 1935 informuje nader wyczerpująco o wszelkich sprawach państwa niemieckiego, kilka tablic nawet odnosi się do liczby i życia Żydów w Niemczech, ale niema w niem danych co do „języka ojczystego” wogóle, ani też o Polakach, jakkolwiek stanowią oni dzisiaj jedyną poważniejszą mniejszość narodową w Rzeszy.

Statystyka niemiecka urzędowa na podstawie spisu ludności z r. 1925 wykazuje ludności o języku polskim, a więc takiej, która przy spisaniu wyraźnie to zaznaczyła — 214.115. Dalej 507.721 ludności o języku „polskim i niemieckim”, którą niewątpliwie także trzeba uważać jako polską, bo chyba żadnemu Niemcowi, choćby nawet mówiącemu również po polsku, nie przyszłoby do głowy podawać swój język ojczysty jako niemiecki i polski. Dochodzi jeszcze 49 926 osób z językiem „mazurskim”, oraz 31.172 z „mazurskim” i niemieckim. Ponadto zaś znajdowało się w Rzeszy Niemieckiej jeszcze 259 804 obywateli polskich. Razem więc 1 062 738 osób, zaliczających się do narodowości polskiej.

Takie są cyfry spisu ludności z r. 1925. Obecnie zaś, po dziesięciu latach, musimy uwzględnić jeszcze procentualny przyrost ludności polskiej w Niemczech, który jest niezaprzeczalnie większy, aniżeli ludności niemieckiej — oraz z drugiej strony pewien ubytek „obywateli polskich”, głównie przez zwiększoną emigrację w tych latach Żydów z Niemiec. Przyrost procentualny w tym czasie ocenia się na 88.509, natomiast ubytek wskutek re-emigracji na 111.712 głów. Tą drogą, w oparciu o statystykę niemiecką, dochodzimy więc już do rezultatu, że liczba Polaków w Niemczech wynosi co najmniej jeden milion.

Już poprzednio zaznaczyliśmy jednak, że i ta cyfra zapewne nie odpowiada rzeczywistości stanowić rzeczy. Wiemy bowiem, że atmosfera, w jakiej dokonują się spisy ludności na Śląsku, na Mazurach, w Westfalji itd., oddziaływało już nadto często w tym kierunku, że ludźmi zależnych lub wogóle mniej odważnych, nie przyznających się jawnie do języka polskiego, zapisuje się bez wszystkiego w rubryce z niemieckim językiem ojczystym. Liczba takich osób może być bardzo wielka, a nawet — jak niektórzy utrzymują — z temi razem wzięwszy, liczba ogólna Polaków w Niemczech dochodzi prawdopodobnie do półtora miliona.

1) że przynajmniej polski stan posiadania w przemyśle i handlu i nieruchomościach miejskich i wiejskich cofać się nie będzie, a równolegle przestanie rósć obcy stan posiadania w tych dziedzinach;
2) że stopniowo przejmować będą Polacy chrześcijaństwo fabryczne i hurtowe placówki z rąk niepolskich, — i jednocześnie ruch osiedleńczy polsko-chrześcijańskiego elementu z ziem za-

GALERJA ZASTAW STOŁOWYCH na wystawie w Poznaniu

Piękno ma tę tajemniczą właściwość, że nie zawsze i nie od razu można je spostrzec. Urok tatrzańskich szczytów wprowadza w zachwyt nawet mało wrażliwych, ale obok skromnego zacisza podmiejskiego lasu przechodzi się zazwyczaj obojętnie, chociaż i tam jest ładnie.

W życiu codziennym bywa podobnie.

Dla ogółu piękne wydaje się tylko to, co olśniewa wspaniałością, a niekiedy i... ceną. Rzeczy codzienne, skromne, zgóry skazane są na szarą nijakość. W domu, „na codzień” donasza się stare suknie, a obrus przy obiedzie tęskni za mydłem i pralnią. Zdarza się i talerz wyszczerbiony, a kwiatki w wazonie ukazują się na domowym stole tylko wtedy, gdy witamy gości.

Cudaczem prawem obcy człowiek jada w naszym domu na czystym obrusie i miesza kawę srebrną łyżeczką, starannie chowaną w najgłębszej szufladzie kredensu, podczas gdy ja sam zadawałam się potrawą podaną byle jak.

Od szarej rzeczywistości codziennego życia, oglądanej z mniejszą lub

Wzorowa zastawa restauracyjna do wystawnego śniadania lub obiadu

ogrodzie” spożyta we dwoje przy blasku kutego w żelazie świecznika, harmonja na tle barw żółto-czerwonych (nr. 2)? Oba stoły, dekorowane przez P. Zofję Dąbrowską, budzą powszechne zainteresowanie.

Hr. L. Zółtowska pokazała, jak należy podawać jedzenie chorem, by wzbudzić w nich pożądany apetyt. Nacznia, różnego kształtu, kolorowe miseczki, barwne serwetki, wszystko podane na niskich stolikach, które stawia się na koldrze chorej osoby.

Na stole, zastawionym na dzień srebrnych godów, nakrycie dla dwóch osób mieni się dyskretnym błyskiem symbolicznych sreber, rozstawionych w blasku dwóch świec, pomiędzy którymi czerwieni się olbrzymia więź purpurowych kwiatów.

„I najskromniejszy posiłek musi być estetycznie podany” głosi napis przy stole, na którym porcelanę zastąpiono zwykłą emalią, a obrus modrakową ceratą.

Stolik dla dzieci wygląda jak interesująca, mocno kolorowa zabawka. Urok czegoś dawno przebrzmiałego

wystawna i pod względem zawodowym bez zarzutu, jest trochę jakby sztywna i szablonowa.

W rezultacie stwierdzić trzeba, że urządzony po raz pierwszy w Poznaniu konkurs dekoracji stołów jest imprezą ze wszech miar udaną.

Panie nasze posiadają dużo dobrego smaku i wiele pomysłowości, a przedewszystkiem wiele pięknych przedmiotów. Szkoda tylko, że wśród tej porcelany miśnieńskiej, sewskiej

Kryzys zaufania

jedna z głównych powojennych bolączek — nie dotknął

CZEKOLADY WEDLA

która z każdym rokiem zjednywa sobie coraz większe rzesze zwolenników. — Czy to wytrawna RIVAL, czy DESEROWA — o subtelnej goryczy czy najpopularniejsza z mlecznych czekolad JASNA WEDLA, a przede wszystkim JEDYNA (naprawdę jedyna pod względem smaku i ceny) — są dzisiaj nie tylko na ustach, ale i w ustach wszystkich.

Pg 7248-62,500

i chińskiej, wśród tych sreber francuskich i angielskich, kryształów belgijskich i czeskich, fajansów angielskich i wiedeńskich, mało jest wytworów ziemi ojczystej i zastaw o charakterze bardziej polskim. (n)

Nakrycie do wina: bursztynowe kryształy na cennym francuskim stoliku

Nowoczesna zastawa do obiadu nasześć osób, tony: srebrny i zielony

większą dozą rezygnacji, mile odrywnas galerja zastaw stołowych, zgłoszonych do konkursu na wystawie „Sztuka, kwiaty, wnętrza”.

Długi rząd 27 stołów nęci oko zwiedzających kształtem, barwą i doborem zastawy. W tłumie ciekawych przeważają panie, nie brak też i par, natomiast dla panów puste talerze i próżne kieliszki (na jednym ze stołów ustawiono przy każdym nakryciu aż sześć różnych kieliszków) zdają się nie przedstawiać większej atrakcji.

Już pobieżne obejrzenie stołów pozwala podzielić je na trzy grupy: małe stoliki rodzinne, zastawy na większe przyjęcia w prywatnym domu i restauracyjne stoły bankietowe.

Pierwsza grupa jest najliczniejsza i najsympatyczniejsza. Każdy z tych stołów ma jakieś odmiennie a wyraźne oblicze, nad którym unosi się wiew specyficznego nastroju.

Czyż nie symbolizuje radosnej nadziei młodego życia różowa porcelana ustawiona na różowej serwecie „przy łóżku młodej mamusi” (stół nr. 1)? Albo „kolacja w gorący wieczór letni w

wieje z dwóch pięknych zastaw w stylu cesarstwa p. Wicherkiewiczowej (nr. 20 21), jak również z bledo liljowej porcelany japońskiej, omotanej fioletem kapryśnych clematisów (nr. 15) p. dyr. Marcincowej. Malowidła flamandzkich mistrzów przypominają barokowy w nastroju dekoracji stół do owocu (nr. 6) p. Jagielskiej, a stół do wina (nr. 25) p. Rakowiczowej mieni się ciepłym kolorem bursztynowych kryształów, nad którymi wędną herbaciane różę.

Stoły większe, zastawione na przyjęcia lśnią od kryształów, sreber i politory. Obrusy zastąpiono w zupełności maleńkimi serwetkami, przeważnie z koronki. Kwiaty, ustawione w niskich, nawet płaskich naczyniach, nie zasłaniają nikomu widoku.

W odróżnieniu od tej grupy, stoły udekorowane przez szereg restauracji poznańskich, błyszczą zdala niepokalaną bielą obrusów. Wysokie bukiety w pośrodku stołu są niewątpliwie piękne, utrudniają jednak rozmowę z vis à vis, jeżeli na niej biesiadującemu zależy. Dekoracja tych stołów, chociaż

Oryginalna zastawa do kawy po turecku: porcelana ręcznie malowana. Na stole nie brak kandyzowanych owoców i orzechów w cukrze

CO MÓWIĄ NAZWY ULIC W POZNANIU

XXXVIII

Ul. Szamarzewskiego

Ulica Szamarzewskiego — dawniej ul. cesarza Wilhelma — leży na Jeźcach i

prowadzi od ul. Kraszewskiego do ul. Szpitalnej.

Ks. Augustyn Szamarzewski urodził się dn. 30 stycznia 1832 r. w Poczdanie, gdzie ojciec jego — wychodźca z Królestwa — z żoną swą Agnieszką z Klimków, po upad-

Ks. Augustyn Szamarzewski

według portretu znajdującego się w Patronacie Zw. Sp. Z. w Poznaniu (Fotografował Wit. Czarnecki „Wimar”).

ku powstaniu znalazł schronienie i zatrudnienie jako konduktor pocztowy. Młody Augustyn pobierał nauki w gimnazjum św. Marji Magdaleny w Poznaniu. Zakochawszy się w córce gospodarza, u których był na stacji, opuścił rychło ławę szkolną i poślubił swą wybraną, zarabiając na życie jako skromny urzędnik pocztowy w Bydgoszczy. Po niespełna roku szczęśliwego pożycia małżeńskiego odumierała go ukochana towarzyszka życia, pozostawiając mu córeczkę. — Ten okres życia jego, w którym poznał skromne warunki drobnomieszczańskie, miał wielce wpłynąć na kierunek późniejszych jego dążeń. Po śmierci żony dokończył przerwane nauki i poświęcił się stanowi duchownemu. Wyświęcony w r. 1859 na kapłana, objął wikariat w Środzie, skąd po 28-letniej, pełnej poświęcenia pracy duszpasterskiej i obywatelskiej przeniósł się na probostwo do Ostrowa. W r. 1863 przystąpił do organizacji narodowej i stał się wkrótce jednym z „najczerwieńszych patriotów”. Aresztowany przez Moskali w Koninie i wydany Prusakom, przesiedział półtora roku w więzieniach w Wrześni, w poznańskim Kernwerku i w Moabitcie; w procesie został jednakże uwolniony. Powró-

ciwszy do Środy, oddał się z właściwym sobie zapalem pracy społecznej. Założył Kasę Oszczędnościową i Pożyczkową, Bank Ludowy, ów. Przemysłowców. Od r. 1872 aż do śmierci ks. Augustyn — jak go ogólnie zwano, — jako patron Spółek zarobkowych polskich, niebywałą rozwijał czynność, pełniąc swe ciężkie i mozolne obowiązki przez cały czas ofiarne, nie tylko bez żadnego wynagrodzenia, ale nawet z uszczerbkiem mienia własnego. Już w pierwszym roku założył 22 spółki, a w niezmordowanej dalszej 10-letniej pracy podniósł ich liczbę na 70. Wizytował, kontrolował, reformował istniejące już spółki; założył Bank Wościan i Bank Związku Spółek Zarobkowych. Pomysłny, rozwój spółek był owocem żelaznej energii i mrówczej pracy utalentowanego i doświadczonego ks. Patrona.

Zmarł 1891 r. na udar serca w czasie uroczystego nabożeństwa w dzień odpustu św. Stanisława (8 maja) podczas kwesty, zbierając grosze na wybudowanie nowego kościoła. Zwłoki krzewiciela ducha i dobrobytu narodowego złożono w manifestacyjnym pochodzie na cmentarzu parafjalnym w Ostrowie, a obraz jego zachował się w pamięci wdzięcznego ludu, bo: „biednych wyrwał ze szponów lichwiarzy i pomoc przynosił i pieniędzmi darzył.”

Jutrzejse wycigi

Jutro, w niedzielę, w trzynastym dniu jesienno sezonu wycigów konnych w Ławicy — rozegranych zostanie siedem gonitw: cztery płaskie, z tych jedna sprzedażna, po jednej z płotkami, z przeszkodami i wojskowy bieg z przeszkodami na dyst. ok. 4.500 m.

Początek gonitw o godzinie 14-tej.

Poniżej wynik mianowań:

1. Płoty (2.400 m): Guldenka, Memoria, Sortilege, Babosz, Gbur, Numer.
 2. Płaska (1.300 m): Marine, Dzwonnik, Ida Heinzl, Ara, Pumpernikel.
 3. Przeszkody (4.000 m): Ixora, Gorgias, Heron, Meta.
 4. Płaska (1.600 m): Foryst, Bambino, Berggeist I, Sternblume, Gigolo.
 5. Wojskowy bieg z przeszkodami (4.500 m): Bitny — M. S. Wojsk., Tudor — M. S. Wojsk. (j. ppor. Lubierski), Platon — M. S. Wojsk. (j. ppor. Moszczeński), Buńczuk — M. S. Wojsk. (j. ppor. Barański), Zazula — M. S. Wojsk. (j. ppor. Wołkowicz), Zebra — M. S. Wojsk. (j. ppor. Danielczyk).
 6. Płaska (1.600 m): Cross Country, King of Song, Numer, Babosz, Gigolo, Mitsouco, Berggeist II, Majdan.
 7. Płaska (ok. 2.200 m): Bembo, Nitka, Gbur, Belle Etoile, Guldynka, Irma.
- Nasze typy: Bieg I. Memoria — Sortilege, II. st. hr. Mielżyńskiego — Dzwonnik, III. Ixora — Meta, IV. Sternblume — Berggeist II, V. Buńczuk — Zazula, VI. Majdan — Numer i VII. Guldynka — Gbur.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Niedziela
KALENDARZ RZYMSKO-KATOLICKI
Placidy p.
Dobromiły

Poniedziałek
Maksymiliana b.
KALENDARZ SŁOWIAŃSKI
Gmislawa

Słońca: wschód 6.10, zachód 17.07
Długość dnia 10 godzin 57 minut
Księżyc: wschód 1.52, zachód 15.04
Faza: 4 dzień przed nowiem

Październik
11
Niedziela

Ważne numery telefonów:
Pogotowia rat.: 66-66 i 55-55
Straż ogniowa: 19-57, 30-50
Policja: 42-21
Pocztowcy: 15-60 i 28-36
Taksówki: Postój przy ulicy Grunwaldzkiej 77-72, przy Rynku Jeż. 77-08 przy ul. Marsz. Focha (naroz. Niegołęwskich) 77-82, Pl. Świętokrzyski 49-80, przy ul. Zielonej (nar. Strzeleckiej) 50-35, Rynek Wileński 66-35, W. Garbary (nar. Wielkiej) 57-87.

Poczt. biuro zleceń: 49-28. Dokładny czas: 55-66.
Stan woły: + 0,30 mtr.
Temp. wody: + 6,7 st. C.

NOCNY DYŻUR APTEK

Śródmieście: Apt. przy ul. 27 Grudnia 18; Apt. im. Dr. Marcinkowskiego, ul. Nowa (Bazar); Apt. Zielona, ul. Wrocławska 31; Apt. Czerwona, St. Rynek 37; Apt. przy Grobli, W. Garbary 41. Jeżyce: Apt. pod Gwiazdą, ul. Kraszewskiego 12. Łazarz: Apt. św. Łazarza, ul. Strusia 9. Wilda: Apt. pod Koroną, G. Wilda 61. Dębiec: Apt. przy ul. Dębieckiej 6. Sołacz: Apt. przy ul. Mazowieckiej 12. Główna: Apt. przy Krzyżu, ul. Główna 19. Staroleka: Apt. miejsowa.

KRONIKA MIASTA POZNAŃ

W Poznaniu przed 10 laty

Dnia 10 października 1926 r. Odbył się III zjazd polskich historyków i filozofów medycyny. — Panowała silna wichura, która zerwała nietylko częściowo sieć telefoniczną, ale nawet namiot goszczącego w mieście cyrku „Medrano”; była jedna ofiara ludzka.

KRONIKA KOSCIELNA

— * Nabożeństwo ekspiacyjne za Hiszpanię. Na przeblaganie za zniszczenia w Hiszpanii i na uproszenie zwycięstwa Bożej sprawy na całym świecie urządza Sodal. Pań. Miej. p. w. Niepok. Poczęcia NMP dnia 13 bm. w kaplicy Związku Sod. Marj. przy ul. św. Marcina 69, od godz. 15—18 po pol. ekspiacyjne nabożeństwo z wystawieniem Najśw. Sakramentu.

REKOLEKCJE

— * Rekolekcje zamknięte. W domu rekolekcyjnym u S. S. Salwatorjanek w Goczałkowicach - Zdroju, pow. pszczyński, woj. śląskie, odbędą się rekolekcje zamknięte: dla panien od 18—21 października, dla matek od 4—8 listopada, dla członkiń z III. Zakonu od 21—25 listopada. Opłata wynosi 8—10 zł. (x)

OSOBISTE

— * Srebrne gody małżeńskie obchodzili w piątek, dnia 9 bm., pp. Henryk i Ludwika z Kostrzewskich Adamczewscy w Chłudowie. Na intencję Jubilatów w miejscowym kościółku odprawił mszę św. ks. prob. Kostrzewski z Borzęciziek. Jubilatów życzymy z serca doczekania się Złotych Godów.

Z WYSTAWY

„Sztuka, kwiaty, wnętrze“

Dekoracja roślinna

Na wystawie „Sztuka, kwiaty, wnętrze“ zwracają uwagę w hali reprezentacyjnej dwa stoiska z dekoracjami roślinnymi. Dekoracje te wykonane zostały przez p. St. Mazurkiewicz, ogrodnika państwowych w Warszawie. Powyżej widzimy dekorację z liści Begonia rex i owoców ozdobnych, dzieło p. Mazurkiewicza (rys. A. Borowczyk).

Trzeba zróżniczkować opłaty radiowe

Już niejednokrotnie zabierano na łamach prasy głos w sprawie zróżniczkowania opłat za korzystanie z radja, nie odniosło to jednak dotychczas pożądanego skutku, w dalszym bowiem ciągu obowiązuje jednakowa opłata za korzystanie z aparatów lampowych jak i kryształowych.

Wprawdzie dwa lata temu ministerstwo poczt i telegrafów obniżyło drobnym rolnikom opłaty radiowe do jednego złotego w stosunku miesięcznym, nie pomyślało wszakże o podobnych ulgach dla mieszkańców miasta. A takie ulgi należałoby wprowadzić również koniecznie dla ludności miejskiej.

Wielu mieszkańców miast, nie mogąc uiścić 3 złotych za abonament miesięczny, albo nie korzysta z radja wogóle, choćby tego pragnęło bardzo, bądź zwiększa szeregi radjopajęczarzy.

Nie znamy liczby radjopajęczarzy, ale zdaje się, że jest ona poważna.

Aby uniknąć radjopajęczarstwa i zwiększyć ilość radjoabonentów, należy zastosować opłaty radiowe do stopnia zamożności radjoabonentów, biorąc za podstawę rodzaj posiadane go przez nich aparatu.

Że dałoby to dobry rezultat, o tem świadczy wzrost ilości aparatów na wsi z chwilą obniżki opłat. Trudno doprawdy zrozumieć, czemu właściciel detektora, a więc mogący korzystać tylko z miejscowej stacji względnie z drugiej pobliskiej, ma płacić trzy złote, a więc tak samo, jak posiadacz aparatu lampowego, mający do dyspozycji szereg stacyj zagranicznych.

Jeśli naprawdę pragniemy, aby radjofonizacja kraju weszła na właściwe tory, musimy zróżniczkować opłaty radjofoniczne.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * Polsk. Tow. Tatrzańskie. Dn. 24 bm. odbędzie się nadzwyczajne walne zebranie poprzedzone wspomnieniem poświęconym ku uczczeniu sp. dr. T. Smoluchowskiego, wygłoszonym przez prof. dr. A. Kakubskiego. Ciekawy odczyt o Andach argentyńskich, ilustrowany bogatymi przezroczkami, wygłosi inż. Wiktor Ostrowski z Warszawy. Zebranie odbędzie się o godz. 19 w sali Sniadeckich, ul. Fredry 10 Coll. Medicum. Dla członków towarzystwa wstęp bezpłatny, dla gości 50 gr. dla młodzieży szkolnej 20 gr.

WIECZORY, KONCERTY

— * Dzisiejszy koncert na wystawie „Sztuka, Kwiaty, Wnętrze“. Dziś, w sobotę, dnia 10 bm. koncert muzyki polskiej. Udział biorą: chór męski „Arion“ pod dyr. Aleksandra Klichowskiego, Marja Szrajberówna (skrzypce), Stanisław Roy (tenor), Bronisław Młodziejowski i Aleksander Sibiski (fortepian).

WYSTAWY

— * Tow. Przyj. Sztuk Pięknych (pl. Wolności 18). W salonach Towarzystwa znajduje się obecnie wystawa trzech kolekcji, mianowicie — pejzaży Zofji Dziurzyńskiej-Rosińskiej, — portretów Tertuljana Stablewskiego i — minjatur oraz kwiatów Mieczysława Wojtkiewicza. — Salon otwarty w dniu powszednie od godz. 11—17, w niedziele i święta od godz. 12—15. Wstępne 50 gr. dla młodzieży kształcącej się 25 gr.

Jutro, w niedzielę, dn. 11 bm. koncert muzyki lekkiej: orkiestra klubu mandolinistów „Echo“ pod dyr. Feliksa Kapali, orkiestra klubu mandolinistów „Sempre Vivo“ pod dyr. Zenona Szymborskiego, Janina Tadrowska (sopran), Hieronim Sziperka (fortepian). Początek koncertu o godzinie 17. (x)

WYKŁADY

— * „Skarga jako wielki jałmużnik“. Piąty z kolei wykład z cyklu „Tygodnia Myśli Charytatywnej“. Na temat: „Skarga jako wielki jałmużnik“ przemawiać będzie p. redaktor Januskiewicz o godz. 20.15 w Sali Sodalicyjnej przy św. Marcynie 69, w podwórzu parter. — Zapraszamy wszystkich do wzięcia udziału w ciekawym wykładzie.

— * Komunikat Koła Polonistów S. U. P. W najbliższą niedzielę o godz. 12 w południe odbędzie się w seminarjum historii literatury polskiej odczyt p. Aleksandra Rogalskiego p. t. „Żydy w współczesnej literaturze polskiej“ (Na marginesie książki Kazimierza Czachowskiego). Wstęp wolny. Goście i sympatycy mile widziani.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * Pożegnanie wiceprezesa sądu apelacyjnego dn. 13 bm. We wtorek, dnia 13 bm. w sądzie apelacyjnym w Poznaniu odbędzie się pożegnanie ustępującego wiceprezesa Sawickiego przez sędziów, prokuratorów i urzędników wydziału karnego. Sprawa nominacji nowego wiceprezesa nie jest jeszcze załatwiona. — Obecnie obowiązki przewodniczącego wydziału karnego sądu apelacyjnego obejmie p. sędzia Bohusz. Nominacja nowego wiceprezesa nastąpi prawdopodobnie dopiero 1 stycznia 1937 r. Obecnie w kołach sądowych kursuje nowa wersja co do osoby nowego wiceprezesa. Ma nim być prezes sądu okręgowego w Bydgoszczy sędzia Plejewski. (k)

— * Dłuższy „urlop zdrowotny“. W dniu 25 ub. m., a więc przed przeszło dwoma tygodniami, zamieściłmy krótką notatkę, że: „Jak się dowiadujemy, dyrektor wojewódzkiego biura Funduszu Pracy, inż. Konieczny, ustępuje ze swego stanowiska“.

Obecnie Wojewódzkie Biuro Funduszu Pracy przesłało nam listem z dnia 10 bm., z prośbą o zamieszczenie, następujący komunikat:

„Dyrektor Wojewódzkiego Biura Funduszu Pracy w Poznaniu, p. inż. Wacław Konieczny, wskutek przepracowania i sil-

nie nadszarpniętego zdrowia na zajmowanem przez niego bardzo trudnym i odpowiedzialnym stanowisku, uzyskał dłuższy urlop zdrowotny.

„Po przeprowadzeniu kuracji dyr. Konieczny pracować będzie nadal w Funduszu Pracy. — Obowiązki dyrektora Wojewódzkiego Biura Funduszu Pracy w zastępstwie pełni p. inż. L. Zawadzki.“

— * W sprawozdaniu z uroczystości „Sokoła“ poznańskiego wskutek błędu drukarskiego zniekształcone zostało nazwisko współzałożyciela gniazda. Jest nim, jak wiadomo, p. Stanisław Chmielewski, znany obywatel języcki, dyrektor Banku Ludowego.

— * Ostrożnie przed kwestarzami. Pewni osobnicy nachodzą mieszkania w Poznaniu i zbierają składki na „Sokoła“. Zarząd gniazda sokoła Poznań I (Śródmieście) oświadcza za naszem pośrednictwem, że nikogo nie upoważnia do zbierania w jego imieniu składek i prosi zgłaszających się osobników oddać w ręce policji.

— * Pobyt Prezydenta R. P. w Runowie. W związku z notatką umieszczoną w „Kurjerze Poznańskim“ w dniu 7 bm. p. t.: „Wyjazd Prezydenta R. P. z Poznania“, proszeni jesteśmy o zaznaczenie, że siedzibą Prezydenta Rzeczypospolitej w Runowie Kraińskim nie był dawniejszy pałac Orzelskich, będący obecnie w posiadaniu pp. Szulczewskich, lecz pałac myśliwski w lesie. Pałacyk ten pobiłował w swoim czasie Bethmann - Hollweg dla swej matki i służył on przez trzy lata jako letnisko studentom Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu. (kl)

KRONIKA WYPADKÓW

— * Zaginięcie umysłowo chorej. W dniu 9 bm. oddaliła się z domu przy ul. Ksawerego Tuczyńskiego 11, 31-letnia robotnica Cecylja Nowicka. Zaginiona jest szatynką wzrostu 1,65 m o pociągłej twarzy i ciemnych włosach. Ubrana była w białe - wlniowy płaszcz, czarne trzewiki i nie miała nakrycia głowy. Poszukiwania za Nowicką, która zdradza objawy choroby umysłowej, wszczął posterunek na Winiarach. (kl)

— * Pęknięcie rury wodociągowej. — Ubiegłej nocy wezwano miejską straż pożarną na ul. Gołębia. Powodem alarmu było pęknięcie rury wodociągowej na jezdni. (kl)

KRONIKA POLICYJNA

— * Ujęcia. Podczas obławy przeprowadzonej w komisariacie V przytrzymała policja Franciszka Molewskiego bez stałego mieszkania, jako poszukiwanego przez poznański sąd grodzki. — W dochodzeniach w sprawie kradzieży roweru, dokonanej ze szkoda dyrekcji gimnazjum im. Paderewskiego, ujęto jako podejrzanego 20-letniego Stanisława Czechowskiego, rodem z Nieczajna w pow. obornickim, bez stałego mieszkania. Czechowskiego, któremu skradziony rower odebrano, odstawiono do dyspozycji sądu. (kl)

— * Ujawnienie sprawców kradzieży z włamaniem. Podczas patrolu służby śledczej przytrzymał na ulicy Wodnej w Poznaniu 23-letniego Władysława Ozminkowskiego, mieszkającego przy ul. Strzeleckiej 14 i drugiego młodocianego osobnika, mieszkającego przy ul. Półwiejskiej 11. Jak się okazało w dochodzeniach, na krótko przed ujęciem obaj ci osobnicy dopuścili się kradzieży z włamaniem u p. Franciszka Kaczmarka na placu Bernardyńskim 4. Skradziony jup wartości około 400 zł zwrócono właścicielowi. Ozminkowskiego, który już jest czterokrotnie karany i 7-krotnie notowany za różne kradzieże, zatrzymano w areszcie, natomiast jego czternastoletniego towarzysza, będącego najwidoczniej pod wpływem starego przestępcy, karanego już raz za kradzież pieniędzy i notowanego policyjnie, zwolniono z uwagi na młodociany wiek. (kl)

KRONIKA SĄDOWA

— * Zabił szwagra, a potem chciał się powiesić. Przed sądem okręgowym w

APOLLO

PAMIĘTAJMY! Jutro w niedzielę, o godz. 3 po poł. na specjalnym seansie najpotężniejszy film awanturniczy

VIVA VILLA!

z ulubieńcem wszystkich WALLACE BEERY'em. Bilety od 40 gr. Całkowity zbiór z tego przedstawienia przeznaczony jest na budowę DOMU ŻOŁNIERZA w Poznaniu.

ng 17 988

Restauracja w Hotelu Polonia, Grunwaldzka 18, poleca bezpłatnie salę nowo-odrestaurowaną i pokoje klubowe na wszelkie uroczystości. Kuchnia wyborowa. Ceny niskie. Wieczorem dancng.

ng 16 652

Tow. Śpiewu „Halka“ Poznań - Jeżyce urządza w sobotę, dnia 10 października zabawę jesienną w sali p. Frąckowiaka, Kraszewskiego 16, początek o godz. 20.

zg 14 456/7

Tradycyjna herbatka Sokoła gniazda żeńskiego Śródmieście odbędzie się, przypominamy, dziś wieczorem w świetlicy sokołej przy Walałach Zygm. Augusta 10. Zapewniona jest jak zwykle przemiła zabawa. Bufet we własnym zarządzie, a więc doborowy.

zg 558/9

Herbatka Towarzyska. W ostatniej chwili przypominamy o „Herbatce Towarzyskiej“, którą urządza Stow. Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo par. św. Michała Arch. w niedzielę, dnia 11. bm. w restauracji hotelu „Polonia“, ul. Grunwaldzka (wejście z ul. Stolarskiej). Produkcje artystyczne — koncert. — Bufet we własnym zarządzie. W miejsce wstępnego dobrowolne datki na ubogich. Całkowity dochód przeznaczony na ubogich. Wszystkich sympatyków serdecznie zapraszamy.

zg 552

Akademia ku czci Ks. Skargi. Na zakończenie „Tygodnia Miłosierdzia“ urządza Stow. Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo par. Bożego Ciała w niedzielę, 11. bm. o godz. 7.30 wieczorem na sali Szkoły Budowlanej przy ul. Łakowej 11 uroczystą akademię ku czci Ks. Skargi. Program obejmuje w I. części piękny referat cenionego kaznodziei Ks. Rektora N. Cieszyńskiego p. t. „Ks. Piotr Skarga, jałmużnik narodu“, w II. części deklamacje i popisy muzyczne. Wstępne 50 i 30 gr.

zg 556

Komitet Okr. T. C. L. urządza w niedzielę, 11. bm. w salach Adrji przy Pl. Wolności podwieczorek z tańcami, na który uprzejmie członków i sympatyków zaprasza. Początek o godz. 16. Wstęp zł 0,99. Występy artystyczne. Dochód przeznaczony na cele Stowarzyszenia.

zg 557

Koło Pań Pracy Charytatywnej przy parafii św. Wojciecha urządza dnia 11-go października Herbatkę Towarzyską w salach Pałacu Działyńskich. Początek o godzinie 17. Wstęp 1 zł. dla studentów 0,50. Bufet własny. Wieczór urozmaica niespodzianki. Czysty dochód/ przeznacza się dla najbardziej potrzebujących parafii.

zg 560

Poznaniu stanęła 63-letnia Rozalja Modrzykowa z Rogoźna i jej 23-letni syn Piotr pod zarzutem udziału w bóje, w wyniku której nastąpiła śmierć człowieka. Między Modrzykami, a ich krewnym Sykstusiem Wittichem wynikały ciągle nieporozumienia i niesnaski. W czasie jednej z awantur Piotr Modrzyk ugodził swego szwagra nożem, a Modrzykowa ugodziła go lampą w głowę. Na skutek odniesionych ran Wittich zmarł. Aresztowany Piotr Modrzyk na wiadomość o śmierci swego szwagra usiłował zbiec z więzienia i popełnić samobójstwo. W czasie jednak ucieczki potknął się tak nieszczęśliwie, że zamiarów tych swoich wykonać nie mógł. Sąd po przeprowadzeniu rozprawy skazał Piotra Modrzyka na 2 lata więzienia, Modrzykową na 8 miesięcy więzienia z zawieszeniem wykonania kary na przeciąg lat 3. (k)

Konfiskata „Tęcza“

Najnowszy (10-ty) numer miesięcznika „Tęcza“ został skonfiskowany za kilka zdań, zawartych w odpowiedzi dyskusyjnej Stanisława z Warty Szukalskiego p. t. „Odważę się być takim...“ W pracy tej autor, znany rzeźbiarz, omawia stosunki w Polsce.

Brutalne pobicie leśniczego

Szamotuły (Tel. wł.) Wczoraj około godz. 22,30 we wiosce Pietrkówko, pow. szamotulskiego, dokonano brutalnego napadu na 43-letniego leśniczego, a Jna Kielczyńskiego ze Sycyna.

Do wychodzącego od pewnego gospodarza i Kielczyńskiego doskoczyło z ukrycia trzech nieznanych opryszków, którzy zmasakrowali go kamieniami na twarzy i głowie. Napadnięty utracił przytomność i przeleżał na drodze

do godz. 4 rana, poczem odzyskał świadomość, dowlókł się do domu.

Po przewiezieniu Kielczyńskiego do szpitala w Szamotulach, chirurg p. dr. Nowicki stwierdził u niego pęknięcie czaszki i szczęki oraz dotkliwe kontuzje głowy i twarzy. Stan jego jest bardzo poważny.

Policja ujęła trzech podejrzanych osobników, których nazwisk ze względu na dobro toczącego się śledztwa ujawnić nie można.

Echa potwornej zbrodni

Jak swego czasu donosiliśmy, w Blakach, pow. nowotomyskiego, znalezione w rogu stodoły zwłoki zamordowanej Klary Sperling. Pod zarzutem morderstwa aresztowano natychmiast po odkryciu zwłok szewca Jana Wnęka i osadzono go w więzieniu sądowośledczym w Poznaniu. Ponadto objęty został również śledztwem pomocnik szewski, zatrudniony u Wnęka, Franciszek Kubiak, którego także aresztowano i osadzono w więzieniu w Nowym Tomyślu.

Obecnie dowiadujemy się, że sędzia śledczy II rejonu przy sądzie okręgowym w Poznaniu, Jaszowski, zakończył już śledztwo i przekazał akta prokuratorowi Kaczorowskiemu celem wygotowania aktu oskarżenia. Rozprawę sądową spodziewać się można w niedługim już czasie. Nie jest wykluczone, że sprawa rozpatrywana będzie na sesji wyjazdowej ze względu na to, iż świadkowie pochodzą z okolic Nowego Tomyśla. (R-r.)

Przegrał krowę u blaszkarzy

Kościąn (kk). W dniu 8 bm. przybył 32-letni robotnik Stanisław Kowalczyk z Golebina Starego do Kościąna na jarmark z krową, którą sprzedał za cenę 130 zł. Po sprzedaży krowy, Kowalczyk opuścił targowisko celem udania się na rynek po zakup towaru. W pewnej chwili spotkał się z nieznanymi mu blaszkarzami, którzy, obiecując mu dużą wygraną, nakłonili go do grania w t. zw. „koniczynkę”. Kowalczyk tak zapalił się do gry, że w niedługim czasie przegrał całą kwotę, uzyskaną ze sprzedaży krowy, i wówczas dopiero zorientował się, że padł ofiarą oszustów, którzy szybko zlikwidowali swe prowizoryczne stoisko i ulotnili się.

Poszkodowany za powyższą kwotę miał zakupić odzież zimową, tymczasem wskutek swej lekkomyślności oddał ją w ręce oszustów. Zgłosił jednak zaraz całe zajście na policję, którą w wyniku dochodzeń aresztowała już 2 blaszkarzy.

Z WIELKOPOLSKI

— **INOWROCŁAW.** Na zakończenie „Tygodnia miłosierdzia” odbędzie się 11 bm. podwieczorek w salach hotelu Basta. Początek o godz. 17.

— Zebranie likwidacyjne „Tygodnia Śląska” odbędzie się 12 bm. o godz. 18 w szkole wydziałowej.

— W kaplicy pałacu biskupiego w Gnieźnie odbył się ślub p. Konstantego Laubitz z Popowic pod Inowrocławiem z p. Ireną Ossowską z Poznania. Ślubu udzielił młodszy parze J. E. ks. biskup Laubitz.

— Do mieszkanki Eleonory Golcowej, ul. Świętokrzyska, włamali się złodzieje, zabierając suknie, bućki, kołczyki, nieco gotówki oraz szereg innych przedmiotów.

— W miejscowym oddziale Polsk. Czerw. Krzyża odbyło się w tych dniach pod przewodnictwem starosty Wilezka walne zebranie. Do zarządu weszli pp. dr. Irena Konieczna, dyr. Tokarska, Bułińska, sędzia Walerych, Ferberówna, dr. Skonieczny, dr. Sroczyński, dr. Moczulski, Kielasówna, Biliński, Adamczakówna, dr. Wasilewski, dr. Bronicki, dyr. Trompeturówna, Knastowa Bratek-Dabrowska i dr. Drecki. Komisje rew. tworzą pp. kpt. em. Zablocki, Lipczyńska i Kawalkowski. (c)

— **KEPNO.** Na ostatnim posiedzeniu rady miejskiej przewodniczący, p. wiceburmistrz J. Wyderkowski wprowadził w urząd radnego, p.

Antoniego Plute w miejsce p. Ign. Nawrota, który Kepno opuścił. Sprawozdanie z rewizji kasy miejskiej za wrzesień przyjęto bez zastrzeżeń. Na wniosek radnego Kl. Nar., p. J. Tomczaka, przemianowano ul. Żydowska na ul. Elżby Orzeszkowej. Ze względu na niską pozycję, jaką stanowią w budżecie pod. hotelowy (niepełna 100 zł) uchwalono takowy znieść zupełnie; poza tem zredukowano pod. kom. od wyświetlania filmów z 5 proc. na 4 proc., zaś w okresie letnim tj. od 1 maja do 31 sierpnia, podlegać będzie dalszej niższe, wynoszącej 1/5 części podatku. dalszą niższe uchwalono dla filmów ze stampila „Średniometrażowy temat polski”. Wniosek Tow. Gimm. „Sokol” o umoznienie kosztów instalacji wodociągowej do Sokolki w sumie 519 zł został przychylnie rozstrzygnięty. Dłuższą dyskusję wywołał wniosek Magistratu o uchwalenie dalszych kredytów na prace doraźne i kuchnie dla bezrobotnych. Kwestję tę referował radny p. Krzanowski, sprzeciwiając się żądaniu niektórych bezrobotnych o zniesienie kuchni. Wzmiarian wypłacania zasiłków w gotówce, uzasadniając tem, że inowacja ta wymagałaby dość poważnych funduszy. Ostatecznie wniosku o zniesienie kuchni przewodniczący nie poddał pod głosowanie, gdyż nie był on w porządku obrad umieszczony.

— W niedzielę o 20.15 wystawia na scenie Sokolki zespół artystów pod dyr. p. Zygmunta Wojciechowskiego, 3 aktową melodyjną operetkę p. t. „Hrabina Marica” z Danutą Leską w roli tytułowej. Po południu o godz. 16 specjalne przedstawienie dla młodzieży szkolnej, komedia historyczna H. Sienkiewicza „Pan Wołodyjowski”.

— **KOSTRZYN.** W związku z ostatnim pożarem w młynie p. Roczniewskiego, właściciel młyna, prosi nas o zaznaczenie, że pożar powstał po raz drugi, a nie po raz piąty, jak podaliśmy w naszej notatce.

— **MOSINA.** Z okazji „Tygodnia miłosierdzia” odbyła się tu uroczysta akademija, zorganizowana przez Stow. Pań Miłosierdzia, która zgabił ks. prob. Haenschke. Miejscowy chór kościelny pod bat. p. Sterczyńskiego wykonał dwie pieśni. Następnie p. Roszak odczytał wrywkę kazań ks. Piotra Skargi, poczem lek. wet. Skibiński wygłosił referat o okolicznościach o znaczeniu pracy charytatywnej. Na zakończenie odegrano b. udatnie dwuaktówkę. (ms)

— **OPALENICA.** W ub. środę witała parafia Opalenicka b. serdecznie swego nowego proboszcza, ks. Teodora Zimochę, dotychczasowego proboszcza w Chłudowie. W powitaniu wzięły udział wszystkie organizacje i społeczeństwo. Od stopni świątyni wital ks. proboszcza im. wszystkich org i parafian, prezes Bractwa Kurk., p. St. Horowski. Od ołtarza zaś przemówił do swych nowych parafjan ks. proboszcz i odprawił następnie krótkie nabożeństwo.

— Odbyło się tu poświęcenie kapliczki Matki Boskiej w lesie pod Opalenicą. Poświęcenia dokonał ks. proboszcz Kulisek z Buku, a okolicznościowe przemówienie o kulcie Matki Bożej wygłosił ks. proboszcz Zimoch z Opalenicy. Teren pod kapliczkę ofiarowali pp. dr. Zygmuntowie Ostrowscy z Daków Mokrych. Mimo strasznej niepogody, udział parafjan i organizacji był b. liczny.

— **OSTRÓW.** W niedzielę 18 bm. wyjedzie pociąg popularny z Ostrowa do Poznania na wystawę „Sztuka, kwiaty — wnętrza”. Bilet powrotny 3.90 zł. Zgłoszenia do 15 bm. przyjmują „Orbis” w Ostrowie.

— Złote godny małżeńskie obchodzą 10 bm. pp. Andrzej i Julanna z Kurasiaków Niklasowie.

— Senior mistrzów fryzjerskich w Ostrowie, p. Stanisław Obarski, po 40-letnim pobycie i pracy na tutejszym gruncie przeniósł się do Poznania — na emeryturę.

— Hamulcowy Marcin Kujawa, zamieszkały w Ostrowie przy ul. Ogrodowej uległ ub. nocy nieszczęśliwemu wypadkowi. W czasie przetażeniu wypadł z wagonu i poniósł śmierć na miejscu.

— W Grabowie osiadł lekarz weterynarii p. Edward Piątkowski.

— Narodowa Organizacja Kobiet zwołuje zebranie ku czci Piotra Skargi na poniedziałek 12 bm. Początek o godz. 20.15 w Domu Kat.

— Onegdaj dokonano tu złożenia w fundamenty wznoszącego się okazałego pomnika Najsw. Serca Jezusowego puszką z dokumentami, zawierającymi akt erekcyjny. Poświęcenie pomnika nastąpi 25 bm. (os)

— **SKOKI.** Zebranie K. S. M. z. zgabiła prezeska Glinkiewiczówna. Asystent ks. prob. Echaust zaapelował, by druchny zgłoszyły swą współpracę w tygodniu miłosierdzia.

— Odbyło się tu poźniwie strzelanie miejsc. Bractwa Kurkowego. Królem został właściciel tartaku i fabryki szcetek, p. Mikołaj Halamski, I. rycerzem p. Brunon Britenbach, II. rycerzem p. Władysław Gościński, mistrz rzeźnicki. W strzelaniu o premie I. nagrodę zdobył p. Halamski, II. p. Pilaczyński, III. p. Brnitenbach, IV. p. Gościński, V. p. Fugiński.

— **SZAMOTUŁY.** W lasku w pobliżu Kaźmierza znaleziono nieprzytomnego mężczyznę w wieku około 35 lat, którego przewieziono do szpitala św. Józefa do Szamotul. Tutaj stwierdzono, że człowiek ten ubrany był jedynie w spodnie a całe ciało, szyja i głowa owinięte były sznurkiem. Po kąpieli umieszczono go w łóżku. Nazywa się Stanisław Kuboś. Na wszystkie pytania odpowiada, że „nie może mówić”. Najwidoczniej ma się tu do czynienia z włośzczą który znalazłszy się w szpitalu dach nad głową, symuluje.

— Na zakończenie Tygodnia Miłosierdzia odbędzie się 11 bm. w sali Hotelu Eldorado wieczornica. Odegrane zostaną dwie sztuczki teatralne i referat p. dr. Włocha.

— Z inicjatywy ks. Tomaszewskiego i innych osób powstało koło literackie, którego brak odczuwano oddawna na tutejszym terenie. Zgłoszenia członków przyjmuje p. Bukowiecki Szamotuły — Zamek. W dniu 30 listopada wystawiona zostanie sztuka Wyspiańskiego „Warszawianka”.

Poco się wysilać? - Prac Radionem!

Silne tarcie, które się stosuje przy praniu, usuwa nie tylko brud, lecz rwie często tkaninę. Używanie natomiast do prania RADIONU chroni białiznę.

Radion bowiem jest idealnym środkiem do prania, który szybko i bez trudu usuwa wszelki brud z tkaniny. Wystarczy:

1. Rozpuścić Radion w zimnej wodzie
2. Gotować białiznę przynajmniej 15 minut
3. Płukać w pierw w gorącej, potem w zimnej wodzie i białizna staje się śnieżnobiała.

RADIION

idealny środek do prania

Wyrób firmy SCHICHT - LEVER S. A.

Pg 7249-42, 325

motuły — Zamek. W dniu 30 listopada wystawiona zostanie sztuka Wyspiańskiego „Warszawianka”.

— Z powodu panującej epidemii odry (żarnice) wśród dzieci szkolnych, zamknięto z dniem 8 bm. 1 i 2 klasę szkoły powszechnej im. Marji Konopnickiej na 14 dni.

— Pewne pismo „sanacyjne” w Poznaniu, starające się o powiększenie swej nikłej liczby abonentów na gruncie tutejszym, przynosi sensację, mijając się z prawdą. Ostatnio czytamy tam, że lekarzem naczelnym szpitala mianowany został p. dr. Schnitter ze Strzelna, który również przyjmuje w godzinach popoł. pacjentów prywatnych. Jak się dowiadujemy od zarządu szpitala św. Józefa, naczelnym lekarzem od kilku lat jest znany chirurg, p. dr. Antoni Nowicki, i o zmianie na tem stanowisku niema mowy. W tym samym numerze tegoż pisma czytamy, że transmisja radiowa nabożeństwa szkolnego z tut. kolegiaty odbędzie się 10 bm., przycem informator podaje, że słynny obraz Matki Boskiej Szamotulskiej znajduje się w głównym ołtarzu. Widocznie nie widział on jeszcze naszej kolegiaty, bo przekonany był, że cudowny obraz znajduje się w nawie bocznej, a nie w ołtarzu głównym. Transmisja radiowa zaś odbędzie się 18 bm. — Wiadomości tego rodzaju dezorientują nielicznych czytelników i świadczą o poziomie danego pisma. — Przy tej okazji prostujemy naszą wiadomość o transmisji radiowej z Szamotul, o czem wspominaliśmy w artykule „Kurant szamotulski”. Chocichlik drukarski zmienił datę 18 na 10. (sc)

— **WOLSZTYN.** Sad okręgowy w Lesznie na sesji wyjazdowej w Wolsztynie rozpatrywał 3 sprawy karne z art. 203 i 204 k. k. (zbrodnia) przeciwko 17-letniemu Stanisławowi Przybyłe z Wolsztyna, Leska Erykowi i Młyńczakowi Stefanowi z Kłebowa. Wszystkie 3 sprawy sąd rozpatrywał z wykluczeniem jawności. Skazani zostali: Przybyła na przymusowe wychowanie w Domu Poprawczym (przebywał tam już kilka miesięcy). — Leska na 6 miesięcy więzienia za zniewolenie umysłowo chorej. — Młyńczak, 6-letni bronił adwokat Górny z Grodziska, za zniewolenie małoletnich skazany został na 6 miesięcy więzienia, które mu darowano na mocy amnestji.

— Wielką węgę urządza Stow. Pań Miłosierdzia, dnia 11 bm. o godz. 16 na sali strzelnicy. Dochód przeznaczają się na ubogich miasta Wolsztyna. (wo.)

— **WRZEŚNIA.** Tydzień Miłosierdzia rozpoczęła zbiórka przed kościołem oraz akademija. Zgabiła akademija prezeska dr. Mikołajczakowa. Deklamacje i recytacje wygłosili pp. Golejewski i Turzańska. Spiewała p. Irena Deresiewiczówna. Wykład wygłosiła hr. Żółtowska. Zakończyła uroczystość melodeklamacja p. Ostrowiczówny.

— **ZNIN.** K. S. M. m. okr. pałuckiego komunikuje, iż wystawa okręgowa odbędzie się w dniu 8 listopada w Zninie.

— Osieroconą parafję rogowską przez sp. ks. Krupskiego objął ks. prob. Sychalski.

— W kościele parafji w Cerekwicy został pobłogosławiony związek małżeński pomiędzy p. Tadeuszem Zygulskim z Znina a p. Antonina Mikuleką z Podobowiem.

— W kościele parafji, w Zninie został pobłogosławiony związek małżeński pomiędzy p. Powezowską z Znina a p. Jarekimi z Poznania.

— W Laskowie odbyła się uroczystość poświęcenia szkoły powszechnej. Szkoła ta była w posiadaniu mniejszości niemieckiej od czasów zaborczych, dopiero naskutek licznych starań miejscowego obywatelstwa i obecnego kier. szkoły p. Marzec doszło do oddania szkoły ponownie w ręce polskie. Uroczystego poświęcenia dokonał ks. prob. Zieliński.

Z POMORZA

— **GRUDZIĄDZ.** Inkasent fabryki „Unia” Leon Łączyński, który jak donosiliśmy, sprzeniewierzył na szkodę fabryki 15.000 zł, twierdząc, że pieniądze te zostały mu z teczki skradzione, zasądzony został na 10 miesięcy więzienia. Te samą karę wymierzył sąd współnicze oskarżonego, niej. Antoninie Zdrowskiej. Oboje oskarżeni przyznali się do winy. Sprzeniewierzone pieniądze firma odzyskała w całości z powrotem.

— Zakłady fabryczne Herzfeld i Victorius, położone na terenie Mieszka, obchodzili uroczystość 25-lecie istnienia. Uroczystość rozpoczęła się przemówieniem członka zarządu firmy inż. Wielogłowskiego który w krótkich zarysach przedstawił rozwój tamt. zakładów. Po złożeniu życzeń dyrekcji, wicestarosta Belina odsonił

tablicę pamiątkową, której poświęcenia dokonał ks. prob. Klunder. Główne zakłady fabryki H. i V. położone są na terenie miasta Grudziądza. Fabryka zatrudnia ogółem 1.200 robotników. (gn)

— **TORUN.** Według ogłoszonej statystyki wydział opieki społecznej zarządu miejskiego wypłacił w I półroczu b. r. 815 ubogim ok. 45.000 zł wsparć. Na leczenie 886 osób zużyto kwotę ok. 23.000 zł, pokryto koszty 119 pogrzebów, a ponadto na koszt gminy przebywa w schroniskach 150 starców i 64 dzieci.

— Na Alei 700-lecia, 9-letnia Wanda Matuszakówna wpadła pod wóz, którym powoził niej. Otton Stanek. Dziecko doznało tylko powierzchownych obrażeń i zostało przewiezione do lecznicy na Mokrem. Woźnicę przytrzymała policja.

— W najbliższych dniach wyrusza z Torunia do Poznania pociąg popularny z okazji wystawy „Sztuka, kwiaty, wnętrza”.

— W najbliższą niedzielę odbędą się w porcie drzewnym regaty żeglarskie z udziałem ok. 15 organizacji z całego Pomorza. Dochód przeznaczony na LOPP.

— W dniu 13 bm. przybywa po raz drugi na gościnne występy balet Parnella.

— Za usiłowania kradzieży roweru sąd grodzki skazał niej. Bolesława Markowskiego na 1 rok więzienia. (z)

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego. F. Dolczewscy, Bydgoszcz 10.—, Tadeusz Tomczak, Śrem, z podziękowaniem za odebrane łaski, z prośbą o dalsze i zdrowie dla braciśka 1,50, razem z poprzednio pokwitowaniami 67,50 zł.

Na biednych m. Poznania. Zygmunt i Irena z Holtzerów Czarnecy, Nadleśnictwo Marzelewo, p. Podstolice, z okazji ślubu, który się odbył dnia 29. 9. br. — 10.—, razem 10 zł.

Na Polski Czerwony Krzyż. Z. R. 1.— zł, razem 1 zł.

Na tanie kuchnie. Jadwiga Suszczyńska, wieś Adamowo p. Wolsztyn 1.— zł, razem z poprzednio pokwitowaniami 46 zł.

KSIEGI STANU CYWILNEGO

Zapowiedzi

Dnia 9 b. m. wywieszono następujące zapowiedzi (osoby, przy których nie jest podana miejscowość, mieszkają w Poznaniu):

Wikariusz kościoła ewang. Karol Berger w Rawczu i Elza Mix; urz. pruw. Franciszek Grzeszkowski i Lotta Olszańska, oboje w Środzie; mur. Stanisław Uryszaj i Marja Cisoń w Naradowicach, pow. poz.; tok.-sius. Teofil Binczewski i Cecylja Damrichówna w Splawiu, pow. kościański; rob. Antoni Górecki i rob. Antonina Cebernikówna w Chudobczycach, pow. nowotom.; handl. Zygmunt Szwidowski w Gdyni i Stanisława Wierzchowska w Jastrzebiu, pow. brodn.; szof.-palacz maszyn. Jan Kamionka i krawc. Ewa Aumüller; handl. Stanisław Sanocki i Cecylja Walkowiakówna; rob. Franciszek Solecki i handl. Klara Dębowska; naucz. Józef Jasiński w Boryslawiu i naucz. Janina Merakówna; muz. Stefan Tatka i rob. Bolesława Majewska w Bydgoszczy; rob. Stefan Kaczmarek w Nieczajnie wieś, pow. oborn.; i Władysława Maćkowiakówna w Sepnie pow. oborn.; księgowy Kazimierz Lewandowski i Jadwiga Kociemba w Kotłowie pow. ostrow.; Stefan Przybylski i Marjanna Dolata w Murwanej Goślinie, pow. oborn.; owod. posłaniec poczt. Stanisław Ziemek w Bolewiczach, pow. nowotom.; i gospod. Marjanna Wojskowska; tapic.-dekor. Marjan Wyrzykiewicz i służ. Franciszka Siakowska; urz. Bku Polsk. Janusz Łukomski i Hanna Komierowska.

Zgony:

Dnia 9 października 1936 r. zapisano następujące zgony: Kazimierz Gościński, magazynier, 43 lat; Kazimierz Majewski, zawiadowca stacji, 47 lat; Maksymilian Lisiański, kołodziej, 84 lat; Julianna Krzyszkowiakowa, z domu Tomkowiaków, 83 lat; Zofia Keller z domu Plewa, 44 lat; Wanda Purschke z domu Hillert, wdowa, 81 lat; Ignacy Wdowczyk, mechanik, 74 lat; Dr. med. Halina Jacyńska, lekarz, 45 lat; Adamina Urbanowiczowa z domu Mierzyska, 73 lat; Ryszard Pieln, 5 mies. 5 dni; Maria Kaczmarek z domu Kubiakówna, 58 lat; Zofia Kowarszówna, 1 rok, 2 mies. 6 dni.

STAN POGODY W POZNANIU
10 października 1936

Temperatura 7 godz. + 2,9
Ciśnienie 7 godz. 759,0 mm. wysokie
Zachmurzenie 7 godz. pochmurno
Wiatr 7 godz. kierunek półn.-wsch., szybkość 4 m/sek.
Temperatura w dniu 9 października br. była: najwyższa + 8,4 o godz. 14 najniższa + 0,7 o godz. 6
Prognoza pogody na dzień jutrzejszy: W dalszym ciągu pochmurno i chłodno.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

POZNAŃ OTWIERA SEZON SYMFONICZNY

Inauguracja tegorocznych koncertów symfonicznych w Teatrze Wielkim odbędzie się w środę, dnia 14 października.

Na programie wyłącznie dzieła Beethovena. Orkiestra Symfoniczna m. Poznania pod batutą dyr. dr. Zgmunt Latoszewskiego odegra na wstępie uwerturę do „Fidelio”, a Leonora III, a zakończy program symfonią piątą c-moll. Solistą będzie słynny skrzypek węgierski Józef Szigeti. Wykona on z orkiestrą koncert skrzypcowy Beethovena.

Należy mieć nadzieję, że stali bywalcy naszych koncertów symfonicznych stawiają się w komplecie na ten wieczór inauguracyjny, który zapowiada cały szereg produkcji o poważnym poziomie i ciekawej treści. Początek jak zwykle o godz. 20.

„Halka” w Berlinie będzie wystawiona w Operze Państwowej w połowie listopada. Michałowski znów gra Chopina! Nestor naszych pianistów, sędziwy Aleksander Michałowski od dłuższego czasu nie ukazywał się na estradzie. Obecnie zapowiedział na dzień 17 bm recital chopinowski w Warszawie w sali Tow. Hygienicznego. Michałowski liczy teraz ośmdziesiąt piątą rok życia, urodził się bowiem w r. 1851.

TEATR

Adolf Nowaczyński złożył dyrekcji Teatru Polskiego w Poznaniu sztukę swoją p. t. „Wojna wojnie”. Ta komedia Arystofanesowska jest połączeniem „Lyzistraty” (czyli „Gromiwoi”) i „Rycerzy” Arystofanesa, w dowolnym i zaktualizowanym przerobieniu wierszem z zachowaniem form i stylu arystofanesowskiego. Sztuka ta była grana w Warszawie w r. 1926 w Teatrze Polskim i w maju tego roku została zdjęta z afisza w pełni niezwykłego powodzenia. Obecnie dokonał autor pewnych zasadniczych przeróbek, skrótów i aktualizacji i w tej formie nowej złożył komedię Arystofanesowską dyrekcji teatrów w Poznaniu i w Krakowie, gdzie dyrektor K. Frycz wystawia — jak się dowiadujemy — „Wojnę wojnie” w pierwszej połowie bieżącego sezonu. Sztuka wyśiła drukiem i nakładem księgarni Hoelska, ale nakład jest wyczerpany.

Co grają w Warszawie? Teatr Polski wystawił, jak donosiliśmy, przeróbkę „Klubu Pickwicka” z Zelwerowiczem w roli mister Pickwicka. Teatr mały przygotował komedię angielską Egana p. t. „Silna płeć” („The dominant sex”) z pp. Romanówną i Ziemińskim w rolach głównych.

Balzac na scenie. Comédie Française wystawi niedługo sztukę p. t. „La Rabouilleuse”, przerobioną z Balzaca przez p. Emila Fabre, byłego dyrektora Comédie Française, który sam poprowadzi reżyserię.

OCHRONA ZABYTEKÓW

Niezwykle odkrycie w kościele toruńskim. Donosiliśmy szczegółowo o odkryciu i odrestaurowaniu cennych fresków w głównej nawie kościoła św. Jakóba w Toruniu. Teraz okazało się, że całe wnętrze kościoła jest pokryte, pod warstwą tynku, malewidłami średniowiecznymi. Po ich odsłonięciu i zakonserwowaniu, świątynia toruńska stanie się jednym z najcenniejszych zabytków całej Polski.

VARIA

„Przewodnik Świetlicowy” wydaje Tow. Krzewienia Zagadnień Opieki Społecznej w Łodzi. Świeżo ukazał się tom piąty tego wydawnictwa, omawiający „Teatralne formy pracy”. Słowo wstępne do tej części napisał znany działacz w dziedzinie teatru ludowego, J. Cierniak. Ogólne wskazówki opracowała H. Jabłońska. Autorka nie używa przyjętego dotąd terminu „teatr amatorski”, lecz „teatr ochotniczy”. Omawia jego cele i zadania, repertuar, metody pracy. Druga część, opracowana przez H. i A. Jabłońskich nosi tytuł: „Scena, dekoracja i kostjum w teatrze ochotniczym”. Pracownicy teatru amatorskiego znajdują tutaj bardzo dużo cennych wskazówek technicznych, co do budowy sceny, przygotowania dekoracji, kostjumów, co do charakterystyki itp. Książeczka odda poważne usługi wszystkim pracownikom oświatowym. (tk.)

LITERATURA

Pierwszy Rocznik Polskiej Akademii Literatury ukazał się w połowie listopada. Wokół sprawozdania i działu informacyjnego będzie zawierał przemówienia i odczyty, wyłożone w Akademii przez jej członków i przez osobistości urzędowe w latach 1933-36.

Nowy Morcinek. Pod tytułem „Pluton z dzikiej łaki” napisał Gustaw Morcinek nową powieść, osnutą na życiu młodzieży szkolnej w szeregach austriackim w latach 1913 i 14.

W NAUKOWYM POZNAŃNIU

Komisja Historii Sztuki poznańskiego Tow. Przyjaciół Nauk odbędzie posiedzenie w nadchodzący poniedziałek. Referat wygłosi p. dr. Joanna Eckhardtówna pt. „Portret młodego mężczyzny w galerii Towarzystwa Przyjaciół Nauk (wiek XV)”. Posiedzenie odbędzie się w Zakładzie Historii Sztuki Uniwersytetu Poznańskiego. Coll. Medicum, Fredry 10. Początek o godzinie 18-tej.

Towarzystwo Prawnicze i Ekonomiczne odbędzie posiedzenie w czwartek, dn. 15 października o godz. 20-ej w Małej Auli U. P. Na porządku dziennym — wykład goszczącego w Poznaniu b. min. rumuńskiego Trancu pt. „Spoleczne zagadnienie Rumunii w świetle zainteresowań Polski”. Wykład ten wygłoszony będzie w jęz. francuskim Wstęp wolny.

Oddział Poznański Pol. Tow. Matematycznego odbędzie zebranie w niedzielę, 11 b. m. o godz. 18 w Instytucie Matematycznym (Coll. Chemicum, ul. Grunwaldzka 14). Odczyt wygłosi prof. dr. P. Sergescu z Cluj nt. „Les mathématiques au XVII-e siècle vues du Journal des Savants”.

Ekspedycja biskupińska wróciła wczoraj do Poznania po zakończeniu prac wykopaliskowych, przerwanym do wiosny. Część odsłonięta osady przykryto ochronną warstwą mchu.

CO SŁYCHAĆ PRZEZ RADJO?

„Straszny Dwór” idzie na świat. Warszawskie przedstawienie „Straszny Dwór” w czwartek, 15 października będzie transmitowane na Europę i Amerykę.

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Polskie graficzki będą uczestniczyły w budapeszteńskiej wystawie plastyki kobiet, urządzonej przez plastyczki węgierskie. Prac będzie 70.

Zgon młodego malarza. Ciężką stratę poniosła grupa t. kapistów, tj. wychowanków Akademii Krakowskiej, a następnie jej placówki paryskiej, którą kieruje prof. Pankiewicz. Umarł nagle w Krakowie śp. Szymon Waliszewski, nie dożywszy nawet lat czterdziestu. Urodzony w Petersburgu w r. 1897 i kształcony zrazu w tyfliskiej Szkole Sztuk Pięknych, zaznaczył się od szeregu lat jako artysta wybitnie utalentowany, na szeregu wystaw w Polsce i zagranicą (Paryż, Rosja, Wenecja itd.). M. in. otrzymał nagrodę przy konkursie na plafony wawelskie.

NA INTERESUJĄCEJ WYSTAWIE

Odbijająca się właśnie w halach Targów Poznańskich wystawa „Sztuka, kwiaty i wnętrza” doszła do skutku dzięki inicjatywie artystów, zgrupowanych w poznańskiej „Plastyce”. Początkowa myśl, aby urządzić niewielki pokaz obrazów i rzeźby urosła z wolna do rozmiarów obecnych. Pomysł złączenia jej z wystawą kwiatów, wnętrza i zastaw stołowych należy uważać za nader udany. Wychodzi on na korzyść specjalnie plastyce, która w naszym mieście traktowana jest trochę po macoszemu. Jeśli przyjmiemy, że Poznań jest stolicą gęsto zaludnionej dzielnicy, że sam liczy ponad 250 tysięcy mieszkańców, to procent zwiedzających nasze wystawy jest naprawdę znikomy. W tem pomysłem zestawieniu, publiczność nasza będzie miała niejako dobrą okazję zapoznania się z pracą naszych rzeźbiarzy i malarzy, jak również i architektów, którzy jako zrzeszenie biorą udział w tej godnej uznania imprezie.

Jeśli chodzi o stosunki miejscowe, to należy uważać za sukces, że poraz pierwszy udało się zgromadzić pod jednym dachem różne zrzeszenia i zwalczające się nieraz kierunki. Stało się to może dzięki temu, że wszystkim przyswiecała idea pospieszenia z pomocą dla bezrobotnych — niemniej jednak początek został zrobiony, a winien on mieć ciąg dalszy. Tego rodzaju zbiorowe występy plastyków winny być urządzane co roku jako „Salony doroczne” przy współudziale nie tylko sił miejscowych, lecz także artystów z innych dzielnic. Byłyby to imprezy o skali szerszej, dające naszej publiczności możność zetknięcia się z ruchem artystycznym wszystkich środowisk kraju.

Zebrana w ten sposób kolekcja sprawia wrażenie dodatnie. „Jury” miało zadanie dość trudne, lecz wybrnęło dość obronną ręką z ciężkiej — jak zawsze — sytuacji. Pousuwano rzeczy bezwzględnie słabe, a te z gorszych, stojące czasem na poziomie dyktanckim („wylakierowane” portrety, banalne „tryptyki” i kwiaty) tak ja-

WYSZŁY NOWE KOMPOZYCJE

Ukazały się dalsze „Pieśni Kurpiowskie” Karola Szymanowskiego — Mieliśmy wielu skrzypków, mamy niewiele literatury skrzypcowej — Wyszy warjacje Bacewiczówny — Sonata Kasserna — Ojciec Nasz jako śpiew solowy — Kim była Sternicka - Niekraszowa? — Psychika jej twórczości — „Niema trudności, gdy ich sobie nie stwarzać”... — A przecież! — Z dawnej muzyki polskiej — Prace pedagogiczne i dla dzieci.

Od ostatniego mego biuletynu o polskich nowościach muzycznych, uzbierało się znów kilka niewielkich objętością, ale plennych w treści zeszytów.

Szymanowski daje więc trzeci zeszyt swych opracowań „Pieśni Kurpiowskich” na głos solowy z fortepianem, tak bardzo oryginalnych i przetworzonych na samodzielne formy o wybitnej wartości artystycznej. W melodyjce swej Szymanowski ma wogóle skłonności do nuty egzotycznej, do zwinnej a wyszukanej ornamentyki, i do zygzakowatych załamań w linii. Może dlatego tak go pociągnęła pieśń kurpiowska, sama pełna wzorzystości i bardzo odrębnych, w zestawieniu z pozostałym folklorem polskim, znamion stylowych. Partie fortepianowe w tych pieśniach są arcydziełami pomysłowości artystycznej i technicznej. Traktowane są przytem tak niezależnie od śpiewu, że mogłyby stanowić same dla siebie zamkniętą całość.

Grażyna Bacewiczówna, jedna z najmłodszych z pośród piszących, wydała o p. u. s. które poza swymi zaletami artystycznymi, ma jeszcze ten plus, że dotyczy literatury skrzypcowej, u nas, jak wiadomo, dziwnie ubogiej i niewyrobowanej. Jest to tem dziwniejsze, że mieliśmy przecież sporo pierwszorzędnych skrzypków, a tak słabo odbiło się to na twórczości skrzypcowej. Wprawdzie dla nieskrzypka jest to instrument w pisaniu bardzo trudny, wart chyba jednak, aby się nim bliżej zainteresować i wnikać w jego specyficzne tajniki i właściwości. Mało kto z kompozytorów na to się u nas zdobywa. Bacewiczówna, przy swem uzdolnieniu twórczym, jest na szczęście sama skrzypaczka (podobno także i pianistką), instrument nie ma

kość szczęśliwie po kątach rozmieszczono, że nie rzucają się w oczy i ogólnego, wcale możliwego poziomu nie psują.

Charakter prac jest bardzo rozmaity. Od sztuki najnowszej, modernistycznej, reprezentowanej przez członków „Zawodowego Związku” — przez kierunki umiarkowane aż do zwyczajnego, mniej wartościowego naturalizmu. Na całość składają się prace olejne i akwarelowe, grafika, rzeźba, ceramika artystyczna, emalierstwo, haft, tkaniny i kilimy. Osobny dział stanowią rysunki i fotografie dzieł naszych architektów.

Przeważna część wystawionych znana jest już z wystaw poprzednich. dla tego przy omówieniu — do którego jeszcze wrócimy — skierujemy uwagę w zakresie plastyki tylko na rzeczy nowe. Co do rzemiosła i przemysłu artystycznego, to kilka nowych prac dała np. znana już, utalentowana emaljerka p. J. Ruterówna, wyróżnia się „Wiosna”, emalja „Limoges” i piękny w kolorze „Portret”, emalja malarska. P. Zofia Kuglinowa wystawiła kilka nowych haftów z działu szat liturgicznych. Poraz wtóry pragnę zwrócić uwagę naszego duchowieństwa na te hafty wysoce wartościowe pod względem techniki wykonania i artyzmu. Trzeba by zacząć i wydatnie popierać dobrą rodzimą wytwórczość.

W dziale kilimów kilka nowych prac wystawiły pp. Hahnowa i Izydorkówna. — Tkaniny „Ładu” posiadają, jak zawsze bardzo wycoki poziom artystyczny, jedyny w swoim rodzaju. Jakość wykonania i wartość materiału (len, wełna, szych i jedwab) pierwszorzędne. W projektowaniu wzorów można zauważyć w ostatnim czasie tendencję do przyciszczenia kontrastów, a stwarzania harmonij dyskretnych i szlachetnie stonowanych — w kompozycji ornamentu, przeważnie geometrycznego lub geometryzującego coraz to większą precyzję rysunku. „Ład” jest w tym zakresie zupełnie wyjątkowy.

Poznań.

J. Mroziński.

więc dla niej tajemnic. Jest zatem nadzieja, że ten rzadki zbieg okoliczności, wspomagany wielką pracowitością kompozytorki i szeregiem innych zalet, sprawi, że nasza literatura skrzypcowa — a także w podobnym zaniedbania znajdująca się kameralna — zyska na tem wybitnie.

Utwór, o który idzie, jest to „Temat z warjacjami” na skrzypce i fortepian. Bacewiczówna, skłonna naogół do radykalizowania i daleko posuniętej niezależności we współbrzmieniach, jest tu powściągliwą i dba o przystępność, co wcale oczywiście nie znaczy, że odstąpiła od swego zasadniczego stylu i procedury, nie — unika tylko większych zgęszczeń i komplikacji, co zresztą wpłynęło bardzo dobrze na przejrzystość myśli i brzmienia. Tych dziewięć krótkich i zwartych warjacji — plus temat — składających się na całość, napisane jest z rozmachem i dużym urozmaicheniem technicznym.

Kassern reprezentowany jest popularną już dziś sonatą na fortepian, tak skwapliwie przez wielu naszych czolowych pianistów do repertuaru przyjętą. Samo to świadczy o jej walorach, które odnajdujemy zarówno w znakomitej, choć prostej i bardzo przejrzystej fakturze fortepianowej, jak i w szlachetnej inwencji, pełnej smaku i umiaru, oraz w stosowaniu współczesnych zdobyczy w zakresie brzmień i rytmu.

Sternicka-Niekraszowa, której „Ojciec nasz” na głos solowy z fortepianem teraz wydano, umarła młodo cztery lata temu. Niezwykłą jej postać charakteryzuje chyba najlepiej fakt, że właśnie słowa Modlitwy Pańskiej przełożyła na muzykę. A zrobiła to z tą samą prostotą, bezpośredniością i naiwnością dziecka, jak robiła wogóle wszystko w swoim krótkim, pięknym a tak pełnym życiu. Kiedy mówiła raz ze mną o swym projekcie napisania muzyki do „Ojciec nasz”, zdziwiłem się bardzo. W mojem pojęciu tekst ten dźwiga na sobie tak bezmiernie obciążenie uczuciowe miliardów ludzi, którzy słowa tej modlitwy przesycili i nalaadowali największą siłą, jaką świat dysponuje, siłą uczuć — że wnieść ten ciężar na górę, uwydatnić go muzyką i podkreślić (bo to jest normalną funkcją dźwięku wobec słowa) wydaje mi się przekraczającym siły jednostki. Wobec takiego zdania — jak się wyraziłem do niej — miałbym w każdym razie największe skrupuły.

Skrupułów tych Niekraszowa zupełnie nie rozumiała i nie obawiała się żadnych w związku z tekstem trudności. Była w tem jak dziecko, które rozumuje, że trudności stwarzają sobie ludzie sami, że one w rzeczywistości nie istnieją, i że zjawiają się tylko wtedy, kiedy ktoś czegoś nie chce zrobić. Nie było dla niej żadnym argumentem, że nikt z największych — ani Palestrina, ani Bach — nie podjął tego tematu — nie ruszył go nawet Beethoven, który tak bezpośrednio, po mickiewiczowsku, z Panem Bogiem rozmawiał. Słowa Modlitwy Pańskiej wyłożyła Niekraszowa muzyką prostą, frazą własną, ale powściągliwą i w sposób rzeczywiście daleki od kłopotania się o wyraz, któryby miał treść słów wnieść jeszcze wyżej.

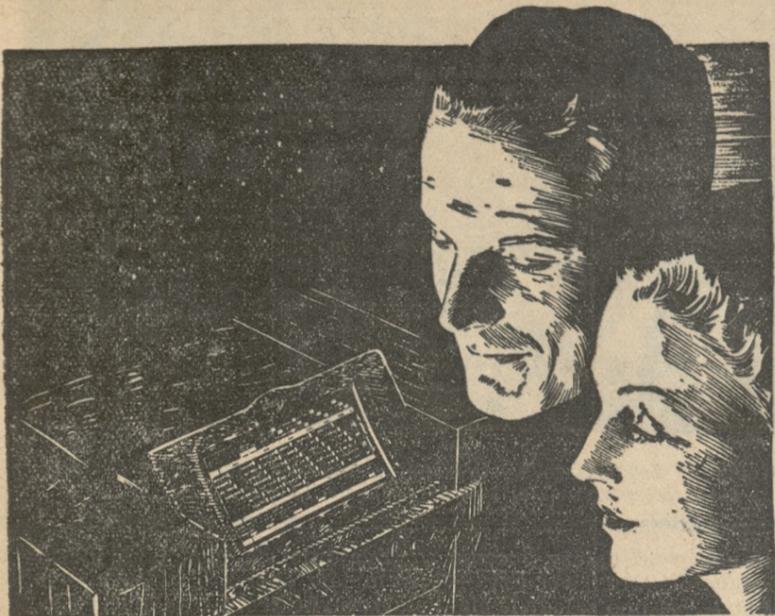
F. R. Łabuński wydał zeszyt zgrabnych, łatwych, w miarę postępowych w brzmieniu a ładnych minjatur fortepianowych dla dzieci.

Z dawnej muzyki polskiej, której publikacje ukazują się obecnie nieco rzadziej, wydano obecnie „Concerto a 3” (troje skrzypiec, cembalo) Adama Jarzębskiego († 1649).

Z publikacji dydaktycznych jest do zanotowania dziełko pt. „Podstawy techniki skrzypcowej na pozycji pierwszej” Stefana Hermana w opracowaniu Ireny Dubiskiej i z rekomendacją Flescha oraz Jarzębskiego. Ponadto Wincenty Łaski wydał śpiewniczek dla dzieci z 20-ma jednogłosowymi piosenkami.

Poznań.

St. Wacławowicz

Do imponującego zespołu urządzeń technicznych Supera Philips 456 A należą między innymi:
 7 wysokosprawnych obwodów. Pochylna skala. Automatyczny antifading. Ciągła regulacja barwy tonu i siły głosu. Lampa AL 4 o wzmocnieniu 3,5 razy większym od dotychczasowych pentod 9-woltowych.

PHILIPS *Stereofoniczny* SUPER 456 A

SLUCHAJCIE ODBIORNIKÓW STEREOFONICZNYCH, ONE JEDNAK BRZMIĄ LEPIEJ...

Zapytaj tego, kto posiada..

Dopiero pierwszy miesiąc sprzedaży, a już kilka tysięcy rodzin w Polsce rozkoszuje się wspaniałym, stereofonicznym odtwarzaniem superów Philips 456 A. W rekordowym czasie zdobyta popularność świadczy, że odbiorniki Philipsa „jednak brzmią lepiej”. System ratalny Philipsa umożliwia nabycie tego odbiornika z bieżących dochodów.

Tow. Popierania Budowy Szkół Powszechnych

Blisko milion złotych w trzech latach

Na ostatnim zebraniu zarząd Komitetu Okręgowego Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych kooptował J. M. Rektora Uniwersytetu Poznańskiego prof. dr. A. Peretiatkovicza jako członka do swego grona i obrał go następnie prezesem Komitetu Okręgowego, w miejsce dotychczasowego prezesa rektora Runge'go.

Ponadto zarząd obradował nad „Tygodniem Szkoły Powszechnej”, który odbędzie się na Pomorzu w czasie od 2 — 8, w województwie poznańskim zaś od 12 — 18 października r. b.

Projektant nad „Tygodniem Szkoły Powszechnej” objął J. Em. ks. kard. dr. Hlond, pp. wojewodowie poznański i pomorski, pp. dowódcy korpusu VII i VIII, p. kurator Okręgu Szkolnego Poznańskiego, J. M. Rektor Uniwersytetu Poznańskiego, pp. prezydenci miast Poznania i Torunia oraz komisarz rządu m. Gdyni.

Zarząd Komitetu Okręgowego rozpatrzył szereg nowych podań o pożyczki i zasiłki na budowę szkół w swoim okręgu i wciągnął najpilniejsze jeszcze do tegorocznego planu budowy.

Przy poparciu Komitetu Okręgowego buduje się względnie wybudowano w tym roku 22 obiekty o 86 izbach szkolnych, nie licząc w tem mieszkań dla nauczycieli. 12 obiektów o 37 izbach szkolnych przypada na Wielkopolskę, 10 obiektów o 49 izbach na Pomorze.

W tym roku przeznaczono na urządzenie wewnętrzne szkół w Wapnie (pow. Wągrowiec) 10.000 zł długoterminowej pożyczki, na rozbudowę 7-klasowej szkoły w Nowemmieście 5.000 zł długoterminowej pożyczki i 5.000 złotych bezzwrotnego zasiłku, na rozbudowę 7-klasowej szkoły w Fabianowie (pow. Poznań) 9.500 zł pożyczki i 3.000 zł zasiłku, na budowę 1-klasowej szkoły w Brzeźnie Starym (pow. Chojnice) 5.000 zł pożyczki i 5.000 zł zasiłku, na 1-klasową szkołę w Kruchowie (pow. Mogilno) 5.000 złotych pożyczki i 5.000 zł zasiłku, na 5-klasową szkołę w Szkaradowie (pow. Rawicz) 8.000 zł pożyczki, na 4-klasową szkołę w Pakosławiu (pow. Nowy Tomyśl) 6.000 zł pożyczki, na 7-klasową szkołę w Krzyżownikach (pow. Poznań) 10.000 zł pożyczki i 10.000 zł zasiłku, na 1-klasową szkołę w Brzeziu (pow. Gostyń) 6.000 zł pożyczki, na 6-klasową szkołę w Żabikowie (pow. Poznań) 7.500 zł pożyczki i 3.000 zł zasiłku, na 1-klasową szkołę w Ziminie (pow. Śrem) 3.000 zł pożyczki, na 7-klasową szkołę w Poznaniu - Naramowice 25.000 zł pożyczki, na 2-klasową szkołę w Janowie (pow. Tczew) 5.000 zł pożyczki, na 1-klasową szkołę w Zaworach (pow. Kościerzyna) 2.500 zł zasiłku, na 1-klasową szkołę w Milwinie (pow. Morski) 1.500 zł pożyczki, na cztery 7-klasowe szkoły w Gdyni 40.000 zł pożyczki, na 1-klasową szkołę w Gowinie (pow. Morski) 5.000 zł pożyczki, na 7-klasową szkołę w Zbąszczyńcu 4.000 zł pożyczki, na 2-klasową szkołę w Łaziskach (pow. Wągrowiec) 7.000 zł pożyczki.

Ze sprawozdań, złożonych ponadto na wspomnianym posiedzeniu zarządu Komitetu Okręgowego, wynika, że Towarzystwo zebrało dotychczas od początku swego istnienia, t. j. przez ostatnie trzy lata na terenie Wielkopolski i Pomorza, z drobnych składek społeczeństwa i młodzieży szkolnej ogółem 844.000 zł. Z kwoty tej oraz z subwencji zarządu głównego Towarzy-

stwa przeznaczono na pożyczki bezprocentowe i zasiłki bezzwrotne na budowę szkół w Wielkopolsce i na Pomorzu kwotę 774.000 zł, na zakup niezbędniejszych pomocy naukowych zaś kwotę 100.000 zł.

85-lecie Tow. Przemysłowców w Gnieźnie

Dnia 11 października r. b. mija 85 lat, jak założono w Gnieźnie Tow. Przemysłowców, które ma chlubną przeszłość i nadal spełnia swe zadanie w myśl wskazań mężów tej miary, co Karol Libelt i dr. Marcinkowski. Założycielami jego byli obywatele gnieźnieńscy: Bonowski, Wnukowski, Dorzewski i Ballenstaedt. O pierwszych

Józef Przybyszewski honorowy prezes Wincenty Ławniczak prezes Tow. Przem.

latach działalności Tow. nie wiele wiadomo z braku odpowiednich danych. Dokumenty istnieją od r. 1861, zaś protokoły z posiedzeń i stan kasy od dnia 15. 9. 1872.

Widocznym objawem intensywnej pracy Tow. było założenie „Wzajemnej pomocy UI”, która to instytucja przetrwała po dziś dzień, zmieniając moc uchwały walnego zebrania w r. 1922 swą nazwę na „Bank Kredytowy w Gnieźnie”, Rynek 4.

Towarzystwo poza tem brało wybitny udział w organizowaniu rozmaitych wystaw przemysłowych, popie-

Seminarjum Zagraniczne w Poznaniu

Jak już pokrótce donosiliśmy, przy ul. Lubrańskiego, tuż za archiwum archidiecezjalnym, na 3 i pół morgowym terenie, ofiarowanym przez kapitułę, rozpoczęto prace nad budową Seminarjum Zagranicznego.

Budowa własnego gmachu stała się wprost koniecznością, dotychczas bowiem klerycy tego seminarjum studjowali w Gnieźnie i w Poznaniu, przy czym brak pomieszczenia ciągle daje im się we znaki. Piękny, nowoczesny gmach, długości 80 metrów, będzie miał cztery piętra. Koszt jego wynosić ma 120 tysięcy złotych. Już na wiosnę projektuje się wykończenie jednego ze skrzydeł. Przy pracach budowlan-

Województwo Poznańskie otrzymało ogółem 344.000 zł pożyczek i 95.000 zł zasiłków bezzwrotnych, Pomorze zaś 200.000 zł pożyczek i 135.000 zł zasiłków.

Wobec tak pozytywnych wyników dotychczasowej działalności Towarzystwa na terenie Wielkopolski i Pomorza, zarząd dał wyraz nadziei, że również najbliższy „Tydzień Szkoły Powszechnej” dozna moralnego i materialnego poparcia ze strony całego społeczeństwa, które pomoże dopełnić w ten sposób zebrane dotychczas fundusze do kwoty 1 miliona zł.

rało stale inne organizacje, jak czeladzi rzemieślniczej, terminatorów, Samopomocy Naukowej, oraz przyczyniało się do zakładania placówek, współzawodniczących z handlem żydowskim. Wśród tych zaś, którzy współpracą swoją w Towarzystwie przyczynili się do jego rozwoju i poważnego znaczenia, należy specjalnie wymienić obecnego ks. biskupa Łukomskiego, ówczesnego proboszcza parafii św. Michała w Gnieźnie, dalej ks. ks. Pasikowskiego, Gdeczyka, Piotrowicza, Formanowicza, Tyrakowskiego, a z obywateli dr. Ulatowskiego, B. Kasprzowicza, dr. Wieczorka, dr. Szafarkiewicz, Kuleszę, Skalskiego oraz w ostatnich latach Józefa Przybyszewskiego.

W odrodzonej Polsce ten ostatni na pierwszym walnym zebraniu w r. 1919 objął przewodnictwo organizacji i sprawował je aż do ubiegłego roku, gdzie złożył je z powodu nadwątłego zdrowia. W dowód uznania za jego długoletnią pracę dla Towarzystwa mianowano go jego honorowym prezesem. Obecnie zaś Zarząd Towarzystwa Przemysłowców tworzą pp. Wincenty Ławniczak jako prezes, Stanisław Jerzak, sekretarz i Bronisław Pejka, skarbnik.

W dniu swego 85-lecia organizacja-jubilat może słuszną dumą spoglądać na swoją przeszłość, pełną zasług oraz z niego czerpać podjęte do przyszłych zadań, które są nadal pilne i niemałe. Specjalne zebranie ku uczczeniu jubileuszu odbędzie się w poniedziałek, 12 bm. w hotelu Lecha.

nych zatrudnionych jest także część braci zakonnych zgromadzenia Towarzystwa Chrystusowego dla Wychodźców, powołanego do życia przez J. Em. ks. Prymasa Hlonda. Towarzystwo Chrystusowe dla Wychodźców to nazwa kanoniczna, zewnętrzna zaś to Seminarjum Zagraniczne. Potulice spełniać będą w dalszym ciągu rolę nowicjatu Seminarjum Zagranicznego.

Za 3 lata — jak nas informuje ks. Ignacy Posadzy, rektor Towarzystwa — wyruszy z Potulice pierwszy zastęp kapłanów misjonarzy, aby wśród braci polskiej na obczyźnie prowadzić pracę duszpasterską, kulturalną i społeczną. Pójdą w szeroki świat nie sami, towarzyszyć im bowiem będą zawsze bracia zakonnicy, przygotowani jak i księża misjonarze Towarzystwa Chrystusowego dla Wychodźców pod

każdym względem do pracy, jaka ich czeka. Bracia ci, t. zw. pomocnicy duszpasterscy, współtowarzysze doli i niedoli księży misjonarzy, sprawować mają obowiązki wykładowców i pomocników w pracy parafjalnej. Obecnie Seminarjum Zagraniczne liczy 100 kleryków i księży i około 150 braci zakonnych, z czego na studjach w Gnieźnie przebywa w danej chwili 16 kleryków, w Poznaniu 30.

Poświęcenie kamienia węgielnego pod gmach Seminarjum Zagranicznego w Poznaniu odbędzie się w sobotę, 17 b. m., o godz. 16. Aktu poświęcenia dokona inicjator Towarzystwa Chrystusowego dla Wychodźców J. Em. ks. kardynał Hlond.

Pałaca sprawa misyjna

W artykule „Niedoceniane niebezpieczeństwo” wskazaliśmy na konieczność zainteresowania się kwestją misyjną. Pośrednio wynikała z tego krótkiego rozważania potrzeba wspierania misyj katolickich.

Z wszystkich kwestyj misyjnych bodaj że najważniejszą i naszego poparcia ze wszech miar godną jest sprawa stworzenia kleru rodzimego na misjach. Dopóki ta sprawa nie zostanie ostatecznie załatwiona, mowy niema o całkowitem zjednaniu narodów i ludów pogańskich dla Chrystusa i Kościoła, oraz cywilizacji zachodu. Tylko „kapłan z ludu wzięty i dla ludu postanowiony w tem, co do Boga należy” jest zdolny rodakom swoim w sposób odpowiedni podać głęboką naukę Zbawiciela i duchem Chrystusowym ich prze-

zierać. Tę prawdę psychologiczną Kościół zrozumiał od samego początku swego istnienia i po wszystkiej wieki ją w życie wcielał. W decydującej chwili nawrócenia świata, jaką przeżywamy obecnie, Stolica św. całą siłą stara się o utworzenie licznych szeregów duchowieństwa rodzimego przez zakładanie w krajach misyjnych małych i wielkich seminarjów duchownych; zdaje sobie ona sprawę z tego, że od istnienia kleru tubylczego zależy byt i niebyt Kościoła, a także, dodajmy, kultury i cywilizacji naszej. Wyniki dotychczasowych wysiłków Kościoła na tym odcinku misyjnym są wprawdzie pocieszające, ale nie odpowiadają potrzebom Kościoła misyjnego. Oto kilka liczb porównawczych, dotyczących kleru rodzimego, czynnego w misjach całego świata:

W roku 1913 było kapłanów tubylczych 3118 na 11 219 wszystkich księży misjonarzy, w 1918 r. 3 581 na 11 081, w 1923 r. 4 095 na 12 712, a w 1929 r. 4 798 na 15 086. Na początku roku szkolnego 1935-36 zostało przyjętych do wielkich seminarjów 649 małych seminarzystów, a święcenia duchowne otrzymało 267 kolorowych kleryków.

Celowo podaje się tych kilka cyfr. Lud nasz katolicki, który tak chętnie wspiera misje swoim wdowim groszem, namacalnie przekonuje się, na jakie cele zostały ofiary jego zużyte; lecz ma także wiedzieć, ile jeszcze jest do zrobienia. Pomyślmy, przeszło miliard ludzi wogóle Boga nie zna. Należy się nam znowu zastanowić, czy jako katolicy pamiętamy o pałacej kwestji, jaką dla misyj naszych jest powstanie duchowieństwa rodzimego.

Pamiętajmy! Obok Pap. Dzieła Rozkrzewiania Wiary istnieje Pap. Dzieło św. Piotra Apostoła dla duchowieństwa rodzimego. Kto ponad ogólną pomoc dla misyj chce i może jeszcze coś dla nich uczynić, niechaj pamięta o duchowieństwie rodzimem. (P. D. R. W.)

Na marginesach książek

Koniec Sagi Forsytów

Z rzadko którym pisarzem udaje się czytelnikowi wejść w tak bliskie i zażyłe porozumienie, jak z autorem „Sagi Rodu Forsytów”. Umiejętność zblżenia czytelnika ku swoim utworom była jednym z najważniejszych elementów twórczości tego pisarza, a zarazem głównym jego atutem artystycznym. Tę niezrównaną umiejętność można było obserwować już w najdawniejszych powieściach Galsworthyego, ale w całej pełni wystąpiła ona dopiero w najgłośniejszym jego dziele, w „Sadze Rodu Forsytów”. (Na marginesie jedna uwaga — daleko mniejszym powodzeniem od powieści cieszyły się liczne utwory dramatyczne Galsworthyego; zdaje się, że pochodziło to z niemożliwości rozwinięcia na scenie tych elementów artystycznych, w których pisarz był najsilniejszy: elementu gawędy obyczajowej, która w bliskim kontakcie z czytelnikami nabierała plastyki, siły i wyrazu; po drugie wytlumaczyć to można koniecznością dla sceny tych elementów, w których pisarz był najsłabszy: wyraźnej postawy moralnej, jasnej problematyki i silnego nerwu dramatycznego).

„Saga Rodu Forsytów” jest dziełem wielotonowym. Niewątpliwie powodzenie pierwszej części zachęciło pisarza do dalszego kontynuowania cyklu powieściowego. Z całości nie wynika bowiem, że istniał poprzednio tak wielki, dziesięciotomowy zamiar. Na pierwszym planie akcji powieściowej, w miarę upływu cyklu, zmieniają się osoby, ba, zmieniają się również i zagadnienia — o ile bowiem w pierwszej części uwaga autora skupia się na warstwie mieszczańskiej, o tyle ostatnie trzy tomy zajmują się warstwą ginącego również i w Anglii ziemiaństwa. Tak się jednak złożyło, że pomimo tych różnic, cały cykl przecież stanowi silnie związana całość. Sprawilo to założenie z jakim Galsworthy przystępował do pracy: chęć zanalizowania procesu społeczno-obyczajowego, którego „wyższa klasa średnia” (mówiąc terminem przyswojonym przez prof. Tarnawskiego) uległa. Raz podjąwszy to zadanie, można było rozwijać cykl bez obawy o dysproporcje — samo życie dostarczało konstrukcji i kolejności zagadnień.

Cały cykl, o którym tu mówię, składa się z dziesięciu tomów. Pierwsze trzy tomy („Posesjonat”, „W kanclerskim sądzie”, „Do wynajęcia”) stanowią właściwą „Sagę Rodu Forsytów”. Dalsze trzy tomy, noszące tytuł „Komedia nowoczesna” („Biała małpa”, „Srebrna łyżka”, „Lubędzi śpiew”) snują opowieść o dziejach osób, wprowadzonych w pierwszej części, a przede wszystkim o dziejach ich synów i córek; akcja przeniesiona została na tło pierwszych lat powojennych, co daje okazję pisarzowi do nakreślenia szerokiego i bardzo żywego obrazu trosk i kłopotów Anglii z okresu strajku

węglowego. Następne trzy tomy zajmują się już zupełnie tylko warstwą ziemiańską w okresie powojennym: osobami działającymi są członkowie starej ziemiańskiej rodziny Cherrellów („Dziewczyna czeka”, „Kwiat na pustyni”, „Za rzeką”). Z całości cyklu łączy się jeszcze tom dziesiąty p. t. „Na giełdzie Forsytów”. Są to drobne szkice, opowiadania, można niemal powiedzieć — odpryski warsztatu powieściopisarza — zebrał w tej książce Galsworthy wszystko to, co miał jeszcze interesującego do powiedzenia o Forsytach, a co nie zmieściło się do pierwszej części.

Trzy ostatnie tomy wychodziły szybko jedno po drugim. Pisarz, jakby przeczuwając rychły swój zgon, starał się przynaglic czas. Zarówno „Dziewczyna czeka”, jak i „Kwiat na pustyni” wyszły w ostatnich latach przed śmiercią pisarza. „Za rzeką”, wydano już z papierów pośmiertnych.

To stwierdzenie przecina ostatecznie nadzieję czytelnika, że świat ludzi, że środowisko, z którym się żył, odrodzi się w nowej, dalszej części cyklu, jak to było i po „Sadze” i po „Komedii”. Na tomie „Over the River” wielki cykl forsytowski kończy się ostatecznie.

O cyklu Galsworthyego pisano już w „Kurjerze Poznańskim”, i niewątpliwie pisać się będzie jeszcze nieraz. Więc tylko pobieżnie zanotujemy w tym feljetonie kilka luźnych myśli. Jak w

Scena I z „Goplany” Zelenkiego wystawionej z nadzwyczajnym powodzeniem w Operze poznańskiej pod dyrekcją dr. Latoszewskiego.

głębszej perspektywie należy ocenić dzieło znakomitego Anglika? Czy — jak chcą jedni — jest ono zaledwie ciekawą, porywającą literaturą rozrywkową, czy — jak twierdzą drudzy — należy je poczytywać za arcydzieło? Sądzę, że przedewszystkiem należy powiedzieć, iż cokolwiek powiedzą jedni i drudzy, „Saga Rodu Forsytów” i „Cherrellów” jest dziełem niepospolitem. Galsworthyego nie można coprawda stawiać wśród najpierwszych powieściopisarzy światowych, ponieważ brak mu rzeczy bardzo ważnej i na tych poziomach rozstrzygającej: jasnej, określonej postawy moralnej. Ale jeśli nie w pierwszym, to napewno zaraz w następnym znajduje się ten pisarz rzędzie wielkich twórców powieściowych.

Znajduje się tam, jako niezrównany malarz obyczajów, i to nie w jego statycznym profilu, ale właśnie jako malarz przemian obyczajowych. W „Sadze Rodu Forsytów” objął okres czasu, na którym doskonale można pokazać olbrzymi przełom, który do dziś wstrząsa duszami ludzi: drugą połowę XIX stulecia i trzy dziesiątki lat stulecia bieżącego. W ramach tego czasu na działaniu szeregu wspaniałych postawionych postaci, w doskonale wybranej fabule, w niezrównanych opisach tła zdołał pisarz uchwycić wiele tych objawów, które stanowią istotę współczesnego procesu przemian.

Galsworthy opisuje angielskie mieszczaństwo starego pokroju, którego zapobiegliwość, materializm i przywiązanie do stałych schematów myślowych rozbiła czas powojenny, opisuje warstwę ziemiańską, która czyni heroiczne wysiłki w beznadziejnej walce, aby się ostać przed ostateczną likwidacją. Ale, jeśli się z tych opisów zdejmiemy specyficznie angielskie akcesoria — istota zjawisk wystąpi w swojej czystej, ponadprzestrzennej wyrazistości. Spostrzeżenia poczynione nad Anglią dnia dzisiejszego narzuca analogie do losów każdego innego cywilizowanego narodu. I w tem, w umiejętności odkrycia głębszej istoty zjawisk ponad zewnętrzny nurt fabuły — tkwi wartość artystyczna autora „Sagi Rodu Forsytów”.

JÓZEF KISIELEWSKI

SIEDZĘ NAD BRZEGIEM WIECZNOŚCI

Bezbrzeżnym szumi oceanem
w głowce dziecka czas
wiatr
ca zakolysze lanem
i ucieka w las.

Obrotem ciał niebieskich
wielki drzewa cień
cichy palec boży
pełza raz dokoła
i wymierza dzień.

A dzień to wielka fala
światłem śpiewa i gada
zbliża się
oddala
i do wczoraj wpada.

Później tętnem krwi
sekund piaskiem kluty
mierzysz sobie dni

Poznań.

JESTEŚMY TYLKO

Jesteśmy tylko przechodnie swej doli —
A nie krążące odwiecznie gdzie gwiazdy.
Życie — spotkania i ciągle mijania,
Smutku, radości — przyjazdy, odjazdy.

Jesteśmy tylko przechodnie swej doli —
I każdy też z nas idzie w świat inaczej:
Poznań.

podarte na minuty
a taka godzina,
w której mechanizmie ukryta sprężyna
niby złośliwa przykuje zmięta
truje i zabija.

Dzisiaj w lesie szumiącym
Konary ciężko schylone ku ziemi
lżami płakały
i soki lepkiem
owadów rojną pracą
drzewo każde grzmi
echem tamtych dni.

I znowu szumi czas
wielki drzewa cień
pełza raz dokoła
i wymierza dzień.

I siedzę nad brzegiem wieczności.
STANISŁAW KUBICKI

Tamten się spieszy, ten idzie powoli,
Jeden jest bogacz, a drugi prostaczek.

Jesteśmy tylko przechodnie swej doli —
Błądźmy w życiu jak wieśniak po mieście.
Więc żyjmy w jedności, i silnej woli
Ból serca naszego zmieni się wczesnie.
JAN JUR-KRUSZONA.

Kasprowicz prymicjant

Tak. Już jest dziesięć lat od śmierci wielkiego liryka, jakiego Wielkopolska dała Wielkiej Polsce, to jest od śmierci Kasprowicza. Wierzyć się nie chce. Już dziesięć lat! A jeszcze tak zdawałoby się niedawno gościliśmy go w Warszawie, gościliśmy u niego w Harendzie na Galicówkach w Poroninie. Już dziesięć lat! Jeszcze tak niedawno, jak wyciągał nam kolejno z półek bibliotecznych różne ukochane foljały, delectował się i drukiem gockim i okładkami i dumny był ze swego księgozbioru i rozpowiadał co to jeszcze przybędzie! A tu już cały księgozbiór przeniesiony, przez rodzinę ofiarowany Muzeum Poznańskiemu, na Harendzie nic nie zostało z książek, wdowa sama samotna obchodzi smutne dziesięciolecie.

Ale non omnis moriar. Coś tam ludziska jeszcze pamiętają i coś tam zrobili. Bardzo ładne sale z pańszczykami i ikonografją pod pietystyczną pieczęcią p. Zaleskiego w Muzeum Poznańskiem. Pomniczek w Inowrocławiu, najbliższym Szymborzu, gdzie się poeta urodził. „Marchot”, dokonane pismo literackie w Warszawie, nazwane tak ku uczczeniu autora dramatu pod tym tytułem. Kapliczka-Mauzoleum Stryjeńskiego nad gościńcem Poronińskim, widoczna rzeszom tatrzańskich turystów. Wydanie kom-

pletne krakowskie, liczące 22 tomy i to bez tłumaczeń i bez korespondencji: Edition Meisels (katolik wydawca się nie znalazł). No i wreszcie różne prace, studia, szkice i przyczynki tak uczonych starej daty jak też i młodych polonistów, przeważnie „uczniów” i „uczennic prof. Kleinera. Popisano tego w różnych czasach multum, począwszy od bajecznie nudnych „prób charakterystyki” prof. Chmielowskiego.

Potem przyszły dalsze następne „próby charakterystyki” pod mało obiecującymi tytułami: „Śpiewak duszy”, „Syn Kujaw”, „Poeta ziemi”, „Pieśniarz z nad Gopła”, piły bakalarskie, jedna nudniejsza od drugiej. Potem przyszedł okres chimerycznych „Hymnów”, po których Kasprowicza chcieli koniecznie forsować na Wieszcza, druida, derwida, harfiarza i wajdelotę. Nieszczere to było, dęte, wydymane, sztuczne, no i w rezultacie nie udało się. Kasprowicz dostał katedrę uniwersytecką we Lwowie, z którego to obowiązku i dostojństwa wywiązywał się w miarę sił i możliwości, zdobywszy się jednak na zdanie doktoratu i to już w sile wieku! Zmęczony profesorstwem, wziął dłuższy urlop i osiadł w Poroninie. Tu od miss Couper, Angielki, zakochanej w Zakopanem, kupił Harendę. I tu mając

własny dach nad głową, własny ogród, własny grunt i ubóstwianą żonę, dał nam swoje autentyczne rzetelne doświadczenie arcydzieło, to jest „Księgę Ubogich”. W „Hymnach”, w „Wzgórzach Śmierci”, w „Krzaku Dzikiej Róży” i jak tam jeszcze, dużo bywało piękna lirycznego, ale i dużo „blachy”, mnogo-słowania, pyrotechniki, dekoracji, ornamentyki i „literatury”. Rozmaitych recenzentów i krytyków minorum gentium wprawiały te tomy w istne ekstazy. Czego wtedy nie wypisywano o tych „Wzgórzach”, ale patetycznego gadulstwa i pustego werbalizmu. Dziśby żadnego z tych poematów do końca doczytać nie można. A tymczasem „Księga Ubogich” została i zostanie i przetrwa jako dojrzały owoc najprawdziwszego poetyckiego natchnienia. To też i rezonans tego tomu był znacznie głośniejszy i szerszy. Wyższy też rangą duchową i intelektualną typ akolytów krytyczno-analitycznych zajął się od tamtej pory z Harendy, w pierwszym rzędzie prof. Kołaczkowski, Z. Wasilewski, prof. Życzynski, K. Górski, M. Pawlikowski, Czachowski. Już prace o Kasprowiczu nie noszą głupawych tytułów „Śpiewak duszy”, „Syn Kujaw”, „Pieśniarz z nad Gopła” itp.

W roku bieżącym, dziesiątym od śmierci wielkiego liryka, ukazały się prawdopodobnie liczne nowe „przyczynki” i roztrząsania, obrabiające wszystko, co napisał dokumentnie i skrupulatnie. Już zresztą są specjalności od „stosunku do Tatr i Podhala”, od stosunku do hbraistyki i Starego

Testamentu (T. Zaderecki), już są badacze źródeł historycznych do dramatu o „Kostce Napierskim”, już i tacy egzaltanci, którzy w sztuce o „Marchalcie” dopatrują się, zresztą bez żadnego powodzenia, polskiego „Fausta” (sic!), czy też „Prometeusza” (sic!). Czysto operowa „Uczta Herodjady” też ma pono swoich wychwalców i gourmandów.

Ale jest jedna rzecz zacnego Kaspra,

Jan Kasprowicz w r. 1876

której na pewno nawet w tym dziesiątym roku od śmierci nikt do rąk nie weźmie. I nikt jej nie znajdzie, bo nikt, nikt jej szukać nie będzie. Odnaleźli niedawno poezjki Kasprowicza, studenta młodzieńczego, jeszcze

125
 NA OSTRZU JEZYKA
KARAWANIARSKA
 PROFESJA

Winiety AUTORA

MISTYKA LICZB

Kabaliści, a także — kabalarki, twierdzą, że bywają liczby złe i liczby dobre; że trzynastka przynosi pecha, a że siódemka wróży pomyślność. Ja takich przesądów nie mam: obojętnie wolę już np. trzynastkę złotych, niż siedem. Wogóle wszelkiego rodzaju przywiązywanie wagi do pewnych liczb jest dla mnie tajemnicą. Rozumiem jeszcze, że się hucznie święci tak zwane „srebrne wesela”, czyli dwudziestopięciolecie wzajemnej wytrzymałości małżeńskiej. Natomiast już nie mogę pojąć, dlaczego ludzie obchodzą tak uroczysto smutny objaw skończenia pięćdziesiątki życia. Kobiety są tutaj rozsądniejsze: nie znam wypadku, by która ze znajomych pań, chociażby najbardziej siwa i otoczona wnukami, kiedykolwiek dobiła do tej okazałej liczby lat; przynajmniej nie mówi się o tem i nie rozgłasza takiej sprawy publicznie. My, Polacy, jesteśmy jeszcze stosunkowo delikatni: święcimy imieniny, nad datą urodzin przechodzimy dyskretnie do porządku. Lecz przed pięćdziesiątką męczycielska przecież się nie wymiga, zwłaszcza, gdy jest znany i uznany i rok jego naświetlają znanie znaleźć można w encyklopedji. Wtedy to wszyscy przyjaciele z okrucieństwem i sadyzmem rzucają się na ofiarę, przynoszą kwiatki i tanie upominki, by móc za tę cenę jubilatowi szepnąć: „Tak, tak, staruszkule! Już piąty krzyżyk... Starość nie radość...” i dodać w duszy: „A ja mam chwałę Bogu, dopiero czterdzieści i sześć!” I staruszek wyciąga z gorzkim uśmiechem butelkę węgryna, potem drugą i szóstą, bo przyjaciół ma się kopę w taki dzień; a potem choruje przez miesiąc i pamięta swoje święto.

REFLEKSJE

W każdym razie: taki jubileusz nastroja ofiarę refleksyjnie. Pięćdziesięcioletni chłop robi coś w rodzaju fotomontażu swego żywota; zastanawia się nad tem, co zdziałal i co zbroił przez tę pół setki lat. I chociaż np. pięćdziesiąt feljtonów tygodniowych znaczy prostoprostu tylko pięćdziesiąt tygodni pracy, a nie pięćdziesiąt lat, to przecież przy każdej takiej jubileuszowej cyfrze nawiedzają mnie myśli osobliwe. Dzisiejszy feljton ma numer 125, a refleksje, które wywołał, są (jak o tem świadczą już tytuł i wnieta tytułowa) niezbyt różowe. Feljtonista ma coś z „pogrzebaczka” trupów (naszczęście papierowych), coś z kata, a przynajmniej coś z owej „mizerykordji”, którą średniowieczni rycerze dobijali swych przeciwników;

oczywiście taki feljtonista, który walczy z tandetą, kiczem i wszelką fuszerką. Musi czytać liche książki i wycinki z głupich gazet, musi wiecznie czuć i irytować się. A gdy wyjątkowo coś pochwali, czemś się zachwyci, lub napisze zgoła panegiryk, wówczas czytelnik krzywi się, że feljton nie dość cięty i złośliwy. Czytelnik żąda od feljtonisty, by był karawanierem — i to karawanierem złośliwie uśmiechniętym!

WYCHODNE

A ja dzisiaj, z okazji tej stowudziestki, biorę sobie „wychodne”. Nad dziesięcym feljtonem powinien widnieć napis jak na dawnych pudełkach od szwedzkich zapalek. „Bez siarki i fosforu”. Bez złośliwości, bez żółci, bez Pałacu Działwskich, bez plotek, bez szysterstwa. Nie ręczę, że wytrwam w tym zamiarze do końca feljtonu... nie ręczę, wierny Czytelniku! Lecz spróbujmy...

Otrzymałem niedawno plikę niemieckich gazet, w których pewne stroniczki były zakreślone czerwonym ołówkiem. Były to artykuły o występach polskiej i wielkopolskiej pieśniarki w Berlinie. Artykuły pochwalne, entuzjastyczne. Brzmiały trochę inaczej dla polskiego ucha, aniżeli makabryczne referaty z berlińskiej Olimpiady. Mieśnie zawiodły — zwycięża sztuka i poezja, wdzięk i uroda. Tem bardziej wzrusza nas ta plika recenzji, że ową artystką jest

Poznanianka. Mowa o Toli Korjan, córce debutantki Marji Janowskiej-Kopczyńskiej.

„EINE ENDECKUNG...”

„Tola Korjan — to odkrycie!” taki tytuł umieszcza „Berliner Tageblatt” nad obszernym sprawozdaniem. A my sobie myślimy pełni dumy: wiadomo, Poznań ją odkrył i „Różowa Kukułka”. Śpiewa teraz Niemcom polskie piosenki, także te nasze stare znajome kukulczane. „Potrafi nietylko interpretować teksty, lecz potrafi je nawet, co w ostatnich latach prawie całkiem poszło w niepamięć, odtworzyć mimicznie i ukształtować aktorsko. Wydaje nam się, że z tej młodej artystki wyrosnie wkrótce pieśniarka, która na estradach europejskich odegra rolę naczelną... Tola Korjan budzi nadzieję, że kabaret wejdzie w nową fazę rozkwitu”. Tak piszą Niemcy. I dalej: „Młoda artystka polska to pieśniarka o olbrzymim formacie” (co się oczywiście nie odnosi do jej rozmiarów cielesnych!)... „potrafi z wdziękiem iście słowiańskim wykonać szereg piosenek niezmiernie delikatnie i wyraziście...” A nawet aż tak: „Bla-skiem, który wszystkich olśnił, było pojawieniem się młodej Polki. Każde jej słowo, każdy ruch posiada wiotką grację i szarm. Pewna siebie umiejętnością i naturalną prostotą połączyły się tutaj w wyjątkowej harmonji”.

Tak i podobnie brzmią głosy dwunastu gazet berlińskich, które leżą przede mną. Zacytowałem kilka zdań dla naszych czytelników, którzy znają Tolę Korjan z jej występów w Poznaniu. A teraz tylko jeszcze jedno wyjaśnienie, a raczej przypomnienie. Nazwałem p. Janowską-Kopczyńską... debutantką. Istotnie: przed kilkoma dniami zadebiutowała jako — dziennikarka! Na łamach „Kurjera Poznańskiego” pojawił się jej bardzo mądrze

napisany artykuł o ruchu muzycznym w Niemczech.

REWANŻ

Mniej więcej w tym samym czasie, kiedy Tola Korjan śpiewała w Berlinie, francuska artystka Cecille Sorel gościła w Warszawie. Po powrocie do Paryża opowiadała dziennikarzom, jak ją u nas przyjmowano. Pani Sorel jest znana ze swej skromności, co też słowa jej ujmują szczerą prostotą. Posłuchajmy:

„Zaproszono mnie do Polski zaraz po zwycięstwie generała Rydza - Smigłego we Francji... Wobec francuskiej aktorki chciano zrewanżować się za przyjęcie, jakie zgotował Paryż wodzowi armji polskiej... Nigdzie mi tak nie schlebiało, jak w Warszawie. Dwanaście razy mnie wywoływano. I jakie to były wołania, przetkane okrzykami: „Niech żyje Francja!” — Najmilej dotknął mnie hołd prezydenta ministrów, który nie zadowolili się asystowaniem przy każdym przedstawieniu, ale który każdego wieczora organizował na moją cześć wystawne kolacje, na które przybywało całe polskie towarzystwo...”

...A w jaki sposób my się teraz zrewanżujemy Niemcom za owacje zgotowane Toli?!

ARTUR MARJA SWINARSKI.

Pani B. K. w Bydgoszczy: Dziękuję za list i wycinki. Nie skorzystam z nich jednakże. Pani się myli: to nie grafoman, to tylko słaby poeta. POCO go zniechęcać? Może czasem coś z niego wyrosnie...

Panu Henrykowi Ch. w Gdyni: Właściciel tych kompletów w liście adresu nie podał, a na mój apel w niniejszym dziale nie zgłosił się ponownie. Lecz udało mi się teraz odnaleźć inne źródło; otrzyma Pan ofertę bezpośrednio.

Panu St. Sz. w Poznaniu: Nie mam z tym autorem żadnego kontaktu, adresu również nie znam. Lecz, jeżeli się nie mylę, rzecz nie ukazała się w druku, przynajmniej nie w formie książki.

Pani H. K. w Poznaniu: Adres pani Samozwaniec: Kraków, plac Kossaka 4. Lecz nie radzę pisać. Poetka jest tak zapracowana, że z zasady nie odpisuje na listy.

Panu I. T. w Poznaniu: Skoro tytułu tej książki nie umieściłem w feljtonie, nie mogę tego uczynić również na tem miejscu. Jeżeli Pana sprawa tak bardzo interesuje, proszę mi podać swój adres; wtedy panu odpowiem listownie. Znam oczywiście także nazwę wydawnictwa, gdyż figuruje ona na kartce tytułowej, jak to zresztą zwykle w książkach bywa.

A. M. S.

NOTATNIK

ZLIKWIDOWAĆ WYTWÓRNIĘ PORNOGRAFJI

Przed 2 miesiącami władze bezpieczeństwa w Warszawie przeprowadziły rewizję w żydowskiej firmie wydawniczej „Księgopol”, należącej do Natana „Dobrzyńskiego”, i opieczetowały znaczną ilość rozmaitych wydawnictw i obrazków o treści pornograficznej. Okazuje się jednak, że ta rewizja nie zniechęciła Natana do dalszego handlowania pornografią. Ostatnio bowiem zarzucił swoje sieci na teren wschodni Małopolski, rozpowszechniając tam swój katalog, w którym obok powieści pornograficznych zaleca wyuzdane ohydne obrazki, zabawki i t. p., zaopatrzony w uwagi w rodzaju: „pikantne” — „arcypikantne” — „znajdują się sceny, które dotychczas spotykano tylko w literaturze zakazanej” i t. p.

Obok tych paskudztw Żyd Natan propaguje również „dla miłośników piękna” fotografie do stereoskopu, który — jak zachwala w swym katalogu — „pozwala nam w całej pełni rozkoszować się pięknem plastyki kształtów kobiecych, i daje zaspokojenie głodu piękna i sensacji”.

Temu stręczycielstwu bezwzględnie powinno położyć się kres. Nie wystarczy tu rewizje i opieczetowania. Wytwórnice pornografji „Księgopol” należy całkowicie

zlikwidować, a wytwórców deprawatorów — unieszkodliwić.

CZY TO NIE CELOWE?

Pod takim nagłówkiem czytamy w „Przeglądzie Katolickim” m in.:

Zydowska firma „Rój” (właściciel Marjan Kister) zapowiada w najbliższym czasie wydanie w przekładach Boya-Zeleńskiego powieści komunisty Andreja Gide'a p. t. „Lochy Watykanu” i paru powieści deprawatora Marcelęge Prousta.

Obaj wymienieni pisarze francuscy interesują się specjalnie zagadnieniami perwersji seksualnej i im to właśnie „zawdzięczać” może Francja w pierwszych latach po wojnie rozpetanie fali homoseksualizmu. Pod wpływem Gide'a, który ogłosił cyniczne wyznania własne na ten temat, wręcz modnym stało się to zбочenie nie tylko w sferach artystycznych, ale nawet wśród dzieci z dobrych rodzin.

Rzucenie naraz na rynek księgarski i Gide'a i Prousta, który niejednego czytelnika doprowadził do rozpusty, rzucenie tych obu pisarzy jednocześnie wydaje się mocno nieprzypadkowe... Tylko komu zależy na demoralizowaniu polskiego społeczeństwa? Boyowi-Zeleńskiemu, żydowskiemu wydawcy, czy komuś bardziej tajemniczemu?

przed uniwersytetem i przed... więzieniem (odkrywa panna Brzeska). Pan Helsztyński wydobywa wszystko co dotyczy się rodzinnych i gniazdowych stosunków Kasprowicza i jego i n e d i t ó w. Ale jedną, już dawno, bo 45 lat temu wydaną i drukowaną próbą literacką na pewno nikt się nie zajmie. Tak jest bowiem inną, odrębną i daleką od późniejszej twórczości wielkiego pisarza, że tylko przekorny szpicerz może i gotów jest właśnie tem najskromniejszym kwiecikiem z ogrójca sławnego ogrodnika zająć uwagę czytelników.

Tak. Ten utwór nieznanym istotnie jest sztuką teatralną, tragedją chłopską i istotnie za karę wyszedł drukiem „nakładem własnym”. Napisany w r. 1891, kiedy Kasper był skromnym sobie collaborantem demokratyczno-ludowcowego, Wysłouchowskiego „Kurjera Lwowskiego”. Sztuka była grana i we Lwowie i w Krakowie i tu i tam z dość dużym powodzeniem. Dziś wznowiona, z różnych względów mogłaby mieć powodzenie wcale wielkie. W Poznaniu miałaby je napewno, jako do pewnego stopnia nietylko obyczajowa, ale i... historyczna. Historyczna, bo się dzieje, jak to autor wyraźnie zaznacza, w r. 1880, a więc przeszło pół stulecia temu.

Rzecz się dzieje w Wielkopolsce, na wsi, blisko „Borzęcina” i nad jeziorem Gopiem, tak że w jednej odsłonie (pięć odsłon) widać wieże kolegiaty kruszwickiej. Kiedy Miemce zaczęli

stawić pierwsze cukrownie, wykupywać masowo grunta od chłopów pod buraki i pod „fabryki” i płacili za morgę po 500 talarów. Miemce, czyli Prusaki, zwani w dramacie także „pomrami” albo „braniborami” po prastaremu. Tyle talarów za morgę dawać, to znaczy demoralizować i wzbudzać najfatalniejsze, najplugawsze instynkty w chłopie.

Młodzieńcy literat lwowski Kasprowicz konsekwencje destrukcyjnego działania złota w takim makrokosmosie chłopskim właśnie plastycznie wykazuje.

Dramat komponowany jest w stylu umiarkowanie naturalistycznym, z przechyleniem się ku konwencjonalizmowi sztuk chłopskich Galasiewiczza i Anczyca. To jeszcze przed Zolą i przed realistami niemieckimi (Halbe, Hauptmann, Sudermann), ale już z pewnymi tendencjami drastycznymi. Jeszcze pozostały i monologi i śpiewki dożynkowe i kujawiaki, ale już jest jeden mord na scenie i to ojcobójstwo (przez uduszenie) i już są dwa samobójstwa, uwiedzionej dziewczyny i jej zropaczonego rodziciela. Person dramatu niewiele, bo dziesięć, ale wszystkie charaktery zindywidualizowane, z młodzieńczą siłą i rozpędem obrysowane, brylowane, pełne, wiarogodne. Są dwie rywalizujące rodziny, jest przepyszny typ chłopskiego nuworrisza, używacza życia, cynika i demoralizatora całej wsi. Są dwie odmiany faryzeuszów wiejskich; kościelny Ka-

rjerowicz, naciągacz i Szajlok-dewot, stary przemadźrzył Wróbel. Jest honorny młody parobek Walek i z rosyjską „jurodziwy” głupek wiejski, waleśacz, chytry Wojtaszek. Kobięce postacie nadzwyczajnie sugestywne dwie: w a m p, trzydziestoletnia uwodzicielka, demoniczna Maryśka, promotor całej katastrofy dramatycznej i bezradna, blondasowata, dziewiętnastoletnia Małgosia Cierpikówna, gatunek „nieszczęśliwej Halki”, uwiedziona za stodołą i topiąca się w prahistorycznym Gopie... Z pięciu odsłon jedna przed karczmą, druga w samej karczmie, a karczmarz wabi się Cwancygier. Język, jakim mówią chłopci z nad Gopla, conieco szpikowany regionalnymi lokalizmami i gwara, ale przeważnie konwencjonalnie-literacki, tylko z akcentami ludowości. Trafiają się i pewne, zabawnie młodzieńczo dyletanckie nieporadności, jak np. „ludzie po sprawunki przychodzą do karczmy”, ludzie „giną za sceną” i t. p. Dialogi zwarte, żywe, pulsujące, pełne temperamentu. Ciągłe grożąca licytacja, komornicy, egzekutorzy nadają dramatowi Kasprowicza wyraźnej aktualności. Raz w sztuce pada nazwisko Roliradow, a tak się pono nazywali bliscy krewni w Szymborzu. Zdaje się więc, że tu Anteus dotknął rodzimej Tetydy i stąd siła wizyjna w sztuce p. t. „Świat się kończy”.

Pod pewnym względem jest ten pierwszy sceniczny młodzieńczy utwór Kasprowicza także rodzajem „Biblia

pauperum”, bo to opowieść z żywota maluczkich duchem, prostaczków, ubogich, w ciężkiej pracy fizycznej zagrzebanych, ale szczęśliwych, dopóki wśród nich przypadkowo nie zabłyśnie, nie zalśni kruszec złoty. A jeżeli już nie rodzajem „Księgi Ubogich”, to w każdym razie jest ten „Świat się kończy” księga... ubożego jeszcze pod względem intelektualnej wprawy i rafinady młodzieńczego clerca, stojącego dopiero u wrot swjej wielkiej i pięknej kariery pisarskiej.

Niechżeż więc inni wychwalają w tym roku dziesięciolecie od śmierci przepotężnego rzekomo „Marcholta”. Inni niech admiruują klejnoty i przepychy „Uczty Herodjady”. Innych niech cieszy i podnieca rewolucyjność rzekoma „Kostki Napierskiego”, który w rzeczywistości historycznym, jak się ostatnio okazało, był zwykłym rzeźmiechem i kryminalistą-recydywistą. Inni niech jeszcze wertyują te „Hymny”.

Myśmy tu sobie przypomnieli utwór może i najskromniejszy w literackiej hierarchji, może całkiem przeciętny i tylko repertuarowy, ale w każdym razie bezpretensjonalny, od ręki napisany, ale że środowiskowy, więc szczerzy i mocny, w tendencji finalnej zdrowy i umoralniający, a przez to wszystko bardzo, bardzo sympatyczny.

To hołd pamięci Kasprowiczowej od starego na Harendzie gościa a z... Chabówki samsiada.

ADOLF NOWACZYŃSKI

Przyczyny nowego zatargu Chin z Japonią

Nad Dalekim Wschodem unosi się znów groźba krwawego zatargu Chin z Japonią. W Szanghaju, którego ludność pamięta jeszcze pożogę wojenną w 1932 roku, zapanował popłoch na widok nowego desantu floty japońskiej, a banki wywoziły swe kapitały do Nankinu. Japonia wzmocniła też swoje garnizony w Tjensinie i Pekinie. Na razie toczą się pertraktacje ambasadora japońskiego w Nankinie min. Kawagoe (Kałagoje) z rządem chińskim, lecz osiągnięte porozumienie uważać należy za prowizoryczne. Wystarczy drobny nawet nowy incydent, by zostały zerwane.

Za bezpośrednią przyczynę obecnego zaognienia stosunków między Japonią a Chinami należy przyjąć zabójstwa, dokonane na obywatelach i żołnierzach japońskich w ciągu ostatnich dwu miesięcy. I tak: 20 sierpnia rzucono do hotelu japońskiego w Szanghaju bombę, od wybuchu której zginął Japończyk, 25 sierpnia w Czeng-Tu tłum wdarł się do hotelu, gdzie mieszkało kilku Japończyków i zabił dwóch dziennikarzy japońskich, 3 września w Pakhoi zamordowano w czasie demonstracji kupca japońskiego Nakano, 12 września w Szanghaju urządzono manifestację i zbiórkę uliczną na rzecz partyzantów mandżurskich t. zw. „Federacji Zbawienia Chin“ a przy tej sposobności rozbito kilka sklepów japońskich, 18 września na stacji kolejowej Feng-Taj w pobliżu Pekinu doszło do starcia między wojskami chińskimi i japońskimi podobna na skutek czynnej zniewagi oficera japońskiego przez wartownika chińskiego, 19 września w Han-Kou został zabity policjant japoński Tejdziro Josika a 23 września grupa Chińczyków w Szanghaju napadła na kilku marynarzy japońskich, zabijając jednego z nich a dwóch ciężko raniąc. Poza tem w dniu 18 września jako w „dzień żałoby narodowej“ w piątą rocznicę oderwania od Chin Mandżurji prawie we wszystkich miastach urządzono burzliwe demonstracje antyjapońskie.

Oczywiście te fakty zmusiły Japonię do wystąpienia w obronie swych obywateli, przebywających w Chinach. Jak wiadomo Japonia wzmocniła tam swoje garnizony i wysłała kilka okrętów wojennych. Jest to forma wystąpienia zbyt silna, jeśli się zważy, że rząd chiński, skłonny do ustępstw, z pewnością udzieliłby żądanej odszkodowania i zapłaciłby za żądane odszkodowanie rodzinom zabitych.

Inne więc jeszcze i to ważniejsze względy kierują ostatnimi posunięciami Japonii w stosunku do Chin. Przedewszystkiem należy zaznaczyć, że Chi-

ny pod rządami Czan-Kaj-Szeka powoli, lecz wytrwale zdążają do konsolidacji kraju. Praca wre ostatnio na wszystkich odcinkach życia państwowego i społecznego. Narodowa Rada Gospodarcza wykonała już w dużej części program zakreślony jej przed kilku laty. Sieć dróg w tym okresie zbudowanych wynosi przeszło 100.000 kilometrów, założono liczne wzorowe gospodarstwa i rolnicze stacje doświadczalne, rzeki Han-Ho i Jan-Cee-Kjan otacza się wałami, by uchronić okolice od klęski żywiołowej, pospiesznie rozbudowuje się sieć kolejową, a łączna długość szlaków powietrznych wynosi 10.000 klm. Wreszcie ustabilizowano kurs chińskiego dolara (obecnie około 1,60 zł) i osiągnięto aktywny bilans handlowy. W czerwcu ogłoszono nową konstytucję a w połowie września wprowadzono pobór rekruta, co jest przełomem w dziejach Chin, zdanych dotychczas w tym względzie na łaskę gubernatorów i generałów, którzy rozporządzali tylko najemnym żołnierzem. Zażegnanie zaś w sierpniu konfliktu zbrojnego między Nankinem a Kantonem, który groził długotrwałą wojną domową, było niewątpliwie wielką zasługą rządu nankińskiego i Czan-Kaj-Szeka, który potrafił w krótkim czasie zmusić do uległości oporny Kanton i rozprawić się ze zbuntowanymi generałami. Zwycięstwo to przyczyniło się do konsolidacji Chin i podniosło autorytet rządu centralnego.

Te poczynania centralnego rządu chińskiego, który dąży do zjednoczenia całego kraju, nie uchodzą uwagi Japonii, bacznie śledzącej przy pomocy swych misyj dyplomatycznych i wojskowych, co się dzieje w Chinach. Rozumieją też dobrze Japończycy, że przyjdzie czas, kiedy nie będzie można tak łatwo urządzić desantu w Chinach i swobodnie zmieniać czy translokować garnizony japońskich w miastach chińskich. Nie wiadomo, kiedy nadejdzie ten moment. „Może za lat

O drogi do Indyj

Zabezpieczenie sobie dróg do Indyj było zawsze przedmiotem trosk polityki Wielkiej Brytanji. W związku z tem ostatnio daje się zauważyć wzmożone zainteresowanie W. Brytanji zatoką Perską, na której leżą wyspy Bahreina, znane z poszukiwaczy pereł, a ważne jako baza dla transkontynentalnej komunikacji angielskiej „Imperial Airways“.

Angielskie towarzystwo naftowe

Może śmiało pokazać nóżki!

Są zgrabne, a ich piękną linję podkreślają gładko leżące pończochy. Obchodź się więc z nimi starannie i pierze je stale w płatkach

LUX

LUX rozpuszcza się również w zimnej wodzie

Pg 7251-62.521

Wyrób firmy SCHICHT-LEVER S. A.

Pg 7251-62.521

kilka, może za dziesięć, a może za dwadzieścia“ — oświadczył mi przed niedawnym czasem minister chiński w Warszawie prof. Chang Hsin-Hai, gdy go zagadnął na ten temat.

Tymczasem wszystkie względy i okoliczności posuwają właśnie w stronę Chin Japonię, odosobnioną na razie na arenie politycznej. Swój nadmiar ludności „Kraj Wschodzącego Słońca“ (przy rocznym przeszło milionowym przyroście), musi lokować zagranicą. Nie chcą złotych imigrantów Stany Zjednoczone, wyprasa ich Australia, a w Brazylii, dokąd obecnie najliczniej emigrują Japończycy, nie może Japonia nad swymi poddanymi roztoczyć

takiej opieki, jak w Chinach. Tu więc byłoby dla nich najbliżej i najbezpieczniej.

Władze chińskie ukarały śmiercią zabójców, wyraziły ubolewanie z powodu incydentów, a rząd ogłosił w całej prasie chińskiej apel zarówno do mieszkańców Chin jak i Japonii, nawołujący obydwą narody do „zachowania spokoju celem uniknięcia wielkiego niebezpieczeństwa, które mogłoby stać się początkiem zagłady Dalekiego Wschodu“. Japonia jednak przez swego ambasadora Kawagoe domaga się stłumienia i kontroli nad ruchem antyjapońskim, przywrócenia przyjaznych stosunków między Japonią i Chinami oraz rozwiązania wszystkich niezadowolonych jeszcze spraw na drodze porozumienia.

Według dotychczasowego przebiegu rokowań przypuszczać należy, że tym razem nie dojdzie do krwawego zatargu, jak w r. 1932 w Szanghaju. Wiele okoliczności wskazuje na to, że Japonia wykorzystując nadarżającą się sposobność, pragnie jeszcze silniej ugruntować swą pozycję w Chinach a przy tem zbadać bliżej, jaka będzie na jej żądanie odpowiedź Chin i jaki wywoła to oddźwięk w mocarstwach zainteresowanych na Dalekim Wschodzie.

M. B.

ECHA WARSZAWSKIE

Warszawa, w październiku Propaganda! Propaganda! — Propaguje się wszystko. I na całym świecie. Bo ludzie zrozumieć, że od propagandy zależy i powodzenie przedsięwzięcia spożycie cukru, zbieranie składek, jak również powodzenie filmu, osobista popularność, duże wpływy, ustosunkowanie, słowem: wszystko. Najwcześniejszym zrozumięła to Ameryka, a za nią poszły inne kraje. Potrzeba propagandy dotarła także do Polski. Wprawdzie nie do wszystkich jeszcze dziedzin, ale w każdym razie robi się ruch.

Objaw ten obserwujemy u siebie na jednym specjalnie odcinku, mianowicie propagowania wśród obcych piękna naszego krajobrazu, zabytków i naszych miast. Robimy to jeszcze słabiusko, ale wyniki jednak są. Mówią nam o tem dane o ruchu cudzoziemców za rok 1936.

Okazuje się, że gościliśmy wówczas 92.500 cudzoziemców, przyczem naj-

liczniej zjechali Niemcy, bo aż 29.700 osób. Drugie miejsce zajmują Austriacy, których przybyło 10.700, najmniej natomiast gościło w Polsce Francuzów, bo zaledwie 4.800 osób. Największym zainteresowaniem cudzoziemców cieszyła się Warszawa, następnie Kraków, Śląsk, Gdynia i Poznań. Ostatnie miejsce w tej statystyce zajmuje — o dziwo! — tak uprzemysłowiona Łódź. „Polski Manchester“ jakoś nie cieszy się uznaniem obcokrajowców.

Prowizoryczne obliczenia ruchu turystycznego wykazują, że cudzoziemcy spędzili u nas około 2.500.000 dni i zostawili w Polsce blisko 50 milionów złotych, które wpłynęły do kas kolejowych, hoteli, pensjonatów, restauracji i kawiarni. Ładna sumka!

I sprawiła to propaganda. Mała jeszcze wprawdzie, ale zato wcale umiejętna. Bo istota propagandy jest właśnie jej umiejętne przeprowadzenie. Każdy błąd, niedociągnięcie, lub nieodpowiednie podejście przynosi wręcz odwrotne wyniki.

Ostatnio mamy tego dowody, w dodatku wręcz skrajne. Z jednej strony obserwujemy bardzo intensywną propagandę kończącej się już Wystawy Przemysłu Metalowego i Elektrotechnicznego, w której nie pominięto niczego, byle ściągnąć z całego kraju

jak największą ilość zwiedzających. Propaganda wydała obfity plon: ponad pół miliona osób skorzystało ze zniżek kolejowych i zjechało do stolicy.

„Wzorem“ innego rodzaju propagandy był wydany ostatnio okólnik władz szkolnych, polecający kierownikom szkół urządzenie wycieczek do stolicy także na wspomnianą wystawę. Wydano okólnik i już! Ale nie znaleziono czasu, by powiadomić o tem organizatorów wystawy, lub stołeczny Związek propagandy turystyki.

Okólnik, jak okólnik, jest przecież od tego, aby go przyjąć do wiadomości i wykonać. Zaczęły się więc sypać wycieczki młodzieży szkolnej, jedna po drugiej. Dziesiątkami, ba — setkami. A przecież trzeba gdzieś przencocować, gdzieś rozprostować młode wprawdzie, lecz zmęczone kości. Ale gdzie, bo nieliczne miejsca noclegowe były i tak zapełnione do ostatniego milimetra. Cały kłopot zwał się na Związek turystyki, do którego nie należy zajmowanie się młodzieżą szkolną. Związek nie odmówił pomocy, równocześnie jednak ogłaszał co dwie godziny przez radio wymowne ostrzeżenie: „Nie przyjeżdżajcie do Warszawy, niema noclegów!“, a nawet wysyłał telegramy do kierowników wycieczek. Nic nie pomogło. Przychodzili odpowiedzi: „Mamy zniżki — więc przyjeżdżamy!“

Tu zaczęła się cicha tragedia. Przecież młodzież musiano gdzieś ulokować na noc. Komu nie udało się dostać do schronisk szkolnych, nocował na słomie w wielkich salach, w hotelu emigracyjnym, lub na biurkach i krzesłach (!) w pokojach biurowych Związku turystyki.

Oto, jak różnie można podejść do propagandy i jakie bywają tego rezultaty.

Wielka ilość dorożek konnych zaczyna z wolna denerwować nawet władze miejskie. Mówi się, że to wstyd dla stolicy tyle koni. Poza tem niszczą bruki, więc trzeba postroje dorożek ze śródmieścia przeniesć gdzieś na dalsze, bardziej „schowane“ ulice. A równocześnie taksówki winne wyglądać bardziej reprezentacyjnie, szoferom zaś nakazano nosić przepisowe płaszczki i czapki koloru marengo. Ale...

Właśnie, jest znów „ale“! Bo przedewszystkiem szoferzy zarabiają tak mało, iż trudno się im zdobyć na przepisowe umundurowanie.

Nie lepiej przedstawia się sprawa z tym reprezentacyjnym wyglądem samych taksówek. Jest ich 1732, z tego zaledwie 5 (!) nowoczesnych, mianowicie Fiaty 508 i 518, reszta zaś pochodzi co najmniej z przed sześciu lat i składa się z najrozmaitszych typów, po części na szerokim świecie już wycofanych z obiegu. Wystarczy powiedzieć, że w Warszawie kursuje jeszcze „Benz“ z... r. 1923! I co tu zrobić? Gordyjski węzeł!

A—Z.

WESOŁY PODWIECZOREK

na rzecz ubogich
na opiece grona Pań
parafji Św. Marcina

W NIEDZIELE,
11 b.m. o godz. 16
w parterowej sali Baranu
UDZIAŁ BIORA:

- Stella Śliwińska
- Jerzy Gerżabek
- Tadeusz Hernes
- Tadeusz Kraśkowski
- Zygmunt Mąkowski
- Przy fortepianie:
Zofia Szrejbrowska

Ceny biletów wstępu: 50 gr i 1 zł
Początek o godz. nie 5 popołudniu.

Jak to nieraz bywa...

Państwo X się przeprowadzają. Trudno — jak ktoś mieszkał przez sześć lat zgóra w czterech pokojach na trzecim piętrze, to dlaczego nie miałby się przeprowadzić do — np. pięciu na parterze? Albo do dwóch — część mebli u Hartwiga — w „komfortowej willi z ogródkiem i psem do wynajęcia“?

Państwo X wrócili właśnie z miasta; kupili numer „Kurjera“ dzisiejszy i jeszcze dwa pozawczorajsze, na wszelki wypadek. Pan X wsadził monokl do prawego oka, poczem zasłonił sobie ręką lewe, bo nie umiał patrzeć „bez jedno szkło“ — jak mówiła Kasia, taka „do wszystkiego“ (z wyj. pranie) i co tydzień wychodne. Więc pan X włożył monokl, a pani X zaczęła wodzić małym palcem po gazecie.

— Ogłoszenia drobne... sprzedaże — dwa łóżka i płachty nieprzemakalne sprzedaje narzeczonemu Chwit... ach, nie — to obrączki... dalej... kupna — sypialnia orzechowa, półbalowa, wyścigowa... — To rower, kochanie... — przerywa mąż.

— Ależ, rozumiem... dalej... Matrymonjalne — stęskniony poszukuje blondynki, 100 000 gotówka... widzisz, Hipciu, gdybym była za ciebie nie wyszła...

— Szukamy mieszkania, kochanie — przerywa mąż.
— Ależ wiem... dalej... majątek 650 morg — ach, to dzierzawy... zguby — zgubiono pieska, fox podpalany wabi się Miciu... ach, Hipciu, poszukajmy tego pieska, patrz 20 zł nagrody...

— Ależ my szukamy mieszkania, kochanie! — przerywa po raz trzeci — już wściekły, ale jeszcze cierpliwy — mąż.

— Ależ, rozumiem... mieszkanie... ot, i są... do wynajęcia — ośmiopokojowe, komfortowe, czynsz 200 zł, zwrot kosztów... Hipciu, to oni nam czynsz będą zawsze co miesiąc zwracać?

— Kosztów renowacji kochanie — wyjaśnia zrezygnowany mąż.

— Acha. Pięciopokojowe, Matejki, piece... Grunwaldzka, koło hotelu, poważnym, bezdzietnym... Hipciu, a może my schowamy Adasia i Zosię na stryżku, jak ty będziesz kontrakt podpisywał?

— Czy ty chcesz, żebym ja w kryminalnie siedział?! — grzmi zrozpaczony mąż, przyczem m. noki wypadła mu z oka, więc podnosi go i chuchnąwszy, wkłada przez rozstąpienie za ucho.

Ostatecznie pan X wypisał sobie w notessie kilkanaście ogłoszeń i nazajutrz od wczesnego południa rozpoczęli wędrowkę.

Mieszkanie 1-sze. „Komfort, centralne, wygodami.“ Dzwonek u stróża. Pokazuje się jakaś głowa.

— Proszę pani, ja w sprawie tego mieszkania, co to na drugim piętrze i centralne...

Głowa znika, a po chwili wychodzi stróż z pękiem kluczy. — Proszę państwo na górę...

Ale pani X zobaczyła na schodach pajaka.

— Hipciu — wracajmy!
— Dlaczego, kochanie! — protestuje mąż.

— Zobaczyłam pajaka! Hipciu — ja nie mogę... Ja nie jestem przesadna, ale pajak rano... i w dodatku na schodach... Nie idę za nic w świecie. Tam napewno będą pluskwy, albo grzyby... Wracajmy!

Na nic się zdały perswazyje. Państwo X zawrócili z potowy I-go piętra i poszli dalej.

Mieszkanie 2. „Czyste, słoneczne, piece...“

Zaledwie państwo X weszli do mieszkania, uderzył ich jakiś dziwny, niemiły za-

pach, już w przedpokoju. Pan X pociągnął nosem, a pani X zaniepokoiła się.
— Panie, co tu tak pachnie?
— A bo tu, to wczora jeszcze nieboszczyk leżał... — objaśnia stróż flegmatycznie.

Państwo X stanęli jak wryci.
— Nieboszczyk? — zdołała wyjąkać pani, chwytając się za głowę, a właściwie za nowy kapelusz.

— Ano... Tu się zmarło lokatorowi. Wczora go wynieśli. Tera to tu bedziem

dezynfekcjom robić... A mieszka się tu ładnie... I do szpitala blisko... i na cmentarz... — machnął ręką w nieokreślonym kierunku.

— Słyszysz, Hipciu? — Nieboszczyk, cmentarz — Boże! i my tu jeszcze stoimy?...

Mieszkanie 3-cie. „Słoneczne, centralne, II piętro...“

Państwo X wchodzi po schodach. Idą, idą — zatrzymują się na III piętrze, ale informator (sam gospodarz) idzie dalej. — Jeszcze wyżej, proszę państwa...

— Jakto? — denerwuje się pan X, który ma trochę astmy i podagrę. — Jakto, panie? Przecież napisane było: III piętro!

— No, tak; jest też trzecie...
— Przepraszam, ale pan idzie na IV-te! Wpierw było jedno piętro, potem drugie, teraz trzecie, a pan idzie wyżej...

Pan X się zasałał i zirytowany wskutek tego. Gospodarz stoi na schodach i wyjaśnia:

— Wpierw był parter, potem pierwsze...

Tu pan X mu przerywa: — Jakto, parter? Przecież to było takie same piętro, jak to, najformalniejsze jedno piętro!...

Co pan mówi? Ze parter się nie liczy? Chciałbym wiedzieć, dlaczego? Pan mnie chce nabrać? Panie, to... to jest...

Tu pan X sapnął, ostentacyjnie odwrócił się plecami i zaczął schodzić z powrotem.

Czwarte mieszkanie było za daleko. Piąte wymagało zbyt wiele remontu. Szóste było za drogie. Do siódmego dojechali tramwajem, przy jedenastem wzięli taksówkę, w czternastem były pluskwy, a przed piętnastem pan X znów zobaczyła pajaka...

Wtedy pan X powiedział: — Jeszcze jeden taki dzień, a pożegnasz mnie na cmentarzu...

Na to pani X dostała spazmów i powrócili do domu. A wieczorem zadzwonił do nich szwagier.

— Podobno szukacie mieszkania — rzekł zaraz na wstępie. — Czytałem wczoraj o jednym... istnie cacko! Centralne ogrzewanie, komfort, słoneczne, bez remontu, drugie piętro...

— Prawdziwe? — przerwał mu pan X, któremu się coś przypomniało.

— Co znaczy: prawdziwe? Naturalnie. Obok ogródek. Łazienka kafłowa, dwie kuchnie, trzy balkony. Pozatem — tanio. Pozatem — bez podatku. Czysto i cicho. Tylko... — Tylko? — powtórzyła groźnie pani X.

— Tylko, że... już wynajęte!...

H. KORYTOWSKA.

ECHA GORDON - BENNETT'A

Od prawej strony do lewej siedzą: kpt. Janusz, mjr. Buchowski, szef prasowy Aeroklubu R. P., por. Brenk, p. Brenkowa.

Kpt. Janusz i por. Brenk po szczęśliwym ocaleniu i przybyciu do Moskwy nadesłali do znanej fabryki czekolady „Fuchs“ pocztówkę o takiej treści:

„Moskwa, dn. 20. 9. 1936 r. Dziękujemy uprzejmie za wręczone nam przed zawodami Gordon Bennetta 1936 r. czekoladę i cukienki, które w czasie naszej wędrowki po lasach Północy były dla nas szczególnie cenne. Łączymy serdeczne pozdrowienia — Załoga balonu L. O. P. P. Janusz kpt. Brenk por.“

Tak to słodkie wyroby Fuchsa, dzięki swej wartości odżywczej odegrały rolę ratowniczą w czasie przygody dzielnych naszych lotników, których ocalenia oczekiwali cały świat w wielkim niepokoju.

ng 18 225

Wóz transmisyjny Polskiego Radja w Poznaniu

W tych dniach przybył do Poznania samochód transmisyjny P. R. celem nagrania szeregu transmisyj z życia Poznania i Wielkopolski. Ekspedycję prowadzi kierownik wydziału transmisyj Polskiego Radja p. Jerzy Dylewski. Samochód rozpoczął swą pracę w poniedziałek, 5 b. m. W dniu tym samochód nagrywał na płyty specjalną audycję pt. „Migawki Poznania“. Zatrzymał się on w 10 punktach, w których chwytł na płytę charakterystyczne przejawy życia stolicy Wielkopolski. Rozpoczął od nagrania o godz. 6 hejnału z wieży ratuszowej. Następnie przeprowadzono szereg interesujących wywiadów, dających przekrój życia Poznania. Zakończono ciekawą transmisją z cukierni Esplanada w Poznaniu. Audycje projektowali i wykonali pp. Ludomir Budziński i Alfred Sikorski. We wtorek, 6 b. m., samochód transmisyjny odwiedził port poznański na rzece Warcie, skąd transmisję przeprowadził prof. Jan Kilarski. W środę samochód udał się do Szamotuł, gdzie do południa nagrywało transmisję z jedynej w Wielkopolsce o lejarni, a po południu prócz nagrania koncertu z kolegaty szamotulskiej utrwalono na płytach najcharakterystyczniejsze mo-

menty z folkloru szamotulskiego. W czwartek, 8 b. m., samochód w drodze powrotnej do Warszawy zatrzymał się w Damasławku, gdzie przeprowadził transmisję z wzorowego gospodarstwa rolnego (u p. Kowalińskiego), a następnie z Kamieniopolu w Piechcinie k. Barcina.

O Chrystusa w szkole i wychowaniu

Dziś idzie walka „na całego“. Państwa, potężne ruchy polityczne, społeczne wyznają zasadę totalizmu: chcą ogarnąć całego człowieka, z duszą i ciałem, by im ze wszystkich sił służył, do ostatniego tchnienia. W tej walce o rząd dusz wszyscy czynią olbrzymie wysiłki, by opanować młodzież, porwać jej umysły i serca i wprząc w rydwan swych ideologii.

W tych prądach współczesnych, jakkolwiek one niewątpliwie wnoszą dużo momentów dodatnich, kryje się jednak duże niebezpieczeństwo, że człowiek jako jednostka zostanie pochłonięty przez moloż zbiorowości. Człowiek jest zagrożony w tem, co naj-

bardziej stanowi jego istotę człowieczeństwa, t. j. wolność, jego indywidualność, duchową niezależność.

Kto ma powstrzymać ten fatalny rozwój dziejów, kto ma wołać na alarm i budzić sumienia uspione i przytłumione? Czyni to Kościół katolicki w imię odwiecznej Prawdy, którą posiadał od Tego, Który powiedział o Sobie: „Jam jest Droga, Prawda i Żywot“, w imię tej Prawdy boskiej, której przez wieki jest stróżem najpewniejszym.

Ten to Kościół, będąc sumieniem narodów, Chrystusem dziejów, podnosi dziś głos ostrzegawczy, reklamuje istotne prawa człowieka, zagrożone przez bezduszny, zmechanizowany, „glajchszaltowany“ świat. Słowem domaga się Kościół, by człowiek od dziecka był wychowany w atmosferze, jaką wytwarza wiara w Boga i religia objawiona przez Chrystusa. Więc i Kościół staje do walki o rząd dusz młodzieży? Zatem jeden konkurent więcej w wysiłgu totalizmu? Tak i nie! Kościół, posiadający całą prawdę, od Boga mu objawioną, on jedyny może o sobie powiedzieć, że ogarnia całego człowieka, w każdym ognisku tchnienia jako istotę moralno-religijną, do wieczności przeznaczoną. Ten uniwersalizm, to katolon chrześcijaństwa nie ma jednak nic w sobie ze współczesnych totalizmów. Kiedy tamten wzbogaca, podnosi, przebóstwia, to te wyjąławiają dusze, niwelują, unicestwiają.

Sprawa więc poważna, wręcz groźna w swej perspektywie. To też Ojciec św. osobną encyklikę poświęcił chrześcijańskiemu wychowaniu. Stąd znowu Episkopat polski nadał jako nowe hasło Akcji Katolickiej na r. 1936/37 zawołanie: „Duch Chrystusowy w szkole i wychowaniu podstawą odbudowy narodów“.

Na zagadnieniu wychowania, jako na osi kultury współczesnej, skupi się przeto uwaga społeczeństwa. Początkiem zaś kampanji naszej o Chrystusa w szkole i wychowaniu będzie dzień 25 października, święto Chrystusa Króla.

Co robi „Caritas“ w Poznaniu?

Oddział Okręgowy „Caritas“ na m. Poznań posiada 18 Wydziałów Parafjalnych. W Wydziałach tych skupia się cała działalność charytatywna „Caritasu“. Prowadzone są one przez siostry zakonne i mieszczą się wszystkie przy parafjach.

O żywotności naszej akcji niech świadczą choćby cyfry z ostatniego roku sprawozdawczego. Ze stałej pomocy i opieki tych wydziałów korzysta 99.026 ubogich. Pomoc wyrażała się w zapomogach tygodniowych, wydawanych zapomocą bonów żywnościowych, których łączna suma wynosi 228.635,41 zł. Sumę tę rozdana ubogim należy uzupełnić ogromną ilością wydanej żywności i odzieży, składanej przez społeczeństwo na ręce Sióstr Parafjalnych a nie przeliczonych na gotówkę.

Z pomocy „Caritasu“ korzystało 1.992 dzieci i młodzieży zaniebanej, na który to cel wydano sumę 19.950,65 zł. Postarano się o pracę stałą i dorywczą dla 1.521 osób.

Przytoczone cyfry mówią same za siebie o tem, co czynił „Caritas“ w Poznaniu. Lecz powstaje pytanie, czy potrafi nadal okazać pomoc coraz bardziej wzrastającej nędzy ludzkiej, szczególnie w okresie zimy? Odpowiedź na to pytanie dać może tylko ofiarności mieszkańców naszego miasta, okazywana w czasie organizowanego przez „Caritas“ Tygodnia Miłosierdzia, który trwać będzie jeszcze do 11 października br.

Kapa fioletowa, projektowała i wykonała Zofia Kuglinowa. (Na Wystawie „Sztuka, Wnętrze, Kwiaty“).

DZIAŁ GOSPODARCZY

O połączenie Warty z Wisłą

W latach 1923-27, po przeprowadzeniu ogólnych studjów, opracowany został projekt generalny kanału Warta-Gopło, który — jak wiadomo — stworzyć ma połączenie Wisły z Wartą.

Obecnie w związku z programem inwestycji wodnych Biuro Dróg Wodnych m-stwa komunikacji przystąpiło do szczegółowego przystudjowania projektu kanału Warta-Gopło. W przewidywaniu możliwości realizacji tego projektu już w najbliższej przyszłości, Biuro Dróg Wodnych prowadzi obecnie szczegółowe zdjęcia terenowe i badania hydrologiczne dla ostatecznego ustalenia trasy kanału oraz sposobów zasilania go wodą. Projektowany kanał rozpoczynać się będzie w pobliżu m. Konina, w Morzysławiu, gdzie ma być wykonane obrzeże przeładowcze, połączone odnogą kolejową ze stacją Konin oraz szosą z drogą kołową Konin — Czarków — Niesłusz — Slesin. Droga wodna ma przejść przez jeziora Patnowskie, Mikorzyńskie, Slesińskie i Gopło. Poczynając od m. Kruszewy nad Gopłem, dalej droga wodna pójdzie istniejącym szlakiem skanalizowanej Noteci i dalej przez kanał Bydgoski do Wisły.

Głębokość projektowanych sztucznych połączeń pomiędzy jeziorami wyniesie około 2,50 m. Celem udostępnienia przewozów Wartą od Poznania w górę do kanału, względnie od Sieradza w dół, zostały już w roku bieżącym zapoczątkowane roboty regulacyjne na Warcie, dzięki którym na odcinku od ujścia Prosnicy do Konina da się utrzymać przy średnich niskich stanach wody tranzytową głębokość 1,00—1,20 m. Prace te umożliwią przewozy wodą na nieprzerwanym przestrzeni od granicy państwowej aż do ujścia przysięgłego kanału Warta — Gopło względnie w górę do Sieradza. Budowa kanału niewątpliwie przyczyni się do wzmocnienia ruchu żeglugo-wego na Warcie i odciągnie część ładunków, kierujących się obecnie wodą do portów niemieckich.

W związku z powyższym Biuro Dróg Wodnych przeprowadza obecnie badania ekonomiczne projektowanej drogi wodnej. Do tego celu niezbędne są dane, dot. rodzajów i nasilenia obecných przewozów różnymi drogami w badanym rejonie, jak też opinie kół gospodarczych co do przewidywanych w przyszłości przewozów drogą wodną Warta-Wisła.

Z Biurem Dróg Wodnych podjęła współpracę poznańska izba przemys-

słowo-handlowa, która — jak się dowiadujemy — onegdaj rozpisala szczegółową ankietę wśród kół wielkopolskich nt. przewidywań i postulatów ekonomicznych i komunikacyjnych, pozostających w związku z budową kanału Warta-Wisła.

Wśród naszych kół gospodarczych coraz głębiej przenika świadomość o dużej i doniosłej roli gospodarczej, jaką odegra kanał Warta-Wisła.

Do Warszawy przybyła japońska misja handlowa, która zwiedzi ważne ośrodki przemysłowe w Polsce. Na zdjęciu członkowie misji przed dworcem głównym.

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) **Zwyżka funta angielskiego.** Na wczorajszych giełdach walutowych charakterystycznym zjawiskiem było wzmocnienie funta angielskiego. Również i londyńskie notowania wykazują zwyżkę funta. Dewiza na Nowy Jork osłabła nieznacznie w Zurychu i Paryżu, jak również i w Londynie. Z pozostałych dewiz na giełdzie paryskiej nieznacznie wzmocnił się Zurych i Amsterdam. Jeżeli chodzi o terminowe notowania dewiz na giełdzie londyńskiej, zaznaczyć należy, że z deportem notowane są Paryż i Amsterdam, natomiast Nowy Jork, Bruksela i Zurych notowane są z nieznacznym raportem.

(k) **Zbędne pośrednictwo przy rejestracji należności zamrożonych w Niemczech.** W związku z przeprowadzaniem obecnie przez Związek izb przemysłowo-handlowych rejestracją należności zamrożonych w Niemczech, szereg osób w Warszawie i na prowincji ofiarowuje zainteresowanym swoje pośrednictwo w przeprowadzaniu rejestracji, żądając za to wynagrodzenia. Związek izb podaje do wiadomości, że pośrednictwo tego rodzaju jest najzupełniej zbędne, ponieważ rejestracja nie wymaga pokonywania żadnych trudności i dokonywana jest bezpłatnie. Zainteresowani zgłaszają winni zamrożone należności bezpośrednio w Związku izb lub też przez organizacje branżowe, względnie prowincjonalne izby przemysłowo-handlowe.

Zwiększy się znacznie zasięg wodnych transportów, idących do naszych portów morskich. Ożywią się pod względem gospodarczym okolice, stanowiące obszar ciężenia ku nowej drodze wodnej. Otworzą się szerokie możliwości dla sportu wodnego oraz turystyki przez udostępnienie dotarcia do kompleksu najładniejszych jezior. Itd. itd. Stąd zrozumiałe jest zainteresowanie, z jakim opinia publiczna Polski zachodniej śledzi wydarzenia, mające związek ze sprawą połączenia wodnego naszej Warty z królową rzek polskich — Wisłą.

proc., wskaźnik francuskich wyrobów wzrósł o 2,9 proc., wskaźnik cen minerałów i metali o 16,5 proc.

(z) **Zapasy złota we Francji otoczone będą tajemnicą.** Bilans najbliższy Banku Francji zawierać będzie przeliczenie zapasu kruszcowego po nowym parycie. Cała prasa gospodarcza francuska podkreśla, że sprawa całkowitych zapasów złota i operacji złotem zostanie otoczona tajemnicą, gdyż francuski fundusz walutowy będzie skupował i sprzedawał złoto oraz dewizy, nie podając do wiadomości publicznej wyników tej działalności. Sprawozdania francuskiego funduszu walutowego nie będą nawet komunikowane komisji finansowej Izby oraz Senatu, podobnie jak to się dzieje w Anglii. Na podstawie dotychczasowych bilansów Banku Francji można było przed dewaluacją franka określać ściśle przybyły albo odpływ złota. Obecnie trudno będzie wyciągać dokładne wnioski w tej sprawie.

(z) **Austria nie zmieni polityki walutowej.** W Wiedniu odbyła się w dniu 8 bm. konferencja prasowa, na której przemawiali minister finansów Draxler oraz prezes austriackiego Banku Narodowego Kienböck. Prezes Banku stwierdził, że logika gospodarstwa nakazuje Austrii kategoryczne odrzucenie koncepcji dewaluacji szylinga. Prezes Banku wskazał na import surowców oraz niemożliwość uniknięcia zwyżki cen w wypadku dewaluacji pieniądza (jak wiadomo, szyling austriacki

DRZEWKA i KRZEWY owocowe i ozdobne
CEBULKI KWIATOWE do sadzenia jesienno
w bogatym wyborze odmian
ZAKŁADY OGRODNICZE C. ULRICH
Warszawa, ul. Ceglana nr. 11. Telef. 609-25
CENNIKI BEZPŁATNIE.

Szkółki kwalifikowane przez Warszawską Izbę Rolniczą
Wielki Złoty Medal Łódzkiej Izby Rolniczej na Wystawie Ogrodniczej w Łodzi — wrzesień 1936.

Z ZAGRANICY

(z) **Nowe stopy procentowe Banku Francji.** W uzupełnieniu podanej już wiadomości o obniżce stopy dyskontowej Francji z 3 do 2½ proc., zaznaczyć należy, że Bank obniżył stopę pożyczek pod zastaw papierów procentowych z 4 do 3½ proc., natomiast stopę od zaliczek 30-dniowych pod zastaw określonych kategorii papierów państwowych z 3 do 2½ proc. W związku z obniżką stopy procentowej Banku Francji, poważnie obniżyć uległo również oprocentowanie bonów skarbowych (zwykłych), a mianowicie z 3½ proc. do 2½ proc.

(z) **Wzrost cen we Francji.** W tygodniu na przełomie miesiąca września i października ogólny wskaźnik cen hurtowych we Francji podniósł się z 404 do 426, czyli o 5,4 proc. Należy nadmienić, że wskaźnik ten nie odzwierciedla wszystkich zmian, jakie zażyły w cenach w dn. 3 bm. po otwarciu giełd towarowych francuskich. Indeks cen towarów importowanych

godniu sprawozdawczym wzrósł o 12,5 jest już od dłuższego czasu zdeprecjonowany w stosunku do dawnego poziomu i deprecjacja ta została już faktycznie uznana — rzyp. red.). Minister finansów Draxler oświadczył ze swej strony, że rząd austriacki postanowił wprowadzić stały nadzór nad ruchem cen w Austrii.

(z) **Bank Niderlandzki przekazał 100 milj. flor. funduszowi walutowemu.** Bilans Banku Niderlandzkiego za okres od 28 września do 5 października, a więc już po decyzji rządu w sprawie zmiany polityki monetarnej Holandji, wykazuje spadek zapasu złota o 100 milj. do 569,9 milionów flor. Zmniejszenie się zapasu złota holenderskiej instytucji emisyjnej jest spowodowane przekazaniem 100 milj. flor. funduszowi walutowemu do rozporządzenia, który jest niezależny od Banku Niderlandzkiego i podlega min. finansów. Wzajemnie za to państwo przekazało Bankowi równowartość w postaci papierów skarbowych.

Obniżka cen nawozów potasowych na cele nawożenia łąk.

Polski przemysł potasowy (Tesp) obniżył z dniem 1 października br. ceny podstawowe nawozów potasowych przy zakupie w miesiącu październiku.

Obniżka ta dotyczy dwóch nawozów potasowych, stosowanych w miesiącu październiku, do nawożenia łąk, który to miesiąc jest jak wiadomo, najważniejszym do zasilania łąk potasem.

I tak sól potasowa 21% luzem w ładunkach całowagonowych za 10 tonn została obniżona w porównaniu z miesiącem wrześniem ze zł 780,— na zł 655,—, kainit zaś ze zł 390,— na zł 325,— za 10 tonn luzem.

Ceny podobnie jak w miesiącu wrześniu franco kopalnia, a więc bez kosztów transportu kolejowego, który opłaca odbiorca produktu.

Niezależnie od powyższej obniżki obowiązuje w dalszym ciągu przy zakupie gotówkowym skonto kasowe, które przy soli potasowej wynosi 5%, przy kainicie zaś 3%.

dg 3153/4

Chleb dla Polaków

W Augustowie na północy b. Kongresówki jest zapotrzebowanie na: 1) skład żelaza, 2) skład naczyń kuchennych, 3) skład skór i przyborów szweskich, 4) skład obuwia, 5) skup zboża, 6) krawiec damski, 7) cholewkarz, 8) czapnik, 9) zegarmistrz z takim składem biżuterji. Lokale są.

W Suwałkach potrzebny jest skład żelaza i manufaktury.

Dentysta technik potrzebny jest dla trzech miast na Kujawach (Chodecz, Przedecz i Lubień). W Chodczu (stacja kol. między Kutnem a Włocławkiem) potrzebny jest także lekarz.

We Włocławku potrzebny jest skład skór miękkich, skład z gotowem obuwiem, kuźniczka oraz konfekcja.

W Łowiczu potrzebny jest technik dentystyczny, młody adwokat, młody lekarz, skład z obuwiem, handlarz koni, skład z farbami, oraz modystka, (kapelusze damskie). Tamże jest do objęcia zakład fotograficzny. Warunki objęcia b. dobre.

W Mławie (22.000 mieszka., zasięg powiatu 80.000 ludzi, władze, urzędy, szkoły), potrzebna jest hurtownia kolonialno-spożywcza (60 sklepów spożywczych w mieście, a 150 w okolicznych wsiach). Tamże potrzebny jest skład z żelazem i galanterją żelazną, skład ze szkłem i naczyńiami kuchennymi.

W Kowlu (Wołyń, 30.000 mieszkańców, w tem 13.000 Polaków), są potrzebni: zegarmistrz, skład apteczny, (drogerzysta), skład ryb i konserw, skład sukien i płócien, skład żelaza i materiałów drzewnych.

W Łowiczu jest do objęcia obszerny, jasny lokal handlowy, z nowoczesnym oknem wystawowym, nadającym się na każdą branżę, przy ul. pryncypalnej.

Do leśnictwa w powiecie lwowskim potrzebny jest gajowy.

W Kielcach jest zapotrzebowanie na: skład towarów męskich (nowoczesny), skład żelaza (wszystkie w rękach żydowskich), zasobny skład bławatów (są już 3 polskie — ale małe), blacharzy (tylko 2 Polaków), zdolny nowoczesny fotograf, bogato urządzonego sklepu galanteryjny, pracownię ubiorów dziecięcych (niema ani jednej), parasolkarza, wytwórnię pieczętek, technika dentystę i zakład kosmetyczny.

W Siedlcach, mieście powiatowym — 40.000 mieszkańców (siedziba biskupa Podlaskiego, urzędy, dyr. lasów państwowych, 8 szkół średnich), niema ani jednego introligatora Polaka. Wykwalifikowany introligator, zaopatrzone w nowoczesne urządzenia może się zgłosić.

W Wilnie potrzebny jest zegarmistrz i jubiler, także skład rowerów.

Poszukiwany jest wspólnik z kapitałem od 10.000 zł do handlu galanterijnego, istniejącego od 24 lat w Krakowie.

W Stanisławowie właściciel fabryki papy dachowej, izolacyjnej i asfaltu poszukuje celem uruchomienia tejże fabryki fachowca, któryby wstąpił jako wspólnik wkładając równocześnie kapitał sekcesywnie do 50.000 zł.

W powiecie lwowskim jest na sprzedaż parcela pod budowę domu, w którym mieściłby się sklep z wędlinami. Potrzebna niewielka gotówka — egzystencja pewna. W mieście powiatowym na Polesiu znajdują pracę: fryzjer damski i męski, manikurzystka, krawiec, krawcowa i bielizniarka.

W miasteczku powiatu lubelskiego potrzebne są następujące polskie placówki handlowe — sklepy: lokciowy, galanterijnny, ze skórami oraz kamaznik. Miejscowość handlowa, okolica bogata, 4.000 ludności. Kupiec rutynowany z kapitałem ma zapewniony rozwój i egzystencję.

W mieście powiatowym, woj. wileńskiego potrzebny skład żelaza i wyrobów żelaznych. Egzystencja dla solidnego kupca z kapitałem zapewniona. Obecnie Żyd ma obrotu 100.000 zł miesięcznie.

Informacyj w powyższych sprawach udziela Związek Polski w Poznaniu przy ul. Pocztowej 27, m. 1.

Petentów zgłaszających się po informacje listownie uprasza się o załączenie znaczków pocztowych na odpowiedź.

Poza wymienionymi placówkami Związek Polski posiada kilkadziesiąt zapotrzebowań na kupców i rzemieślników samodzielnych rozmaitych branż w Polsce centralnej i wschodniej, gdzie egzystencja dla dobrych fachowców jest zapewniona.

SPORT

Niedziela na boiskach

Pierwsze dwie niedziele mistrzowskie o ile wogóle dadzą się podciągnąć pod miano propagandy sportu to jedynie z pewnymi zastrzeżeniami. Fakt, że większość walk przeprowadzono w atmosferze mocno niedzwej (ostrzeżenia graczy, wykluczenia oraz zamknięcie boiska i zagrożenie zastosowania tej kary i w innych ośrodkach) jest tem smutniejszy, że stoimy dopiero na progu nowego roku sportowego. O ile stosunki te w najbliższym czasie nie ulegną radykalnej zmianie na lepsze, rokować można wyjątkowo ciężki przebieg walk punktowych, a z drugiej strony niemniej obfite żniwo w postaci kar graczy i klubów, którymi bardzo energicznie zajęją się winien WGD.

Od niedzieli rozgrywki w czołowej klasie okręg. potoczą się nieprzerwanie i zakończą się 8 listopada. Termin 15 listopada, zarezerwowany na półfinałowe spotkanie pucharowe Poznania z Krakowem, pociągnął za sobą przełożenie wyznaczonych na ten dzień zawodów ligi okr. na 1 listopada.

Program niedzielnych zawodów jest następujący:

Warta — Wisła o godz. 14.30 na boisku Warty.

O mistrzostwo ligi okręgowej

O godz. 11 na boisku HCP: H. Cegielski — KPW. Poznań. Spotkanie to zapowiada się najciekawiej, ponieważ wiadomo, że KPW daży wszystkimi siłami do utrzymania czołowej pozycji. Gospodarze posiadają lepsze formacje ofensywne, podczas gdy KPW przewyższa swego przeciwnika w liniach obronnych.

O 15.30 na arenie lazarskiej gra Korona z Legią. Wygrana Legii nie ulega żadnej kwestii; gra ona skuteczniej a przedewszystkiem technicznie lepiej od drużyny lazarskiej.

W Ostrowie o godz. 15 KPW gości swą rywalkę Ostrowie. Były czasy, gdy Ostrowia bezwzględnie dominowała nad swoim konkurentem, lecz należą one do przeszłości. Dzisiaj KPW walczą ładnie technicznie, a znana ofiarności drużyny kolegialny przystępuje ją też w tem spotkaniu na zwycięzce.

W Lesznie o godz. 15 gra Polonia z Wartą Ib. Wynik tego meczu zależy całkowicie od składu, w jakim wystąpią biało-zieloni. Pewien plus w tym pojedynku bezspornie przysługują należącej do Poznania, która bardziej wyrównana umiejętniej zdobywa teren.

O mistrzostwo kl. A

O godz. 11 na arenie lazarskiej: Pogoń I Legia; na boisku ośrodka Pentaton i HCP II; na Srodcie: Cybina i Szamotulski; w Debcu KPW Poznań II i San; o godz. 15 na boisku w Głównej Polonii i Czarni.

W Kępnie o 15: Polonia — KPW II Ostrow; w Lesznie o 11: Polonia II — Warta II; w Rawiczu o godz. 11.30: „Rawicki” — Korona II.

O mistrzostwo klasy B

O 9: Cybina II — Pogoń II na stadionie Srodeckim, Pentaton II — H. Cegielski III na stadionie okr. ośrodku; o 11: Admira II — Warta III w Górczynie; o 13: San II — Polonia II Główna na arenie lazarskiej; o 15: Legia III — KPW Poznań II przed stadionem miejskim; Blask — Sparta Oborniki w Starolece.

W Rawiczu o 11: Sokół — Pogoń Śmigiel, w Kępnie o 13: Polonia II — Victoria Ostrowszów, we Wrzesni o 14: Victoria — Sparta Poznań, w Swarzędzu o 15: Unia — Stella Gniezno, w Fabjanowie o 15: Orkan — Sokół Wolsztyn, w Grodzisku o 14: Drskobolja — Sokół II Poznań-Jeżyce; w Szamotulach o 14: Szamotulski KS II — Korona III Poznań.

O mistrzostwo klasy C

O godz. 11 na Przepadku: Naprzód II Po-

Zadowolenie...

Klienta Ambicja
FJ. I. KONKIEWICZ
w **BAZARZE, Nowa 8**
Nowe Modele Palt

Pływanie

Na zakończenie sezonu organizuje Unia w sobotę w restauracji hotelu „Polonia” oryginalną manifestację w sprawie pływalni zimowej, utrzymaną na weselo dzięki udziałowi Hernesa. Początek o godz. 20. Wstęp wolny.

Zapaśnictwo

Treningi prowadzone przez związkowego trenera p. Foeldeaka w sali przy ulicy Działyskich, cieszą się dużą frekwencją zawodników wszystkich klubów poznańskich. Przy czynną dużego zainteresowania jest nie tylko krótki, bo zaledwie 14-dniowy czas trwania kursu, ale przedewszystkiem wprowadzanie poznańskich zapaśników w arkana walki wolnoamerykańskiej. Dotychczas w Poznaniu, podobnie jak w całej Polsce uprawiano prawie wyłącznie styl walki grecko-rzymski i dopiero p. Foeldek zaczął propagować walkę wolnoamerykańską. Początki otrzymali polscy zawodnicy na kursie letnim (poolskim) w Mszanie Dolnej, w którym uczestniczyło kilku Poznańców.

Z istniejącego w poznańskich klubach materiału p. Foeldek jest zadowolony. Uważa, że znajduje tu więcej przodowników niż w Warszawie, którzy rozpoczęli pracę prowadzą dalej w klubach. Zawodnicy miejscowi posiadają dobre warunki, brak im jednak techniki, wiadomości technicznych oraz rutyny.

Przetawienie się na styl wolno-amerykański, którego p. Foeldek jest gorącym zwolennikiem mimo, że pierwsze 14 lat walczył stylem grecko-rzymskim nie będzie przedstawiało większych trudności. Styl ten zaś jest więcej wartościowy. Naturalnie nie ma on nic wspólnego z metodą walki zawodowców, wszystkie bowiem bolesne chwyt są niedozwolone.

Poza treningiem ogólnym oraz przygotowaniem do egzaminu na przodowników zapaśnictwa, p. Foeldek prowadzi jeszcze kurs sędziowski, z uwzględnieniem zmian przepisów międzynarodowych, wprowadzonych na tegorocznym kongresie olimpijskim. (wz)

zniań — Sokół Mceina; w Szlagu: Grom Poznań — Sokół II Poznań — Jeżyce; o 14 na Przepadku: Naprzód I Poznań — Concordia Mur. Goślina.

W Wągrówcu o 14: Nielba Wągrówiec — Noteć Chodzież; w Buku o 14: KPW Buk — Sokół Opalenica; w N. Tomyslu o 14: Polonia N. Tomyśl — Czarni Wolsztyn; w Wol-

szynie o 14: Sokół II Wolsztyn — Obrabaszyn; w Ozempiniu o 15: „Czempiński” — Strzelec Luboń; w Srodcie o godz. 14: Pogoń II Sroda — Victoria II Września; w Wrzesni o 11: Sokół Września — Legia Sroda; w Ostrowie o 11: Naprzód Ostrow — Strzelec Wierszów; w Steszewie o 15: Lipno Steszew — Stella II Żabikowo; w Mogilnie o 12.30: Sokół Mogilno — Stomil Poznań; w Antoniku o 13: Huta Szkła — H. Cegielski IV.

Nie odbędą się zawody: „Sremski” — Sokół Leszno, Pogoń Sroda — Posańna i Polonia Chodzież — Strzelec Wronki z powodu dyskwalifikacji: Sremskiego, Posański i Strzelca. Dodatkowo wycofali swoje drużyny z mistrzostw: Ostrowia II i Pogań III Poznań.

JEDNA KÓSTKA
1/4 LITRA BULJONU

ng 16 631

Majchrzycki w ringu

Goplania do niedzielnego spotkania przeciw Sokolowi wystawia następującą drużynę: Czajkowski, Nawrocki, Łada, Tomaszewski, Łuczak, Stube, Leśniak i Puszczykowski. Majchrzycki spotka się zatem ze Stubem, który tylokrotnie wykażal, że jest zawodnikiem ambitnym. Będzie to przeciwnik groźny dla powracającego na ring eksmistrza Polski. Zawody rozpoczynają się o godz. 20 w sali cyrku Olimpia przy ul. Poznańskiej.

Zapowiedź występu Majchrzyckiego wzbudziła olbrzymie zainteresowanie nie tylko w Poznaniu, lecz w całej Polsce, wobec choroby Chmielewskiego, naszego bohaterstwa olimpijczyka, który leczy pokaleczone ręce. Brak odpowiedniego zawodnika w wadze średniej predestynuje Majchrzyckiego na reprezentanta barw narodowych. Pierwszym sprawdzianem obecnej formy siedmiokrotnego mistrza Polski, będzie jego niedzielna walka.

ODZNAKI

emalowane metalowe
Fabryka Wyrobów Metalowych
Poznań, Ratajczaka 17, tel. 30-03

Ng 16 632

Hokej na trawie

Do finałowych rozgrywek o mistrzostwo Polski doszły z grupy I. Wojskowy Klub Sportowy i Zuchowaci, z grupy II Warta i Czarni. Wylimitowane zostały Stella Gniezno i Klub Hokeistów z Siemianowic. Finaliści rozegrają pozostałe spotkania systemem pucharowym w niedzielę. O godz. 14 Wojskowy Klub Sportowy gra z Wartą, a o godz. 15.45 Czarni z Zuchowatymi. Spotkania te odbędą się na stadionie ośrodka w. f. przy ul. Bukowskiej. Zwycięzcy tych zawodów zmierzą się w następną niedzielę o pierwsze miejsce i tytuł mistrza. Natomiast drużyny pokonane walczyć będą o trzecie miejsce.

Lekka atletyka

Nie będzie transmisji międzynarodowych zawodów. Organizatorzy międzynarodowych zawodów lekkoatletycznych, które odbędą się w sobotę i niedzielę na Stadionie Wojska Polskiego w Warszawie zrzędnowali z przeprowadzenia przez Polskie Radio projektowanej transmisji radiowej. (PAT).

Sekcja lekko atletyczna A. Z. S. nadsyła nam następujące sprostowanie:

„W związku z ostatnimi notatkami zamieszczonymi w dziale sportowym „Kurjera Poznańskiego”, kategorycznie zaprzeczamy wszelkim pogłoskom o rzekomym startowaniu w barwach Akademickiego Związku Sportowego zawodników Gburczyka i A. drzejewskiego na mistrzostwach Polski w Wilnie. Nieprawdą bowiem jest, by wyżej wymienieni zawodnicy startowali w barwach AZS, natomiast prawdą jest, że Gburczyk startował w barwach Sokola — Wapno, a Andrzejewski był w Wilnie w charakterze widza.”

Jak nam z kół zarządu POZLA komunikują, Gburczyk nie został zgłoszony przez Sokola Wapno do mistrzostw Polski i dlatego nie mógł startować w barwach Sokola. Andrzejewski z Warty dał oświadczenie na piśmie, że był w Wilnie i startował w barwach AZS.

Sprawę tej maskarady na w swych rękach zarząd POZLA, który niewątpliwie po ukończeniu wszczętego śledztwa wyda odpowiedni komunikat.

Pięściarstwo

Woźniakiewicz w Warszawie. Znany pięściarz łódzki Woźniakiewicz (IKP) przemieścił się do Warszawy, gdzie wstąpił do VIII klasy gimnazjum Kulwiecia. W sezonie bieżącym Woźniakiewicz nadu reprezentować będzie Łódź, walcząc w jej składzie, natomiast w roku przyszłym zamierza przenieść się do Warszawianki.

Różne

W celu propagandy wychowania fizycznego odbędzie się na terenie całej Wielkopolski w czasie od 15 bm. do 1 listopada

WSŁUCHANY ZACHWYCONY TONEM STEREOFONICZNEGO ODBIORNIKA PHILIPS SUPER 45B I TAK ŁATWO GO NABYC NA SPŁATY MIESIĘCZNE PO ZŁ. 28.40

GRIMM KAMIENSKI

27 GRUDNIA 14 Tg 1707

Sendeckim na czele. Kierownictwo muzyczne kapelm. W. Buchwald.

Przygotowania arcymieję operetki Lehara „Ewa” pod kierunkiem kapelm. Barańskiego dobiegają końca.

Z początkiem przyszłego tygodnia wznowienie „Trubadura” Verdi’ego w pierwszorzędnej obsadzie.

Bilety do nabycia w firmie A. Szrejbrovski ul. Pierackiego 20.

Z Teatru Polskiego

Dziś w sobotę po raz drugi odegrana będzie komedia „Był sobie wiezień” z występem gościnnym znakomitego artysty scen warszawskiego Marjusza Maszyńskiego. Nowością ta wystawiona jest rewelacyjnie tak pod względem wystawy jako też pierwszorzędnej obsady. Jutro w niedzielę po południu o godz. 16 po cenach do połowy znizowanych „Tessa”, wieczorem „Był sobie wiezień”, z gościnnym występem Marjusza Maszyńskiego. Dnia 17 bm. o godz. 16.30 „Wyzwolenie” St. Wyspiańskiego.

Rewja Mód w „Słońcu”

Słynna w całej Polsce, o ustalonej tradycji pod względem wspaniałości wystawy i ujęcia artystycznego, Rewja Mód w „Słońcu” odbędzie się w dniach najbliższych. Udział biera jak zwykle tylko czołowe firmy poznańskie, dyktujące modę na zachodzie Polski. W „Rewji” demonstrowane będzie 200 kreacji z wszystkich dziedzin mody. Wspaniałe modele Paryża, Wiednia oraz Salonów Mód Seweryny Morańskiej, St. Szymańskiego, demonstrować będą najwytworniejsze artystki Warszawy i Poznania. Bogata część artystyczna z udziałem ulubieńców stolicy i naszego miasta. Całością kieruje znany zaszczytnie i niezawodny w tej dziedzinie p. Makowski Zygmunt. Cały dochód na budowę „Domu Żołnierza” w Poznaniu. dg 3288

Z Teatru Nowego

Dziś w sobotę i jutro w niedzielę wieczorem, ciesząc się niezmiennym powodzeniem, świetna komedia Scribe’a „Szkłanka wody” z p. Jadwigą Zaklicką w niezapomnianej kreacji uroczej i romantycznej Królowej Anny. W dalszych rolach świetni wykonawcy pp. Relewicz - Ziembńska, Koronkiewiczówna, Balicki i Wasilewski.

W niedzielę po południu, nieodwołalnie po raz ostatni po cenach znizowanych, brawurowa, arcywesoła komedia Krzewińskiego „Pierwszy występ pani premierowej”, z kapitalnym komikiem p. M. Dowmuntem w jednej z głównych ról.

Dziś! Dziś!

W sobotę, dnia 10-go października o godz. 11 wieczorem w kinoteatrze „SŁOŃCE” Balet Parnella

Zaszczytny tytuł najlepszego na świecie baletu zdobył Balet Parnella na międzynarodowym konkursie tańca t. zw. **Olimpijdzie tanecznej w Berlinie 1936**. Powinniśmy być dumni, że właśnie Polakom przypadł ten tytuł mistrzowski. Jury olimpijskie z wielkim Labanem na czele jednogłośnie przyznało **Baletowi Parnella** to najwyższe odznaczenie. Przekonamy się, że słusznie postąpiono. Bo choć przeciwnikami Parnella były takie znakomitości, jak zespół **Mary Wigman**, balet indyjski Menaka, balet berlińskiej opery, a z solistów Palucca, Kreutzberg — tem nie mniej jednak tańce polskie w interpretacji stylizacyjnej baletu Parnella porwały wszystkich swym djabełskim temperamentem, ogniem i rozmachem. Zobaczymy wszyscy, że Jury nie omyliło się wienając laurem olimpijskim nasz polski balet Parnella. Orkiestra pod dyrekcją Zygmunta Wiehlera. Zainteresowanie występami przeszło wszelkie oczekiwania!

Jutro w niedzielę, 11 października o godzinie 11 wiecz. drugi i ostatni poezgalny występ **BALETU PARNELLA**.

Ze względu na niebywałe zainteresowanie występami **baletu Parnella** w „Słońcu” uprasza się o wcześniejsze zakupywanie biletów, które po cenach bardzo przystępnych od 1—4 zł. są do nabycia w składzie cygar p. Szrejbrovskiego, ul. Pierackiego 20. Telef. 56-38.

zg 14 463

TEATRY

Z Teatru Wielkiego

W sobotę po raz trzeci „Goplana” Zeleńskiego, ciesząc się dużym powodzeniem dzięki wartościowej muzyce pełnej pięknych motywów ludowych i mocnej akcji dramatycznej, zacerpnieję z „Balladyną” Słowackiego. Znakomita jest obsada tej pięknej opery pp.: Dudicz - Latoszevska, Fedyczkowska, Janowska, Kisielewska, Musielewska, Stan. Drabik, Maj i Peter. Kierownictwo muzyczne spoczywa

Dziś wystąpi

Chór Berliński

W ostatniej chwili przypominamy o występie świetnego Chóru Berlińskiego pod dyrekcją **Waldo Favre**, który odbędzie się dziś w sali Domu Ewangelickiego, Al. Marsz. Piłsudskiego 8 wieczorem o godz. 8. **Przedprzedaż biletów w firmie A. Szrejbrovski, ul. Pierackiego 20, od godziny 7 wieczorem przy wejściu na salę.** zg 14 430

w wytrawnych rękach dyr. dr. Latoszewskiego. Każdy powinien zobaczyć tę wartościową operę, jedną z najpiękniejszych z polskiego dorobku muzycznego.

W niedzielę 58 przedstawienie „Rose-Marie” z doskonałą parą pp.: Musielewską i Peterem w rolach głównych oraz pp.: Grabowską, Majchrzakówną, Trojanowską, Cirinem, Gruszczyńskim, Horskim i rez.

APARATY RADIOWE czołowych fabryk krajowych i zagranicznych. po niskich cenach i na długoterminowe spłaty w olbrzymim bezkonkurencyjnym wyborze poleca: Reprezentacyjny magazyn radiowy

POZNAŃSKIE TOWARZYSTWO RADIOWE
POZNAŃ — FR. RATAJCZAKA 39 — Telefon 34-30

Przed nowymi zadaniami

Niedawno opuściła Polskę wycieczka rodaków naszych z Francji. Uczestnicy jej wyjeżdżali wioząc z sobą wspomnienia o kraju, którego nie jeden z nich może już więcej nie zobaczyć.

Zegnała ich na dworcu „Opieka Polska”, obdzielając wszystkich książkami i pismami polskimi.

Prowadzący wycieczkę ks. proboszcz Wahrol nadesłał w tych dniach do Zarządu „Opieki” list, który drukujemy poniżej:

„Milo mi uwiadomić Sekretariat „Opieki Polskiej nad Rodakami na Obczyźnie”, że grupa wycieczkowa naszych Rodaków z okręgu de la Loire miasta St. Etienne i okolicy, prowadzona przezemnie i ks. Drelowca z La Ricamarie, przybyła bardzo szczęśliwie na miejsce. Wyruszyliśmy z Poznania, dnia 11 września o godz. 2.45 — nad ranem i stanęliśmy w St. Etienne, w środę 13 o godz. 18-tej.

Dziesięć paczek książek szkolnych, wspaniały dar „Opieki Polskiej” dla kolonii polskich naszego okręgu, były najmilszym bagażem naszych rodaków, którzy z miłością spoglądali na owinięte paki książek, czując, że część Polski ze sobą wiozą na obczyźnie, zapas ducha narodowego, pokarm duchowy i umysłowy dla swoich dzieci i dla nich samych.

Niezatarte miłe wspomnienia wynieśli nasi rodacy z ostatnich chwil pożegnania Polski na dworcu poznańskim, kiedy to późnym wieczorem zjawili się duchy opiekuńcze Szanownych Wielce Pań z „Opieki Polskiej”, przynosząc nam pisma i ilustracje polskie, rozdzielając jakociś dzieciątkom, to znów krzypiąc zaspanych i wymęczonych podróżą wycieczkowiczów ciepłą herbatką.

Ponad podziw już jednak było ofiarne poświęcenie naszych Opiekuńczych Pań, które mimo znużenia, późnej pory, dziarsko i mężnie wytrwały z nami na posterunku aż do odejścia pociągu, blisko 3-cia nad ranem, by jeszcze na odjeżdżające nam ostatnie serdeczne słowo pożegnania.

W imieniu całej tej grupy naszej wycieczki, składam wyrazy uznania dla drogiej sercu każdego wychodźcy polskiego Instytucji „Opieki Polskiej nad Rodakami na Obczyźnie” w Poznaniu, jak również nasze serdeczne podziękowanie za hojny dar „Opieki” dla dziatwy szkolnej. Oddzielnie jeszcze stokrotnie „Bóg zapłać” za tyle życzliwości i za te dobre serca Czciogodnych Pań z „Opieki”, przy wyjeździe z Poznania.

Osobliście znów, obok wyrazów wdzięczności, łączę stałą pamięć w modlitwach, by dobry Bóg Drogiej i Czciogodnej „Opiece

Polskiej” nadal błogosławił i w trudnej i znoej pracy ją podtrzymywał.
Ks. Fr. Wahrol
Duszpasterz i Patron Tow. Katol.
w okręgu Loire we Francji.

Obecnie sezon wycieczek z zagranicy już minął. Przed „Opieką Polską” stoją jednak nowe zadania. Zbliżają się szybkiemi krokami Święta Bożego Narodzenia, na które ponad 1500 ośrodków polskich zagranicą trzeba obesać opłatkami z kraju i materiałem oświatowym.

Na powyższy cel gromadzi „Opieka” fundusze, książki, czasopisma i albumy. O pomoc zwraca się do całego społeczeństwa, prosząc o składanie oifar na konto P. K. O. 212.756, a materiału oświatowego w biurach Stowarzyszenia przy Al. Marcinkowskiego 7. m. 15. Dom Ogrodowy I ptr.

Fortepiany i pianina najwyższego gatunku, wykonane z pierwszorzędnych, najlepiej pielęgnowanych surowców, o pięknym śpiewnym tonie, poleca już od zł 1080

Największa w Polsce Fabryka Fortepianów i Pianin „**ARNOLD FIBIGER**”
Kalisz Szopena 9.
Zastępca: Centralny Magazyn Pianin Poznań, Pierackiego 11
Żądajcie oferty — niskie ceny — dogodne spłaty.

Z Tow. Ziemiaków Wlkp.

W dniu 12 października Towarzystwo Ziemiaków Poborskich urządza w Grudziądzu obchód 25-lecia. Najszczęśliwsze nasze powinszowania, najserdeczniejsze życzenia składamy na ręce bardo zasłużonej przewodniczącej p. Marji Leonowej Janta-Polczyńskiej, uprzedzając sobie dawniejszą współpracę w zaraniu obu towarzystw prowadzoną — a dziś w pełnej świadomości, jak dodatnim czynnikiem społecznym na terenie Pomorza jest nasza siostrzana organizacja, zasylamy z serca płynące: „Szczęść Boże”!

Prosimy pp. Sekretarki Kół, aby nadsyłały do biura naszego protokół z zebrań powiatowych, jak i sprawozdanie z wszelkich urządzanych imprez.

Przypominamy też raz jeszcze o zebraniu pp. przewodniczących Kół powiatowych Tow. Ziemiaków Wlkp. które odbędzie się w piątek 16 bm. o godz. 15 na sali posiedzeń w gmachu Wlkp. Izby Rolniczej.

Z okazji przybycia na powyższe zebranie zachęcamy członkinie nasze do zwiedzenia bardzo ciekawej i udatnej wystawy: „Sztuka, Kwiaty, Wnętrze”, tembardziej,

że dochód z niej przeznaczony jest na przyjęcie z pomocą bezrobotnym. Wystawa otwarta jest codziennie w godzinach od 10 — 18.

W dniu 15 bm. rozpoczyna się doroczny Targ Ogrodniczy w Poznaniu, który trwać będzie do 18 bm. włącznie. Koło poznańskie pod kierownictwem p. Adeli Modlibowskiej (Poznań, Plac Wolności 17), organizuje podczas Targu wspólne stoisko Tow. Ziemiaków Wlkp. Gdyby która z pań, członkini naszych chciała jeszcze zgłosić swoje eksponaty, prosimy to uczynić niezwłocznie pod wyżej podanym adresem.

korespondencja

z czytelnikami

L. Z. 50. Jeżeli małżeństwo zostało zawarte przez emeryta wojskowego, wdowa po nim nie ma prawa ani do emerytury ani do odprawy. Na wypadek bezdzietnego małżeństwa dziedziczy Pan w razie śmierci żony do połowy a rodzice zmarłej wzgl. rodzeństwo jej, do drugiej połowy spadku. Małżonkowie, którzy zawarli związek małżeński w 1934 r., żyją w ustawowym stanie majątkowym czyli, że to, co wniosła żona w małżeństwo jest jej wyłącznym mieniem, a to co mąż wniosł, jego wyłączną własnością czyli, że nie potrzeba żadnego rozdziału. Medal Niepodległości i Medal Dziesięciolecia, są dwa odrębne odznaczenia. (K.)

PIERWSZE SIWE WŁOSY
wielu mężczyzn wprowadzają w rozpacz, tembardziej każdą kobietę, tymczasem tak łatwo przywrócić siwym włosom naturalny kolor i połysk za pomocą nieszkodliwego środka

ORIENTINE
który nie płami, przy stosowaniu nie wymaga obcej pomocy, a więc jest dyskretny i niedrogi.
Nie zwlekaj, jeszcze dziś zastosuj ten wspaniały środek, który Ci przywróci młodzieńczy wygląd. Do nabycia w skl. opt. i perfumeryach, PARFUMERIE D'ORIENT WARSZAWA Tg 1713

J. Piekarski — Chelmo. Dokładnych informacji udzielić Panu może jedynie Sekretariat Biblioteki Raczyńskich w Poznaniu, Plac Wolności, dokąd się zwrócić należy. (K.)
S. W. Według art. 375 kod. zob. właściciel domu obowiązany jest utrzymać rzecz wynajętą w stanie zdającym do użytku przez cały czas trwania najmu. Jednakże drobne naprawy i wydatki połączone ze zwykłym użytkowaniem rzeczy, obciążają lokatora. Jeżeli więc mieszkanie na skutek długoletniego używania zostało do tego stopnia zniszczone, że wymaga koniecznej naprawy, natenczas winien właściciel domu to uskutecznić. (K.)

„H. R.” Po bezskutecznym upływie wyznaczonego czasokresu należy powiadomić o tem Radę Adwokacką z prośbą o spowodowanie danego osobnika do zapłacenia należności. (K.)
X. P. — Granica. Urząd skarbowy ma rację, albowiem wymieniona opłata nie ma żadnego związku z ustawą o nowowzniesionych budowlach. Należy zwrócić się do zarządu miejskiego o spowodowanie dzierżawcy do naprawy plotu celem uniknięcia szkód. (K.)

Gabinet kosmetyczny
Magistra Kuntzówny
Poznań, Sew. Mielżyńskiego 4 m. 3, tel. 3438
Pielęgnacja cery i włosów.
dg 3286

„My”. Obowiązek gromad dostarczenia mieszkań i roli nauczycielom publ. szkół powszechnych, względnie wypłacenia im dodatków mieszkaniowych w razie niedostarczenia mieszkań, wynika z ustawy z 17 grudnia 1922 r. o zakładaniu i utrzymywaniu szkół powszechnych (Dz. Ustaw 1922 r., pozycja 662), który przejrzyć można w bibliotece Raczyńskich w Poznaniu, Plac Wolności. (K.)
A. w Gd. Urząd Skarbowy jest uprawniony do zajęcia czynszu dzierżawnego bez ograniczenia, albowiem czynsz dzierżawny stanowi odsetki od kapitału, który włożony został w nieruchomości. (K.)

tylko nie zagraniczne!
Krajowe wyroby
Suba
używam stale, gdyż są znakomite!
Pg 7486/7-41.24/5

LOS I klasy 37-ej Loterii Państwowej poleca szczęśliwa kolektura
M. TATARCZEWSKI
Poznań, ul. Pocztowa przy pl. Sapieżyńskim
Zamówienia załatwiamy odrocznie dg 3205-6

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

W środę, dnia 7 października 1936 r., zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., po długich i ciężkich cierpieniach, nasza najukochańsza matka i babka, s. p.
z Chudzinskih
Bronisława Hybichow
przeżywszy lat 68. Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 10 października o godz. 10.
nr 18 296
Gdynia.
W ciężkim smutku pogrążone dzieci i wnuki.

W pierwszą bolesną rocznicę zgonu s. p.
Jana Jerzykiewicza
odprawi się dnia 13. bm.
nabożeństwo żałobne
w kościele Bożego Ciała w Poznaniu o godz. 9, o czem Krewnym i Przyjaciołom donoszą.
zg 14 454
żona i dzieci.

DOM
narożnik. w najlepszej okolicy duży skład mieszkania komfort **przedam** z powodu starości, dochód roczny 13.260
cena 118 tysięcy
HAJDUK, TORUN
Bydgoska 106
Pg 7517-64.193

Konie
na rzeź kupuje, za dobry towar płacę wysokie ceny
Fa Gałkowski M. Garbary 2
Telefon 28-23 zg 14468

Dnia 10 października 1936 r. o godz. 10, zasnęła w Bogu, po krótkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa matka, teściowa, babcia i prababcia, s. p.
z Wachowiaków
Jadwiga Płotkowiakowa
przeżywszy lat 88. Pogrzeb odbędzie się we wtorek, 13. bm. o godz. 16 z domu żałoby, ul. Górczyńska 7 na cmentarzu górczyński.
W ciężkim smutku pogrążeni dzieci i rodzina.
Poznań, Gdynia, Jankowo, Krzyżowniki dnia 10. 10. 1936 r.
Osobnych zawiadomień nie wysyła się.
Zakł. Pogrz. „Br. Nowak” Pl. Nowomlejski 10, Pr 7540-41.150 tel. 10-46.

Dnia 9 października 1936 r., zasnęła w Bogu po długich lecz ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa żona, ukochana matka, teściowa, babcia, szwagierka i ciocia, s. p.
z Ostaniewiczów
Stefania Aleksandrow
przeżywszy lat 54. Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia 12 bm. o godzinie 15-tej popołudniu z kostnicy cmentarza farnego przy ul. Grunwaldzkiej Msza św. nazajutrz o godz. 7-mej w kościele Farnym.
W ciężkim smutku pogrążony mąż z dziećmi i rodziną
Poznań, ul. Wielka 15.
Najst. Zakł. Pogrz. P. Piasecki, Klasztorna 14. tel. 27-69.

W piątek, dnia 9 października 1936 r. zasnęła w Bogu nasza najukochańsza matka, teściowa i babcia, s. p.
z Karolczaków
Franciszka Ratajczakowa
przeżywszy lat 76. Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia 12 b. m. o godzinie 15.30 z kaplicy omentarnej parafji Farniej przy ulicy Bukowskiej. Krewnym i Znajomym donoszą
zg 14 446
w smutku pogrążeni dzieci i wnuki.
Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

LOS I. klasy kup w mojej kolekturze, która dzięki szczodrości Fortuny wypłaciła dotychczas swoim klientom kilka milionów złotych. Do sumy tej dochodzi jeszcze **50.000 zł, 25.000 zł**, kilka razy po **5.000 zł**, oraz znaczna ilość średnich wygranych, które weszłej loterii padły w mojej szczęśliwej kolekturze.
ng 17890/91
STEFAN CENTOWSKI Poznań, pl. Wolności 10

LOS I. klasy kup w mojej kolekturze, która dzięki szczodrości Fortuny wypłaciła dotychczas swoim klientom kilka milionów złotych. Do sumy tej dochodzi jeszcze **50.000 zł, 25.000 zł**, kilka razy po **5.000 zł**, oraz znaczna ilość średnich wygranych, które weszłej loterii padły w mojej szczęśliwej kolekturze.
ng 17890/91
STEFAN CENTOWSKI Poznań, pl. Wolności 10

Osiadliłem się w Poznaniu, ul. Jasna 9, m. 6 (dom ogrodowy)
Dr. Witold Kotliński
choroby nerwowe i umysłowe Pg 745/6-41, 98/9
godz. przyjęć od 5 — 6, telefon 72-58.

PŁASZCZE damskie, FUTRA *zawsze najtaniej* **Władysław Reichelt** *POZNAŃ Stary Rynek 63*

Pg 7017/8-33.125.6

W DOMU, PODRÓŻY, ZAWODZIE

Mały Continental

GEN. ZASTĘPSTWO:
PRYGOZKI, HAMPŁEK, SKA
Poznań, ul. Jew. Mielżyńskiego 21

ng 17 708

Piekarnia
do sprzedania lub wydzierżawienia od zaraz. Zgłoszenia Międzychód, Grunwaldzka 20 n 18 635

Przeniosłem moją praktykę z ul. Słowackiego na Al. Piłsudskiego 5 w pobliżu ul. św. Marcina

dg 2773 **Józef Maciejewski, dentysta**
Przyjmuję od 10—1 i 4—6 **Nowy nr. telef. 49-94**

Dr. Karol Wróblewski
lekarz specjalista chorób uszu, nosa, gardła
przeprowadził się i przyjmuje obecnie św. Marcin 22
telefon 12-95 godziny przyjęć 10-12 1/2, 4-6.
Pg 7543-40,75

Wróciłem

Dr. Zbigniew Stasch
specjalista w chorobach **SERCA**
Poznań, Al. Marcinkowskiego 18
Tel. 46-66 Ng 17 815/16/17 11—1, 4—6

Osiedliłem się w POZNANIU ul. Marszałka Focha 29
Wszecznauk lekarskich doktor

JAKÓB JURASZ
lekarz.
Godziny przyjęć od 4—6. **Telefon 78-58**
Pg 7536-41.148

Wróciłem

Dr. Karol Ryglewicz
specjalista w chorobach kobiecych i położnictwie
Poznań, Fr. Ratajczaka 15 pasaż Apollo
Przyjmuję 12 — 1 i 4 — 5 **Telefon 16-44**

POWRÓCIŁEM

Dr. JÓZEF SMOLIŃSKI
Specjalista w chorobach żołądka i kiszki
Tel. 35-35 **Poznań, ul. 27 Grudnia 19 11—1 4—6**
Pg 7539/41 811

WRÓCIŁEM

Dr. med. R. E. Matuszewski
choroby kobiece i położnictwo
Poznań, Wielkie Garbary 40
telefon 14-80 zg 14143 od 9 do 11 i 4 do 6

Nowość !! TABIA - EKSTRAKT do kąpieli
Zalecany przez lekarzy
zawiera rad, naturalny wyciąg z różnych drzew iglastych, do nabycia we wszystkich aptekach i drogeriach
„TABIA“ Zakłady Przemysłowe Poznań - Staroleka.
BIURO: **Poznań, ul. Wrocławska nr. 3. Telefon nr. 19-95.**
Nz 17814

ZASTĘPCA
dobrze wprowadzony w branży bławatnej galanterijnej wzgl. konfekcyjnej do zabrania wchodzących w branżę artykułów **poszukiwany** na woj. Poznańskie. Zgłoszenia „PAR”, Katowice, pod „Atlas”
Pg 7515-71,109

ZMNIĘSZAJCIE SOBIE KOSZT GOLENIA

Kto chce oszczędzić na goleniu winien zrobić następującą próbę: włożyć nożyk Niebieski Gillette do aparatu, dokładnie zanotać wiele razy doskonale się nim ogolił, a potem wyliczyć ile faktycznie kosztowało go jedno ogolenie. Przekona się, że nożyk Gillette dzięki dwójkiemu hartowi trwa dłużej i jest ostrzejszy od wszelkich przez niego używanych nożyków. W streszczeniu: lepsze golenia i większa ich ilość po możliwie najtańszej cenie.

65 SŁUŻY ZA 5

NIEBIESKICH GILLETTE
ELEKTRYCZNIE ODPUSZCZANYCH NOŻYKÓW

TU — SPECJALNIE MOCNY HART NADAJE NIEZWYKŁĄ OSTRZOŚĆ
TU — SPECJALNIE MIĘKKI HART GWARANTUJE NALEŻYTA GIĘTKOŚĆ

ng 13 167

Piece Szrajbera
z kafli stalowych
węglowe, koksowe i stałopalne

dobrze grzeją
są
trwałe — oszczędne i tanie

St. Kowalski
MATERIAŁY BUDOWLANE
Poznań, Plac Wolności 17. — Tel. 29-76.

ng 15 756

TRIUMFALNY POWRÓT

sztajmnych białych kotniemy

OPUS
najelegantszy kotniemy

ng 13 185

BUDYNEK FABRYCZNY
Wenecjańska 6 w podwórzu po firmie „Centra”
do wynajęcia.

Oferty z wyszczególnieniem wysokości proponowanego czynszu i zabezpieczenia przyjmuje **Administracja Domów Miejskich, Grunwaldzka 18, parter, pokój 4** do dnia 14-go października 1936 r. **ng 18 736**

Cegielnia parowa

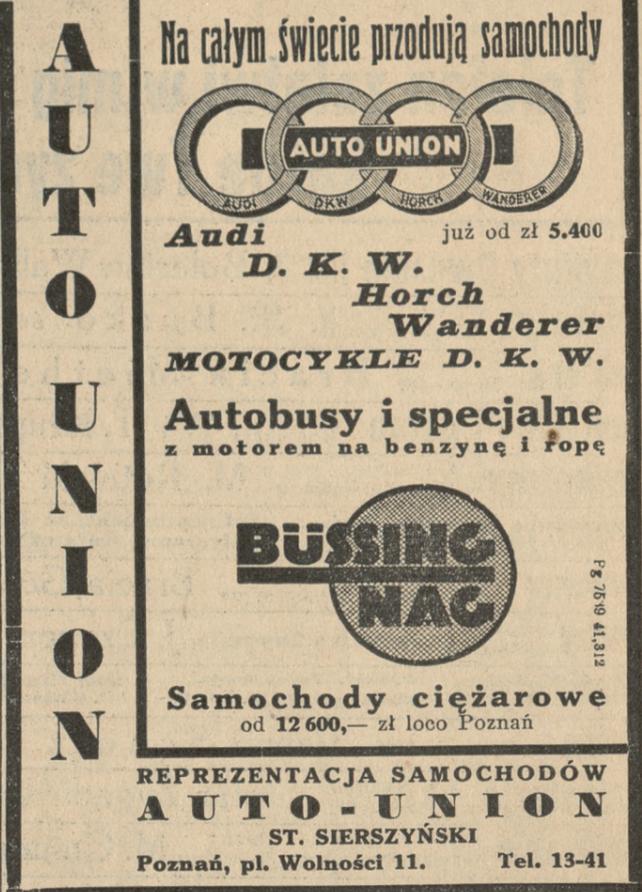
p. Poznaniem, 2 piece, zdolność produkcyjna do 10 milj. sztuk różnych wyrobów ceramicznych, 90 morg. ziemi z bogatym pokładem gliny, budynki i maszyny w pierwszorzędnym stanie, z powodu stosunków rodzinnych **korzystnie na sprzedaż**. Do objęcia potrzeba gotówka około 300 tys. zł. lub zamiana na majątek ziemski lub dom czynszowy. Zgłoszenia tylko poważnych reflektantów do Biura Ogłoszeń „Par” w Poznaniu, Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. 57,285.

Pg 7506-57,285

Maszynistki
polsko-niemieckiej poszukuje od zaraz poważna instytucja. Dokładna znajomość języka niemieckiego konieczna. Oferty do Kurjera pod zg 14458.

AUTO UNION

Na całym świecie produją samochody

Audi już od zł 5.400
D. K. W. Horch Wanderer
MOTOCYKLE D. K. W.

Autobusy i specjalne
z motorem na benzynę i ropy

BÜSSING MAG

Samochody ciężarowe
od 12 600,— zł loco Poznań

REPREZENTACJA SAMOCHODÓW
AUTO-UNION
ST. SIERSZYŃSKI
Poznań, pl. Wolności 11. **Tel. 13-41**

ng 7509 41.312

jasne jak na dłoni

ŻE NIE MOŻNA WYGRAĆ BEZ LOSU

LOSY do I. klasy poleca kolektura Dzierżanowskiego
GNIEZNO, Chrobrego 2, konto P. K. O. nr. 200.360
gdzie padły wygrane: zł 100.000, 3 po 50.000 i t. d., co jest najlepszą reklamą tej kolektury.

Tg 1710

Zł 30.000 na II-gą lub zł 60.000 na I-szą hipotekę
domu w Poznaniu wartości zł 300.000,— zatem pupilarna pewność na wysoki procent poszukują. Zgłoszenia Kurjer Poznański pod nr. 41,280. **Pg 7508-41.280**

A. DENIZOT
Luboń — (Poznań)

poleca **Pg 7842-57,228**

drzewa i krzewy owocowe, parkowe i ozdobne
róże, konifery, rośliny na żywo.

Cennik na żądanie. Cennik na żądanie!

ZAKŁAD STOLARSKO-BUDOWLANY

FR. MASTALARZ — Poznań, ulica Dąbrowskiego 83-85
Wykonuje wszelkie prace stolarskie, fachowo i po cenach przystępnych
Specjalność: Prace stolarsko-budowlane oraz urządzenia skladowe i okien wystawowych i meble wszelkiego rodzaju

Korzystna sprzedaż

dnia 23 bm. o godz. 11 odbędzie się w Sądzie Grodzkim w Szamotułach sprzedaż mająteczku **Piotrowo**, pow. Szamotuły o powierzchni 85 ha. położenie bardzo dogodnie. Cena wywołania zł 22.500,—. Kaucja zł 3.000,—. Reflektanci winni posiadać zezwolenie Starostwa.

Wierzyciel.
Zgłoszenia Kurjer Poznański ng 18 111.

Restauracja
w centrum Poznania do oddania.
Oferty do Kurjera Poznańskiego zg 14452.

Wyciąć! Przechować!

Telefon załatwi w mig każde Twe życzenie

Artykuły Damskie	Dziecięce Bielizna	Bolesław Wallheim	27 Grudnia 20	2158
Bławaty	Welny Płótna Jedwabie	St. Buśko	św. Marcin 18	5789
Cukierki	Czekolady Biskopki	Bracia Mieth	Pierackiego 8	3101
Damskie Płaszcz	Futra Konfekcja	T. Krupski	St. Rynek 91	3765
Delikatesy	Gdański Dom Delikatesów	M. Rotnicki	Ratajczaka 36	2348
Drogerja-Perfumerja		J. Czepczyński, Universum,	St. Rynek 8 Ratajczaka 38	4545 2749
Dywany	Firany meblowe	Bracia Górecy	Nowa 6	1840
Farby	Lakiery Pokosty	Centralna Drogerja	J. Czepczyński St. Rynek 8	4545
Filatelistyka	Nowości! Popul. kompl. albumy pol. zł 2,40, 6,-, 9,-	Dom Filatelist. J. Witkowski	Aleje Marcinkowskiego 7	2781
Futra	Rok zał. 1840	Benno Schulz	Pierackiego 16	1513
Galanterja	Wytworne Upominki	Stefan Zygałowicz	27 Grudnia 6	1091
Jedwabie	Nowości w wel- jedwabiach nach	Dom Jedwabiu M. Gmurowski	pl. Wolności 10	2399
Jubilerstwo	Zegarmistrzostwo Złotnictwo	W. Szulc	pl. Wolności 5	1484
Kapelusze Damskie	Wytwórnia własna	A. Kempieńska	Poznań, Nowa 8 Paryż	0000
Kapelusze Męskie	Krawaty Koszule	Józef Pluciński	tylko Pocztowa 2	0000
Kawa-Herbata		St. Milachowski	Ratajczaka 40	1604
Kolektura	Loterji Państwowej	F. Zygałowicz	Poznań 27 Grudnia 12	1019
Kołdry	Płótna damskie Welny męskie	Z. Bytnerowicz	St. Rynek 52	5148
Konfekcja	Damska Męska	R. i C. Kaczmarek	Dom Konfekcyjny Stary Rynek 98/100	3346
Krótkie Towary	Pończochy Rękawiczki	Swetry Trykoty	A. Szymańska Sp. z o. o. Pocztowa 4	1694
Księgarnia św. Wojciecha			Poznań, plac Wolności 1	3613
Maszyny do pisania	i liczenia	Skóra i S-ka	Aleje Marcinkowskiego 23	1847
Meble	w wielkim wyborze	K. Bakoś	Stary Rynek 51	3362
Męska Garderoba	Płaszcz, Ubrania, Kurtki skór. Spodnie, Mundurki szkolne	M. Malewski	Wrocławska nr. 38	0000
Obrazy	Oprawa Obrazów Szkło Okienne	Jan Józwiak	Świętosławska 1 przy St. Rynku	2223
Obuwie	eleganckie najkorzystniejszej poleca	St. Grzegorzewski	pl. Wolności 5	5551
Ogłoszenia	dla wszystkich gazet w całej Polsce i zagranicą po ściśle oryginał. conach bez nadwyżki przyjmuje	Biuro Ogłoszeń J. Jagielski	św. Marcin 58	4104
Papiery	Mat. pism. biur. Tek- tury-kartony-zabawki	Fr. Szymański	Pocztowa 31 Hurt. Składy i detal.	3187 2187
Pianina	Fortepiany na dogodnych od zł 1000,— warunkach	B. Sommerfeld	Skład fabryczny 27 Grudnia 15	1918
Pierze-Puch	Pościele. Pierwsza naj- większa Czystałnia Pierza	Wł. Żak	Wroniecka 24	3771
Pończochy	wielki wybór	S. Kałamajski	pl. Wolności 6	2135
Porcelana	Szkło Alpaki Kryształy Platery	„Ozdoba“	św. Marcin 4	5027
Pralnia	Chem. i Farbiarnia	„Warta“	dawn. Sieburg chem. czysci-farbuje	5509
Radio		Dom Radiowy,	Poznań, ul. Strzelecka 12	1697
Rękawiczki	Wielki wybór	Kałamajski	plac Wolności 6	2135
Rowery	Opony — Części zapasowe — Hurt	St. Wawrzyniak	Stary Rynek 4	3665
Rymarstwo-Siodlarstwo	Filce Przędze	włas. wytwórnia art. skórzane	K. Tomsza Woźna 18	1018
Sportowe Artykuły		„Ka-De-Ha“	Harcerska Spółdzielnia Podgórna 10	2127
Samochody	nowe oraz używane warsztaty	Brzeskiauto	S. Dąbrow- skiego 29	6323 6365
Sukna	Materiały męskie	Bolesław Wiese	Stary Rynek 40	1126
Sztandary	Paramenty kościelne Robótki ręczne	St. Seredyńska	św. Marcin 9/10	1865
Tapety	Linoleum, Ceraty, Dywany, Chodniki	Zb. Waligórski	Pocztowa 31	1220
Trykotaż	wielki wybór	Kałamajski	plac Wolności 6	2135
Wina-Wódki		M. Rotnicki	Fr. Ratajczaka 36	2348
Wynalazki	Rzecznik Patentowy Inżynier dyplom.	F. Winnicki	Krasin- skiego 9	6221 7222
Wyroby skórzane	Torebki damskie Parasole, Walizy, Teki	W. Czysz	Szkolna 11	1975

Nikt nie ma na swych sznurach tak białej bielizny jak ta pani. Ale to nic dziwnego: ta pani wie co to jest **Persil** i zawsze go używa!

Do moczenia bielizny: HENKO, soda do prania i bielenta.

D-ra SCHOLL'a podpórki dla płaskich stóp — słabych lub opuszczonych łuków stopy

Natychmiastowa ulga i najwyższa wygod!

W firmie

„DOM SANITARNY“

POZNAŃ, PIERACKIEGO 19

od 12 października 1936 r. udziela bez-
płatnych porad specjalista-ortopedysta
Dr. Scholl's Foot Comfort Service.

Tę 1 715

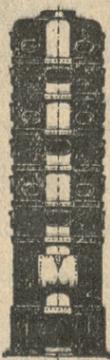
KONKURS z NAGRODAMI!

Celem pozyskania klientów i popularyzacji naszych towarów, wyznaczliśmy za-
trafne rozwiązanie przysłówia:

yzelan taiwś hcynżawdo od

następujące nagrody: Rower męski, kilim, aparat radiowy, patefon, para nart, obrazy olejne, albumy, kasety toaletowe i wiele innych wartościowych nagród. Rozdzielenie nagród odbędzie się w terminie o którym zawiadomimy na piśmie. Nadsyłający roz-
wiązanie nie ma żadnych zobowiązań. Rozwiązanie należy przesłać odwrotnie zała-
czając ewtl. znaczek na odpowiedź, którą się w każdym razie otrzymuje.

Równocześnie oferujemy komplet reklamowy: Kasety toaletową z lustrem pięk-
nie ozdobioną, z monogramem i premią za cenę zł 3,50. Adresować: **Biuro Handlowe**
„ZORZA“, Kraków, Krowoderska 63/3. ng 18 734

PIECE CYRKULACYJNE

PRZENOŚNE

(Syst. MALCEWSKICH ZAKŁADÓW)

ng 18214

do ogrzewania pomieszczeń warsztatowych, kin,
magazynów, hal i t. p. w różnych wielkościach produkują

ZAKŁADY PRZEMYSŁOWE

ST. WEIGT Sp. AKC.

TÓDZ, UL. SENATORSKA 7/9

AUG. HOFFMANN, GNIEZNO TEL. 212

SZKÓŁKI DRZEW I RÓŻ

Pierwszorzędne największe zapasy gwa-
rantowane odmiany zdrowych drzew i krze-
wów owocowych, alejowych i ozdobnych.
Niskie i pienne róże, konifery, rośliny na
żywoploty i t. d. — Zał. 1837

Katalog i cennik bezpłatnie dg 3179

Tapety
Listwy
Linoleum
Ceraty
Kokosy

dg 2990 poleca najtańszej

WYSŁKOWY DOM TAPET
Aleje Marcinkowskiego 19
tel. 12-92.

SKŁAD

nowoczesny 2 wystawy,
poważnemu reflektantó-
wi wynajmę Dąbrow-
skiego 8, Jankowski
zg 1461

Kupię Kamienicę

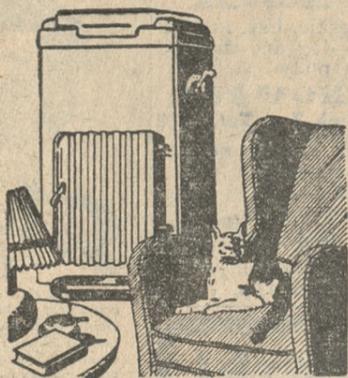
czynszowa, wpłacę gotówką 40—50.000 zł. Reszta ceny kup-
na wedle umowy. Agenci wykluczeni. Łaskawe oferty pod
zg 14 453 do Kurjera Poznańskiego.

NOWOCZESNE PIECE

ciągłego palenia
systemu amerykańskiego

WYRÓB KRAJOWY

Piece nasze wyróżniają się: estetycznym, nowoczesnym wyglądem, piękną emalją majolikową, wielką wydajnością, równomiernym nagrzewaniem powietrza.

HERZFELD & VICTORIUS, SPÓŁKA AKCYJNA
GRUDZIĄDZ

Biura Sprzedaży i Wystawy:
w Warszawie, Nowy Świat 311 we Lwowie, Sobieskiego 3

Teraz może
Zima nadejść!
Jesteśmy
przygotowani!

Nasze obszerne magazyny zaopatrzone
w doskonale skrojone i znanej jakości

PŁASZCZE

pozwolą Panu wybrać to co modne
PRAKTYCZNE — TRWAŁE
a przede wszystkim
KORZYSTNE W CENIE

Również korpulentni Panowie znajdą
u nas odpowiedni płaszcz.

Kilka cen orientacyjnych:

PALTA całe na jedwabiu i watalinie . . . 37.— 46.— 59.— 76.— 95.— zł
ULSTRY luźne i watalinowane 29.— 48.— 69.— 75.— 98.— zł
GIMNAZJALNE płaszcze całe na watalinie 29.— 35.— 39.— 42.— 49.— zł

Wielki wybór nowości
w materiałach z metra

Wykwintny Dział miarowy

K. BOGAJEWSKI

Największy magazyn wykwintnej konfekcji męskiej
Poznań Przyjmujemy asygnaty „Kredyt” Stary Rynek 77

KURSY SAMOCHODOWE FR. JURKOWSKI-POZNAŃ
DĄBROWSKIEGO 79-TEL: 78-80

GRZEJNIKI

(radjatory)
do centralnego ogrzewania
dł. 3278 dostarcza

„WIEPOFANA”

Wielkopolska Odlewnia, Fabryka
Narzędzi i Maszyn Sp. Akc.
Poznań, ul. Dąbrowskiego 81, telefon 61-56

JAK CIĘ WIDZĄ TAK CIĘ PISZĄ

Przed czyszczeniem Po czyszczeniu

Najlepiej

odzież splamioną i zno-
szoną chemicznie czyści
i farbuje

BARWA-KAZAMAJSKI

Filie we wszystkich
dzielnicach Poznania

P. 7484-41,44

„Haftoplis”

wykonuje mereżkę okretkę,
dziurki, wykończenie szali, fal-
ban, plisowanie, dekatyzowanie,
hafty, monogramy, tarcze gimna-
zjalne, obciążanie guzików, nad-
rabianie stóp podnoszenie oczek,
terminowo najtaniej.

Stary Rynek 6, tel. 28-10,
wejście Wiankowa.
Pg 6585-36,204

DRZEWIA I KRZEWY

owocowe, ozdobne,
iglaste i róże

w wielkim wyborze
polecają

A. i J. JESKE

SZKÓLKI DRZEW
JELONEK, p. Suchylas
k/Poznań
Cenniki na życzenie.
FILIA: Pg 7421-30,112
Poznań, ul. Gen. Morawskiego
linia tramw. 5 — św. Łazarz.

Łamacz kamieni

(Steinbrecher) używany
kupię natychmiast
Kamiński, Krotoszyn
Tel. 154 dg 3283

Już są

bezkonkurencyjne owoce
osmażane **WEBER**

Cukiernia M. Weber, Nowa 4

Pączki! Ciastka! Torty!

Mleko tańsze

dostawa w dom

mleko pasteuryzowane i czyszczone w butelkach 1 ltr. 0,20
mleko chude (częściowo odłuszczone do 20% tłuszczu) 1 ltr. 0,13
mleko surowe specjalne dla niemowląt 1 ltr. 0,30
Joghurt przez lekarzy gorąco polecany dla
cierpiących na kiszkę i żołądek porcja 0,15

Przez obniżkę ceny dajemy możliwość każdej gospo-
dyni do zakupu naszego znanego mleka butelkowanego.

Mleczarnia Poznańska

Sp. z ogr. odp.
Ogrodowa 14, tel. 33-44

Serja silników

prądu stałego

w bardzo dobrym stanie w wielkościach o 1 do 40
P. S. z powodu przejścia na prąd zmienny do
sprzedania. Oferty Kurjer Poznański pod dg 3089

OKAZAŁY LOKAL HANDLOWY

w najruchliwszej części miasta Poznania, w śródmieściu
przy ulicy Nowej, w Bazarze, WYDZIERŻAWIMY
BAZAR POZNAŃSKI
SPÓŁKA AKCYJNA

Pg 7518-41,292

WYDZIERŻAWIMY

Lokale handlowo-przemysłowe przy ul. Strumykowej 12
o różnych wymiarach razem lub oddzielnie.

TEREN

przy Górna Wilda 76 ca. 1500 m². Informacji udzieli Admi-
nistracja Domów, Górna Wilda 152. Tel. 70-04. zg 14 455

DOM czynszowy

w centr. miasta Poznania roczn. doch. ca. 40.000.—
zamienię
na mniejszy z dopłatą wzgl. przyjmie współwłaściciela z
większą gotówką. Oferty do Kurjera Pozn. zg 14 444.

Najsynniejszy Jasnowidz Womouth

daje jasne odpowiedzi we wszelkich za-
wikłanych kwestiach życiowych. Daje
możność zdobycia miłości pożądanej oso-
by. Przepowiada przyszłość i przeszłość
opracowuje horoskopy i analizy grafologiczne
na podstawie daty urodzenia
i próby pisma. Zestawia szczęśliwe nu-
mera losów. Nie zwlekaj pisz jeszcze
dzisiaj, podając dokładny swój adres, datę
urodzenia, stan, imię i nazwisko. Na koszty porta i kance-
laryjne załączyć 1.— zł znaczki pocztowe. Adres Kraków,
Lubicz 22 m. 2a. Osobiste przyjęcia codziennie. ng 17 537

Samochody używane

osobowe i ciężarowe rozmaitych fabrykatów
m. in.

Chevrolet - Ford - Fiat

już od 1 000,— zł począwszy
Fiat 509 sportowy, Lancia karetka na balonach
nowo lakierowana oraz traktor „Deering”
jako nowy okazynie — Oldsmobile torpedo
poleca ng 18 112

BRZESKIAUTO S.A., Poznań

ul. Dąbrowskiego 29 — Telefon 63-65

Parcele Budowlane

Działki po 1000 m² ładne i korzystne położenie,
okolica sucha i słoneczna. Cena przystępna. Infor-
macje Biuro Parcelacyjne Poznań — Plac
Wolności 11, telefon 58-15. Pg 6422-35,116

96 LAT
FUTRA
DOBRY TOWAR
SOLIDNA PRACA
B. SCHULTZ
TEL. 15-15 POZNAŃ
BR. PIERACKIEGO 16.

Największa Hurtownia i Fabryka najnowszych modeli

Radjoodbiorników

na prąd i baterję od zł 97,—

Radjoświat

Poznań, Fr. Ratajczaka 10
Katowice, Mieleckiego 8 ng 17505/6

PRZED ZIMNEM

MORMIT

chroni mieszkanie patentowany,
tani i praktyczny uszczelniacz
z gumy porowatej do okien i drzwi

Bezpłatne pokazy i prospekty we wszystkich drogeriach.

MORMIT, Warszawa, Marszałkowska 113

Tg 1714

KAFLE Stasierskiego

ceny fabryczne
wielki wybór,
jakość
gwarantowana dg 3243

Skladnica fabryczna w Poznaniu przy ul. Przemysłowej 21

telef. 70-33, 71-89

Sprzedam samochody ciężarowe

Komnik 75 5 tonn z dwoma przyczepkami, Bussing 5 tonnowy, gotowe do jazdy. Adamczewski, Poznań, Al. Marcinkowskiego 6. Pg 7498-57,278

Motory elektryczne Dynamo

prądu stałego 110, 220, 440 woltów od 0,5 do 100 KM. SPRZEDAJE Zakł. Elektr. J. SZWEDE, Warszawa, Kopernika 14

BILARDY-HOKEY'E

AUTOMATY AMERYKANSKIE SYSTEMY NAJBARDZIEJ NOWOCZESNE, WARUNKI CENY REWELACYJNIE PRZYSTĘPNE - OKAZJA TANI MIESIĄC REKLAMOWY

„RUNO“ T. NOWICKI - Poznań Br. Pierackiego 16-15 - tel. 14-68 Salon pokazowy „BILARD-CLUB“ Pasaż Apollo.

6-7 pokojowe

komfortowe, III piętro, winda, centralne ogrzewanie od zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia PRZEZORNOSC, Plac Wolności 14. ng 18 107

Wróciliśmy i przyjmujemy obecnie

przy ul. Fredry 2 dom ogrodowy - 1 piętro - telefon 17-27

Dr. Janina Brossowa Dr. med. Kazimierz Bross specjalista w chorobach wewnętrznych dg 327b

FUTRA

damskie, męskie, lisy, kożuski dziecięce dogodne warunki zg 14451 spłaty

WAŚKOWSKI

Dziąłyńskich 7. Tel. 4688

Od 12 do 18. X. 36 praktykuje tylko od 12 do 2 i 7 do 8 wobec udziału na kursie przeciwgazowym

Dr. med. et med. - dent. Dümke lekarz i lekarz dentysta Kantaka II p. zg 14482

SŁADZIWY WDZIEK

to mała gładka cera o świeżości płatkę róż. Delikatny pyłek pudru „Sekret Piękności” nadaje twarzy tę świeżość kwiatu i podnosi urodę każdej kobiety. Jednocześnie oczyszcza skórę - wagi i wyrzyni nie tworzą się a cera jest zawsze gładka. Indywidualny dobór koloru ułatwiają nieśliczone odcienie tego znakomitego pudru.

SEKRET PIĘKNOŚCI ANIDA

ng 18224

Zegarki

u SZULCA

PLAC WOLNOŚCI 5

SMOCZKI i inne wyroby

poleca światowej sławy firma

„PRIMEROS”

Polska fabryka wyrobów gumowych. WYSTRZEGAĆ SIĘ NAŚLADOWNICTWA!!

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo. l, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tem 5 nagłówkowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-lamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21 025, d 1811 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmuje się do godz. 11,10, w soboty i dni przedświąteczne przyjmuje się do godz. 10,45.

1. KAMIENICE

Domy

4-mieszkaniowy, ogródkiem, 2-mieszkaniowy, placem budowlanym razem oddzielnie gotówka tania sprzedam, tramwaj 9. Zródłana 11. zdg 22 437

Prawnik

fachowiec w zarządzie nieruchomości przyjmie administrację domu. Oferty Kurjer Poznański zdg 21 984

Kamienicę

niepodleg. ochronie lokatorów 70 do 80 tys. kupię. Szczegółowe oferty tylko gospodarzy do Kurjera Pozn. zdg 22 318

Kamienicę

nowa dochód 10 100, sprzedam 87 000. Gruszczyński, Pocztowa 30 zdg 22 629

Kupię

dom (wille) ca 40 000 w Poznaniu - wpłacie 10 000-15 000, 8 500 listami zastawnymi, reszta hipoteka. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 22 652

Domek

elektrycznością, wygodami, ogrodem sprzedam okazynie. Mosina, Lipowa 1. zdg 22 646

Parcele

bud. 1.- m² Osiedle Warszawskie sprzedam, Informacje Chwałiszewo 37, skład. zdg 22 843

Starszy

inteligentny, rzetelny mężczyzna szuka administracji kamienic. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 22 823

Parcele

ca i morgowe wolne od długów. blisko kościoła i szkoły, okazynie sprzedaje po 50 gr za 1 m². Młyn parowy. Krzyżowicki, Poznań 15 zdg 22 625

Kamienicę

czynszowa długim hipotecznym kupię lub wejdę do interesu przemysłowo - handlowego większym kapitałem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 22 610

Kamienicę

Poznaniu komfortowa, dochód roczny 20 000, - cena 150 000, - amortyzacja 30 000, - spiesznie sprzedam. Paluch, Kantaka 8/9. zdg 22 921

Domek

pieciobokowy 1 000 m² ogrodu sprzedam 5 500, - zł. Andrzej Dziekański, Poznań, Staroleka Wielka (Osiedle). zdg 22 899

Kamienica

Poznań-Lazarz 115.000 wpłaty 65.000, -

Kamienica

śródmieściu 85.000, wpłaty 40.000

Willa

pełnym komfortem 55.000

Willa

dla emeryta, przedmieściu slicznym ogrodem 8 500

Dom

osiem mieszkań 33 000. Poza tem obrębny wybór w każdej cenie poleca Dom Złociński, Poznań, ul. Pocztowa 15, telefon 16-85.

Parcele

Lazarz sprzedawca właściciel. Śmia- deckich 30 - 6. zdg 23 174

Kupię

wille, wpłata około 15 000, - amortyzacji przejmie. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 22 495

Domek

z ogrodem blisko Poznania kupię, wpłata 2-3 000 zł. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 21 616

Domek

ogrodem bez długu Poznaniu - okolice kupię, cena do 5 000, - Oferty Kurjer Poznański zdg 21 955

Kamienica

4 piętrowa, narożnikowa w centrum okazynie 150 tysięcy, wpłaty 50 tysięcy. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 168

Kamienica

3 piętrowa na Łazarzu, obrębny narożnik, 70 metrów frontu okazynie, 115 tysięcy, wpłaty 70 tysięcy. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 169

Duża kamienicę

dochód 14.500 z powodu podziału majątkowego sprzedam. M. Focha 93, m. 2. zdg 23 217

Dom

wille sprzedam. Dębiec, Sosnowa 12. zdg 22 886

Willa

w. Obornikach, blisko Poznania, miasto powiatowe - 3,75 morgi ogrodu, 2 mieszkania 4 i 7 pokojowe od zaraz na sprzedaż. Zgl. Poznań, 27 Grudnia 16, m. 10. zdg 23 206

Dom

przynosi 4000, cena 27.000, sprzedam Jur. Piekary 26, tel. 1386. zdg 23 231

Parcele

Winogrody 750 m² sprzedam Dudek, Wielkie Garbary 34. zdg 23 130

Parcele

ogród 800 m² letnim mieszkaniem Łazarz sprzedam 7.000, - Oferty Kurjer Poznański zdg 23 141

Dom

nowo wybudowany, 6 lokatorów, wszelkie wygody spiesznie na sprzedaż. Wiadomość u właściciela. Kilińskiego 15 - 4. zdg 23 150

Domek

dwumieszkaniowy, ogród, cena 6 000, - Oferty Kurjer Poznański zdg 23 012

Kupię

większy dom czynszowy Poznaniu obejmujący składy. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 056

Kupię

domek z ogrodem, wpłaty 6 000, - Oferty Kurjer Poznański zdg 23 038

Parcele

kupię, gotówkę. Zgłoszenia, rozmiar, cena, miejsce Kurjer Poznański zdg 23 043

Wille

piecami Puszczkowsko kupię. - Oferty z ceną Kurjer Poznański zdg 23 137

Administracje

domu przyjmie emerytowany urzędnik sądowy. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 106

Parcela

rynek Wildecki korzystnie. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 212

Dom

piętrowy, składem, ogrodem tania sprzedam Jan Kościelski, Kornik. zdg 21 718

Tynk „Terrana“

szlachetny dostarcza „Terrana“ E. Werner, Oborniki, telefon 43. Zadać wszędzie. zdg 23 131/2

Dom

dochodowy kupię przy wpłacie 35 000, - Oferty Kurjer Poznański zdg 23 137/8

W Gnieźnie

śródmieście kamienicę bardzo solidnej budowy sprzedam, dochód ustawowy 8 000 zł, wpłaty 40 000. Zgłoszenia Kurjer Poznański - Gniezno 641. ng 18 356/7

Wille

pięćmieszkaniowa Górczyn sprzedam 24 000, w tem 6 000 amortyzacja. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 479

Dom

Żydowska 10, tania sprzedam. Właściciel. zdg 23 650

Dom - wille

nowa, przystanek tramwajowy, 5 mieszkań, gotówka 60.000, sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 238

Olbryzia

kamienica handlowo-mieszkaniowa 28 tys., wpłaty połowe. Pięszew. Kaliska 5. zdg 23 445

Kupię

dom przy wpłacie 15 000 w Poznaniu. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 372

Kamienica

nowa, dochód 10 000. Cena 90 000, wpłaty 75 000

Kamienica

dochód 5 000, cena 30 000, wpłaty 26 000

Majątek

600 mg, zamiana na dom Poznań, pałac 13 pokoi, gleba dobra, inwentarz nadkomplet, blisko Poznania

Parcele

połca A. Mettler, Pl. Wolności 7. zdg 23 367

Parcele

Solacz, wysoko, zdrowo położone przy ulicy założonej korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 361

Parcele

różnych wielkości, zwartej budowy, pobliżu Rynku Łazarskiego sprzedam. Kolejowa 50, m. 3. zdg 23 292

Kupię

domek z ogrodem, blisko Poznania. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 346

Dom

czynszowy rzeźnictwem, maszynieria, centrum, dochód 3.600, - 27.000 sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 742.

Kamienicę

solidnej budowy, dochód 10.500 za 83 000 poleca. Radowicz, Piotra Wawrzyniaka 27. zdg 23 786

Dom

bezpodatkowy, dochód 4500, cena 42.000, wpłata 35.000.

Dom

nowy, dochód 6.900, cena 70.000, wpłata 50.000. Kossmann, Fredry 6. zdg 23 609

Dom

nowy, dochód 7.200, cena 21.000, wpłaty 14.000, reszta amortyzacja.

Kamienica

nowa, komfortowa, dochód 10.400 cena 90.000, wpłaty 50.000 wielki wybór innych poleca

„Rekomendacja“

Poznań, Podgórna 6, tel. 49-76. zdg 23 343

Portjerstwa

małżeństwo młode. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 727

Dom

komfortowy przy wpłacie 100 tys. kupię. Pośrednicy wykluczeni. - Oferty Kurjer Pozn. zdg 23 713

Kupię kamienicę

wpłaty 40 tys. wartości 80-90 tys. Reszta spłaca w 5 latach. Wprost od gospodarza. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 23 715

25.000 zł

posiadam poszukuje kupno domu czynszowego, pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 482

Wille

lub dom z ogrodem w Swarzędzu kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 668

Dwie

morgi ziemi Rataje tania sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 690

Kamienicę

szkoda w stanie surowym Łazarz, 40 000 zł. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 777

Kamienicę

narożnikowa, składami, donosi 16 000 przy wpłacie 60 000 sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 811

Kamienicę

nowa, donosi 7 500, sprzedam 70 000, amortyzacji 15 000. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 810.

Parcele

zwarta budowa na Solaczu do sprzedania. Wiadomość Szamarszewskiego 23 m. 2. zdg 23 807

2. PIENIĄDZ

6 000, -

poszukuje na 1 rok I hipoteka. - Procent zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 114

5-10 000, -

pożyczę I hipoteki nieruchomości miejskiej wartości 25 000. Dodatkowe zabezpieczenie weksle handlowe. Za wskazanie udzielającego pożyczki dam 400 zł prowizji. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 22 618

3 000, -

gotówki przystąpię dobrego interesu lub przedstawicielstwo. - Oferty Kurjer Poznański zdg 22 918

Wspólnika

10-15 000 poważne przedsiębiorstwo handlowe i przemysłowe cichego lub czynnego przyjmie. - Oferty Kurjer Poznański zdg 23 472

Posiadam

10 000 zł gotówki, hipotekę i parcelę. Proszę oferty, ewtl. zamienne na wille. dom. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 753

8.000, -

mam, proszę o propozycje. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 687

Sprzedam

najwięcej dajacemu 36 sztuk akcji Cukrowni Września, nom. 500 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 661

Dochodowy

bezryzykowny interes poszukuje wspólnika (czki) gotówka 2 000, - Oferty Kurjer Pozn. zdg 23 697

Pierwsza

hipotekę 7 700, nieruchomości Poznaniu, bez długu, bardzo korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 792

Poszukuje

wspólniczkę do składu z gotówką 1500 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 781

2.000, -</

CO DLA NOWEGO JORKU
CO DLA PARYŻA
CO DLA LONDYNU

"MACY"
"GALERIES LAFAYETTE"
"HARROD'S"

... To dla POZNANIA

EDMUND RYCHTER

UL. FR. RATAJCZAKA 2
ul. Wrocławska 15, ul. Wrocławska 14
Filje: Ostrów Wlkp. ul. Kaliska i Rynek 18
CZTERY SKŁADY

Obrzynie składnice bielskich materiałów, setki deseni na ubrania, palta, poszycia futer
Sprzedaż z metra — ceny najniższe
Dział miarowy na najwyższym poziomie
Specjalność palta gotowe w wykonaniu miarowym
FUTRA gotowe i na miarę, modernizacje i poszycia futer
BŁAMY: nutria, elki, cybety - wydry

EDMUND RYCHTER POZNAŃ-OSTRÓW WIKP.

Znajomości matrymonjalne
w zamierzonych sferach, szybko solidnie, dyskretnie ulawia Echo, dysponując olbrzymim doбором. Poznań, św. Marcin 68, telefon 50-30. zdg 22 367

Panowie
duży wybór bogatych pań, wyjada zamaż przez biuro matrymonjalne. Pocztowa 23 — 3. zdg 22 643

Bankowiec
młody ładny brunecik szuka tą drogą przystojnej — wysokiego wzrostu dobrze zbudowanej — możliwie niebędącej przystojnej sony. Oferty z podobizną upraszam Kurjer Poznański zdg 22 879

Wielkopolanka
po czterdzieste, samotna, uczciwa, zamiłowaniem do kupiectwa, urzędzeniem, mieszkaniem, większą gotówką pozna tą drogą współtowarzyszką życia. Panowie poważni (wdowcy niewykluczeni) zechcą złożyć szczerą ofertę Kurjer Poznański zdg 22 939

Dla mej bratanki
lat 26 wykształconej, posagiem 30.000.— szukam odpowiedniej partii. Panowie lekarze, uprawiajątkarze raczą złożyć nieanonimowe oferty Kurjer Poznański zdg 22 907

Lekarke
adwokatka lub ziemianka, wysoka, przystojna, poważna, lat 30, pozna. Cel matrymonjalny. — Zgłoszenia pod „Prawnik” Kraków, skrytka pocztowa 253. ng 17 732

Inżynier
dyplomowany, 38 lat, przystojny, na posiadzie poszukuje towarzyszkę życia. Do założenia własnego przedsiębiorstwa większy posag pożądan. Szczegółowe oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 23 209

Dyrektor
przemysłu, dla swego syna 26 lat, kończącego Warszawę, wyższe studia ekonomiczno-konsularne, wyjeżdżającego na stanowisko do Południowej Ameryki, poszukuje zamężnej, reprezentacyjnej, subtelnej małżonki z towarzysztwa. Propozycje fotografiami za zwrotem, dyskrekcją pod słowem honoru do Kurjera Poznańskiego zdg 23 125

Pani
przystojna gotówka 4.000.— zł, zamiłowaniem cukierni jako współniczka poszukiwana. Matęstwo nie wykluczone. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 113

Nauczyciel
młody pozna panna. Cel matrymonjalny. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 23 145

Znajomości matrymonjalne
ulawia dyskretnie „Wanda” — Szymańskiego 4 — 5. zdg 23 151

Panna
przystojna szatynka 25, 2.000 i wyprawa łosłubi urzędniczki lub wojskowego. Szczegółowe oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 23 013

Szukam
przyjaźni kulturalnego pana. — Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 001

Brunetka
lat 35, gospodarna, przystojna, wyprawa, oszczędności pozna pana solidnego na stanowisku. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 972

Urządnic
państwowy, lat 39, przystojny, mający 3.000.— zł posłubi panią sympatyczną, miłą, odpowiednim wiekiem z gotówką lub składem. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 052

Kawaler
po trzydzieste przystojny wysoki brunet posiadający nieruchomości z interesem wartości 80.000 zł posłubi panię z odpowiednim majątkiem do 20.000.— Oferty Kurjer Poznański zdg 23 053

Kupiec
wdowiec lat 43, wysoki, przystojny, zrównoważony dwoma dwuletnimi dziećmi dochód 400.—, poszukuje bratniej duszy w osobie żony dobrej matki z gotówką. Poważne zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 23 055

Miła
subtelna panna niebędąca wyjątkiem dla pana wykształconego, dobrze sytuowanego. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 065

Kupiec
lat 48, przystojny, posiadający znaczny majątek, poszukuje panny we wieku od lat 33 z zamiłowaniem do kupiectwa, celem ożenku. Majątek niekonieczny. Oferty z fotografią do Kurjera Poznańskiego zdg 22 969

Panna
właścicielka komf. kamienicy Poznaniu, lat 26, wykształcona wyjątkowo odpowiednio zamaż. Panowie akad. wykształceniem złoży nieanonimowe oferty Kurjer Pozn. zdg 22 968

Panny
gospodarne, religijne, sympatyczne z gotówką i biedulka, poznają panów do lat 50 na dobrych stanowiskach. Wstawy z dziećmi mile widziane. Cel matrymonjalny. Dyskrekcja zapewniona. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 228

Dyrektor
wielkiej instytucji eksportowej, akademickie wykształcenie, 2.000, miesięcznie, pięknie umeblovana willa, Poznańczyk, lat 32, wielkich zaletach ducha, charakteru, pozna panią celu matrymonjalnym, dobrą, miłą ziemiankę lub odpowiednią majątkiem do nabycia posiadłości ziemskiej, pragnąc poświęcić się rolnictwu, hodowl. Łaskawe oferty z fotografią do Kurjera Poznańskiego zdg 23 178

Dla
kuzyna, lat 28, bez nałogów z wyższym wykształceniem na stanowisku szukam kandydatki na żonę. Pośrednictwo rodziny mile widziane. Poważne oferty z fotografią Kurjer Poznański zdg 22 675

Inteligentna
młoda zamożna panią pragnie poznać kulturalnego pana najchętniej wojskowego celem matrymonjalnym. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 848

Córka
nauczyciela, 24, przystojna, braku znajomości, pozna urzędniczkę państwową. Cel matrymonjalny. Panowie, którym zależy na dobrej żonie złoży oferty Kurjer Pozn. zdg 23 223

Dla
córkę mej, panią, lat 24, przystojnej, wykształconej, wyprawa na 3 pokoje, cokolwiek gotówki, poszukuje odpowiedniej partii. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 23 224

Panna
lat 39, posiadająca 60 morgowe gospodarstwo przy mieście, które ma zamiar później sprzedać, pozna pana w celu matrymonjalnym, najchętniej urzędniczkę na stałe w posiadzie. Majątek konieczny. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 23 225

Młody
przystojny, z wyższym wykształceniem, właściciel fabryki i kamienicy poszukuje w celu matrymonjalnym panny z większym posagiem w gotówce. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 226

Drogerzysta
stałej posiadzie, oszczędności — szuka żony, lat około 26, posiadającej 3.000 gotówki. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 611-12

Wdowa
lat 50, bezdzietna, posiadająca mieszkanie dwa pokoje kuchnia, poszukuje znajomości celem ożenku. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 530

Który
z panów na pewnej posiadzie do lat 40-tu z dobrym charakterem i inteligencją podawa do 20-letniej przystojnej, smukłej szatynce, bez majątku, jest domoamatorka i braku znajomości prosi o poważne zgłoszenia z fotografią, która się zwraca z zapewnieniem dyskrekcji. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 654

Kawaler
kupiec drzewny, lat 33, przystojny, posiada 8.000 szuka znajomości właścicielki tartaku lub większego gospodarstwa. Cel matrymonjalny. Oferty poważne do Kurjera Pozn. zdg 23 672

„Sfinks”
Wielki wybór posażnych Pań — Panów stanowiskach dyskretnie poleca. Poznań, Kantaka 9, miesz. 19. zdg 23 773

Młody
człowiek z uczciwej rodziny poszukuje posady w nauce leśnictwa. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego Wronki. nr 18 758

Kawaler
lat 32, rzemieślnik, na stałe posiadzie, 2.000 gotówki, szuka miłej, zgrabnej pani, cel matrymonjalny, której zależy na cichem pożyciu małżeńskim. Oferty Oredownik, Gdynia „W”. ng 18 300

Wdowiec
lat 29, z dzieckiem urzędniczkę koleją szuka panny do lat 27, celem ożenku, odpowiedni posag rzecz traktuje się poważnie. — Zgłoszenia Kurjer Poznański, Gniezno 643. ng 18 360

Przystojna
25 lat, 2000 pragnie poznać pana wysokiego, stanowisk, cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 756

Który
idealista sfer kulturalnych posłubi ładną, młodą arystokratkę, wysoce kształconą, lecz niezamężną. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 643

Panna
brunetka niski wzrost, sympatyczna, lat 24, niezależna, pozna pana o wyższej kulturze ducha, i niedziśnizszych zasad. Wiek średni, wyższe stanowisko, cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 818

Inteligentna
wiek średni posiada przedsiębiorstwo handlowe pragnie poznać kulturalnego pana, lat 50—60. — Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 663

7. SPRZEDAŻE
Modne **Kapelusze**
Koszule
Krawaty
tania. M. Paszek. Poznań, Wrocławska 80. zdg 20 562

Abażury
celonowe gotowe, pracownia pl. Bernardyński 1, m. 6. zdg 20 335

Tysiące modelowych swetrów
pulawerów, kamizelek, bluzek oraz niedźwiedków kupisz najtaniej w znanej firmie. ceny i gatunek to moja reklama, trykoty zimowe po cenach fabrycznych.
H. Karaś
Poznań, Pocztowa, narożnik Zamkowy 4. Przyjmuje asygnaty Kredyt bez doliczeń. Ng 18 676/7

Skład
kolonialno-galanteryjny, dobrze zaprowadzony sprzedam zaraz powodu śmierci męża za gotówkę, obiekt ca 6 tys. zł. Do objęcia zaraz. Zgłoszenia: Kiswalterowa, Puzdry, Rynek, woj. Łódzkie. zdg 22 132

Magle
nowoczesne, elektryczne, ręczne oraz domowe magle — prasownice nagrodzone złotymi medalami dostarcza Fabryka Magli M. Jankowiak, Poznań, Staroleka, tel. 10-47. zdg 94 734

Dogi
duńskie żółte sprzedam. Szamarszewskiego 36 — 11. zdg 22 302

Maszyny do pisania
małe i duże nowe i używane dostarcza największy warsztat z gwarancją. Kochań. Kucharski, ul. Wolności 13. ng 17 409

Maszyny do pisania
i liczenia nowe, używane (z gwarancją) walizkowe „Rheinmetall” na dogodnych warunkach spłaty do nabycia w firmie Antoni Rose, plac Wolności 2 i Nowa 8. ng 18 522

Pianina — fortepiany
używane po cenach od zł. 300.— na dogodnych warunkach. — B. Sommerfeld, 27 Grudnia 15. n 18 524

Krawieckie dodatki
podszewki, watałina, kołnierze, aksamiłne, guziki, klamry, wielki wybór.
Andrzejewski,
Szkołna 13. dg 3 247

„Meble W. Paetz”
Najnowocześniejsze wzory, niskie ceny. Poznań, Wrocławska 15. Coroczna wystawa na Targach Międzynarodowych. Ng 10 662

Magazyn futer Lehmann
zał. 1875 Poznań Wrocławska 18, tel. 22-95. Wszelkiego rodzaju futra wykonuje we własnej pracowni pierwszorzędnie, solidnie. Stale wielki wybór każdego rodzaju gotowych futer oraz skórek od najtańszych do najwykwintniejszych. Pg 65 921-87.142

Tapczany
fotele, leżanki, kluby, gwarantowanej jakości najkorzystniej tylko u fachowca, Wrocławska 14. dg 2075

Komisowa
sprzedaż wszelkich **Mebli**
nowych — używanych, oraz **Kryształów**
i różnych innych sprzętów użytku domowego, najkorzystniej **Jezuicka 10**
obecnie Światosławska. ng 16 975

Chcesz korzystnie nabyć **Mebli**
nowe — używane to z całym zaufaniem tylko na **Woźną 16**
Centralny Dom Komisowy. ng 16 974

Mebli
w wielkim wyborze poleca najtaniej **K. Bakoś, Stary Rynek 51**
zdg 21 735

Najlepsze pianina
już za 1.000 złotych dostarcza 50 lat istniejąca fabryka fortepianów **T. Betting i S-ka Leszno**
Wlkp. Ng 16 663

Wanny
kapielowe emalowane u przedstawiciela Jerzy Ławicki, Poznań Szewska 20. zdg 22 088

Agresty
drzewa i krzaki prima gatunek na sprzedaż. Skryta 4, m. 6. zdg 22 630

Centrum
skład cukierków, owoców sprzedam. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 22 650

Wysprzedaje
tanie antyczne meble. Szkołna 3, I piętro. zdg 22 679

Sprzedaż — Naprawa
wszelkich systemów piór wiecznych i ołówków automatycznych. Naprawa natychmiast w firmie Józef Czosnowski spec. skład papieru i montowania piór Poznań, Fr. Ratajczaka 2. dg 3201

Singera
nowa plaska, cholewkarka (markwa) za 200.— Pralnia Al. Marcinkowskiego 3a. zdg 22 674

Mebli kuchenne
nowoczesne, wprost wtywni — najkorzystniej Piaskowa 3, Konia. zdg 22 704

Parasole Torebki
damskie. Czysk. Poznań, Szkołna 11. Pg 7 423/4-41.34/5

Skład
papieru zaprowadzony bardzo tanio, zaraz wyjazd. Adres Kurjer Poznański zdg 22 896

Radjoapar
3 lampowy Telefunken, prad stały sprzedam lub zamienię na prad zmienny, Grunwaldzka 72, m. 3. zdg 22 895

Wózki
dziecięce sprzedaje, kupuje, naprawia Razer, Szewska 11. zdg 21 760

Meble
najtaniej **fabryczny skład mebli**
Wrocławska 19. dg 3241

Rzeźnictwo
przy ruchliwej ulicy korzystnie, zgodna gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 727

Bernardyna
oddam tanio jednorocznego. Gen. Kosińskiego 10, m. 44. zdg 22 651

Duże
agrestowe drzewka 1.50 sztuka, kamienie pod budowę i wóz tania sprzedam. Szczepaniak, Staroleka Wielka, przy Marlewic. zdg 22 595

Samochód
Rugby — Durant, limuzyna, — świetny stan okazynie byle zaraz Oferty Kurjer Pozn. zdg 22 591

Sauerka 16
ejektorka jak nowa. **Pawie**
para, piękny okaz. **Odkurzacz**
elektryczny tania. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 500

Brama
artystycznie kuta 2x4 **Aparat**
Zeiss Ikon 9x12 — jak nowy — sprzedam tanio. Patrona Jackowskiego 33, m. 3. zdg 22 581

Restauracja - kawiarnia
centrum zaprowadzona, cena — 4.000.— Oferty Kurjer Poznański zdg 22 530

Radio
Ambasador - Telefunken **Kasa**
ogniotrwała pancerna. Marszałka Focha 93, m. 2. zdg 22 975

Dziurkarka
konfekcyjna żelaza, piec, Bóżnicza 15, m. 3. zdg 22 924

Pianino
dobrym stanie tania. Plac Działowy 3 — 4. zdg 22 923

Łóżka
dwa, piec żelazny tania. Jasna 16 — 8. zdg 22 919

Kafłowy
piecyk do przeniesienia. Spokojna 27, m. 13. zdg 22 917

Platforme
30 ctn. Zgłoszenia Wielka 17 — Smolichowska. zdg 22 911

Transformatory
dla krótkofalowców wykonuje na zamówienia, sprzedam Föhn aparat na prad zmienny 220 volt, elektromotor 0,7 PS, 220 volt prad stały 2.200 obrotów. Inż. Piłtze, Różana 4 a, m. 21. zdg 22 161

komoda
Stara francuska **Tanio**
ubranie jaskółki sprzedam. Gasiorskich 10, parter. zdg 22 930

Caesar Mann,
Rzeczypospolitej 6. Zwaćać na adres. ng 18 109

Leżanka
lustro, umywalnia, łóżko, stolik nocny. Gasiorskich 1, m. 19. zdg 23 175

Gramofon
Poznańska 51, warsztat. zdg 23 181

Tanio
ubranie jaskółki sprzedam. Gasiorskich 10, parter. zdg 22 930

Kompletne
urządzenia fabryka krochmalu korzystnie do sprzedania lub wydzierżawienia. Oferty: Kraków, skrytka pocztowa 83. ng 18 731

Kasa żelazno - betonowa
(25 ctn.) na sprzedaż ewtl. zamiana. Informacje ul. 27 Grudnia 16, m. 10. zdg 23 205

Skrzypce
Steiner na gramofon. Bielniki 2 m. 4. zdg 23 102

Fortepian
czarny 125.— zł sprzedam. Ul. Grunwaldzka 11, m. 6 a. zdg 23 104

Skład rzeźniczy
z kompletnym urządzeniem warsztatem i mieszkaniem sprzedam tania spowodu wyjazdu. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 23 112

Dache
renifer spód biały sprzedam. — Oferty Kurjer Poznański zdg 22 996

Fabryka
bardzo tanio na sprzedaż, agencja wysoka prowizja. Zgłoszenia Kurjer Poznański pod nr „41.281” Pg 7509-41.281

Największa i najlepsza fabryka **fortepianów**
i **er-**
polecane nowe, pierwszorzędnej jakości pianina już **za 1.000.—**
Dogodne warunki spłaty. Długoletnia gwarancja. Zamiana używanych instrumentów. **Filja, Poznań 27 Grudnia 15.**
ng 10 968

Magazyn Pończoch
pryncypalna ulica. Obcięcie 7.000, Śródmieście Poznań. Zgłoszenia Kurjer Poznański ng 17 904

Skład
konfekcji męskiej, dobrze zaprowadzony w Poznaniu sprzedam z powodu stosunków rodzinnych. Oferty Kurjer Pozn. zdg 23 015

Skład
cukrów, czekolady i owoców — centrum, Grudziązka natychmiast spowodu stosunków rodzinnych sprzedam. Oferty poważnych reflektantów Kurjer Pozn. zdg 23 005

Sprzedam
2 morgi sadu małym domkiem Poznań - Golecin właściciel. — Adres Kurjer Poznański zdg 22 992

Benenowski Półwiejska 3
Reprezentacyjny skład obracek. Zegarki, budziki najtaniej. d 2964/5

Skład
cukierków z powodu stosunków rodzinnych sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 987

Dom
warsztatami, ogrodem sprzedam przy Rynku Łazarskim. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 981

Szeping
ciężki 600 skok 2 tokarnie ciężkie sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 059

Pianino
serwis porcelanowy, frak — smoking. Plac Sapieżyński 10 b, m. 3. zdg 23 060

Kawiarne
korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 063

Tanio
sprzedam skład perfum, galanterii z towarem lub bez, centrum Poznań. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 23 066

Fryzjerski
zakład mieszkaniem w śródmieściu, korzystnie sprzedam, powod śmierci. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 087

Samochód
osobowy limuzyna odlakierowany tania 800.— Oferty Kurjer Poznański zdg 23 099

Kanapa
fotele, Józefa 3 — 5. zdg 23 036

Piekarnię
cukiernię dobrze prosperującą sprzedam. Zorawia 19. zdg 23 184

Maszyny
Singera pieczątnicowa, wpuszczana, jak nowa. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 189

Egzystencja
Skład galanterii skóranej, centrum, małe koszty, bez ryzyka, potrzeba 7—8 tys. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 23 233

„Philipsa”
odbiornik — prad zmienny nowy, korzystnie sprzedam. Jarochowskiego 28, m. 8. zdg 22 494

Cieźarówkę
3 ton, korzystnie sprzedam. Szymaniewicz, Nakło n. N., Dąbrowskiego 20. ng 18 065

Foksterjerki
rasowe, ładnie znczone, po rodzicach cietych na szczyry. — Wyszyńska, Koźmin Wlkp. zdg 23 222

Psa
bernardyna sprzedam tanio. Grobla 18 — 7.

Akordeon
na sprzedaż 120 basów 41 klawiszy jak nowy. Górna Włda 103/105 — 4. Willa. zdg 22 753

Walizki
tanio. Czysty, Szkolna 11. Pg 7925/6-41,36/7

Sprzedaje
kupuje meble, maszyny, inne rzeczy. Dom Komisowy, Podgórna 2 Pg 6560-1058

Fabryczne
zabudowanie, 3 pokoje, przyległe, parcela frontowa do zabudowania, centrum tanio sprzedam, właściciel. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 282

Płaszcz
oficerski i palto na watelinie tanio. Mickiewicza 18a, m. 7. zdg 23 281

Remington
maszyny do pisania tanio sprzedam. Aleje Marcinkowskiego 18 mieszkanie 22. zdg 23 272

Mauser
do polowania, bez lunety, myśliwski sprzedam. Małecki, Średnia 3. zdg 23 273

Samochód
mały i ekonomiczny. Auto-Traktor, Poznań, Dąbrowskiego 87.

Pianino
okazyjnie. Podgórna 13. m. 5. zdg 23 313

Dywany
recznie wiazane okazjnie sprzedam. Hotel Monopol. Bauer. zdg 23 311

Rower
używany tanio. „Radjoladownia“ Marcini 15. zdg 23 333

Samochód Lancia
limuzyna motocykl Tryumf 500 ccm sprzedam tanio. „Autostor“, Dąbrowskiego 79. zdg 23 334

Fortepiany
Fisharmonje
okazyjnie. Marcina 22, podwórze. zdg 23 336

Uwaga!
Największy wybór wszelkich torebek piekarskich — manilla — szarych — kawy — cukierków

Papierów
pakowych — okazjnie tanio — Fabryczny skład — Koska — Dominikańska 5 — telefon 28-00. Ng 13 679

Skład
spożywczy rybny centrum Poznania z powodu wyjazdu. Złozoszenia Ogrodowa 9 — 1. zdg 23 234

Kapelusze
modne

Czapki
Pulowery
Bonżurki
najtaniej.

Pietrzykowski,
Wielka 8 zdg 23 640

Sprzedam
skład delikatesów, dobrym położeniu, pewnej egzystencji. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 163

Płaszcz
eleganckie

damskie
najtaniej

wprost
z

fabryki
Wildowa - Syn
Wodna 1,
Asygnaty kredytowe! ng 16 958/9

Naręczonym
szczęśliwie obrączki ślubne, poleca od 8 zł. para Chwilkowski — Nowa 8, Bazar. zdg 23 552-3

Wielki
wybór maszyn do szycia w cenie od 180,— zł. Pokaz bez obowiązku kupna. Fligiński, Poznań, św. Marcina 23. zdg 99 273-4

1 000 samochodów
rozebranych używane części, podwozia mleczarskie, opony najtaniej w firmie Autoskład, Poznań, Dąbrowskiego 89, telefon 46-74. dg 2 884/5

Futro
nowe, pierwszorzędnej jakości, sprzedam zaraz, zmuszony koniecznością za gotówkę. Oferty Kurjer Poznański ng 18 787

Maszynę
do szycia sprzedam. Plac Działowy 8 — 9.

Dywan-
kilim, firany — kapy — stopy filetowe — woal (recznie wiazane nowe) spłaty lub gotówką sprzedam tanio. Aleje Marcinkowskiego 16, m. 9, parter, narożnik Marcina. zdg 23 459

Belki
kantówki, szalówki, łaty, wspanie itd. poleca A. Dereziński, tartak, Steszew, Składnica Poznań, Zależ 6. zdg 23 460

Myśliwił
Sprzedam dwie suchki-seterki irlandzkie tanio 14 mies. i 2 mies. Molenda, Hel zdg 23 582

Skład
papieru powodu wyjazdu. cena według faktury. Strumykowa 1. zdg 23 746

Piec
żelazny emalowany. Ratajczaka 26 — 6. zdg 23 752

Sprzedam
skład kolonialno - delikatesowy przy bardzo ruchliwej ulicy. — Oferty Kurjer Poznański zdg 23 761

Karetę
powóz mało używany sprzedam — Majetność Skórzewo. zdg 23 762

Lustra
4 m² gobelin franc. dywan. — Poczta 16, m. 10 — 4-6. zdg 23 763

Powóz
karetę 4 osobowa lekką dobrym stanie tanio. Müller, Stawna 6. zdg 23 766

Piekarnia
parterowa z mieszkaniem zaraz na sprzedaż. Złozoszenia Szamarszewska 28. zdg 23 767

2
łóżka, 1 dzieciece, szafa duża, stół rozkładany, kuchnia gazowa, kanapa tanio sprzedam. — Rom. Szymańskiego 7 m. 3 zdg 23 770

Najwykwintniejsze
zarazem najtańsze

plaszcz
i futra

Poranniki, Swetry, i plaszcz szkolne w nowym magazynie

A. Dzikowski,
Stary Rynek 49
Asygnaty „Kredyt“
Pg 6 800-37. 74

Powóz
pohrabiowski, kryty marki Jos. Neuss, Berlin mało używany na sprzedaż w Gnieźnie. Oferty Kurjer Poznański zdg 21 723

Kiosk
dobrze prosperujący zaraz sprzedam. Oferty Kurjer Poznański Ng 18 674/5

Samochodzik
Dixi 450
16 bezkurkowa — połowczyk, ul. Strumykowa 18 — 18. zdg 23 480

Zagraniczny
artykuł chemiczny do czyszczenia ubrań z powodu zmiany przedsiębiorstwa korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer Poznański ng 18 744

Prof. Junkersa
piec łaźniowy, mało używany, anoda sieciowa Siemens, prąd stały tanio oddam. St. Muszyński, Stary Rynek 95/6. zdg 23 578

Skład
kapeluszy damskich dobrze zaprowadzony z powodu wyjazdu w powiatowym mieście na głównej ulicy do sprzedania. Złozoszenia do Kurjera Poznańskiego pod dg 3 282

Rzeźnictwo
mieszkaniem, warsztatem sprzedam. Szewska 20, skład. zdg 23 790

Okazja!
Dwie nieruchomości czynszowe. Dwupiętrowe, 15 mieszkań, cztery składy, ogród, miasto powiatowe, spowodu choroby właściciela okazjnie zaraz na sprzedaż. Złozoszenia Leszno, skrzynka pocztowa 50. ng 18 318

Okazyjnie
salonik ciemny, mahoniowy, biurko, sypialnia, Sala licytacyjna, Masztalarska 5a. zdg 23 239

Sprzedam
składnice węgle dobre zaprowadzona. Grobla 22, Poznań. zdg 23 241

Kawiarnia
w śródmieściu Katowic. kompletnie nowoczesnie urządzona, niski czynsz natychmiast do sprzedania. Cena 25 tys. złotych. Złozoszenia „Par“, Katowice, pod „Kawiarnią“. Pg 7516-31.108

Louis XV
Sypialnia malowana, bogato rzezbiona, okazjnie do nabycia oraz sypialnia mahoniowa. Kwiatowa 10, stolarnia. zdg 23 335

Chcesz tanio kupić
nowe — używane — to tylko firmie

„Okazja“
Szewska 20.
zdg 23 381

Rzadka okazja!
Wydzierżawie lub sprzedam z powodu stosunków rodzinnych dobrze zaprowadzony interes zbożowy na Kujawach, nawózów sztucznych, węgiel, artykułów budowlanych w bardzo dobrej okolicy i odpowiednich magazynach z światłem elektrycznym, miasto ca. 4000 mieszkańców. — Komunikacja wodna, szeroki tor i wski, wszelkie udogodnienia na dobrych warunkach. — Złozoszenia prosze skierować do Kurjera Poznańskiego pod zdg 23 429

Sprzedam
(wydzierżawie) koncesjonowane przedsiębiorstwo elektrotechniczne, dobrze prosperujące, ewentualnie przejmie wespólnika. Złozoszenia Gdynia, skrzynka pocztowa 12. zdg 23 430

Radjo
4-lampowe na prąd stały tanio na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 23 617

Rower
z motorkiem tanio sprzedam. — Poznań, Chociszewskiego 9 c. zdg 23 106/7

Latarki
elektryczne
baterje
i anodówki
znane z dobroci oleca „Kastor“
Poznań Św. Marcin 55 nr 17 57/8

Wóz
lekki jedynokony sprzedam stolarnia Czarniak Poznań, Dąbrowskiego 79. zdg 23 402/3

Materace
leżanki, tapczany, garnitury klubowe najtaniej wprost pracownia Wielkie Garbary 18, narożnik Woźnej sutereny. zdg 23 387/8

Jadalnie
witryna, różne inne

Gabinet
orzech kaukaski, wewnątrz mahon.

Kuchnie
nowe od 75.— wszelkie inne urządzenia domowe tanio poleca

Woźna 16
Centralny Dom Komisowy. zdg 23 389

Sypialnia
mertowa solidna.

Sypialnia
jesion kwiecisty.

Sypialnia
jesion oliwny, polerowana.

Antyki
tanio kupie. Wielkie Garbary 20. zdg 23 391

Kurtkę
sprzedam. Marcini 63, m. 12. zdg 23 451

Piec
do ogrzewania i płyte do kuchni sprzedam. Kopernika 2, sklep warzywa. zdg 23 374

Radjo
4 lamp. Philips sprzedam tanio. Wielka 16 m. 3. zdg 23 365

Tanio
sprzedam szafa, kanape, stół, lustra. Wierzbicice 41b m. 8. zdg 23 352

Meble
najtaniej poleca J. Stepkowski — Szewska 2. zdg 23 294

Płaszcz
męski, czarny, jak nowy tanio. — Strzelecka 8, m. 7. zdg 23 284

Powozy
różnego typu tanio. Adamski — Piaskowa 7. zdg 23 287

Futro
Piszczaniki, noszone, w dobrym stanie tanio sprzedam. Sew. Mielżyńskiego 1, m. 9. zdg 23 348

Sprzedam lub zamienie
kawiarnie bardzo dobrze prosperująca przy najruchliwszej ulicy w Bydgoszczy, na gospodarstwo, lub dom na prowincji, z powodu choroby właściciela. Oferty pod 36 974 do Biura Ogłoszeń, Bydgoszcz, Dworkowa 54. ng 18 747

Cukiernia-kawiarnię
w Bydgoszczy, całkowity komplet maszyn, sprzedam. Oferty pod „Centrum“, Biuro Ogłoszeń, Bydgoszcz, Dworkowa 54. ng 18 748

Skład
papieru tanio sprzedam. Półwiejska 35. zdg 23 652

Jadalnia
solidne wykonanie okazja tylko 475.— Jezuicka 10 (Świętosławska). Pg 7519-41.304

Jadalnia
dębowa starsze wykonanie, dobrze utrzymana tylko 230.— cena reklamowa Jezuicka 10 (Świętosławska). Pg 7520-41.303

Kiosk
pieczywo mleko dobrze prosperujący centrum sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 680

Dobrze
zaprowadzony skład sprzętów kuchennych do odstąpienia. Potrzebna do objęcia gotówka ca. 4 000 zł. Środa, Kilińskiego 6. zdg 23 398

Kasę
rejestracyjną „National“ korzystnie sprzedam. Złozoszenia: Aleja Hetmańska 44, m. 3. zdg 23 397

Dom Muzyczny
Lira, Podgórna 14, przy placu Świętokrzyskim, telefon 50-63. Sprzedajemy odbiorniki radjowe pierwszorzędnej jakości czołowych światłowych film

Elektrit - Telefonen
Kosmos
do 15 rat. zdg 23 396

Cukiernię
z pracownią, z powodu choroby korzystnie sprzedam. Ślaska 32. ng 18 301

Sprzedam
dom czynszowy wpłaty 80 000, dochód 20 000. Złozoszenia Kurjer Poznański, Gdynia pod „23“, ng 18 297

Kawiarnię
centrum Poznania, dobrze prosperująca, powodu choroby korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 776

Sypialnie
polerowane tylko 570.—

Gabinet
cały polerowany — niebywała okazja.

Jadalnie
polerowane — ciężkie — dębowe od 280.—

Salonik
mahoniowy

Kuchnie
nowoczesne — czterokant. zdg 23 768

Półskrzydło
koncertowe

Tapczany
Leżanki — Garnitury klubowe — poleca najtaniej Komisowa

Hala
Meble

Wrocławska 38
40 kompletnych pokojów. Stale wielki wybór pojedynczych mebli nowych — używanych. zdg 23 769

Chippendall
zabinek.

Seiler
pianino.

Salony
Rococo Ludwik.

Jadalnia
Rococo, Dominikańska 1, Michałak. zdg 23 681

Płaszcz
granatowy ciepły, tanio, panienki. Niezolewskich 7 — 8. zdg 23 716

Rzeźnictwo
przy ruchliwej ulicy mieszkaniem, warsztatem, sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 712

Piec
cukierniczy tanio na sprzedaż, Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 23 618

Motocykl
Rudze 250 cm³ mało używany tanio sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 616

Pianino
wartościowe oraz duże lustro (krystal) tanio. Focha 39, stolarnia. zdg 23 615

Cukiernię
dobrze prosperująca, sprzedam „Jur“
Piekarzy 26, telefon 13-86. zdg 23 623

Rower
nowy okazjnie sprzedam. Warszawska 4 m. 6. zdg 23 441

Urządzenia
składowe każdej branży, żablotki, stoły marmurowe. Dąbrowskiego 94. zdg 23 561

Składowe
urządzenia używane tanio. Mickiewicza 15, podwórze. zdg 23 563

Meble
używane, garderobe, kwity lombardowe, maszyny do szycia kupuje oraz poleca takowe Komis. Woźna 9. zdg 23 414

Ford
Limuzyna 29, korzystnie sprzedam. Dąbrowskiego 36 — 23. zdg 23 404

Śrutownik
kamienie francuskie średn. 1300 mm. z elewatorem sprzedam tanio. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 512

Gabinet
męski, zgrabny fason, orzech kaukaski, jak nowy 425.— okazja Jezuicka 10 (Świętosławska). Pg 7529-41.294

„National“ Kasa
gotowa do użytku okazjnie. — Jezuicka 10 (Świętosławska). Pg 7527-41.296

Gabinet
Luksusowy

Kolonjalke
korzystnie sprzedam z mieszkaniem z powodu wyjazdu. Kraszewskiego 28. zdg 23 731

Kuchnia modelowa
gwarantowane wykonanie szpachłowa, rzadki okaz, okazjnie. — Jezuicka 10 (Świętosławska). Pg 7525-41.298

Sypialnia
złocista brzoza polerowana, — pierwszorzędne wykonanie korzystnie Jezuicka 10 (Świętosławska) Pg 7524-41.299

Sypialnia
mirtowa jak nowa solidne wykonanie okazjnie. Jezuicka 10 (Świętosławska). Pg 75 23-41.300

Sypialnia
dębowa, biatemi marmurami — dobrze utrzymana korzystnie 350. Jezuicka 10 (Świętosławska). Pg 7522-41.301

Kryształ
w wielkim wyborze okazjnie. Jezuicka 10 (Świętosławska) „Dom Okazyjnego Kupna“. Pg 7521-41.302

Skład
kapeluszy damskich, dobrze prosperujący z powodu rodzinnych korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 726

Gabinet
elegantki luksusowy, polerowany, wyjątkowo ładny, okazjnie.

Sypialnia
jesionowa nowoczesna dobra praca wyjątkowo tanio

Jadalnia
orzeczkowa polerowana bardzo ładna najlepsze wykonanie okazjnie

Gabinet
kombinowany orzechowy nowoczesny cały polerowany bardzo tanio

Poznański
Dom Komisowy
Dominikańska 3. Pg 7532-41.306

Komisową
sprzedaż mebli
używanych nowych uskutecznią szybko tanio sumiennie

Poznański
Dom Komisowy
Dominikańska 3. Pg 7533-41.307

Jadalnia
dębowa solidna używana dobrym stanie tanio

Sypialnia
mahoniowa okazjnie

Gabinet
czarny używany okazały tanio

Poznański
Dom Komisowy
Dominikańska 3. Pg 7534-41.305

Pianino
czarne prawie nowe sprzedam. Niegolewskich 21, pietro. zdg 23 664

Dog suchka
4 miesiące tylko w dobre ręce do oddania. Jul. Kossaka 1, m. 2. zdg 23 667

Kuchenkę
dwupalnikową nowoczesną sprzedam. Jagiello 20, m. 9. zdg 23 682

Bilard automatyczny
oraz saksofon okazjnie sprzedam. Pralnia, Piekary 3. zdg 23 775

Futro
karakulowe nowe bardzo tanio sprzedam, niedziela od godz. 10. Ogrodowa 19, m. 3. zdg 23 708

Restauracje
przy Starym Rynku powodu stosunków rodzinnych tanio odstąpię, pełna koncesja. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 705

Zakład fotograficzny
Poznań, Złozoszenia Kurjer Poznański zdg 23 624

Okazyjnie
kupie sprzedać lub zamienie

Meble
oraz różne inne sprzęty użytku domowego to z całym zaufaniem w firmie

„Dom Okazyjnego Kupna“
Jezuicka 10
(obecnie Świętosławska). Telefon 17-29. Pg 7526-41.297

Wyżła
z gwarancją tanio sprzedam. — Bańka Leśnik. Obrzycko. Szamotyły. zdg 23 814

Dubeltówka
korzystnie Jackowskiego 36, m. 4. zdg 23 243

Magiel
nowy tanio. Adres Kurjer Pozn. zdg 23 483

Skład
kolonialno - delikatesowy najlepszej okolicy Poznania 4 500.— Oferty Kurjer Pozn. zdg 23 492

Twórnik
pasy transmisyjne, mlynki kulkowy tel. 77-06. zdg 23 494

Broń w niedorównym wyborze,
naboje oraz wszelkie przybory kupuje się najkorzystniej w fabryce broni Tadeusz

Jaruszewski — Poznań
Woźna 6. Tel. 32-66. Przedsiębiorstwo czynne bez przerwy od roku 1901. zdg 23 393

Skład
towarów krótkich towarem lub bez tanio sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdg 23 791

10 krów
rasowych młodych wysokocielnych od Noteci sprzedam. Adamski, Poznań, Główna 32, tel. 19-01. zdg 23 665

Rzeźnictwo
dobrze prosperujące z warsztatem mieszkaniem — korzystnie sprzedam z powodu objęcia innego. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 738

Wózek
dziecięcy biały Kon - Kon sprzedam. Spadzista 3, m. 18. zdg 23 264

Kolonjalke
śródmieście pokój, kuchnia tanio. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 23 798

Kiosk
dobrze prosperujący sprzedam z powodu choroby. Adres Kurjer Poznański zdg 23 808.

Futro
m

Kupię cietka maszynę krawiecką 31 a lub 42. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 071

Kupuję regaly skladowe. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 888

Resztówki dobrą komunikacją niedaleko Poznania kupię lub wydzierżawię wprost od właściciela. Wyczerpujące oferty Kurjer Poznański zdg 22 140

Kuchnie używana kupię zaraz, prywatnie. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 164

Futro damskie w dobrym stanie, rodzaj i cenę do Kurjera Poznańskiego zdg 23 171

Kupię skład tytoniu, cukierków lub kolonialno - delikatosew ewentualnie 15 000,— ulokuje jako współwłaściciela, pewny interes. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 938

Skład kolonialny z 3 pokój, mieszkaniem kupię. Oferty z podaniem warunków do Kurjera Poznańskiego zdg 23 122

Sanki wyjazdowe oraz karetkę kupię. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 22 970

Kolonjalne w centrum. Oferty Kurjer Pozn. zdg 23 058

Maszynę szycia kupię. Słowackiego 39,— mieszkanie 11. zdg 23 073

Patefon gramofon w dobrym stanie kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 047

Fikus okazynie kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 048

Radjo używane, prąd zmienny kupimy. Pe-Te-Ha, Fredry 2. zdg 3262

Kupię używaną jadalnię. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 685

Kocioł stojący parowy kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 944/5

Kupię dom wzd. wille w ładnej okolicy z amortyzacją, wpłacie 12 000 zł. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 3272-3-4

Pasy transmisyjne, łożyska kulkowe kupię. Poznań, Wroniecka 17 — mieszkanie 4. zdg 23 828/9

Kupię skład kolonialny, dobrze zaprowadzony. Oferty Kurjer Pozn. zdg 23 349

Sztuciec (srebro) na 12 osób okazynie z pierwszej ręki kupię. Oferty do Kurjera Poznański zdg 23 523

Okno wystawowe 2 metry i drzwi kupię okazynie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 23 551

Rower zegar tarczowy Drogeria Kościelna. zdg 23 570

Parcelę Ławicy. Oferty cena Kurjer Poznański zdg 23 365

Rower kupię. Półwiejska 19 — 8. zdg 23 707

Kupię lekka 4 osobowa limuzyna w dobrym stanie oszczędna. Augustyniak Dąbrowskiego 76. zdg 23 820

Kupię motorek 1/2 konia, zmienny, telefon 77-06. zdg 23 495

Czteropokojowe komfortowe. Słowackiego 25. III piętro wydzierżawię gospodarzowi. Informacje domowy mieszczk. 2. zdg 22 523

5 pokojowe mieszkanie w willi wraz garażem lub bez I piętro, obszerne pokoje, duży balkon, centralne ogrzewanie wzd. 11 pokoi razem na biura dla poważnej instytucji. Ulica Spokojna 15a. zdg 20 633

Słowackiego 30 3-4 pokojowe pełnokomfortowe obszerne, słoneczne, bezpodatkowe. zdg 22 683

3 pokojowe mieszkanie do wynajęcia, centrum. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 22 796

Czteropokojowe wolne. Zielone Ogródki II piętro, czynsz roczny. Długa 3. gospodarz. zdg 3270

Odstąpię 4 pokoje komfortowe meblami I piętro okolica mostu teatralnego. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 571

Dwupokojowe okolicy Grunwaldzkiej, gospodarza. — Szczegóły Dąbrowskiego 35/37, m. 17. zdg 22 570

2 pokoje kuchnia willa, suterena, niedrogo najchętniej pracownikom miejskim. Zgłoszenia Ostroroga 35, parter. zdg 22 903

Czteropokojowe Focha III komfortowe — bezpodatkowe. Właściciel: Lodowa 1, m. 4. Łazarz. zdg 22 897

Pięciopokojowe I, osmiopokojowe II z garażem, okolica Parku Wilsona. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 095

Studentka udzieli pomocy nauce, małe wynagrodzenie. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 881

Jasna 9, trzypokojowe II, centralne etażowemu, Stróż, podwórze. zdg 22 880

Śliczne słoneczne pięciopokojowe komfortowe pierwsze piętro od listopada blisko Wilsona wynajmie gospodarz. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 878

3 pokoje Jeżyce 55.— zł. Informacje Skośna 17. Primarus tylko 6-8 po południu. zdg 22 869

Pokój kuchnia, korytarz, łazienka w nowym domu od 1. 11. L. Rzepceckiego 38. zdg 22 933

Czteropokojowe komfort Lodowa 29. Gładysiak. 4-5. telefon 79-07. zdg 22 928

5 pokojowe mieszkanie, komfort — II piętro. Kantaka 7. (Informacja) udzieli portier. zdg 23 114

Pięciopokojowe sześciopokojowe II, centralne. — Chelmońskiego 4. zdg 23 117

2 pokoje kuchnia i pokój kuchnia od 15. 10. do wynajęcia. Szelaż ul. Wyłom 15, od 16-19. zdg 23 075

Trzypokojowe bezpodatkowe odnowione korzystnie Światłana narożnik Racławickiej 50 od Palacza kierunek Grunwaldzkiej. zdg 23 022

Czteropokojowe eleganckie, wszelkie wygody I. piętro wolne podatku. Rolna 19. zdg 23 050

Orzeszkowej czteropokojowe komfortowe zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 230

Emerytowi lub renciście wydzierżawię 2 pokoje, kuchnię, ogród w willi nad jeziorem Rosnówko tanio. Zgłoszenia Pe-Te-Ha, Fredry 2. zdg 3263

Dwupokojowe wygody zaraz wolne Nehringa 4. Zgłoszenia Hetmańska 30, I. piętro. zdg 22 852

Jeden pokój kuchnia wynajmie. Marcellego Mottego 3, stróż. zdg 22 826

6 pokojowe mieszkanie komfortowe słoneczne z obszernymi przynależnościami nadająca się na biura i mieszkanie wolne zaraz.

4-pokojowe komfortowe dom ogrodowy, parter, wolne zaraz. — Zgłoszenia Loga, Słowackiego 18, tel. 66-89. Pg 4429-18.89

Wolne 3 pokoje kuchnia. Zgłoszenia Wąly Kościuszki 3, m. 5. zdg 23 335

Skład krawiecki zaprowadzony, mieszkaniem, dzierżawa 30,— sprzedam, wydzierżawię lub zamienię na 2 pokoje kuchnia, śródmieściu Oferty Kurjer Poznański zdg 23 146/8

Trzypokojowe kuchnia 1. 11. Maciejewski, Swarzędz, Rynek 36. zdg 22 873/4

2 X dwupokojowe kuchnia, jednopokojowe zeskładem kolonialnym, jednopokojowe suterena, ul. Słowacka 10, wprost od gospodarza wskaże portier. zdg 23 815

"Jur" Najsolidniejsze biuro **Trzypokojowe** przy Teatrze **Czterypokojowe** Ratajczaka, Pięciopokojowe centrum.

"Jur" Piekary 26. Informacje bezpłatnie. zdg 23 046

2 pokoje kuchnia, lokal handlowy, na każde przedsiębiorstwo, fabrykę. Dębicka 24, Mostowa 30 m. 9. zdg 23 265

Pokój z kuchnią. Sielska 45, Administr. m. 5. zdg 23 347

Pięciopokojowe komfortowe na wysokim parterze zaraz do wynajęcia. Administracja, Plac Bernardyński 1 a. zdg 23 619

Pokój kuchnia, Debiec, objęcie nowych mebli. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 677

Pięciopokojowe śródmieście wolne. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 23 463

2 pokojowe kuchnia, łazienka wolne. Zbazyńska 19, m. 8. zdg 23 464

Wybór mieszkań

każdej dzielnicy

cenie Marcina 74 I 18 front. zdg 23 750

Centrum wolne 4 pokojowe II ptr. nowo-odbudowanym. Stawna 13 gospodarz. zdg 23 755

Czteropokojowe komfortowe, nowej willi, okolica Ostroroga. Informacje Kramarska 19/20 — 10. zdg 23 765

Pokój klatki schodowej gospodarz. Dolna Wilda 32. zdg 23 493

2 pokoje kuchnia Tęczowa 16, I. zdg 23 296

2 pokojowe odnowione II ptr. wolne. Stary Rynek 49. zdg 23 622

20,— złotych próżny pokój. Marcinkowskiego 18 — 6. zdg 23 600

Pięciopokojowe komfortowe słoneczne, niecał. zaraz wolne. Marsz. Focha 78 — właściciel. zdg 23 759

Trzypokojowe komfortowe Chociszewskiego 47. zdg 23 562

Ratajczaka 38 4-pokojowe od gospodarza. zdg 23 413

Pięciopokojowe komfort, śródmieście 110,— Oferty „Par” 57,295 Pg 7531-57,295

Dwupokojowe kuchnia. Zgłoszenia Podolska 2 (Solacz). zdg 23 702

3 do pięciopokojowe. Stroma 27. zdg 23 725

Willi 4 pokoje z wygodami. Informacja Matejki 65a, m. 6. zdg 23 734

40,— zł trzy pokoje kuchnia, elektryczność. Maciejewski, Puszczykówko, przy dworcu. zdg 23 842

2 lub 3 pokoje, Wroniecka 24. Władomść Matejki 6, m. 5. zdg 23 840

Jednopokojowe kuchnia, łazienka, pokoiem — Staszica 40.—

Dwupokojowe wspólna łazienka 40.— Zgłoszenia Mielżyńskiego 23 — 12, od 9-14. zdg 23 632

Trzypokojowe bezpodatkowe — Focha 126,—

Dwupokojowe komfort, bezpodatkowe, Hetmańska

Sześciopokojowe centrum I — III. — Zgłoszenia Mielżyńskiego 23, m. 12, od 9-14 zdg 23 631

Komfortowe 2 1/2 pokojowe od 1 listopada. — Aleja Hetmańska 23 — 3. zdg 23 833

Jeżyce - Centrum czteropokojowe 95.—, trzypokojowe 60.—, dwupokojowe 45.— „Be-Em-Es” Grudnia 19. zdg 23 719

5 pokojowe ewentualnie 7 albo 6 komfortowe, słoneczne, I piętro kompletnie odnowione, nowe pieczone przy Parku Wilsona, wynajmie gospodarz. Informacje telefon 28-63. zdg 23 497

Mieszkanie 4 pokojowe nowa willa. 70 zł. — Poznań - Golecin, Czorszyńska 8 zdg 23 737

2 pokoje na biuro do wynajęcia w tem meble do utrzymania. Masztalarzka 7, m. 7. zdg 23 739

Dwupokojowe z kuchnią wolne. Gen. Pradzyńskiego 47. zdg 23 846

4 pokojowe komfortowe naprzeciw Parku Wilsona (ogrzewanie centralne) od zaraz. Zgłoszenia telefon 47-01. zdg 23 732

13. SZUKA MIESZK.

Mieszkanie 2 pokojowe komfortowe. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 21 778

5-6 pokojowego mieszkania blisko centrum od zaraz ub 1 listopada poszukuje. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 22 093

2-4 pokojowe, okolica Mostowa. — Garbary, pewien płatnik. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 449

3-4 pokoje w centrum lub pobliżu komfortowe wprost od gospodarza, ewtl. czynsz zgóry poszukuje pewny płatnik. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 054

Lekarz poszukuje na Łazarzu 5-6 pokojowego mieszkania od 1 listopada ewent. później, wprost od gospodarza. Zgłoszenia natychmiast do Kurjera Poznańskiego zdg 22 724

Poszukuję mieszkania w śródmieściu 4 pokojowego do II p. wprost od gospodarza, gwarancja zapewniona. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 166

2-3 pokojowego, śródmieście. Plac zgóry. Urzędnik. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 950

Poszukuję pokoju kuchnia, placę zgóry. — Oferty Kurjer Poznański zdg 23 118

Urzędnik kolejowy poszukuje mieszkania 2 pokojowego, łazienka I, II piętro, gospodarza. Oferty Kurjer Pozn. zdg 23 121

2 pokój, łazienka, kuchnia lub bez. Łazarz, Jeżyce. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 135

Pokoju kuchni poszukuje urzędniczka stałej posadzie, pół roku zgóry, od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 018

Pokoju lub dwóch kuchnia wprost od gospodarza, pewny płatnik. Oferty warunkami Kurjer Poznański zdg 23 068

2 lub 3 pokojowe wygodami niedrogo szukam. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 100

Kawaler urzędnik, dwupokojowego kuchni Oferty podaniem warunków Kurjer Poznański zdg 23 040

Próżnego pokoju lub pokoju z kuchnią. — stała posada. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 200

Dwupokojowego łazienka od gospodarza urzędnik, pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 199

Wojskowy poszukuje od 1. 11. 36. 2 pokoje z kuchnią, okolica Łazarz, Jeżyce. Oferty Kurjer Poznański p 5918

Pokoju kuchnia lub dużego pokoju okolica Grunwaldzka. Bukowska Jasna, Dąbrowskiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 237

Mieszkania 2 pokojowego kuchnia, łazienka, okolica Cytadeli poszukuje zaraz lub od 1. Oferty Kurjer Pozn. zdg 23 555

Urzędnik państwowy poszukuje 2-3 pokoi od gospodarza, wpłata miesięczna. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 351

Emeryt poszukuje pokoju kuchnia do 20. rok zgóry. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 267

Pokoju od właściciela. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 745.

Dwupokojowe słoneczne, frontowe, wysoki parter, śródmieście wydzierżawi właściciel. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 749

Pewny płatnik poszukuje wygodne czteropokojowe mieszkanie. Zgłoszenia z ceną Kurjer Poznański zdg 23 509

Jedno- dwupokojowego mieszkania, elektryczność. Dokładne warunki do Kurjera Poznańskiego zdg 23 728

2 lub jednopokojowe poszukuje. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 23 723

Małżeństwo bezdzietne poszukuje stozostwa. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 736

2 pokoi w śródmieściu poszukuje korporecja akademicka, pewna dzierżawa. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 23 684

Dwupokojowego kuchnia (służbowy) lub trzy. — pewny płatnik (etatowy). Oferty Kurjer Poznański zdg 23 695

15. POKOJE UMEBL.

Małeckiego 11 — 3, jeden-dwuosobowy. zdg 21 530

Chwaliszewo 9 — 15. dg 3258

Pokój z utrzymaniem, zaraz. 3 Maja 3a m. 20. zdg 22 626

Przyjezdny najtańiej. Kolegiacki 5-3 (Nowy Rynek) nocny dzwonek. dg 2 898

Pokoik dla inteligentnej pani u małżeństwa bezdzietnego do wynajęcia. Kanałowa 9, m. 2. zdg 22 745

Dwuosobowy Zielona 7 — 7. zdg 22 817

Kulturalnym komfortowy wygodami, czysty, ewtl. utrzymaniem. Patrona Jakowskiego 33, m. 3. zdg 22 532

Komfortowy M. Focha 93 — 2, obok kościoła. zdg 22 574

Dwuosobowy utrzymaniem (obiady). Marcina 74, II front. zdg 22 900

Dwuosobowy frontowy. Grotgera 4, m. 6. zdg 22 900

Dwuosobowy komfort utrzymaniem, bez. — Konopnickiej 15, m. 3. zdg 22 894

Pokój dobrym utrzymaniem — bez. — Strzelecka 14 a, parter. zdg 22 406

Dwuosobowy zaraz. Mostowa 15, m. 12. zdg 23 160

Inteligentnej pani. Grobla 30, m. 17. zdg 23 161

Klatki Długa 6 — 3. zdg 23 176

Jasna 12, m. 3, panu stanowisku. zdg 23 183

Panom z pościela. Skarbowska 7 — 9. zdg 22 871

Wielkie Garbary 21 — 11, mały, czysty, wygodami. zdg 22 936

Dwuosobowy Śniadeckich 15 — 8. zdg 22 941

Dwuosobowy panom, solidnym stalym. Krasinowskiego 14, m. 6. zdg 22 953

Pokój używaniem kuchni. Skarbowska 2, m. 11. zdg 23 207

Strzelecka 31 — 7. zdg 23 208

Pokój kulturalny dom, utrzymanie lub bez. Telefon 73-28. zdg 23 213

Słowackiego 29 — 9. zdg 23 215

Kaponiera Skośna 16 — 7. zdg 23 218

Działających 2-7 jednoosobowy, ciepły, jasny, utrzymanie, kulturalnym. zdg 23 219

Piekary 23, m. 15, front, utrzymaniem — bez. zdg 23 119

Solidnemu próżny 4-5. Ratajczaka 14 — 23 zdg 23 126

Ogrodowa 10 — 4, jednoosobowy. zdg 23 135

Pokoik Szwajcarska 14 — 4. zdg 23 149

Jedno dwuosobowy, dobrem utrzymaniem. Ratajczaka 15, m. 3. zdg 23 153

Frontowy jedno — dwuosobowy. Szwajcarska 19 — 2. zdg 23 019

Dąbrowskiego 46, m. 9, dwuosobowy, centralne. zdg 23 004

Pokoik Ratajczaka 11 a — 102. zdg 23 071

Ładny niekrepujący pokój. Wypiańskiego 21 — 3. zdg 23 034

1-2 osobowy paniom frontowy słoneczny lub cichy od podwórza, elektryczność łazienka. Plac Nowomiejski 6, m. 15. zdg 23 036

Balkonowy I piętro dwuosobowy. Staszica 14 m. 6. zdg 23 027

Pokój niekrepujący. Plac Nowomiejski 5 — 15. zdg 23 034

Studentom Gajowa 4 — 5. zdg 23 194

Frontowy słoneczny, czysty, kulturalnemu. Poznańska 46/48, m. 10. zdg 23 198

Stanowisku Józefa 3 — 5. zdg 23 035

Pokoiku poszukuje zaraz pani. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 216

Wierzbicice 35 — 6, jedno — dwuosobowy, komfortowy, utrzymaniem, bez. zdg 22 444

Śniadeckich 18 — 7. zdg 22 834

Jednoosobowy Półwiejska 11, mieszkanie 19. zdg 22 795

Świętokrzyski 3-14, dwuosobowy, jednoosobowy, paniom, utrzymaniem, bez. zdg 23 275

Pokój kaloryfery, Składowa 1, m. 21. zdg 23 339

Skarbowska 2 — 9 dwuosobowy. zdg 23 340

Łazarz Kossaka 21 — 4, narożnik Wypiańskiego. zdg 23 530

Wrocławska 36 — 7. zdg 23 531

Małżeństwu kuchni. Zielona 3 — 5. zdg 23 323

Pokój klatka schodowa lepszymu panu 15. wynajmie. Różana 23, m. 8. zdg 23 324

Parterowe paniom kuchnia jeden 10,— Szkolna 10a — 6, wejście Jaskółczej. zdg 23 309

Wielka 18 — 12 a. zdg 23 421

Pokój młdr, czysty, ciepły urzędnikowi wynajmie. Poznań, Szwajcarska 21, m. 13. zdg 23 243/4

Pokój frontowy. Piekary 10, m. 4. zdg 23 534

Jedno- dwuosobowy utrzymaniem. Wąty Jana 12 — 13. zdg 23 532

Tanio utrzymaniem. Działających 7-9. zdg 23 418

Kraszewskiego 9, m. 8. zdg 23 420

Frontowy ładny, niekrepujący, klatki schodowej, lepszymu panu od zaraz. Wrocławska 2, m. 5, II ptr. zdg 23 655

Pokoik niekrepujący. Rybaki 9, m. 10. zdg 23 383

Młyńska 4 — 1, nobilowy, centralne. zdg 23 446

Dwa Focha 49 — 9. zdg 23 449

Pokój na dwie osoby. Mielżyńskich 2, m. 6. zdg 23 375

Piękny część umeblowany dla solidnego. tel. 68-42. zdg 23 376

Dwuosobowy słoneczny piętro. Dąbrowskiego 69 — 7. zdg 23 487

Jedno- dwuosobowy (pianino). Długa 4, m. 13, front. zdg 23 489

Jasna 13, m. 6. zdg 23 455

Dwuosobowy Mostowa 4 — 4. zdg 23 371

Pokój mebl, klatki schodowej. Kościelna 18 m. 4. zdg 23 369

Centrum Kreta 22 — 10. zdg 23 366

Jedno- lub dwuosobowy. Plac Działowy 10 m. 7a. zdg 23 364

Duży ciepły. Skarbowska 19 m. 6. zdg 23 360

Ładny słoneczny, spokojny. Łakowa 19 — 8. zdg 23 536

Za pożyczkę 2 000 dam pokój z utrzymaniem, pewną gwarancją. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 555.

15,— skromny. Adres Kurjer Poznański zdg 23 585

Jedno- dwuosobowy, elektr. utrzymaniem — bez panom. Strzelecka 19 — 8. zdg 23 303

Jedno- dwuosobowy. Półwiejska 29 m. 7 zdg 23 304

2 panienci (mogą być szkolne. Józefa 6, m. 14. zdg 23 203

Pokój Kopernika 1, m. 8. zdg 23 344

Plac Wolności 14 a — 10, pokój z pierwszorzędym utrzymaniem — winda. zdg 23 531

Dwa ładne utrzymaniem także małżeństwu. Aleje Marcinkowskiego 1 m. 9. zdg 23 399

Pokój dwom panom. Rybaki 9 — 16. zdg 23 500
Wielkie Garbary 40 — 3. zdg 23 499
Dwuosobowy czysty — niekrepujący. centralne. Dąbrowskiego 23 — 7. zdg 23 493
Śródmieście jedno-dwuosobowy wygodami. — Kreta 12 — 5. zdg 23 466
Dwuosobowy Śniadeckich 18 — 9. zdg 23 554
Pracującej 12 zł. Strzałowa 6 — 2. zdg 23 546
Pokój bez pościeli. Rom. Szymańskiego 4 — 7. zdg 23 743
Jednoosobowy Strzelecka 11 m. 6. zdg 23 744
Inteligentnym utrzymaniem Ratajczaka 26 — 6. zdg 23 751
Dwa (kuchnia) samotna. Maleckiego 6 — 11. zdg 23 601
Śniadeckich 6 — 1. zdg 23 602
Bukowska 9 — 4 pokój. zdg 23 674
Dwuosobowy Mickiewicza 3. mieszkanie 9. zdg 23 758
Jednoosobowy centralne 35. — Ratajczaka 14 — 22a (partier). zdg 23 760
Pokój Dąbrowskiego 36 — 7. zdg 23 564
Matejki 2 — 5. zdg 23 341
Trzyosobowy niekrepujący zaraz. Półwiejska 10, m. 2. zdg 23 415
Frontowy czysty. Długa 3 — 6. zdg 23 406
Skarbowska 20 — 6 słoneczny. zdg 23 378
Długa 18 — 9. zdg 23 544
Klatki utrzymaniem. Półwiejska 7 — 9. zdg 23 511
Dwuosobowy wygodami. Dom Rzemieślniczy. m. 7. zdg 23 510
Klatki frontowy panu. Woźna 6 — 11. zdg 23 703
Tani pokój utrzymaniem. bez. Jagiello 20, m. 9. zdg 23 683
Dwuosobowy Długa 14 — 14. zdg 23 724
Pianino Kreta 5 — 18, 2 — 4. zdg 23 689
Tanio ładnie umebłowany. Wielkie Garbary 13 — 8. zdg 23 685
Duży jedno dwuosobowy. Górna Wilda 24 — 8. zdg 23 735
Woźna 1 — 4, jedno — dwuosobowy. zdg 23 630
Panna wspólny. Długa 4 — 10. zdg 23 668
Komfortowy (telefon). Piekary 9 — 2. zdg 23 710
Studentom Kraszewskiego 13 — 4. zdg 23 560
Parterowy niekrepujący. utrzymanie. 1—2 osób zaraz. Cieszkowskiego 7 m. 5 Placu Nowomiejiskim. zdg 23 809
Ładny solidnemu studentowi. urzędnikowi. Piotra Wawrzyniaka 31. m. 6. zdg 23 706
Telefonem jedno. dwuosobowy utrzymaniem — bez. Jackowskiego 11 — 3. zdg 3299
Dwuosobowy Poznańska 43 — 9. zdg 23 817
Frontowy mniejszy. jasny. także małżeństwu. dogodnie używanie kuchni. Strzelecka 19 mieszkanie 11. zdg 23 816
Młyńska 3—8, jedno-dwuosobowe, centralne dobrem utrzymaniem. zdg 23 642
Dwuosobowy Prusa 20 — 8. zdg 23 659
Studentce urzędnicze niekrepujący tanio. Marcinkowskiego 19 — 7. zdg 23 261
Pokój wolny. Szwajcarska 10, m. 18. zdg 23 808
Półwiejska 2—6 (utrzymaniem). zdg 23 806
Kantaka 8, m. 4, b. duży, telefon. zdg 23 803

Pokój jedno-dwuosobowy. utrzymaniem. Miskiewicz, Bukowska 5. zdg 23 558
2 pokoje umebłowane, oddzielnym wejściem. najchętniej całkowitem utrzymaniem zaraz panom. małżeństwu do wynajęcia. Wydać również smaczne obiady. Półwiejska, Wrocławska 4 I piętro. zdg 23 740
Pokój wynajme. Matejki 57 m. 1. zdg 23 784
Dwuosobowy ciepły, obiady. Wały Kościuski 7 — 5. zdg 23 836
Pokój Śniadeckich 26 — 2. zdg 23 669
Przyjeżdżnym Ratajczaka 9 — 8. zdg 23 673
Pokój 1 lub 2 osób utrzymanie. Św. Wojciech 27, m. 7. zdg 23 832
Wspólny frontowy panienkom. Św. Marcin 45 a — 5. zdg 23 828
Mały skromny. Marcina 4 — 3. zdg 23 825
Niekrepujący Wały Jagiello 22 — 9. zdg 23 796
Próżny balkonem. łazienka. słoneczny. willa. Zgłoszenia administratora. Słowackiego 25 — 5. zdg 23 793
Kantaka 7 — 10. zdg 23 799
Pokój dwóm panom wynajme. Patrona Jackowskiego 38 — 2. zdg 23 787
16. SZUKA POKOJU
Dzielnica Ostroroga umebłowanego pokoju bez utrzymania zaraz poszukuje urzędnik. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 391
Małżeństwo jednym dzieckiem poszukuje pokoju, używaniem kuchni. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 730
Pokoju niekrepującego, komfortowego, — słonecznego w śródmieściu od 1 listopada poszukuje inżynier. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 22 647
Pianinem pokoju ciepłego okolicy Wielkich Garbar. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 925
Pokoju od gospodarza 10 zł rok zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 914
Poszukuje pokoju czystego milego okolica Pocztowej. Oferty Kurjer Pozn. zdg 22 912
Pani pokoju z fortepianem śródmieściu Oferty Kurjer Poznański zdg 22 093
Ciepłego pokoju 25. — Jeżyce. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 932
Małżeństwo jednym dzieckiem poszukuje pokoju używaniem kuchni. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 108
Próżnego słonecznego, ciepłego w spokojnym kulturalnym domu emerytka. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 033
Niekrepującego ewentualnie nieumebłowanego poszukuje pan. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 207
Pokoju okolicy Kantaka. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 274
Próżnego pokoju. Oferty cena Kurjer Poznański zdg 23 571
Próżnego pokoju dla pani — centralnem — elektrycznością — kulturalnej rodzinie. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 336
Pokoju niekrepującego, wejście z klatki schodowej, centrum poszukuje przyjeżdżny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 23 526
Próżnego pokoju szuka bezdzietne małżeństwo Łazarza. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 666
Pokoju umebł. poszukuje bezdzietne małżeństwo. Oferty cena Kurjer Poznański zdg 23 754
Cichego pokoju do 25 zł studentka. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 598
Dwuosobowy czysty, łazienka 35. — studencki. Oferty do „Par” pod 41,293 Pg 7530-41,293
Dwie panienki poszukują pokoju gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 722
Pokoju pani najchętniej Łazarza. Cena Kurjer Poznański zdg 23 721
Skromnego lub wspólnego panienka. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 802.

Pokoju ciepłego lub centralnem ogrzewaniem. Jeżyce, dla urzędnika, Warunki cena Kurjer Poznański zdg 23 559
Student udzieli sumiennej lekcyi, najchętniej za pokój. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 839.
17. LOKALE
Składu próżnego mieszkaniem w ruchliwym punkcie od zaraz poszukuje miejscowości obojętnej. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 934
Lokal na małą fabryczkę lub większy warsztat do wynajęcia od zaraz. Rzeczpospolitej 9. zdg 23 074
Skład na każdą branżę. Dąbrowskiego 18. zdg 23 329
Biurowo Św. Marcin 58 — 4. zdg 23 424
Składu na drogerię na prowincji poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 22 613-14
Ubikacje przemysłowe, większe, mniejsze, dużym podwórkiem do wydzierżawienia. Koronarska 20, telefon 12-42. zdg 22 820-31
W Gnieźnie w centrum miasta jest do wydzierżawienia lokal narożnikowy z przyległym pokojem oraz nowoczesne pobudowane ubikacje, nadające się do piekarni z 3 pokojem w przyległym mieszkaniem, warunek pobudowanie pieca piekarskiego wedle własnego projektu, czynsz dzierżawy przystępny. Zgłoszenia Kurjer Poznański Gniezno 644. ng 18 354 5
Poszukuje ubikacji warsztatowej. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 579
Skład śliczny. Parku Wilsona. Focha 60, m. 3, cukierki lub inna branża, tania okazja. zdg 23 649
2 ubikacje handlowe urządzeniem, frontowe, 1 p. 2-pokojowym mieszkaniem, czynsz 125.— z tanią odstępą. Wrocławska 19, m. 2. zdg 23 477
Lokal nocny w śródmieściu tanio sprzedam. — Oferty Kurjer Poznański zdg 23 771
Ratajczaka 38 ubikacje warsztatowe lub przemysłowe. zdg 23 412
Składu mieszkaniem od gospodarza poszukuje zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 800
Składy urządzi projekt własne zagraniczne. Dyzert, Wielkie Garbary 59. zdg 23 829
18. DZIERŻAWY
Dzierżawy 200—400 móg. ile możności bez inwentarza poszukuje. Okolica obojętnej. Oferty piśmienne „Par”, Poznań pod 57,269. Pg 7453-57,269
Zabudowania fabryczne 1500 m² do wydzierżawienia. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 471
Do wydzierżawienia od zaraz młyn wodny, turbiny, dwupiętrowy z nowoczesnym urządzeniem na rzecze Prośnie i ca 45 morg. ziemi pszennej. Potrzebna kaucja ca 5000 zł i czynsz na rok zgóry. Zgłoszenia Kurjer Poznański, Gniezno 637 ng 18 352-3
20. URZĘDOWE
Zarząd Miejski w Murowanej Goślinie (Wlkp.) ogłasza
Przetarg publiczny na budowę stacji transformatorowej oraz miejskiej sieci rozdzielczej trójfazowej 380/220 v. — Podkłady ofertowe, warunki przetargu i wyjaśnienia otrzymać można w Zarządzie Miejskim za opłatą 6 zł. Zapieczętowane oferty z dowodem złożone w biurze Zarządu Miejskiego do 24 października 1936 godz. 10-tej. Zarząd Miejski zastrzega sobie swobodny wybór ofert, a nawet nie przyjęcia żadnej z nich. Murowana Goślina, dnia 8. 10. 36 Burmistrz (—) Dr. Motylewski. dg 3276
14. ZAMIANA MIESZKANIA
Zamienię mieszkanie w centrum miasta 4 pokojowe, holl, wszelki komfort I pr. na 3 pokoje również w centrum okolicy Św. Marcina. — Oferty Kurjer Poznański zdg 22 998
Zamienię dwupokojowe kuchnia. Matejki 36, na trypokojowe kuchnia ok. Św. Marcin, Fr. Ratajczaka — Skarbowska. Zgłoszenia K. Przybyła, Św. Marcin 24. zdg 23 528-9
22. ZGUBY
Zginął 26 września czteromiesięczny wilczek. Znalazcy nagroda. Cieszkowskiego 9 m. 2. zdg 23 720.

23. ROZMAITE
Fryzjerzy bacność żelazka oryginalne Deuss, para od 12 zł imitacja Duis Foeny maszynki elektryczne, brzytwy, nożyczki. Wenzlik. Aleje Marcinkowskiego 19. Ng 16 688
Tylko jedyny fenomen Jasnowidz Handu, może Cię w kierunku loterii — miłości — kradzieży dokładnie opracować. Załącz 1 złoty znaczkiem na porto — datę urodzenia. Handu. Kraków, skrytka 474. ng 18 549
Pręży firany plisuje, mereżuje, ceruje „Warta” — Pralnia Chemiczna, Farbiarnia, dawniej Sieburg, Filje, agencja: plac Wolności 14 a telefon 39-50 Marszałka Focha 58 i 170, Kraszewskiego 5, Górna Wilda 45, Stary Rynek 45/54, Wielkie Garbary 34, Chwaliszewo 67, Debiec, Wspólna 10, Tanio! Terminowo! Sumienie! P 6906-38,78
Chłopca dwuletniego na wychowanie kto przyjmie od zaraz za opłatą. — Oferty Kurjer Poznański zdg 22 916
Masażu poszukuje starszy pan dwa razy tygodniowo. Oferty z podaniem ceny do Kurjera Poznańskiego pod zdg 22 915
Przyjdź! Znam Twoją przyszłość. Pilsudskiego 5 — 8, Wróżka. zdg 22 109
Lisy Futra wszelkiego rodzaju garbuję, farbuję, odświeżam oryginalnym lipskim sposobem. Mechaniczna
Farbiarnia Dąbrowskiego 88 zdg 22 883
Chiromantka grafolog - fizjognomistka Jakubowska zdumiewająco przepowiada przyszłość, teraźniejszość, przyszłość, loterie, Ratajczaka 15 — 10, Pałac Apollo. zdg 23 103
Mam większą gotówkę. — Poszukuje przedsiębiorstwa hurtu. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 134
Ładnego synka 1 1/2 rocznego oddam w dobre ręce za własne. Dam wynagrodzenie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 23 140
Kuśnierka przerabia, naprawia futra tanio. Św. Marcin 62 — 6. zdg 22 991
Nauczyciele kto z Poznania lub okolicy (etat) zamieni się na Mogilno? Olszewski, Szkoła I. zdg 22 988
Akuszerka Kowalewska, Łakowa 14, paniom zainteresowanym udzielam wszelkich porad pomocy. zdg 23 032
Łaźnia świętojańska Poznań, ul. Woźna 18, przy Starym Ryнку, poleca kąpiele parowe z masażem, kąpiele zwykłe oraz wszelkiego rodzaju. zdg 23 051
Szkolny plażecznik kupie, 16 lat. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 186
Gorsety Biustonosze poleca Pracownia Gorssetów „Wanda” Leontyna Sychowska, Ratajczaka 27. zdg 23 577
Chiromantka-Wrózka przepowiada przeszłość i przyszłość. Wielka 17, I piętro, front. zdg 23 326
Kapelusze damskie, męskie przerabia fachowo. Modne fasony Sowiński Kapelusznik, Poznań, Garncarska 5 dawniej Marcina 27. dg 3203/4
Dykta Dykta Dykta najlepsza, najtańsza, nowy transport. Skład fabryczny Św. Wojciecha 28. Nr 17 819/20
Akuszerka Poznań, Strzelecka 2, przy świętokrzyskim przyjmuje, udziela porady, pomocy położniczej. dg 2 902-3
Sellima wróżka dobrze przepowiada przyszłość. Ratajczaka 9 — 7. zdg 23 455
Stolarnia Mostowa 3, wykonuje meble podług najnowszych wzorów. zdg 23 800
Płaszczki kostjumy, futra, wszelkiego rodzaju wykonuje solidnie, tanio — Willman, Plac Wolności 7. zdg 23 285
Przedstawicielstwo na Łódź poszukuje. Gwarancja hipoteczna. Oferty Oredownik, Łódź, pod „Poznańsk”. ng 18 573

Akuszerka Rychterowa, Półwiejska 5, przyjmuje udziela porady pomocy położniczej. zdg 23 647
Kuśnierka szwie, przerabia, naprawia futra najtaniej Stary Rynek 89 m. 1. zdg 23 581
Kroje wszelkie modele wykonuje specjalistka Tomaszewska. Pocztowa 11. zdg 23 614
Akuszerka Grobla 29a, udziela porady, pomocy. zdg 23 613
Swetry Garsonki szydelkowe, drutowe, według najnowszych modeli na miarę wykonuje Sosńska, Marcina 57 — 4. zdg 23 612
„Światłokopja” formatka 0.15, Nowa 11. zdg 23 380
0,15 przepisuje maszyną „Kreślarnia” Nowa 11. zdg 23 379
Sukienka szrecznie uszyta 8.— palto 14—18 Bocianówna, Grudnia 10 — 8. zdg 23 549
Kto wypożyczy pianino za miesięczną opłatą. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 505
Słynna chiromantka trafnie przepowiada. Szewska 21. — 5. zdg 23 662
Futra wykonuje naprawiam tanio. Półwiejska 35, m. 4. zdg 23 246
Wrózy chiromantka trafnie. Piekary 6, m. 2. zdg 23 255
Przepisywanie maszyna wszelkiego rodzaju tanio. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 461
Bielizniarka okretkuje Romana Szymańskiego 8 — 12. zdg 23 656
Fryzjer dworcowy Dworzec Zachodni Łazarz, czynny niedziele i święta. Wejście bez porozumienia. zdg 23 692
24. NAUKA
Angielski francuski niemiecki, biegła konwersacja, teoria kultura ogólna. Magisterium, matura, klasy tłumaczenia korespondencja. Strzelecka 31 — 34, podwórko prosto. 3—7. zdg 22 951
Korepetytorki sumienne poleca Samopomoc Organ Studentek. Pilsudskiego 7, pokój 7, telefon 31-20, lub 47-54. zdg 93 419
Profesorka udziela angielskiego, niemieckiego. Rudnicka, Jarochowskiego 26. zdg 21 671
Szkoła Tańców Mikołajczak — Kledecka, św. Józefa 6. Kurs początkujących — dwunastego. Pg 7410-57,261
Języka angielskiego szybka metoda tygodniowo dwa razy od 8—10 wieczorem. pragnie nauczyć się, władający tylko niemieckim. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 035
Angielskiego francuskiego. Młyńska 13 — 5. zdg 22 572
Korepetytorka 6 gimnazjum, matematyka, fizyka. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 178
Młodej Francuzki szuka się dla konwersacji. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 931
Kto udzieli lekcyi francuskiego i rosyjskiego. Oferty z podaniem ceny do Kurjera Pozn. zdg 22 943
Szkoła Tańców Szczurkówny Pocztowa 23. zdg 22 957
Prof. Wiechowiczowa rytmika — plastyka Zgłoszenia 4—5, Ratajczaka 14, m. 23. zdg 23 127
Kto udzieli polskiego i niemieckiego? Cena, oferty Kurjer Pozn. zdg 23 139
Studentka udzieli korepetycji. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 006
Studentka udzieli korepetycji chętnie za pokój. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 003
Kursy stenografji, pisanie maszyną. — Strzelecka 33. zdg 23 095
Rytmika - plastyka Milewska, Matejki 50, Ogrodowa 12, telefon 17-36. zdg 23 025
Student udzieli tanio lekcyi. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 188
Stenografji książkowości, bilansowania, korespondencji udziela Kromczyńska Ogrodowa 16, II. zdg 23 818
Niemieckiego lekcyi i konwersacji udziela akademik niemiecki. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 620

Szkoła Tańców Szorskiego W poniedziałek 12 rozpoczynam kurs dla osób starszych i akademików. Pierackiego 12, tel. 38-08 zdg 23 325
Kursy Handlowe Sawickiego Dypl. W. S. H. Kantaka 7, telefon 49-68, wpisy codziennie, — Również kursy wieczorne. d 3194
Kursy kroju, szycia dziennie, południowe i wieczorne, przyjmuje, warunki najkorzystniejsze. Klawiterowa, Poznań, Marii Magdaleny 1, m. 7. dg 2887/8
Kroju szycia, modelowania. Tomaszewska, Pocztowa 11. zdg 23 567
Kurs języka niemieckiego rozpocznie się 3 listopada śródmieściu pod kierownictwem rodowitej Wrocławianki (wymowa: Bühnendeutsch) Telefon 40-42. dg 3277
Niemieckiego udziela pan, gruntownie, sumiennie, początkującym, zaawansowanym. Załatwia korespondencje. Adres Kurjer Pozn. zdg 23 295
Niemieckiego francuskiego gimnazjum cztero-klasowe udzieli student. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 458
Niemieckiego Angielskiego Francuskiego Piekary 9 — 8. zdg 23 675
Swetrów szydełkowych, drutowych, wszelkich haftów, filet, toledo, monogramów wyczam, miesięczna 6.— Sosńska, Marcina 57 — 4. zdg 23 611 — naita-
E - M. Miał's Kursy Handlowe, Skrzypczak, plac Wolności 2. zdg 23 691
English Lady gives lessons, conversation. Szarymarzewskiego 8 — 7. zdg 23 747
Matematyki udziela studentka. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 23 711
25. MUZYKA
Szkoła śpiewu stawianie głosu, dykcja, partycje. Prof. Krasnińska Rudnicka, Nowomiejskiej 5a m. 9. zdg 93 173
Muzyki (fortepian) udziela dzieciom od 8 lat, dorosłym, nauczycielka b. prof. szkoły muz. Niezamożnym ustępstwa. Fredry 3, m. 8. zdg 99 902
Kursy gry fortepianowej, dyplomowana nauczycielka
Aleje Marcinkowskiego 1 m. 8 (dom narożny). zdg 21 371
Gry fortepianowej udziela dyplom. profesorka konserwatorium w Lipsku. Gniatczyńska
Łazarz Klonowicza 5, od 5—7, tel. 62-34, poprzeczna Spokojnej. dg 3244
Nuty Rose Marie — Jadzia — Trederwata — Zapomnieli ból — Korsykańska serenada oraz inne nowości przegrywane biegle poleca Księgarnia Cybulskiego, Marcina 9. ng 18 743
Fortepianu lekcyi. — Śpiewu solowego tanio dobra metoda. Stroma 26 — 11 zdg 23 819
Pianina najwzrostej kategorii od zł 1000.— zamiana pianin — strojenia, naprawy.
Drygas Trzeciego Maja 4. zdg 23 354
Tanio, sumiennie gry fortepianowej, dyplom państwowy. Łakowa 4b — 8. zdg 23 177
Dyplomowana nauczycielka muzyki. Strzelecka 6 — 15. zdg 23 182
Wielkopolska Szkoła Muzyczna Ratajczaka 36, filia Focha 47, Frekwencja 460 uczniów, prospekty bezpłatnie. zdg 22 937
Lekcje gry fortepianowej. Ogrodowa 3, Wujecka. zdg 22 949
Jazbandzista pierwszorzedny zarazem obligat. czeło, trąbka, śpiewem wolny. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 007
Acordeonista udziela lekcyi. Pacuda, Focha 80 zdg 22 980
Szkoła Muzyczna na Wildzie Traugutta 23, przyjmuje uczniów na kursy fortepianu, skrzypiec, śpiewu solowego, godz. 3—5 po poł. zdg 22 644-4

28 SZUKA POSADY
Zgłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obniżamy po jednej trzeciej cenę ogłoszeń drobnych.

a) Służba domowa

Panienska
do dzieci szyciem szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 926

Służąca
bez gotowania lub pokojówka z długoletnim świadectwem od 15. 10. poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 891

Panienska
inteligentna, czysta, zdrowa — uczciwa wszelkie prace domowe, robić poszukuje posady do gotowania lub pokojówki w religijnym domu. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 23 162

Dziewczyna
czysta, zdrowa, pracowita, uczciwa, z dobrymi świadectwami samodzielną szuka posady 15. 10. u szanownego państwa. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 163

Dziewczyna
niepociągająca do wszystkiego, z dobrymi świadectwami, z Malopolski szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 167

Dziewczyna
kochająca dzieci, znająca szycie, robić — szuka posady od 15. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 178

Dziewczyna
pracowita szuka posady z praniem od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 876

Posługi
poszukuje dwa razy w tygodniu praniem. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 22 872

Dziewczyna
uczciwa, sumienna i pracowita szuka posady do wszystkiego — cokolwiek z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 869

Kucharka
wiejska, starsza poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 216

Inteligentna
zna szycie, robotki, dobre świadectwa do dzieci, zarząd domu od 15. 10. miejscowość obojetna, poszukuje posady. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 23 109

Dziewczyna
szuka posady u samotnych. — Oferty Kurjer Poznański zdg 23 045

Polecam
kucharki, gospodynie dworskie, nianie. Pośredniczka Puszcza, św. Marcina 16/17. zdg 23 046

Młodsza
z gotowaniem poszukuje posady od 15. 10. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 049

Zajęcia
handlu przemysłowe poszukuje student prawa. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 23 199

Kucharka
poszukuje posady w hotelu, restauracji, zakładzie. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 201

Gospoia
samodzielną, gospodarną, uczciwą, dobrze poleconą, dobre gotowanie, pranie, poszukuje posady do samotnej osoby lub starszych osób od 15. 10. lub później. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 203

Posługaczka
szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 660

b) Inni

Pomocnik
gorzelnicy szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 22 624

Inteligentna
panienka szuka posady do dziewczynki, towarzyski, najchętniej do dworu, robotki. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 859

Mleczarz
serowar, doświadczony, kaucja — poszukuje posady. Oferty filia Oredownik, Poznań, Marsz. Focha 155. zdg 23 395

Praktykant biurowy
początkujący, szkoła handlowa — poszukuje nawet bezpłatnej dalszej praktyki. Przyjmie także jakiegokolwiek innego zajęcia. Bez względu na uczucie piny, dobrze polecony. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 22 411

Pomocnik
krawiecki osteroletnia praktyka poszukuje pracy zaraz na czas dłuższy lub na stałe. Zgłoszenia Kurjer Poznański ng 18 140/1

Pomocnik
karmelarski, zna wakuły szuka jakiegobądź zaraz posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 22 499

Panienska
ciężkim położeniu umie szyć szuka posady zakreślenie krawieckim. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 153

Panienska
szuka posady z gotowaniem. — Oferty Kurjer Poznański zdg 22 154

Maszynistka
poszukuje posady. Wynagrodzenie skromne. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 211

Chłopak
z prowincji szuka nauki piekarstwa lub rzeźnictwa od zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 22 410

Oszczędnościowe kotły
do centralnego ogrzewania pat. „Höntscha“, opalać można każdym opalem. Tanie paliwo zmniejsza za znacznie koszty ogrzewania.

Höntschi Ska Sp. z o.o.
Odlewnia kotłów ogrzewalnych
Poznań — Rataje VI.
ng 17 159

Absolwent
Miejskiej Szkoły Handlowej poszukuje nauki do kupiectwa. — Oferty Oredownik, Poznań d 3257

Panienska
lat 17, poszukuje posady do składania jako uczennica. Oferty Oredownik, Poznań d 3256

Mistrz
ślusarsko - tokarski młody dobrze wyszkolony poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 832

Uczeń ogrodnicy
2-letnia praktyka poszukuje posady celem ukończenia nauki. Łaskawe oferty Ostrów Wlkp., skrz. pocztowa 57 S. ng 17 889

Wychowawczyni
lat 26, 1a świadectwami, język polski i niemiecki szuka posady w Poznaniu lub okolicy. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 143

Higienistka
z roczną praktyką w Klinice Stomatologicznej poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 989

Laborant
z zawodu drogerzysta, z czteroletnią samodzielną praktyką, poszukuje posady laboranta - fotografa. Reflektuje tylko na poważne oferty złożone w Kurjerze Poznańskim pod zdg 22 971

Buifetowa
z obsługą poszukuje posady. — Oferty Kurjer Poznański zdg 23 091

Panienska
do cukrowni lub kawiarni z obsługą gości z dłuższym świadectwem poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 478

Szukam
posady za samodzielnym dobrem gotowaniem, uczciwa do lepszego domu. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 804.

Starszy
mężczyzna szuka posady stróżowania placów lub domów, dobre świadectwa. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 020

Ślusarz
szofer zna remonty maszyn, kawał waler z prowincji poszukuje posady, złoży 500 zł w banku. — Oferty Kurjer Poznański zdg 23 026

Młoda
panienka z 1/2 roczną praktyką poszukuje posady w biurze możliwie zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 041

Kupiec
kierownik, dobry organizator — z znajomością księgowości — i spraw podatkowych, dysp. 8 000 szuka odpowiedniego stanowiska. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 192

Inteligentna
z dobrymi świadectwami przyjmie posadę wychowawczyni, pielegniarki lub w zakresie gospodarstwa w kulturalnym domu. Zgłoszenia Chelmońskiego 18. zdg 22 847 m. 5.

Plakaty Rozkład Jazdy Kolejowej na sezon zimowy 1936/1937

(obowiązujący od 4 października rb.)
zawierający spis wszystkich pociągów odchodzących i przychodzących do Poznania, tak mile przyjmowany od szeregu lat przez hotele, restauracje, kawiarnie, cukrownie, zakłady fryzjerskie oraz wszelkiego rodzaju biura i sklepy w Poznaniu, ukazał się w nowym wydaniu, wykonany pięknym czytelnym drukiem trójbarwnym.
Oddajemy go za zwrotom kosztów własnych w wysokości **10 groszy za egzemplarz** w administracji naszej przy św. Marcynie 70.

Gospodyni - kucharka
poszukuje posady w lepszym domu od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 232

Niemka
inteligentna poszukuje posady do dzieci jako nauczycielka. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 312-13

Starsza
inteligentna, religijna panna, poszukuje posady, wychowawczyni, zarządczyni, zna gotowanie, szycie. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 795

Posługi
poszukuje uczciwa, pracowita. — Oferty Kurjer Poznański zdg 23 394

Posługi
całodzienną z praniem, dobrym gotowaniem w śródmieściu. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 370.

Poszukuję
biura lub składu do sprzątania. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 299

Dziewczyna
uczciwa i pracowita, 7 letn. świadectwem poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 270

Panienska
sumienna kochająca dzieci poszukuje posady do dzieci z szyciem Zgłoszenia do eksp. Kurjera Poznańskiego zdg 23 266

Panienska
inteligentna, skromna, kochająca dzieci szuka posady do dzieci i lekkich prac domowych. Zna ekspedycje. Miejscowość obojetna. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 245

Pielęgniarka
niemowląt długoletnia praktyka za skromnym wynagrodzeniem szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 23 260

Panienska
z lepszą rodziną szuka posady do szycia lub do wszystkiego od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 474

Poszukuję
posługi trzy razy w tygodniu albo co dzień. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 481

Służąca
uczciwa do wszystkiego, samodzielnym gotowaniem szuka posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 747

Poszukuję
posługi od 15. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 744

Samodzielną
inteligentną z dobrym gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 757

Dziewczyna
skromna, uczciwa poszukuje całodzienną posługę z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 780

Posługi
dobrem gotowaniem lub bez poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 626

Poszukuję
posady do samotnego pana. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 718

Młodszy
pomocnik piekarski poszukuje pracy. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 540

Absolwent
Szkoły Sztuk Zdobniczych, posiadający kilkuletnią praktykę naukową i dekoratora teatralnego, grafik, projektodawca wnętrz i wystaw, poza tem praktyczny w dziennikarstwie, energiczny i przedsiębiorczy, szuka pracy w Poznaniu za skromnym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 21 699

Buifetowa
pozamiejscowa szuka posady. — Znajomość „Express”. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 146

Ekspedjentka
branży towarów krótkich poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 186

Krawcowa
w dom tano szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 184

Krawcowa
dłuższą praktyką wykonuje garderobę damską, chłopięcą, przeróbki, reparacje futer poza dom. wyjazd, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 816

Panienska
młoda szuka posady biurowej — maszyną i stenografią. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 22 772

Robotnik
poszukuje pracy, po wojskowości podoficer, złoży kaucję. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 605

Szwaczka
krawcowa szuka posady w domu. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 578

Absolwentka
Miejskiej Szkoły Handlowej poszukuje posady jako uczennica do biura. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 720

Krawcowa
samodzielną, płaszcz, kostiumy, suknie, dobre świadectwa, szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 781

Urzędniczka
gosp. bardzo pracowitego i skromnych wymagań może sumiennie polecić Majętność Noskovo, poczta Marzenin, powiat Września. zdg 22 778

Fryzjer
zdolny, karta rzemieślnicza, kawaler szuka posady, najchętniej właścicieli zakładu. Zgłoszenia „Papier”. Leszno. zdg 22 164-5

Panienska
uczciwa, szuka posady za małym wynagrodzeniem, jako uczennica do składni, branża obojetna. Oferty Kurjer Poznański zdg 21 904

Magistra farmacji
bez praktyki poszukuje posady. Oferty wraz warunkami do Kurjera Poznańskiego zdg 21 792

Krawcowa
pierwszorzędna szuka posady 2. — Oferty Kurjer Poznański zdg 22 620

Fryzjerka
długoletnia, wodna, trwała szuka posady zaraz. Zgłoszenia Bizewska Wielka Wiele 103, pow. Morski. zdg 22 118

Rolnik
2 lata studjów Uniw. Pozn., 3 lata praktyki, zamierzony hodowca zna księgowość. Świadectwa bardzo dobre. Poszukuje posady, najchętniej pod dyspozycję właściciela lub dzierżawcy. Oferty Kurjer Poznański zdg 98 845

Absolwent
Miejskiej Szkoły Handlowej 5 mieś. praktyki biurowej, umiemy księgować, pisać na maszynie, stenografować poszukuje dalszej praktyki do biura. — Oferty Oredownik, Poznań d 3255

Młynarz
kawaler, lat 25, samodzielną, obeznany motorami gazowymi, poszukuje posady. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznański, Książ. Wlkp. n 18 648

Zegarmistrzostwa
pragnie wyuczyć się chłopiec inteligentny z ukończoną szkołą handlową z bardzo dobrej i uczciwej rodziny niezamożnej. Łaskawe zgłoszenia proszę Kurjer Poznański zdg 22 913

Młynarz
poszukuje posady kierownika, walcowego, samodzielnego. Dam kaucję. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego, Jarocin ng 18 628

Piekarz - cukiernik
dobry fachowiec samodzielną, kawaler, kilka lat praktyki poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 029/30.

Fryzjer
dzielny, kawaler, karta rzemieślnicza poszukuje posady, najchętniej właścicieli interesu. Zgłoszenia „Papier”. Leszno. zdg 22 954/5

Panna
starsza z inteligencji będzie towarzyszyć i pomocą w domu bezdzietnym za utrzymanie, gdzie mogłaby grywać na fortepianie. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 966

Samodzielną
ksiązkowa - bilansistka prowadzi oraz urezuje książki godzinowo — szuka posady. Oferty do Kurjera Poznański zdg 23 220

Panna
branży drobiu, dzierzynny, ryb nabiału owoców poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 804

Posady
magazyniera, ekspedjenta, sprzedawciela poszukuje kupiec młody, rzutki, uczciwy, prawo jazdy ewtl. samochód. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 592

Française
cherche demi - place. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 902

Osoba
średnim wieku, religijna, materialnie niezależna, przyjmie posadę gospodyni, wyreczytelki pani domu tylko u lepszych starszych państwa lub księdza za utrzymanie. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 23 105

Radjotechnik
monter — poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 120

Uczeń
składu kolonialnego szuka miejscą utrzymaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 123

Krawcowa
szycie elegancko, szuka pracy. — Graniczna 12, m. 3. zdg 23 704

Samodzielną
ksiązkowa - bilansistka prowadzi oraz urezuje książki godzinowo — szuka posady. Oferty do Kurjera Poznański zdg 23 220

Panna
branży drobiu, dzierzynny, ryb nabiału owoców poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 804

Posady
magazyniera, ekspedjenta, sprzedawciela poszukuje kupiec młody, rzutki, uczciwy, prawo jazdy ewtl. samochód. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 592

Française
cherche demi - place. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 902

Osoba
średnim wieku, religijna, materialnie niezależna, przyjmie posadę gospodyni, wyreczytelki pani domu tylko u lepszych starszych państwa lub księdza za utrzymanie. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 23 105

Radjotechnik
monter — poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 120

Uczeń
składu kolonialnego szuka miejscą utrzymaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 123

Krawcowa
szycie elegancko, szuka pracy. — Graniczna 12, m. 3. zdg 23 704

2.500
kaucji złoży oficer rez., lat 36, zna język niemiecki, francuski, bez nalogów, Wielkopoleń — za posadę. Wymagania skromne. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego, Sieraków n.W. ng 18 750

Samodzielną
korespondentka - ksiązkowa - bilansistka, znająca języki na stanowisku zmiany posadę. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 23 353

Poszukuję
posady biurowej, woźnego, inkasenta, dam kaucję. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 350.

Młodszy
korespondent-buchalter z ukończoną 4-letnią Szkołą Handlową i 2-letnią praktyką szuka odpowiedniej posady. Łaskawe oferty proszę kierować pod zdg 22 131 do Kurjera Poznańskiego zdg 22 131

programy radjowe

OGÓLNOPOLSKIE
Poniedziałek, 12 października.
6.30 audycja poranna: — 11.30 pogadanka i muzyka dla dzieci starszych; — 11.57 szesnastka; — 12.40 „O niektórych trudnościach wychowawczych”; — „Upór” — pog. 15.00 wiad. gospodarcze; — 16.15 „Nowa pieśń”; — „Wskazówki praktyczne”; — 16.30 koncert orkiestry mandolinistów im. Moniuszki; 17.05 Nępra Rzeczypospolitej w XVI wieku” — odczyt (z Krakowa); 17.20 Fritz Kreisler: Kwartet a-moll. Wyk.: Kwartet smyczkowy P. R.; 17.50 „Niedźwiedzie płaczą jak dzieci” — pog. (Pozn.); 18.00 poz. aktualna; 18.10 sport; 18.50 „Ozy rolnictwa ma się lepiej” — pog. (Pozn.); 19.30 rec. śpiewaczy Rössler - Stokowski (Pozn.); 20.00 koncert ork. K. P. W. (z Katowic); 20.45 dziennik; 20.55 poz. aktualna; 21.00 słuchowisko: „Pani zabiła pana” M. Jasnorskiej (z Pawłowskiej) (wznowienie) (ze wwoja); 22.00 koncert symf. orkiestry P. R. z udz. A. Balsama — fortepian.

WARSZAWA
Poniedziałek, 12 października.
Warszawa — 12.03 zespół fort. Ivory Keys i Karol Kullman; — pty: 15.15 „1000 taktów muzyki” w wyk. zespołu Stefana Rachonia; 15.55 „Wszystkiego po tro-

chu” — audycja dla dzieci: 18.20 koncert rekl.; 21.30 piosenki w wykonaniu St. Witasa i J. Paszkowskiej (pty); 23.00 muzyka taneczna (pty).

POZNAŃ
Poniedziałek, 12 października.
Poznań — 12.03 „Słynni organiści” (pty); 13.00 koncert „Serenada” (pty); 13.55 zielda; 15.15 — koncert rekl.; 15.35 „Rewia paryska” (pty); 18.20 skrzynka ogólna; 18.30 muzyka fortepianowa (pty); 21.30 koncerty solistów z towarzyszeniem orkiestry (pty).

PROPONUJEMY LAMPOWICZOM
na poniedziałek:
17.00 Bukareszt, Marsze i walce. Strasburg. Koncert popołudniowy 17.35 M. Ostrawa. Recital śpiewaczy. Praga. Recital fort. Wiedeń. Koncert solistów. 18.00 Sztuttgart. Koncert rozrywkowy Leningrad. Koncert symfon. 18.15 Bukareszt. Koncert radiorok. Anglia. (Net. Progr.) Muzyka lekka. 18.40 Budapeszt. Muzyka cygańska.
19.00 Frankfurt. Koncert ludowy. Lipsk. Utwory Vollerthuna z udziałem kompozytora. 19.15 Berlin. Koncert solistów. 19.25 — Praga. Muzyka taneczna. 19.45 — Bratysława. Aria operowa fran-

cuskiej i włoskiej.
20.00 Katowice — Koncert ork. KPW. Sztokholm. Koncert solistów. 21.10 Hamburg. Symfonia d-moll Brucknera. Lipsk. Koncert rozrywkowy. Bratysława. „Wieszka Ialek” — balet Bayera. — Berlin. Melodie z operetek Suppego. Frankfurt. Utwory W. Niemana. 20.40 Rzym. Koncert solistów. Medjolan. „Casa mia” — operetka Pietrieko. 20.45 Bukareszt. Muzyka kameralna.
21.00 Anglia (R. P.). Muzyka lekka. Budapeszt. Symfonia Nr. VII Brucknera. Kolonia. „Serenada” — koncert. Praga. Koncert radiorok. Wiedeń. Symfonia Nr. VI Brucknera. Sztuttgart. Audycja wokalna. 21.10 Bukareszt. — Recital śpiewaczy. 21.15 Ryga. — Muzyka klasyczna i romantyczna. Strasburg. Recital fort. 21.45 — Wiedeń Biffa. Koncert symfon. Bukareszt. Muzyka lekka. Radio Paris. Muzyka kameralna.
22.00 Sztokholm. Muzyka lekka. 22.15 Praga. Recital śpiewaczy. 22.30 Wrocław. „Muzyka na Dobranoc”. Berlin. „Dobrej nocy” — koncert kameralny. 22.35 Królewiec. Koncert solistów.
23.00 Poste Parisien. Kwartet z-moll Brahmsa. Praga. Prelud i fuga organowa Bacha. Monachium. Muzyka taneczna. 23.25 Anglia. (R. P.) Muzyka taneczna 23.30 Wiedeń. Muzyka taneczna. 23.35 Anglia. (N. P.). Muzyka lekka. 23.45 Radio Paris. Muzyka taneczna.
24.00 Sztuttgart. Koncert noemy. 0.15 Radio Paris. Muzyka lekka.

Wychowawczyni
długoletnia świadectwa, kochająca dzieci samodzielną szycie, niemiecki przyjmie posadę, także wyreczytelka pani. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 076

Dziewczyna
samodzielną do prowadzenia domu najchętniej do samotnej osoby szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 077

Dziewczyna
sierota uczciwa poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem Oferty Kurjer Poznański zdg 23 078

Poszukuję
kaucji za jakakolwiek posadę, współnie do założenia interesu ewentualnie na hipoteke za administrację domu. Tylko poważne oferty Kurjer Poznański zdg 23 037

Absolwentka
z praktyką ze znajomością księgowości, stenografii, korespondencji szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 042

Przychodnia
uczciwa z gotowaniem, długoletnie świadectwa szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 044

Wyprawy SŁUBNE
GOTOWE NA ZAMÓW I Z METRA

J. Schubert
FABR. BIELIZNY - DOM PRACICIELKI
ST. RYNEK 76
tylko

Dom Czerwony naprz. Odwach obok Apteki pod Lwem
Pg 6604-98.140

Drukarnia
na maszyny płaskie i litograficzne przyjmuje jakakolwiek prace, choćby robotnicze. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 588.

Drogerzysta
dypl. posiadający świadectwo z trzech poszukuje posady. Wymagania skromne. Władysław Ziętek, Września, ul. Dzieci Wrzesińskich 6. zdg 23 584

Techniczka
dentystyczna asystent, biegła, operatywnie, kauczuku, złocie, poszukuje posady zaraz lub 1. 11. Zgłoszenia Kurje. Poznański zdg 23 524

Ekspedjentka
poszukuje jakiegokolwiek posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 23 399

Sierota
inteligentna poszukuje pracy w kawiarni, sklepie, dzieci lub t. p. od 15 lub 1 listopada. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 774

Nauczycielka
młodziutka, szkoła gospodarcza, dobry kraj, życie, poszukuje posady bez wymagania, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 644

TEATRY

Poznań, sobota, 10. 10.

TEATR POLSKI: Sobota, 10. 10. „Był sobie wiezień” występ gościnnie M. Maszyńskiego.
Niedziela, 11. 10. o godzinie 16: „Tessa”.
Niedziela, 11. 10. o godzinie 20: „Był sobie wiezień”, występ gościnnie M. Maszyńskiego.
Poniedziałek, 12. 10. „Był sobie wiezień”, występ gościnnie M. Maszyńskiego.

TEATR WIELKI (Opera): Sobota, 10. 10. „Goplana”.
Niedziela, 11. 10. o godzinie 20: „Rose-Marie”.
Poniedziałek, 12. 10. Teatr nieczynny.

TEATR NOWY: Sobota, 10. 10. „Szlanka wody”.
Niedziela, 11. 10. po pol.: „Pierwszy występ pani premierowej”.
Niedziela, 11. 10. o godzinie 20: „Szlanka wody”

KINA

Poznań, sobota, 10. 10.

APOLLO: „Rose Marie”.
CORSO: „Wyspa Skarbow”.
GLORIA: „Królewska Faworyta”.
GWIAZDA: „Cały Paryż śpiewa”.
OŚWIATOWE T. C. L.: „Syn Marnotrawny”.
METROPOLIS: Rose Marie
RENAISSANCE: „Zbieg z Jawy”.
SŁONCE: „Pasteur”.
SPINKS: „Armia Ewy”.
SWIT: „Fort Douaumont” (pod Verdun)
TECZA-Lazarz: „Dzisiejsze czasy”.
TECZA-Wilda: „1/2 Muszkieterów”.
WILSONA: Człowiek Wilk.

Krawiectwa
w 3/4 roku kto laskawie wyuczy córke urzędniczki. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 23 699

Krawcowa
na wszelką garderobe poszukuje posady dom. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 247

Rządca
gospodarczy, lat 34 z praktyką w majątkach buraczano - hodowlanych poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 249

Bielizniarka
pierwszorządna szyje poza domem domu szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 250

Krojczy
bielizniarz na miarową i składową bieliznę szuka posady przyjmie zastępstwo fabryki bielizny lub kierownictwo interesu galanterijnego. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 438

Młody zboźowiec
dla dalszej praktyki przyjmie posadę biurową, choćby za opłatą mieszkaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 686

Szukam
nauki jako krawiec dla mego syna, który przyczył się. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 307

Ślusarz
mechanik szuka pracy popołudniowej. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 799

27. WOLNE MIEJSCA

Czeladnik
piekarski, samodzielny, znający cukiernictwo zaraz potrzebny. — A. Barczyński, Pobiedziska, — Rynek 6. zdg 21 234

Bufetowa
jako osoba zaufana w interesie i w domu. Dom bezdzietny. Początkowo odpowiednia kaucja bankowa pożądana. Restauracja „Gospoda Polska”, Marszałka Piłsudskiego 7. zdg 22 369

Robotnik
do koni za pożyczkę 1200 złotych, pewna gwarancja, praca stała. — Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 22 468

Agenci
do sprzedaży narzędzi rolniczych poszukiwani. Zgłoszenia „Klon” Lwów, skrytka 262. ng 18 584

Magister (tra)
potrzebny z krótką praktyką, językiem niemieckim od 1 grudnia. Oferty z warunkami do Apteki w Kruszewicy. ng 18 649

Magistra
lub magistrowi z prawem zarządu, którzy pracowali w większych aptekach, biegle i poprawnie władają język. niem. i są rzeczywicie pierwszorzędnymi ekspertami, poszukuje się zaraz ewtl. per 1. listopada. Zgłoszenia z podaniem wieku, referencji, dokład. odpis. świad. i wysokości pensji uprasza się pod dg 3228 do Kurjera Poznańskiego.

Pisarz
gosp. z praktyką, szkoła rolnicza, referencjami potrzebny od 1. 11. lub przed. Zgłoszenia odpisy świadectw, których się nie zwraca, maj. Chocicza Mała, powiat Września. zdg 22 698

Wybijaczka
figurek czekoladowych, zawijaczka cukierków potrzebna. Wroniecka 17, mieszkanie 4. zdg 23 891

Drażetkarki
zawijaczki i dziewczyny z fabryk cukrów potrzebne. Gaede, Sw. Wojciech 29. zdg 23 824

Pomocnik
krawiecki do reki zaraz. Grunwaldzka 18, m. 172. zdg 23 794

Przyjemny
kilku panów z Poznania i miast wojew. poznańskiego i pomorskiego do czynności akwizycyjnej. Zarobek zapewniony. Pierwszeństwo mają reflektanci inteligentni, b. urzędnicy, emeryci i kupcy. Zgłoszenia pisemne z referencjami do Kurjera Pozn. zdg 22 827

Samodzielny
czeladnik kuśnierski potrzebny. Gdynia, Świętojańska 72 „Kuśnierz”. n 18 294-5

Posługaczka
młodsza praniem. Marcina 59 — m. 4. zdg 22 906

Potrzebny
energiczny samodzielny ekspert - kiper, winno kolonialny do większego miasta, wymagana kaucja, język niemiecki, kawaler Oferty Kurjer Poznański zdg 22 898

Ekspedjentka
znająca księzkowość, z kaucją — lub dobrze polecona z podaniem warunków potrzebna do składu obuwia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 22 486

Ekspedjentka
rzeźnicza potrzebna. Busko, Poznań, Piekary 22/23 zdg 22 483

Dziewczyna
do wszystkiego. Wielkie Garbary 36, m. 24. zdg 22 887

Posługaczka
młodsza na przedpołudnia potrzebna. Aleja Hetmańska 11, — skład papieru. zdg 22 884

Apteka
w Poznaniu poszukuje zastępcy 3 razy w tygodniu na pół dnia. Zgłoszenia z podaniem warunków do Kurjera Poznańskiego zdg 22 877

Potrzebna
fryzjerka oraz posługaczka praniem, szyciem do dwóch osób. — Zgłoszenia odpisem świadectw Kurjera Poznańskiego zdg 22 935

Uczenica
do szycia. Baszińska, Cicha 166. zdg 22 946

Pokojowa
kwalifikowana, z pierwszorzędnymi świadectwami, dobrze polecona, potrzebna od 15. 10. br. Zgłoszenia Jasna 14, m. 5, między godz. 11—12 i 4—5. zdg 22 956

Kwiaciarka
potrzebna zaraz. Bydgoszcz, ul. Gdańska 62 „Róża”. zdg 23 101

Kucharka
pokojowa potrzebna. Wierzbicie 23 — 4. zdg 23 128

Chłopca
rowerem do posyłek kaucja 100. Wrzesińska, Mostowa 24, m. 2. zdg 23 147

Niania
lub paniąka do 4 1/2 mies. dziecka, dobrą polecenią 15. 10. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 23 152

Podróżujący
zaprowadzony składach kolonialnych na pensje, prowizje. Zgłoszenia odpisami świadectw Kurjer Poznański zdg 23 011

Uczeń
fryzjerski potrzebny. Ul. Wroniecka 18, Dolata. zdg 23 089

MEBLE solidne - piękne - tanie
W. NOWAKOWSKI i SYNOWIE
Wystawa: Kantaka 1. Fabr. i Magaz. Górna Wilda 134
Parkiet po cenach konkurencyjnych
Na wystawie „Sztuka — Wnętrze — Kwiaty”
4 — 18. X. wystawiamy w pawilonie nr. 6.
ng 17 729

Sluzaca
z gotowaniem do dziecka. Referencje Chelmońskiego 21, m. 5. 9—11. zdg 22 986

Sluzaca
z dobrem gotowaniem do restauracji od zaraz potrzebna. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 021

Sprzedawca
bielskich materiałów sukiennych kuponami i oszukiwany. Gwarancja inkasa. Oferty Kurjer Pozn. zdg 23 196

Freblanka
dwoje dzieci 2 i 4 lat od 15. 10. utrzymywanie, mieszkanie, 25 zł. — Przewidywany wyjazd do Warszawy. Oferty z fotografią. — Świadectwami, znacznikiem Kurjer Poznański zdg 23 204

Technik
budowlany praktyczny (także nieskończony) zvcio vs. wymagania Kurjer Poznański zdg 23 227

Dziewczyna
dobrem gotowaniem od 15. Stary Rynek 71/72 m. 5. — 5—6. zdg 23 229

Apteka
(Pom.) poszukuje zaraz magistra lub magistrowi z praktyką. Warunki proszę podać. Posada stała. — Zgłoszenia Kurjer Poznański dg 3261

Kilku
kolporterów młodszych z mniejszą gwarancją może się zgłosić. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 488

Dziewczyna
do wszystkiego tylko dobre polecenia od 1. 11. załączyć kopje świadectw. Oferty Kurjer Pozn. zdg 22 850

Agentów
chrześcijan do zabierania zamówień na kosy po wsiach poszukuje „Zniwo”. Lwów, Kuszewicza n 1878-9

Ekspedjentka
do składu owocowego kaucja 500 zł. Miejscowość prowincjonalna. Zgłoszenia Kurjer Poznański ng 18 669-70

Dziewczyna
do kuchni i pokojowa — praczka na wieś do dworu od 1 listopada. Oferty Kurjer Poznański zdg 22 552-3

Ekspedjent(ka)
do składu kolonialno-deliatesów potrzebny. Oferty do Kurjera Poznańskiego wraz znacznikiem na odpowiedź pod zdg 23 779.

Dziewcze
do posyłek od zaraz. Skład Obuwia, Stary Rynek 80/82. zdg 23 377

Czeladnik
krawiecki od zaraz. Kunz. Rynek Lazarski 2. zdg 23 312

Kierownik (czka)
z branży szkła, otrzyma posadę za udzielenia pożyczki do 2 tys. zł. Zgłoszenia Br. Pochrzast. — Wieluń. ng 18 619-20

Większe przedsiębiorstwo przemysłowe
poszukuje gancarzy do ustawiania piecy przenośnych. Zgłoszenia pisemnie pod nr. „41.111” do „Par”. Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11. P 7475-41.111

Ekspedjentka
dzielna z branży obuwia niemieckim zaraz. Płaszajska, Stary Rynek 54. zdg 23 648

Potrzebny na stałą posadę technik budowlany
z średnim wykształceniem, z kilkuletnią praktyką na budowlach fabrycznych i robotach konserwacyjnych z nieprzekroczonym 40 rokiem życia. Podania do administracji Kurjera Pozn. dg 3 284

Ekspedjentka
może być początkująca, do składu kolonialnego w Gdyni potrzebna od zaraz. Posada stała, wymagania: wiek około 25 lat, fotografia, życiorys, kaucja minimum 300 zł. Zgłoszenia kierować Kurjer Poznański dg 3 285

Studentka
jako towarzyszka do dwójga dzieci. Łacine, niemieckie — fortiana. Zgłosz. fotografia, odpis świadectw Kurjer Poznański zdg 23 431

Przedstawiciel
z gotówką na nowość opatentowaną niezbędna w piecu kuchennym, albo wóślnik. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 23 263

Ogrodnik
kawaler, prowadzenia ogrodu handlowego od 1 lub 15. 11. potrzebny. Zgłoszenia tylko pisemne z odpisami świadectw (nie zwraca się). Halaciński, Kopaszyn, p. Wągrowiec. zdg 22 148-9

Szofera
spółnika z 700. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 678

Dziewczyna
samodzielną gotowaniem. — U. Poplińskich 12a — 14. zdg 23 679

Posada
biurowego lub biualistki — pensja miesięczna, pożyczka konieczna 1000, gwarancja pewna. — Oferty Kurjer Poznański zdg 23 812

Ucziwej
dobre referencje do wszystkiego od zaraz 15. 10. Adres Kurjer Poznański zdg 23 253

Kilku akwizytorów
na wysoką prowizję poszukujemy Zgłoszenia tylko pisemnie „Potow”. Poznańskie Towarzystwo Strzeżenia, Poznań Podgórna 1. zdg 23 486

Do
prowadzenia składnicy węgla czołwieka, posiadającego tysiąc zł. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 23 696

Radjoodbiorniki
od 73,—
raty 15 miesięczne 4 zakresy
Uniwersalny dwuobwodowy 10 rat

Centrum
100 v. 9.40; 120 v. 11.40
Patefony 49,50
Płyty 1,15
przybory elektrotechniczne, rowery

Centrum
Kamiński
Stary Rynek 13/14
Asygnaty kredyt. Ng 17 803/4

Zabawa w ciuciubabkę
= Ach, to napewno panna Myszka!

Pea-Krem
utrzymuje świeżość cery w każdej porze roku.

R. Barcikowski S. A. Poznań
ng 17 141

Dziewczyna
uczciwa do wszystkiego. Stary Rynek 60, m. 7. zdg 23 700

Paniąka
młodsza początkująca potrzebna. Adwokaci Dr. Hejmowski i Galiniński, Aleje Marcinkowskiego 11. zdg 23 714

Ucziwa
do wszystkiego od 15. Zgłoszenia niedziele 4—6. Dolna Wilda 2, mieszkanie 9. zdg 23 475

Elew
gospodarczy potrzebny 1 listopada. Zgłoszenia, życiorys maj. Pturek p. Barcin. zdg 23 583

Ekspedjentka
potrzebna. — Stanisław Górski, mistrz rzeźn.-wedlarniarski, ulica Wroniecka 18. zdg 23 605

Karmelarz
zdolny potrzebny. Gaede, Sw. Wojciech 29. zdg 23 416

Posługaczki
na cały dzień z gotowaniem. — Dąbrowskiego 49a, m. 14. zdg 23 408

Cerowanie
pończoch, podnoszenie oczek potrzebna w domu. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 733

Kroju
szycia 2 miesiące także wieczorami udziela Wały Jadwigi 3 a — m. 9. zdg 23 628

Wydawnictwo
żurnalowe przyjmie kilku inteligentnych panów do akwizycji. Warunki do omówienia. Poznań, Piłsudskiego 22, m. 2. Poniedziałek od 17—19. zdg 23 698

Inteligentny
wymownie, bezrobotny potrzebny, możliwie z znajomością akwizycji transportu. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 23 590

Dziewczyna
do wszystkiego Plac Wolności 7 m. 15, podwórze 2. zdg 23 286

Pani (Lady)
z sfery ziemiankiej do samodzielnego zarządu domem poszukiwana przez samotnego starszego pana na prowincje. Służba składa się z lokaja, kucharki, pokojowej i ogrodnika. Wymaga się: taktu, energii, znajomości wykintnej kuchni i zamilowania do ogrodu. Oferty z szczegółowym życiorysem, fotografia z doby obecnej i podaniem referencji i wymagań uprasza się kierować Biuro Pietraszek, Warszawa, Marszałkowska 115 — „Lady”. ng 18 168

Radjoodbiorniki
najważniejszych fabryk, wszelkich typów, długoterminowe spłaty, gotówka taniej.

sprzęt radjowy
wielkim wyborze stale na składzie.

Kazimierz Matuszak,
Poznań, Pierackiego 16, telefon 30-67. Pokaz aparatów bez obowiązku kupna. ng 16 747

NOWOSCI JESIENNE
Swetry - Pulowery
Poleca „PANI” Aleje Marcinkowskiego 13 dg 2972 (obok Cafe George)

Humor zagraniczny

Sluzaca
dobrem gotowaniem do wszystkiego, lepszy dom, dwoje osób, świadectwa. Wały Kościuszki 9 m. 4. zdg 23 359

Sluzaca
dobrem samodzielną gotowaniem. Pierackiego 17 — 7. zdg 23 676

„Patria”
Francuska, Smaczna kuchnia. Bilardy. zdg 21 789

„Italia”
Restauracja - śniadania, Aleje Marcinkowskiego 8. W sobotę dnia 10. bm.

wieprzobicie
dg 3271

Restauracja Britania
Piłsudskiego 2, poleca wyborową kuchnię. Obiady 3 dań, abonament 90 gr. Porcje śniadankowe 50 groszy. dg 3 269

„Armia Ewy”
Przepyszna salonowa komedia. — melodii — muzyki.

Kinoteatr „Sfinks”
zdg 22 235

Wesoły
wieczór spędzisz mile Londyńskiej. Masztalarska. Dancing. zdg 23 653

„Charlie Chaplin”
Kino Tecza, Lazarz. zdg 23 651

Savoy
Szewka 9 poleca swym sympatykom miły pobyt. Dancing do rana. Wiaśc. Kalek. tel. 40-51. zdg 23 772

Melodje świata
usłyszysz na najnowszych radioaparatach 1937

Telefunken
Premier, Lord, Arystokrata i Magnat na najdogodniejsze raty

miesięczne nabeżdżasz je w firmie **Radiomechanika**
Poznań, Sw. Marcina 27, tel. 12-98. zdg 23 741

Smutku
pozbywasz, wesołości nabywasz w restauracji Odskok, Marsz. Focha 23. zdg 23 785

Radjo-odbiorniki
na prad zmienny już z 150.— Termosy, żarówki, baterie, akumulatory najtaniej poleca firma „Zarówka”, Poznań, Al. Marcinkowskiego 16, tel. 54-91. dg 3 279/80

„Kapelusz”
modnie przeformowany odświeżony, zastąpi nowy. Tanie kapelusze na składzie. Wytwórnia kapeluszy męskich, damskich, 27-go Grudnia 2. podwórze. zdg 85 745

Co futro — to Edmund Rychter — co palto — to Edmund Rychter — co ubranie — to Edmund Rychter, Poznań, Ostrów Wielkop.

Przedpłata na miesiąc październik 1936 r. za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji z 3.20 w agencjach w mieście z 3.50, z odnośnieniem do domu w Poznaniu z 3.70, z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie z 4.10, kwartalnie z 12.30, pod opaską miesięcznie w Polsce z 5.00 w innych krajach z 7.00—9.50. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą przeszkód w zakładzie strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiału poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72, w niedzielę, święta i nocą tylko 14-76, 35-24 i 40-72

Ogłoszenia na stronie 6-lamowej 25 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr. na stronie czwartej (lub piątej) 100 gr. na stronie drugiej (lub trzeciej) 120 gr. przed wiadomościami potoczными 200 gr. od 1-lamowego milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża, do wydania głównego (wieczornego) „drobne” do g. 11.10, w dni przedświąteczne do godz. 10.45, większe dłuższe według możliwości. Drobne ogłoszenia (najwyżej 100 słów w tem 5 nagłówki): słowo nagłówek. (tłuste) 25 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstają wskutek matryce, wydawnictwo nie odpowiada.

P. K. O. Poznań nr. 200.149.